SANDRO VERONESI

COLIBRI

clasici contemporani LITERA

„Sandro Veronesi este unul dintre cei mai înzestrați și mai profunzi povestitori din ultimii treizeci de ani. Iar *Colibri* este dovada incontestabilă a sensibilității sale și a extraordinarei forțe a scriiturii sale."

PREMIUL STREGA 2020

clasici contemporani
LITERA

Clasici contemporani Litera
pune laolaltă scriitori contemporani laureați
sau nominalizați ai unor prestigioase premii literare
care le prefigurează statutul de „clasici".
Operele de ficțiune cele mai noi, cele mai vândute,
cele mai iubite din zilele noastre –
cărți pe care abia aștepți să le citești.

Considerat unul dintre cei mai importanți scriitori italieni contemporani, **Sandro Veronesi** s-a născut la Florența în 1959. Este licențiat în arhitectură. Printre primele sale scrieri se numără: *Per dove parte questo treno allegro* (1988), *Gli sfiorati* (1990), *Venite venite B-52* (1995), *Forța trecutului* (*La forza del passato*, 2000, Premiul Viareggio și Premiul Campiello), *Ring City* (2001). Romanul *Haos calm* (*Caos calmo*, 2005) a câștigat Premiul Strega în 2006, iar în 2008, Prix Femina étranger și Prix Méditerranée, fiind tradus în 20 de țări. Au urmat alte volume, printre care: *Arde Troia* (*Brucia Troia*, 2007), *XY* (2010, Premiul Superflaiano), *Viaggi e viaggetti* (2013), *Terre rare* (2014, Premiul Bagutta), *Non dirlo. Il Vangelo di Marco* (2015), *Un dio ti guarda* (2016), *Cani d'estate* (2018). Cel mai recent roman al său, *Colibri* (*Il colibrì*, 2019), a fost distins, la rândul său, în 2020, cu Premiul Strega. Cartea urmează să fie ecranizată, în regia talentatei Francesca Archibugi.

SANDRO VERONESI

COLIBRI

Traducere din limba italiană și note
OANA BOȘCA-MĂLIN și CRISTINA GOGIANU

LITERA
București

Il colibrì
Sandro Veronesi
Copyright © 2019 La nave di Teseo Editore, Milano

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 3196390; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Colibri
Sandro Veronesi

Copyright © 2021 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Mona Apa-Slujenco
Corector: Ionel Palade
Copertă: Bogdan Mitea
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VERONESI, SANDRO
Colibri / Sandro Veronesi; trad. din lb. italiană și note:
Oana Boșca-Mălin și Cristina Gogianu. – București:
Litera, 2021
ISBN 978-606-33-7388-6

I. Boșca-Mălin, Oana (trad.)
II. Gogianu, Cristina (trad.)

821.131.1

Lui Giovanni,
frate și soră

„Nu pot să continui.
Voi continua.“

Samuel Beckett

AM PUTEA SPUNE (1999)

Despre cartierul Trieste, din Roma, am putea spune că reprezintă un nucleu al acestei povești, care are multe alte nuclee. Este un cartier care a oscilat întotdeauna între eleganță și decadență, între lux și mediocritate, între un statut privilegiat și unul comun, iar deocamdată ar trebui să ne rezumăm la atât: nu are sens să mergem mai departe, pentru că o descriere mai amănunțită, așa, la începutul poveștii, ar putea părea plictisitoare, ba chiar contraproductivă. De altfel, cea mai bună descriere care i se poate face oricărui loc este să povestești ce se petrece acolo, iar aici e pe cale să se petreacă ceva foarte important.

Hai să spunem așa: una dintre întâmplările care se petrec în această poveste, care cuprinde în ea multe alte povești, are loc într-o dimineață de la jumătatea lui octombrie 1999, în cartierul Trieste, din Roma, mai precis, la intersecția străzilor Chiana și Reno, la primul etaj al uneia dintre clădirile pe care nu le vom descrie aici și în care s-au întâmplat deja mii de alte lucruri. Numai că lucrul care este pe cale să se petreacă aici este fundamental, ba chiar, am putea spune, esențial

pentru viaţa protagonistului acestei poveşti. „Doctor Marco Carrera – specialist în oftalmologie şi optometrie", scrie pe plăcuţa de pe uşa cabinetului său – uşa aceea care îl separă încă, nu pentru multă vreme, de momentul cel mai critic al vieţii sale care a trecut deja prin multe alte momente critice. În interiorul cabinetului de la primul etaj al uneia dintre clădirile acelea et cetera, el îi prescrie o reţetă unei doamne în vârstă, bolnavă de blefarită: antibiotic colir, conform unui tratament inovator, ba chiar revoluţionar, am putea spune, pe bază de picături de N-acetilcisteină instilate în ochi, care a rezolvat şi la alţi pacienţi ai săi problema cea mai gravă a acestei patologii, adică tendinţa de cronicizare. În afara cabinetului, în schimb, destinul stă să se năpustească asupra lui, prin intervenţia unui omuleţ scund, pe nume Daniele Carradori, chel şi cu barbă, dar cu o privire magnetică, am putea spune, ce se va concentra în scurtă vreme asupra ochilor oculistului, picurând în ei mai întâi îndoială, apoi derută şi, în final, o durere pe care n-o s-o poată trata nici cu toată ştiinţa lui (oftalmologică). E o hotărâre pe care omuleţul a luat-o deja şi care l-a adus până în sala de aşteptare, unde se află acum, aşezat pe un scaun, privindu-şi pantofii, fără să profite de bogatul sortiment de reviste noi-nouţe – nu dintr-acelea vechi şi ferfeniţite după luni de zile de frunzărit – risipite pe măsuţe. Inutil să mai spere cineva că se va răzgândi.

Gata. Uşa cabinetului se deschide, bătrâna cu pleoapele inflamate îi trece pragul, se întoarce să strângă mâna doctorului şi se duce spre biroul de la recepţie ca

să achite consultația (120 000 lire), în vreme ce Carrera se iţeşte de după uşă, ca să cheme înăuntru următorul pacient. Omuleţul se ridică, se îndreaptă spre cabinet, Carrera îi strânge mâna şi îl poftește înăuntru. Pickup-ul Thorens, de acum demodat – dar care la vremea sa, adică acum un sfert de veac, era printre cele mai bune mărci –, aşezat perfect pe raft, alături de amplificatorul de înaltă fidelitate Marantz şi de cele două boxe AR6 din lemn de mahon, redă aproape în surdină albumul lui Graham Nash intitulat *Songs for Beginners* (1971), a cărui copertă enigmatică, pusă pe acelaşi raft şi reprezentându-l pe sus-numitul Graham Nash ţinând în mână un aparat de fotografiat, într-un context greu de descifrat, e de departe obiectul care sare cel mai tare în ochi, din toată camera. Uşa se închide. Gata. Membrana care îl separa pe doctorul Carrera de cel mai puternic şoc emoţional al unei vieţi încărcate de şocuri emoţionale s-a rupt.

Să ne rugăm pentru el şi pentru toate ambarcaţiunile care se află pe mare.

VEDERE LA POST-RESTANT (1998)

Luisa Lattes
Post-restant
59-78 Rue des Archives
75003 Paris
Franța

Roma, 17 aprilie 1998

Eu muncesc și mă gândesc la tine

M.

DA SAU NU (1999)

– Bună ziua. Mă numesc Daniele Carradori.

– Marco Carrera, bună ziua.

– Vă spune ceva numele meu?

– Ar trebui?

– Da, ar trebui.

– Mi-l puteți repeta, vă rog?

– Daniele Carradori.

– Psihanalistul soției mele?

– Exact.

– Ah! Iertați-mă, dar nu credeam că am să vă întâlnesc vreodată. Luați loc. Ce pot face pentru dumneavoastră?

– Să mă ascultați, domnule doctor Carrera. Și, după ce am să vă zic ce am de zis, să evitați, pe cât posibil, să mă denunțați la Colegiul Medicilor sau, mai rău, la Societatea Psihanalitică Italiană, lucru pe care, în calitate de coleg, l-ați putea face fără nici o dificultate.

– Să vă denunț? De ce?

– Pentru că ceea ce sunt pe cale să vă spun este interzis, iar în profesia mea este sancționat cu maximă severitate. Nu mi-am închipuit niciodată că voi ajunge

să fac așa ceva și nici că îmi voi pune măcar o asemenea problemă... Și totuși, am motive întemeiate să cred că vă aflați într-un mare pericol, iar, în afară de mine, n-o mai știe nimeni. De aceea am decis să vă informez, chiar dacă asta înseamnă să încalc una dintre regulile fundamentale ale profesiei mele.

– Măi să fie! Spuneți-mi!

– Dar, mai întâi, trebuie să vă rog ceva.

– Vă deranjează muzica?

– Care muzică?

– Nu, credeam că... Ce vreți să mă rugați?

– Ar trebui să vă pun niște întrebări, pentru a confirma că cele ce mi-au fost povestite despre dumneavoastră și despre familia dumneavoastră sunt adevărate și pentru a scoate din discuție posibilitatea că mi-ar fi fost oferit un context greșit. Ceea ce e destul de improbabil, după mine, dar totuși ipoteza nu poate fi complet exclusă. Mă înțelegeți?

– Da.

– Mi-am adus și niște notițe. Vă rog să-mi răspundeți doar cu „da" sau „nu".

– De acord.

– Pot să-ncep?

– Începeți.

– Dumneavoastră sunteți doctorul Marco Carrera, în vârstă de patruzeci de ani, originar din Florența, absolvent al Facultății de Medicină din cadrul Universității La Sapienza din Roma, specializat în oftalmologie?

– Da.

– Fiul Letiziei Delvecchio şi al lui Probo Carrera, amândoi arhitecţi, amândoi actualmente pensionari, care locuiesc la Florenţa?

– Da. Dar tatăl meu este inginer.

– Ah, bine. Fratele lui Giacomo, puţin mai tânăr decât dumneavoastră, care locuieşte în America, şi, mă iertaţi, al lui Irene, moartă prin înecare la începutul anilor optzeci?

– Da.

– Căsătorit cu Marina Molitor, de naţionalitate slovenă, care lucrează la birourile agenţiei Lufthansa?

– Da.

– Tatăl lui Adele, zece ani, care este în clasa a cincea la o şcoală publică, în apropiere de Colosseum?

– Vittorino da Feltre se numeşte şcoala, da.

– Şi care, de la vârsta de trei la şase ani, era convinsă că are un fir prins de spate, lucru care v-a făcut pe voi, părinţii ei, să vă adresaţi unui specialist în psihologie infantilă?

– Magicianul Manfrotto...

– Cum spuneţi?

– Nimic, adică aşa le spunea copiilor că-l cheamă. Dar problema firului nu a rezolvat-o el, chiar dacă Marina continuă să creadă că aşa a fost.

– Înţeleg. Aşadar, e adevărat că v-aţi adresat unui specialist în psihologie infantilă.

– Da, dar nu văd care e legătura cu...

– Dumneavoastră înţelegeţi de ce vă pun toate întrebările astea, nu? Eu nu am decât o singură sursă şi acum

îi verific autenticitatea. Este un scrupul pe care nu-l pot neglija, ţinând cont de ceea ce am venit să vă spun aici.

– De acord. Dar ce aţi venit să-mi spuneţi?

– Mai am câteva întrebări, dacă nu vă supăraţi. Vor fi nişte întrebări mai intime, la care v-aş ruga să răspundeţi cu maximă sinceritate. Vă simţiţi în stare?

– Da.

– Dumneavoastră jucaţi jocuri de noroc, nu-i aşa?

– Mă rog, nu mai joc.

– Dar în trecut se poate afirma că aţi fost un jucător?

– Da. În trecut, da.

– Şi este adevărat că, până la vârsta de paisprezece ani, aţi fost mult mai scund decât ceilalţi copii, aşa că mama dumneavoastră vă spunea *colibri*?

– Da.

– Şi că, la paisprezece ani, tatăl dumneavoastră v-a dus la Milano, ca să vă supună unui tratament experimental pe bază de hormoni, în urma căruia aţi ajuns la o statură normală, crescând cu aproape şaisprezece centimetri în mai puţin de un an?

– În opt luni, aşa este.

– Şi este adevărat că mama dumneavoastră s-a opus, adică şi-ar fi dorit să rămâneţi mic, şi că hotărârea de a vă duce la Milano a fost singurul gest de autoritate al tatălui dumneavoastră în calitate de părinte, dat fiind că în familie, mă scuzaţi dacă reproduc expresia exactă care a fost folosită, el nu e decât un cârlig de rufe?

– Ah! Nu e adevărat, dar ţinând cont de persoana care v-a spus aceste lucruri, da. Marina a fost mereu convinsă că aşa stau lucrurile.

–Nu e adevărat că mama dumneavoastră s-a opus sau că tatăl dumneavoastră e un cârlig de rufe în familie?

–Nu e adevărat că tatăl meu nu contează în casă. Doar că multă lume avea impresia asta, mai ales Marina. Au caractere atât de diferite, ea şi tatăl meu, încât, de cele mai multe ori...

–Nu e nevoie să-mi explicaţi nimic, domnule doctor. Spuneţi-mi doar „da" sau „nu", de acord?

–De acord.

–Este adevărat că aţi rămas mereu îndrăgostit şi că de mai mulţi ani întreţineţi o relaţie cu o femeie pe nume Luisa Lattes, care actualmente locuieşte...

–Ce? Cine spune asta?

–Ia ghiciţi.

–Ei, na! Nu se poate, nu cred că Marina v-a spus că...

–Răspundeţi doar cu „da" sau „nu", vă rog. Şi încercaţi să fiţi sincer, ca să pot evalua credibilitatea sursei mele. Mai sunteţi încă îndrăgostit sau e posibil să-i fi dat soţiei impresia că sunteţi încă îndrăgostit de această Luisa Lattes, da sau nu?

–Nu, nici pomeneală!

–Aşadar, nu vă vedeţi pe ascuns, când vi se-ntâmplă să vă duceţi la congrese în Franţa, în Belgia, în Olanda sau, mă rog, în locuri nu prea departe de Paris, unde locuieşte această doamnă Lattes? Şi nici vara, la Bolgheri, unde vă petreceţi în fiecare an luna august, în două case de vacanţă alăturate?

–Dar e ridicol! Ne vedem în fiecare vară pe plajă, cu copiii noştri, şi, da, se întâmplă să mai stăm de vorbă, dar nu ne-a trecut nici o clipă prin minte să „avem o relaţie", cum aţi numit-o dumneavoastră, şi cu atât

mai puțin să ne vedem pe ascuns când mă duc la vreun congres.

– Să știți că eu nu mă aflu aici ca să vă judec. Încerc doar să înțeleg dacă ceea ce mi s-a spus despre dumneavoastră e adevărat sau fals. Deci e fals că vă vedeți pe ascuns cu această femeie?

– Da, e fals.

– Și excludeți că soția dumneavoastră ar putea fi convinsă de lucrul acesta, chiar dacă nu e adevărat?

– Dar firește că e exclus! S-au și împrietenit, pe deasupra. Fac echitație împreună, adică doar ele două: își lasă copiii și pe noi, bărbații, și se duc câte o dimineață întreagă să se plimbe călare pe câmpuri.

– Asta nu demonstrează nimic. Poți foarte bine să te vezi zilnic și să te împrietenești cu o persoană tocmai pentru că ești bolnav de gelozie pe ea.

– Da, dar nu în cazul de față, credeți-mă. Marina nu e bolnavă de gelozie față de nimeni, eu îi sunt fidel, iar ea o știe foarte bine. Și acum puteți să-mi spuneți, vă rog, de ce se presupune că aș fi în pericol?

– Așadar, nu vă scrieți de ani de zile scrisori cu doamna asta, Luisa Lattes?

– Nu!

– Scrisori de dragoste?

– Am zis că nu!

– Sunteți sincer, domnule doctor Carrera?

– Clar!

– Vă mai întreb o dată: sunteți sincer?

– Desigur că sunt sincer! Dar vreți să-mi spuneți odată...

–Atunci se cuvine să-mi cer scuze eu, dar, în ciuda convingerilor mele, care erau solide, vă asigur, altfel n-aş fi venit aici, soţia dumneavoastră nu a fost sinceră cu mine, şi atunci nu sunteţi în pericol, aşa cum credeam, motiv pentru care nu vă mai deranjez. Vă rog să nu ţineţi cont de vizita mea şi să nu pomeniţi nimănui despre ea.

–Ce? De ce vă ridicaţi? Unde plecaţi?

–Vă cer din nou scuze, dar am făcut o gravă eroare de evaluare. La revedere. Mă descurc să ies...

–Păi, staţi că nu merge aşa. Nu puteţi să veniţi aici, să-mi spuneţi că mă paşte o mare primejdie pentru ceva ce v-a spus soţia mea, să-mi faceţi un interogatoriu mai ceva ca la comisariat şi pe urmă să plecaţi şi să mă lăsaţi cu ochii-n soare! Îmi spuneţi în clipa asta despre ce e vorba, altfel chiar că vă denunţ la Colegiul Medicilor, şi încă cum!

–Vă rog, calmaţi-vă! Adevărul e că nu trebuia să vin aici, şi cu asta, basta. Am considerat întotdeauna că pot să dau crezare lucrurilor pe care mi le povestea despre ea şi despre dumneavoastră, şi mi-am făcut o idee clară despre afecţiunea pe care o are, tocmai pentru că am crezut-o mereu. Pe baza acestei idei, în faţa unei situaţii care mi s-a părut a fi foarte gravă, am considerat că trebuie să acţionez depăşind limitele care îmi sunt impuse prin deontologia profesională, dar acum îmi spuneţi că soţia dumneavoastră nu a fost sinceră cu mine pe un subiect atât de important, iar dacă nu a fost, atunci înseamnă că la fel s-a întâmplat şi cu multe alte lucruri, inclusiv cele care m-au determinat să cred că vă aflaţi în

pericol. Așa că, vă repet, e vorba despre o eroare a mea, pentru care nu pot decât să-mi cer scuze încă o dată, dar de când soția dumneavoastră a încetat să mai vină la mine, am început să-mi pun întrebări asupra...

– Poftim? Soția mea a încetat să mai vină la dumneavoastră?

– Da.

– De când asta?

– De mai bine de o lună.

– Cred că glumiți.

– Nu știați?

– Normal că nu știam.

– Ultima ședință de terapie la care a venit a fost pe... 16 septembrie.

– Dar mie îmi spune că merge în continuare. Marțea și joia, la trei și un sfert, ca de obicei, eu mă duc să o iau pe Adele de la școală, pentru că Marina trebuie să vină la dumneavoastră. Și în după-amiaza asta trebuie să fac același lucru.

– Că vă minte pe dumneavoastră nu mă surprinde deloc, domnule doctor. Problema e că m-a mințit pe mine.

– Mă rog, v-a mințit în legătură cu un lucru. Și apoi, iertați-mă, mă înșel eu, sau pentru voi minciunile sunt mai relevante decât adevărul care este ascuns?

– Pentru voi, cine?

– Pentru voi, psihanaliștii. Nu se spune că vouă vă folosește totul, adevărul, minciunile și toate cele?

– Cine spune asta?

– Ei, nu știu, voi... Psihanaliștii. Psihanaliza. Nu? De când eram mic am tot avut în jurul meu oameni care se duceau la terapie și am auzit întotdeauna că, mă rog, settingul, transferul, visele, născocirile, totul are importanță tocmai pentru că adevărul pe care îl ascunde pacientul rămâne încurcat în ele. Sau nu? Care e problema acum, dacă Marina a inventat ceva?

– Nu, dacă povestea asta cu Luisa Lattes e doar o fantezie, asta schimbă multe, iar cea care se află în pericol e chiar soția dumneavoastră.

– De ce? În ce pericol?

– În cazul acesta, îmi pare rău, dar nu mai am de ce să vorbesc cu dumneavoastră. Și nu-i spuneți soției că am venit aici, vă implor.

– Dar cum vă închipuiți că o să vă las să plecați, după tot ce mi-ați spus? Eu vă cer acum să...

– E inutil, domnule doctor Carrera. N-aveți decât să mă denunțați la Colegiul Medicilor, dacă așa considerați de cuviință: oricum, o merit, după eroarea pe care am comis-o. Dar nu veți putea sub nici o formă să mă convingeți să vă spun ceea ce...

– Ascultați-mă, nu e o fantezie.

– Ce spuneți?

– Ceea ce v-a spus Marina despre Luisa Lattes nu e o fantezie. E adevărat, ne vedem, ne scriem. Doar că nu este o relație și, mai ales, nu e vorba despre infidelitate conjugală: e o chestiune a noastră, pe care nici n-aș ști cum s-o definesc și nu reușesc să înțeleg cum de Marina știe lucrurile astea.

– Mai sunteți îndrăgostit de ea?

– Să ştiţi că nu despre asta e vorba. E vorba despre...

– Iertaţi-mă că insist: mai sunteţi îndrăgostit de ea?

– Da.

– V-aţi văzut la Leuven, în luna iunie?

– Da, dar...

– Într-o scrisoare de acum câţiva ani, i-aţi spus că vă place cum se aruncă ea în apă de pe mal?

– Da, dar cum nai...

– Aţi făcut un jurământ de castitate, adică să nu faceţi dragoste, chiar dacă v-o doriţi?

– Da, dar, sincer, cum poate Marina să ştie toate lucrurile astea? Şi de ce nu-mi ziceţi ce aveţi de zis, fără atâtea discuţii? E în joc o căsnicie, fir-ar să fie, avem un copil împreună!

– Îmi pare rău să v-o spun, dar căsnicia dumneavoastră s-a încheiat de ceva vreme, domnule doctor Carrera. Iar cât despre copii, o să mai apară unul în curând, dar nu va fi al dumneavoastră.

DIN PĂCATE (1981)

Luisa Lattes
Via Frusa 14
50131 Florența

Bolgheri, 11 septembrie 1981

Luisa, Luisa mea,

Ba nu, nu a mea, din păcate, Luisa și atât (Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa, numele tău îmi răsună întruna în minte, iar eu nu știu cum să fac să-l opresc): am fugit, zici tu. E adevărat, dar după tot ce s-a întâmplat, cu sentimentul de vinovăție care m-a cuprins, în zilele acelea nesfârșite, eu eram un nimeni: nu eram nici eu însumi, nici altcineva. Eram ca în transă, mă gândeam că totul s-a întâmplat din vina mea, pentru că eram cu tine în timpul acela, pentru că eram fericit cu tine. Încă mai cred lucrul ăsta.

Acum toată lumea zice că așa a vrut Dumnezeu sau că așa a fost soarta și alte prostii de felul ăsta, iar eu m-am certat cumplit cu Giacomo, l-am învinovățit pe el

şi nu mă simt în stare să-i privesc în ochi pe mama şi pe tata. Mă interesează unde sunt ei doar ca să ştiu să mă duc în partea cealaltă. Dacă am fugit, Luisa mea, ba nu a mea, din păcate, Luisa şi atât (Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa, numele tău îmi răsună întruna în minte, iar eu nu ştiu cum să fac să-l opresc), atunci m-am dus în direcţia greşită, asemenea fazanilor în timpul incendiilor de pădure, pe care le-am văzut când lucram ca pompier; fazanii îşi întind aripile, înspăimântaţi de foc, şi zboară drept spre vâlvătaie, se apropie de ea în loc să se îndepărteze, se apropie până nimeresc direct în foc. Adevărul e că nu mi-am dat seama că am fugit: erau atâtea de făcut, numai lucruri înfiorătoare, şi mai era şi sceneta aia de bâlci, cu familiile Montague şi Capulet şi, care te împiedica să treci de gardul viu (dar eu eram răvăşit şi dezorientat, Luisa, de fapt, se putea trece foarte bine, Luisa, nu o neg, Luisa Luisa Luisa Luisa), dar uite că nu am trecut şi nu mi-am luat rămas-bun.

Acum sunt aici, singur, în sensul că sunt cu adevărat singur, au plecat toţi, au spus că nu se mai întorc niciodată, c-o să vândă casa, că n-o să mai pună niciodată piciorul pe o plajă, că n-o să mai meargă niciodată în vacanţă; şi aţi plecat şi voi, iar eu trec acum gardul dintr-o parte într-alta şi nimeni nu mă vede şi merg pe plajă şi la Vâltori, mă duc după dune şi nu e nimeni, şi ar trebui să m-apuc să învăţ, dar nu-mi stă capul, şi mă gândesc la tine, mă gândesc la Irene, la fericirea şi la disperarea care s-au prăvălit asupra mea în aceeaşi clipă şi în acelaşi loc şi nu vreau să pierd nici una, nici alta, da, le vreau pe amândouă şi, de fapt, mi-e teamă c-am

să le pierd și pe astea, că am să pierd durerea asta, că am să pierd fericirea, că am să te pierd pe tine, Luisa, la fel cum mi-am pierdut sora, și poate că te-am și pierdut deja pentru că tu spui că am fugit și din păcate e adevărat am fugit, dar nu de tine, ci în direcția greșită la fel ca fazanii Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa te rog de-abia te-ai născut nu muri și tu și chiar dacă am fugit așteaptă-mă iartă-mă îmbrățișează-mă sărută-mă nu s-a terminat scrisoarea s-a terminat doar foaia,

Marco

OCHIUL CICLONULUI (1970–1979)

Duccio Chilleri era un băiat înalt şi deşirat, dar talentat la sport, chiar dacă nu într-atât pe cât crezuse iniţial tatăl lui. Brunet, cu un zâmbet cabalin, înalt şi atât de slab, încât parcă stătea mereu într-o dungă, avea reputaţia că poartă ghinion. Nimeni nu povestea când şi cu ce ocazie se pornise zvonul acela pe seama lui şi nici de unde i se trăgea porecla – Nenumitul –, chiar dacă în copilărie porecla lui era alta, şi anume Blizzard, de la marca de schiuri pe care o folosea în competiţiile de pe coastele Apeninilor Tosco-Emiliani, în care se făcea remarcat ca o tânără speranţă, mai întâi la categoria Copii şi, mai apoi, la Cadeţi şi Tineret. În realitate, totul pornise de la un incident, aşa cum se întâmplă de obicei, incident care avea legătură chiar cu un concurs de schi pentru calificările internaţionale, un slalom uriaş în staţiunea Zum Zeri – Pasul celor Doi Sfinţi. Duccio Chilleri încheiase prima manşă pe locul al doilea la categoria lui, în urma unui campion local din Modena, un tip cam antipatic, pe nume Tavella. Condiţiile meteo erau insuportabile, bătea un vânt groaznic şi, cu toate acestea, pista era cufundată în

ceață, așa că juriul luase în considerare varianta anulării concursului. Dar, mai apoi, vântul se mai domolise, așa că, în ciuda ceții, se hotărâse disputarea celei de-a doua manșe. În așteptarea startului, tatăl său, care îi era și antrenor, îi încălzea mușchii gambelor și îl îmboldea să atace traseul fără teamă, să atace, să atace pe viață și pe moarte, ca să-l depășească pe Tavella, și, chiar înainte de start, când se pregătea să țâșnească pe pista invizibilă, în timp ce tatăl-antrenor îi repeta întruna că poate să reușească, poate să câștige, poate să-l învingă pe Tavella, Duccio Chilleri a fost auzit rostind următoarea frază: „Oricum, ăsta cade și se și rănește". A ajuns jos cu cel mai bun timp și, imediat după el, a fost rândul lui Tavella. Nimeni nu a văzut prea bine cum s-a întâmplat, atât de deasă era ceața, dar cu puțin înainte de timpul intermediar, pe o curbă strânsă, un urlet sfâșietor a răsunat pe toată pista, iar când arbitrii au ajuns în fugă, l-au găsit pe Tavella căzut și leșinat, cu unul dintre fanioanele de slalom rupt și înfipt în coapsă – pe vremea aceea, se mai foloseau încă fanioanele de lemn și câteodată se mai și rupeau – și o baltă de sânge care mânjea cu roșu amestecul lăptos de zăpadă și ceață. Parcă fusese atacat de indieni. Băiatul n-a murit în urma hemoragiei, dar asta doar pentru că bățul rupt, care secționase mușchiul, abia atinsese artera femurală. A rămas însă cel mai grav accident din istoria acelei stațiuni de schi și avea să fie amintit multe sezoane mai apoi, împreună cu vorbele rostite de Duccio Chilleri înainte de start.

Şi uite aşa, odată cu intrarea în adolescenţă, Duccio îşi căpătase faima de piază rea, brusc şi fără posibilitate de scăpare. Nimeni nu-şi bătuse capul, nici măcar uitându-se în urmă, să observe că *blizzard*, în engleză, înseamnă „furtună" – ceea ce îl plasa, încă din copilărie, în zona karmică cea mai potrivită cu porecla cu care avea să se aleagă ca adult. După cum nimeni nu se aventurase să presupună că numele lui de familie, suficient de rar întâlnit în Italia şi prezent doar în câteva zone din Toscana, ar putea (sugestiv, în cazul lui) să derive din cuvântul englezesc *killer*: şi ar fi presupus greşit, de altfel, dat fiind că originea acelui nume este dată, probabil, de un schimb de consoană cu numele de familie mult mai comun Chillemi, originar din Lombardia pe ramura sa nobilă, foarte bine reprezentat în Sicilia, pe ramura plebee, ori din migraţia italiană a unor membri din vechea familie franceză a viconţilor de Chiller. Asta, ca să ne facem o idee asupra deplinei superficialităţi a fenomenului care l-a afectat şi a lipsei totale de curiozitate pentru aprofundarea fenomenului. Purta ghinion şi cu asta, basta, ce mai era de aprofundat aici?

În trecerea de la Blizzard la Nenumitul, numărul prieteniilor câştigate graţie rezultatelor sportive scăzuse semnificativ, iar la vârsta de şaisprezece ani, singurul prieten care îi mai rămăsese în toată Florenţa era Marco Carrera. Fuseseră colegi de bancă în şcoala primară şi în gimnaziu, colegi la clubul de tenis local, colegi la clubul de schi până când Marco renunţase la activitatea competiţională şi, deşi mergeau la licee diferite, continuaseră să se vadă în fiecare zi, fără legătură cu

sportul, în principal ca să asculte muzica americană de pe West Coast – Eagles, Crosby Stills Nash & Young, Poco, Grateful Dead –, pentru care îi unea o pasiune nebună. Dar mai ales, *mai ales*, prietenia lor era consolidată de proaspătul interes comun pentru jocurile de noroc. Ca să fim sinceri, cel căruia îi curgea patima asta prin vene era Duccio; Marco se limitase să se lase transportat de pasiunea prietenului său şi să se bucure alături de el de extraordinarul sentiment de libertate, dar la fel de bine s-ar putea spune de eliberare, pe care acea schimbare o adusese în viețile lor. Într-adevăr, nici unul dintre ei nu provenea dintr-o familie care să fi adăpostit cătuşi de puţin acel demon, nici măcar pe vremuri: nici un unchi îndepărtat căzut în mizerie prin saloanele de bacara ale aristocraţiei fasciste, nici o avere din veacul trecut, evaporată din pricina vreunui străbunic cu rotiţele stricate prin Marele Război. Jocurile de noroc fuseseră, pur şi simplu, descoperirea lor. Duccio, în mod special, se folosise de ele pe post de şperaclu ca să forţeze „colivia de aur" (aşa se spunea pe atunci) pe care părinţii o construiseră în jurul său, iar perspectiva de a le risipi averea prin tripouri şi cazinouri îl atrăgea cel puţin la fel de tare cum îi atrăsese pe ei aceea de a o aduna prin intermediul afacerii cu magazinele de îmbrăcăminte. Şi oricum avea cincisprezece, şaisprezece, şaptesprezece ani: ce poţi să delapidezi la vârsta aia? Oricât de generoasă ar fi fost alocaţia lui săptămânală (cel puţin dublă faţă de cea a lui Marco), nu se punea problema ca pierderile la care era dispus să aducă vreo atingere prosperităţii familiei sale: în cel mai rău caz,

când îi mergea mai prost la joc, putea să se trezească cu ceva datorii la Mondo Disco, magazinul de discuri de pe Via dei Conti, de unde el și Marco își procurau muzică de import – datorie pe care reușea întotdeauna să o stingă în cel mult câteva săptămâni, fără ca părinții lui să bănuiască ceva.

Dar fapt e că, de cele mai multe ori, câștiga. Se pricepea. Partidele de poker cu prietenii (cele de sâmbătă noaptea, la care puteai să ajungi să câștigi cel mult douăzeci de mii de lire) nu mai aveau miză pentru el și, deci, cu agravanta faimei care între timp îl transformase în Nenumitul, a fost pus repede la index. Marco nu, lui nu i s-a impus nici o interdicție, așa că a continuat să participe pentru o vreme, câștigând și el întruna, până când s-a hotărât să renunțe la partidele de amatori și să-și însoțească prietenul pe căi mai profesioniste. Mai întâi, au fost cursele de cai. Fiind încă minor, Duccio Chilleri nu avea acces la tripourile clandestine și cu atât mai puțin la cazinouri, dar la ghișeul de la hipodromul Le Mulina nu cerea nimeni cartea de identitate. Și la asta avea talent, nu improviza. Și ia uite-l cum chiulea de la școală ca să petreacă dimineți întregi la hipodrom și să se uite la antrenamentele cailor, în compania bătrânilor hârșâiți într-ale meseriei, care îl învățau secretele universului hipic. Și ia uite-l și pe Marco alături de el, tot mai des, și l a ucenicia de dimineață, și la cursele de după-amiază, ba chiar tot acolo, la Le Mulina, la întrunirile de seară, pariind pe caii pe care îi știau deja ori pe cei destinați să câștige, în cursele aranjate, despre care

fuseseră informați. Și, din nou, cei doi prieteni câștigau mult mai mult decât pierdeau.

Spre deosebire de Marco însă, care nu renunțase la celelalte prietenii, nici la sport și nici la fete, și care ascunsese întotdeauna față de familie activitatea asta a lui – păstrându-și astfel intacte șansele la un viitor strălucit pe care toată lumea i-l prevedea –, Duccio s-a folosit de jocurile de noroc pentru a tăia legăturile cu propriul său destin burghez. Pe cât de tare îl umilise la început descoperirea de a fi devenit Nenumitul, pe atât reușise mai apoi să transforme această condiție în elementul lui de forță. Deși toți foștii lui prieteni îl evitau ca pe un ciumat, tot îi vedea în fiecare zi la școală, iar pentru că Florența nu e Los Angeles, se mai și întâlnea cu ei întâmplător în centru, la cinematograf sau la bar. În acele ocazii, își dăduse seama că orice declarație a lui avea forța mistică a unei anateme și, dat fiind că, în fond, mai devreme sau mai târziu, oricui i se întâmpla ceva rău, fie un „arăți bine", fie un „nu prea ești în formă" se dovedeau a fi la fel de cumplite pentru interlocutor, anihilându-l pe loc. Oricât ar părea de uimitor, la sfârșitul anilor șaptezeci ai secolului XX, ceilalți copii chiar credeau că Duccio Chilleri are puterea să deoache. Nu și Marco, desigur, așa că toți ajungeau să îi repete aceeași întrebare: „De ce mai ieși cu el?" Iar răspunsul era mereu același: „Pentru că e prietenul meu".

Cu toate astea, chiar dacă Marco nu ar fi recunoscut-o niciodată, mai erau alte două motive, mult mai puțin inocente, pentru care îl frecventa. Unul, așa cum am spus deja, era cel al jocurilor de noroc: alături de

Duccio, Marco trăia la un nivel maxim de adrenalină, câştiga bani şi descoperea o întreagă lume subterană pe care nici mama sa atât de elegantă, nici tatăl său atât de blând, nici fratele şi sora lui – sora, Irene, cu patru ani mai mare, fiind cu totul absorbită de propriile probleme relaţionale, iar fratele, Giacomo, puţin mai mic decât el, fiind devorat de o competitivitate extremă – nu ajunseseră nici măcar să o bănuiască. Celălalt motiv era cu desăvârşire narcisist: faptul că el continua să frecventeze un personaj pe care ceilalţi îl puseseră la index, lui îi era iertat: pentru inteligenţa lui, pentru caracterul lui frumos, pentru generozitatea lui – oricare ar fi fost motivul, Marco avea puterea de a se opune dictaturii turmei fără să fie supus nici unei sancţiuni, iar puterea asta îi dădea satisfacţie. Ba, mai mult, cu trecerea anilor, ajunsese să iasă cu Duccio Chilleri doar pentru aceste motive, pe când cele care le hrăniseră vechea prietenie dispăruseră unul după altul. De altfel, Duccio se schimbase – şi după cum începea Marco să înţeleagă că stau lucrurile cu orice schimbare, se schimbase în rău. Fizic, devenise destul de neprezentabil: când vorbea, un rest de salivă albă începea să i se închege în colţul gurii; părul lui, negru ca pana corbului, devenea tot mai unsuros şi mai plin de mătreaţă; se spăla rar şi de cele mai multe ori puţea. Cu timpul, îşi pierduse orice interes pentru muzică: Anglia renăscuse – The Clash, The Cure, Graham Parker & the Rumour, lumea sclipitoare a lui Elvis Costello –, dar pe el nu-l interesa, nu mai cumpăra discuri şi nici nu asculta casetele pe care i le înregistra Marco. Nu mai citea nici cărţi, nici ziare,

ci doar revista *Trotto Sportsman*. Felul lui de a vorbi decăzuse, se limita la expresii neinspirate şi cu totul străine de limbajul generaţiei lor: „corespunzător", „o-cappa" sau de-a dreptul „oc", „zis şi făcut", „morala fabulei", „pasămite", „în acest sens", „fără tăgadă". Nu-i stătea capul la fete, tot ce avea nevoie găsea la curvele de la Cascine.

Nu, Marco încă mai ţinea la el, dar, ca prieten, Duccio Chilleri nu mai era frecventabil, iar asta, nu din pricina renumelui dobândit ca Nenumitul. Dimpotrivă, convins fiind că este de neatins, Marco continua să combată faima lui Duccio, cu înverşunare sau chiar cu eroism, dacă se întâmpla să vorbească cu vreo fată care îi plăcea: sunteţi nebuni, spunea, nu înţeleg cum de puteţi să credeţi pe bune chestia asta. Iar când ceilalţi se apucau să înşiruie lista de accidente, dolii şi ghinioane pe care le semăna la orice apariţie, Marco îşi reitera propria condamnare, aruncând pe masă, cu dispreţ, proba definitivă: dar luaţi-mă drept exemplu pe mine, pentru numele lui Dumnezeu. Eu mă văd cu el. Nu mi s-a întâmplat niciodată nimic. Voi vă vedeţi cu mine – nimic. Ce dracu' tot debitaţi acolo?

Dar era deja imposibil de înlăturat crusta care se solidificase în jurul figurii lui Duccio Chilleri şi, uite aşa, ca să contrazică raţionamentul lui Marco, apăruse teoria cu ochiul ciclonului. Care suna în felul următor: la fel cum, dacă te poziţionezi în centrul vortexului unui ciclon dintre cele care devastează coastele şi oraşele, eşti ferit de acţiunea lui, tot aşa, dacă păstrai o legătură foarte strânsă cu Nenumitul, aşa cum făcea Marco, nu

riscai nimic; cu o minimă deplasare – era suficient să te întâlnești întâmplător cu el, să-l iei cu mașina sau doar să-l saluți de departe –, ajungeai ca satele luate pe sus de tăvălugul uraganului. Teoria asta rezolva totul: le permitea prietenilor lui Marco să glumească mai departe, dar și să creadă cu adevărat în ghinionul pe care Baron Samedi (alt apelativ cu care era identificat Duccio Chilleri, la fel ca Loa și Bokor, Mephisto ori Ypso) îl aducea cu sine, iar lui Marco Carrera îi îngăduia să-și frecventeze mai departe prietenii și, în același timp, să îi ia peste picior pentru superstiția lor. Era un echilibru – unicul posibil. Teoria ochiului ciclonului.

CHESTIA ASTA (1999)

Marco Carrera
c/o Adelino Viespoli
Via Catalani 21
00199 Roma
Italia

Paris, 16 decembrie 1999

A sosit, a sosit, şi încă cum... A sosit şi nu şi-a dat nimeni seama. E o scrisoare dură, Marco, iar eu, ca întotdeauna, nu ştiu ce să spun.

E adevărat, nu sunt fericită, dar nu e vina nimănui, vina îmi aparţine în întregime. Nu, am greşit, nu vină trebuia să scriu, poate că trebuia să zic „chestia", nu vina.

M-am născut cu chestia asta, o port înăuntrul meu de treizeci şi trei de ani şi nu depinde de nimeni în afară de mine, la fel ca sentimentul de vinovăţie, nu depinde de nimeni, doar că cine nu se naşte nesimţit îl poartă cu sine.

Ştii ce îţi spun acum? Îţi spun că da, tu ai putea să vezi acum dacă ceea ce gândeşti şi scrii e adevărat, fără să fie nevoie să fii frumos şi bogat. Acum eşti curat ca un pui de

vrabie, eşti lipsit de orice vină, poţi să reîncepi totul de la zero, poţi să şi greşeşti dacă vrei, oricum, după aceea ai putea s-o iei de la capăt.

Eu nu, Marco, eu mă aflu într-o cu totul altă situaţie şi ar trebui să întorc totul cu susul în jos, din vina mea, şi după aceea chiar că nu mi-aş mai afla pacea. Dar ştiu că tu mă înţelegi pentru că eşti făcut din acelaşi aluat ca şi mine, iubeşti în acelaşi fel, pe amândoi ne îngrozeşte ideea de a face rău celui de lângă noi.

Cred că tu eşti partea cea mai frumoasă din viaţa mea, aceea fără minciuni, fără înşelăciune şi fără crize de furie (m-ai sunat acum, acum mă pierd), partea care poate fi visată şi noaptea, pentru că eu continui să te visez.

Oare va rămâne doar un vis? Se va petrece totul aievea? Se va întâmpla oare ceva? Eu rămân aici şi aştept, nu vreau să fac nimic, vreau ca lucrurile să vină de la sine. Ştiu, e o teorie de tot rahatul, pentru că mie nu mi se-ntâmplă niciodată nimic, dar nu mă simt în stare să iau hotărâri, nu în privinţa asta, nu în clipa asta.

Poate că în toţi anii aceştia m-am antrenat ca să nu fac nimic, ca să îmi iasă chestia asta. Care chestie? Habar n-am, simt că încep s-o iau razna, mă opresc aici.

Luisa

UN COPIL FERICIT (1960–1970)

Toată copilăria sa, Marco Carrera nu-şi dăduse seama de nimic. Nu-şi dăduse seama de neînţelegerile dintre mama şi tatăl său, de nemulţumirea ei ostilă, de tăcerile lui exasperante, de certurile nocturne, consumate în surdină, ca să nu fie auzite de copii, şi pe care totuşi Irene, sora lui cu patru ani mai mare, le asculta cu scrupulozitate, întipărindu-şi-le în memorie cu o precizie masochistă; nu-şi dăduse seama de motivul acelor neînţelegeri, acelor nemulţumiri, acelor certuri care, în schimb, surorii sale îi era atât de clar, adică nu-şi dăduse seama că mama şi tatăl său, deşi erau amândoi nişte *déracinés* (ea, Letizia – nume antifrastic, căci numai veselă nu era – provenea din Salento, în regiunea Puglia; el, Probo – „onestul", *nomen omen* – originar din Sondrio, în Lombardia), nu erau tocmai făcuţi să fie o pereche, căci practic nu aveau nimic în comun – ba chiar nu existau pe pământ două fiinţe mai diferite decât ei doi – ea, arhitectă, gânditoare şi revoluţionară, el, inginer, calculat şi cu mâini de aur, ea, atrasă pe panta arhitecturii radicale, el, cel mai bun constructor de machete din Italia Centrală –, aşa că nu-şi dăduse

seama nici că, dincolo de confortul bunăstării în care erau crescuți el și frații lui, mariajul celor doi eșuase și producea numai amărăciune și acuzații și provocări și vinovăție și ranchiună și resemnare, adică nu-și dăduse seama că părinții lui nu se iubeau deloc, cel puțin nu în sensul obișnuit al verbului, „a se iubi", care presupune reciprocitate, pentru că, în mariajul lor, iubirea exista, dar era cu sens unic, iubirea lui față de ea, o iubire nefericită, prin urmare eroică, de câine, de nestăvilit, de nespus, autoflagelantă, pe care mama lui nu putuse niciodată să o accepte și nici să o împărtășească, dar, pe de altă parte, nici s-o refuze, fiindu-i foarte clar că nici un alt bărbat pe lumea asta n-ar fi putut s-o iubească la fel, și care din cauza asta devenise o tumoare, da, o gâlmă malignă ce avansa, sfâșiind familia din interior și ținuind-o în nefericirea în care Marco Carrera, fără să-și dea seama, crescuse. Nu, nu-și dăduse seama că nefericirea aceea ieșea ca igrasia prin porii pereților casei. Nu-și dăduse seama că în casa aceea nu se făcea dragoste. Nu-și dăduse seama că activitățile febrile ale mamei sale, arhitectura, designul, fotografia, yoga, psihanaliza, erau toate doar tentative de a-și găsi un punct de echilibru, și nici că printre aceste activități se număra și aceea de a-l trăda, suficient de stângaci, de altfel, pe tatăl lui, cu amanți pescuiți printre intelectualii care în anii aceia ofereau, probabil pentru ultima dată în istorie, prestigiu internațional orașului Florența, cei care se autoproclamau „păstori de monștri" în manifestul de

la Superstudio[1] și Archizoom[2], ei și urmașii lor printre care se număra și ea, chiar dacă era mai mare ca vârstă, fiind ea suficient de bogată din familie ca să-și poată permite să îi frecventeze pe mai tinerii săi idoli și să-și treacă timpul cu inițiativele lor, fără să câștige un sfanț din asta. Nu, nu-și dăduse seama că tatăl lui era la curent cu trădările acestea. Marco Carrera nu-și dăduse seama de nimic în toată copilăria sa și tocmai de aceea avusese o copilărie fericită. Ba, mai mult de atât: neîndoindu-se nici o clipă de mama și de tatăl său, așa cum făcuse sora lui, și neînțelegând dintru început, ca ea, că nu erau câtuși de puțin niște figuri exemplare, el chiar îi luase drept modele și îi imitase, structurându-se într-un amestec de caracteristici preluate de la unul și de la altul – aceleași caracteristici care se dovediseră a fi ireconciliabile în mariajul lor. Ce împrumutase, copil fiind, de la mama sa, pe când nu-și dădea seama de nimic? Dar de la tatăl său? Și ce anume avea să ajungă să refuze toată viața, din pricina uneia și a celuilalt, când a ajuns să-și dea seama de toate? De la mama sa împrumutase neliniștea, dar nu și spiritul radical; curiozitatea, dar nu și mania schimbării. De la tatăl său, moștenise răbdarea, dar nu și prudența; capacitatea de a tolera multe, dar nu și de a-și ține gura. De la ea, talentul de a privi, cu precădere prin obiectivul aparatelor

[1] Firmă de arhitectură, fondată în 1966 la Florența

[2] Studio de design, fondat în 1966 la Florența. Atât Superstudio, cât și Archizoom se înscriau în curentul radical care a dominat arhitectura italiană în a doua jumătate a anilor '60.

de fotografiat; de la el, îndemânarea. În plus, dat fiind că distanța uriașă dintre cei doi se anula când era vorba de alegerea obiectelor, faptul că crescuse în casa aceea (că încă de la naștere stătuse pe acele scaune, că adormise pe fotoliile și pe canapelele acelea, că mâncase la mesele acelea, că studiase la acele birouri, la lumina acelor lămpi, înconjurat de biblioteci modulare și așa mai departe) îi insuflase un aer de superioritate arogantă, tipică anumitor familii burgheze din anii șaizeci și șaptezeci; impresia de a trăi dacă nu în cea mai bună dintre lumile posibile, cel puțin în cea mai frumoasă – distincție dovedită de toate lucrurile acumulate de tatăl și de mama lui. Acesta, și nu nostalgia, era motivul pentru care, chiar și atunci când și-a dat seama de tot ce nu funcționase în familia lui și chiar și atunci când, practic, familia însăși a încetat să mai existe, Marco Carrera a făcut un efort cumplit să se separe de obiectele care o înconjuraseră: pentru că erau frumoase, încă frumoase, pentru totdeauna frumoase – iar frumusețea aceea era scuipatul care îi ținuse laolaltă pe tatăl și pe mama sa. După moartea lor, avea să ajungă chiar să inventarieze acele obiecte, unul câte unul, în scopul dureros de a le vinde, împreună cu întreaga reședință din Piazza Savonarola (fratele său, încăpățânându-se în hotărârea sa de a nu mai pune niciodată piciorul în Italia, avea să pronunțe la telefon sentința „să scape de ele"), obținând rezultatul opus, și anume că avea să rămână cu ele pe cap pentru tot restul vieții.

Pe de altă parte, ordinea maniacală în care tatăl său își ținea lucrurile – fără să pretindă asta și de la ceilalți,

trebuie precizat, dar totuşi o ordine absolută, intimidantă şi, în fond, de-a dreptul violentă – l-a făcut să devină dispreţuitor de neglijent, în vreme ce mama sa era responsabilă pentru aversiunea lui insurmontabilă faţă de psihanaliză, ceea ce avea să se dovedească esenţial în raporturile lui cu femeile, de vreme ce destinul a decis ca toate femeile din viaţa sa, începând cu mama, continuând cu sora sa, Irene, apoi cu prietene, logodnice, colege, soţii, fiice, toate, fără excepţie, să fie guvernate de diferite tipuri de psihoterapie analitică, confirmându-i lui Marco pe pielea lui, din postura de fiu, frate, prieten, logodnic, coleg, soţ şi tată, o intuiţie primitivă: „psihanaliza pasivă", cum o numea el, era foarte dăunătoare. Însă nici una dintre ele nu se îngrijora, nici măcar atunci când el începea să se plângă. Pagubele – i se spunea – fac parte din orice familie şi din orice tip de raport; să crezi că psihanaliza e responsabilă într-o măsură mai mare decât, să spunem, pasiunea pentru şah, e o prejudecată. Poate că aveau chiar dreptate, dar preţul pe care Marco Carrera era menit să-l plătească pentru pagubele acelea avea să-l îndreptăţească mereu să gândească lucrurile în aceşti termeni: psihanaliza e precum fumatul, nu e suficient să nu o practici, trebuie să te şi protejezi de cei care o practică. Doar că unicul mod de a te proteja de psihanaliza altuia e să te duci la rândul tău la terapie, iar el nu intenţiona să cedeze asupra acestui aspect.

De altfel, nu e nevoie de un psihanalist ca să-ţi pui întrebările corecte: de ce, cu atâtea femei pe lume care nu se duceau la terapie, el se trezea legat doar de acelea

care se duceau? Şi de ce prefera să le expună tocmai lor teoria sa despre psihanaliza pasivă, suportând să fie taxat drept superficial, mai degrabă decât femeilor care nu practicau psihanaliza, în faţa cărora ar fi avut un previzibil succes?

UN INVENTAR (2008)

Către: Giacomo <jackcarr62@yahoo.com>
Trimis: 19 septembrie 2008 16:39
Subiect: Inventar Piazza Savonarola
De la: Marco Carrera

Dragă Giacomo,

Tu continui să nu-mi răspunzi, iar eu continui să îți scriu. Intenționez să te țin la curent cu tot ce fac pentru vânzarea casei din Piazza Savonarola, iar tăcerea ta cu siguranță nu mă va opri. Noutatea e că l-am sunat pe Piero Brachi (Îți amintești de el? Tipul de la STUDIO B, de la care a fost cumpărat tot mobilierul nostru de acasă, vreme de două decenii), care acum, la peste șaptezeci de ani, administrează un site de licitații de mobilier și decorațiuni interioare, specializat în designul anilor șaizeci și șaptezeci, și i-am cerut o estimare de preț pentru tot ceea ce se află în apartament. Unele dintre piese sunt de mare valoare, după cum îmi închipuiam, așa că am primit o evaluare impresionantă, asta și pentru că, date fiind motivele cunoscute care au dus la depopularea casei și la destrămarea familiei

noastre, cea mai mare parte dintre mobile s-au conservat într-o stare foarte bună. Brachi zice că multe piese identice sunt expuse la MoMA. Așa că trebuie să hotărâm ce vom face cu ele când o să vindem casa, ținând cont că, dacă le lăsăm acolo, nu ni se va lua în calcul nici o creștere de preț. Putem să i le încredințăm lui Brachi, care le va vinde pe rând pe site-ul lui, sau să ni le împărțim în funcție de nevoile și de preferințele noastre. Te rog să te gândești la întrebarea pe care ți-o pun, Giacomo, și care, din motive evidente, nu e doar o simplă chestiune de bani: e vorba despre tot ceea ce rămâne dintr-o viață și dintr-o familie care nu mai sunt, dar din care și tu și eu am făcut parte mai bine de douăzeci de ani; și chiar dacă lucrurile au mers cum au mers, ăsta nu e, crede-mă, un motiv „să scăpăm de ele", cum ai spus tu ultima dată când mi-ai răspuns, și să adăugăm o năruire peste altă năruire. Brachi era emoționat când a văzut toate frumusețile acelea de obiecte pe care el însuși le-a vândut alor noștri; nu pot să cred că pe tine nu te interesează să te implici câtuși de puțin în a lua o decizie privind soarta lor. Îți garantez că n-o să avem discuții pe tema asta, o să fac exact așa cum îmi spui, doar să accepți că nu e corect să le aruncăm pe fereastră. Obiectele nu au nici o vină, Giacomo.

Așadar, îți anexez mai jos inventarul cu toate estimările pe care mi le-a făcut Piero Brachi. E foarte sec, impersonal, așa cum i l-am cerut și cum îmi imaginez că preferi și tu, chiar dacă până și el cunoștea multe amănunte personale despre fiecare dintre obiectele acestea: pentru cine fusese cumpărat, în ce cameră se afla etc.

Inventarul pieselor de mobilier din casa aflată în Piazza Savonarola:

***nr. 2 canapele de două locuri Le Bambole**, metal, piele gri, poliuretan, Mario Bellini pentru B&B, 1972 (20 000 €)*

nr. 4 fotolii Amanta, fibră de sticlă și piele neagră, Mario Bellini pentru B&B, 1966 (4400 €)*

***nr. 1 fotoliu Zelda**, lemn vopsit palisandru și piele natur, Sergio Asti, Sergio Favre pentru Poltronova, 1962 (2 200 €)*

***nr. 1 fotoliu Soriana**, oțel și piele anilină maro, Tobia și Afra Scarpa pentru Cassia, 1970 (4 000 €)*

nr. 1 fotoliu Sacco, polistirol și piele maro, Gatti, Paolini și Teodoro pentru Zanotta, 1969 (450 €)*

***nr. 1 fotoliu Woodline**, lemn îndoit la cald și piele neagră, Marco Zanuso pentru Arflex, 1965 (1 000 €)*

***nr. 1 măsuță pentru cafea Amanta**, fibră de sticlă neagră, Mario Bellini pentru B&B, 1966 (450 €)*

***nr. 1 măsuță joasă 748**, lemn de tec maro, Ico Parisi pentru Cassina, 1961 (1 100 €)*

***nr. 1 măsuță joasă Demetrio 70**, plastic portocaliu, Vico Magistretti pentru Artemide, 1966 (150 €)*

***nr. 1 masă La Rotonda**, cireș natural și cristal, Mario Bellini pentru Cassina, 1976 (4 000 €)*

***nr. 1 bibliotecă modulară Dodona 300**, plastic negru, Ernesto Gismondi pentru Artemide, 1970 (4 500 €)*

***nr. 2 biblioteci modulare Sergesto**, plastic alb, Sergio Mazza pentru Artemide, 1973 (1 500 €)*

***nr. 1 lustră O-Look**, aluminiu, Superstudio pentru Poltronova, 1967 (4 400 €)*

***nr. 1 lampă de masă Passiflora**, perspex galben și opalin, Superstudio pentru Poltronova, 1968 (1 900 €)*

***nr. 1 lampă de masă Saffo**, aluminiu argintiu și sticlă, Angelo Mangiarotti pentru Artemide, 1967 (1 650 €)*

***nr. 1 lampă Baobab**, plastic alb, Harvey Guzzini pentru Guzzini, 1971 (525 €)*

***nr. 1 lampă Eclisse**, metal roșu, Vico Magistretti pentru Artemide, 1967 (125 €)*

***nr. 1 lampă de masă Gherpe**, plăci din plexiglas roșu și oțel cromat, Superstudio pentru Poltronova, 1967 (4 000 €)*

***nr. 1 lampă de masă Mezzachimera**, acrilic alb, Vico Magistretti pentru Artemide, 1970 (450 €)*

***nr. 3 lustre Parentesi**, metal și plastic, Achille Castiglioni și Pio Manzù pentru Flos, 1971 (750 €)*

***nr. 12 lustre și aplice Teti**, plastic alb, Vico Magistretti pentru Artemide, 1974 (1 000 €)*

***nr. 1 lampă de citit Hebi**, metal și plastic spiralat alb, Isao Hosoe pentru Valenti, 1972 (350 €)*

***nr. 3 lămpi de masă Telegono**, plastic roșu, Vico Magistretti pentru Artemide, 1968 (1 800 €)*

***nr. 3 birouri Graphis**, lemn și metal lăcuit alb, Osvaldo Borsani pentru Tecno, cu sertare, 1968 (3 000 €)*

***nr. 1 masă TL 58**, MDF și lemn de nuc, Marco Zanuso pentru Carlo Poggi, 1979 (8 500 €)*

***nr. 3 etajere de perete Uten.Silo 1**, plastic roșu, verde și galben, Dorothee Becker pentru Ingo Maurer, 1965 (1 800 €)*

***nr. 4 cutii de depozitare cu roți Boby**, polipropilenă și ABS ștanțat alb, verde, roșu și negru, Joe Colombo pentru Bieffenplast, 1970 (1 000 €)*

***nr. 7 scaune rotative Modus**, metal și plastic de diferite culori, Osvaldo Borsani pentru Tecno, 1973 (700 €)*

***nr. 4 scaune de birou**, oțel cromat și piele, Giovanni Carini pentru Planula, 1967 (800 €)*

***nr. 7 scaune Plia**, aluminiu și plexiglas transparent, Giancarlo Piretti pentru Castelli, 1967 (1 050 €)*

***nr. 4 scaune Loop**, vinilin, Franța, anii '60 (1 200 €)*

***nr. 4 scaune Selene**, poliester bej, Vico Magistretti pentru Artemide, 1969 (600 €)*

nr. 4 scaune Basket, oțel și ratan bej, Franco Campo și Carlo Graffi pentru Home, 1956 (1000 €)*

***nr. 1 scaun Wassily Model B3**, piele maro și oțel cromat, Marcel Breuer pentru Gavina, 1963 (1800 €)*

***nr. 1 planșetă de proiectare cu sistem de rigle**, lemn cu brațe de fier, Ing. M. Sacchi pentru Ing. M. Sacchi SRL, 1922 (4 500 €)*

***nr. 2 noptiere vintage**, lemn de tec maro, Aksel Kjersgaard pentru Kjersgaard, 1956 (1 200 €)*

***nr. 1 cuier Shanghai**, lemn de fag natural, De Pas, D'Urbino și Lomazzi pentru Zanotta, 1974 (400 €)*

***nr. 1 suport umbrele Dedalo**, plastic portocaliu, Emma Gismondi Schweinberger pentru Artemide, 1966 (300 €)*

***nr. 1 mașină de scris Valentine**, metal și plastic roșu, Ettore Sottsass și Perry A. King pentru Olivetti, 1968 (500 €)*

***nr. 3 telefoane Grillo**, Marco Zanuso și Richard Sapper pentru Siemens, 1965 (210 €)*

***nr. 1 radio Cubo ts522**, oțel cromat și plastic roșu, Marco Zanuso și Richard Sapper pentru Brionvega, 1966 (360 €)*

nr. 1 stație Hi-Fi integrată Totem*, *Mario Bellini pentru Brionvega, 1970 (700 €)*

***nr. 2 stații de amplificare FD 1102 nr. 5**, Marco Zanuso pentru Brionvega, 1969 (300 €)*

nr. 1 pick-up RR 126 Mid-Century*, *cu amplificator și boxe integrate, bachelită și lemn bej, plexiglas, Pier Giacomo și Achille Castiglioni pentru Brionvega, 1967 (2 000 €)*

***nr. 1 pick-up Penny**, Musicalsound, 1975 (180 €)*

*Obiectele marcate cu * au fost evaluate la mai puțin de 50% din valoarea inițială, din pricină că sunt nefuncționale ori în stare proastă.*

Totalul evaluării: 92 800 €

Tu înțelegi, Giacomo? Casa aia e un muzeu. Spune-mi ce vrei să faci cu toate lucrurile acelea, iar eu voi face ce spui tu. Dar nu-mi spune să scap de ele.

Ah, sper că ți-ai dat seama că la asteriscuri suntem la egalitate: am stricat fiecare câte un pick-up...

Te îmbrățișez,

Marco

AVIOANE (2000)

În 1959, anul în care se născuse el, numărul pasagerilor de pe cursele aeriene îl depăşise pe cel de pe vapoare. Era o informaţie pe care Marco Carrera crede că a ştiut-o dintotdeauna, dat fiind că tatăl său i-o tot repetase încă de când nu era în stare s-o înţeleagă; un fapt epocal, după părerea tatălui său, un împătimit cititor de cărţi ştiinţifico-fantastice, în care se profetiza că în viitor se va călători mult mai mult în cer, decât pe apă sau pe pământ. Şi, după cum se întâmplă cu lucrurile pe care le ştim dintotdeauna, Marco Carrera a ajuns să nesocotească această informaţie pe care a catalogat-o printre fixaţiile inofensive ale tatălui său, în loc s-o reţină ca pe unul dintre reperele cele mai importante de pe harta sa karmică. Când, de fapt...

Când, de fapt, avioanele şi zborul în general erau printre reperele cele mai importante de pe harta sa karmică. După ce ratase mai multe alte ocazii macroscopice de a-şi da seama de asta, Marco a înţeles-o abia la patruzeci şi unu de ani, într-una dintre acele dimineţi care există numai la Roma, când, aşezat pe gardul de lemn de sub pinii de pe Via di Monte Caprino, citea

acuzațiile defăimătoare pe care Marina, de acum fosta lui soție, le inventase în halucinanta petiție prezentată împotriva lui la tribunal. Într-adevăr, unul dintre locurile cele mai frumoase din lume, clădirea cunoscută în popor drept Grânarul Palatului Caffarelli (un loc frumos nu pentru calitățile arhitecturale, pe care nu le are, ci pentru poziția sa, care domină în întregime latura sud-vestică a colinei Capitoliului până jos la Tibru, adică toată zona în care se află vestigiile templelor lui Ianus, al Junonei Salvatoare, al Speranței, al lui Apollo Sosianus, al Sfântului Omobono, precum și relicvele Porticului Republican din Forum Holitorium, pe lângă Biserica Sfântul Nicolae în Temniță și Râpa Tarpeei, ultimele două conservate integral, alături de trei sferturi din Teatrul lui Marcelus; ajuns în Evul Mediu să fie pășune pentru capre și, de aceea, rebotezat Monte Caprino; înnobilat la sfârșitul veacului al XVI-lea prin construcția pe vârful său a Palatului Caffarelli al Campidoglio, proprietatea familiei omonime, ce făcea parte din vechea nobilime municipală romană; cumpărat cu tot cu palat de către prusaci, care au îmbogățit locul cu alte construcții, printre care și mai sus amintitul Grânar, unde au transferat Institutul Germanic de Arheologie; iar mai apoi, în 1918, după destrămarea Imperiului Prusac, achiziționat în întregime de către Primăria Romei), era folosit în acei ani nu doar ca sediu al Avocaturii Capitoline, ci și ca sediu al Registraturii, unde sunt păstrate actele judiciare și de unde sunt aduse la cunoștința celor interesați. Așadar, cei care făceau obiectul unor plângeri, denunțuri sau

acţiuni judiciare trebuiau să meargă să le retragă de acolo, de la Grânar. După care – reacţie firească –, de îndată ce ieşeau afară, impasibili la frumuseţea distonantă a locului, se grăbeau să rupă plicul sigilat, ca să citească imediat conţinutul lui, sprijiniţi de un copac sau aşezaţi pe jos, ori pe gardul de lemn, după cum făcea şi Marco Carrera în acea dimineaţă. Alături, alţi trei nenorociţi la fel ca el: un mecanic foarte tânăr, în salopetă de lucru, un bărbat bine îmbrăcat, care nu apucase să-şi dea jos de pe cap casca de motociclist, şi un ditamai omul unsuros şi respingător, cu părul şur, toţi trei absorbiţi de lectura respectivelor documente – dintre care unul, cu siguranţă, cel al mecanicului, era de acelaşi tip şi de aceeaşi natură cu cel care tocmai îi fusese înmânat lui Marco Carrera, dat fiind că, în timp ce-l citea, puştiul îl comenta cu voce tare („Poftim de vezi!", „Fir-ai tu a naibii să fii!", „Curva dracu'!") şi cu un aer ameninţător, de părea că loveşte foaia care îi tremura în mână. Cu toate astea, agresivitatea lui părea mai degrabă defensivă decât ofensivă, expresia lui – mai degrabă înspăimântată decât furioasă, exact ca în cazul lui Marco Carrera. Pentru că atunci, în acea dimineaţă spectaculoasă, şi acolo, în decorul acela mustind de istorie şi de frumuseţe, citind petiţia, a înţeles în sfârşit, după luni de zile de incertitudine, cu câtă ferocitate şi prin ce modalităţi hotărâse fosta lui nevastă să se descotorosească de el.

Odată dezamorsat planul A din iniţiativa psihanalistului, care nesocotise regula secretului profesional şi îi dezvăluise lui Marco Carrera intenţiile şi elucubraţiile ei,

Marina se reorientase către planul B, cu siguranţă mai puţin sângeros, dar în aceeaşi măsură plin de ură şi chinuitor: o cerere de divorţ cu învinovăţirea pârâtului, căruia i se aruncau în cap toate acuzaţiile imaginabile la adresa unui soţ şi a unui tată – toate false, evident, dar asta este; iar acum el, înainte de a putea contesta în faţa judecătorului sarcina ei extraconjugală ajunsă aproape la soroc, părăsirea domiciliului conjugal, încălcarea dreptului său de a-şi vizita fiica şi toate celelalte ticăloşii care se produseseră deja (la planul A nici nu era cazul să mai facă referire, în primul rând, pentru că psihanalistul care i-l dezvăluise n-ar fi depus niciodată mărturie într-un proces), înainte de a ajunge să conteste toate acestea, aşadar, ar fi trebuit să se dezvinovăţească de acuzaţiile de violenţă fizică şi psihologică, sechestrare de persoane, vătămări şi abuzuri asupra copilului, infidelitate conjugală repetată, ameninţări cu moartea proferate către toate rubedeniile slovene ale soţiei, neîndeplinirea îndatoririlor conjugale, evaziune fiscală, abuzuri edilitare – de toate. Toate false, trebuie repetat (de evaziune fiscală se făcea vinovată chiar ea, Marina, în vreme ce el încercase doar să o acopere, iar abuzurile edilitare se refereau la vechea extindere a casei din Bolgheri, făcută, într-adevăr, fără autorizaţii, dar nu de el, ci de către părinţii lui, în vara aceea blestemată în care îi murise sora, adică în 1981, aşadar, în urmă cu douăzeci de ani, adică cu şapte ani înainte ca el şi Marina să se fi cunoscut), toate garnisite cu o serie de anecdote false şi de prost gust (faimoasele detalii în care şi-a băgat dracul coada), cu excepţia unui singur episod care

se-ntâmplase de-adevăratelea, nesemnificativ, desigur, în tot contextul acela halucinant, dar totuşi adevărat şi pus cu bună ştiinţă acolo, printre toate minciunile acelea, cu scopul de a-i aminti că, chiar dacă e victima unor calomnii cumplite, totuşi nu e nevinovat. Un episod petrecut pe când Adele era în leagăn, aşadar, cu zece ani în urmă. Într-o vară. Chiar la Bolgheri. Memoria lui îl îngropase, dar în mod clar rămăsese viu pentru că, citindu-l în acea petiţie, a prins din nou contur în mintea lui, în tot adevărul său biciuitor.

Iulie.

Ora de siestă.

Penumbră.

Briza mării fluturând perdeaua.

Ţârâitul neîncetat al cicadelor, care te scoate din minţi.

El şi Marina moţăie în camera lor (taman aceea care fusese adăugată abuziv în 1981). Lângă patul lor, pe partea Marinei, leagănul cu copila adormită.

Cearşafuri proaspete. Pernă proaspătă. Mireasmă proaspătă de prunc nou-născut.

Pace.

Deodată, un bubuit. Răsunător, prelung, dezastruos, înspăimântător, cumplit, apocaliptic. Marco Carrera se trezeşte brusc din moţăiala în care plutea cu doar o clipă în urmă şi sare în picioare, tremurând, respirând sacadat, sprijinit de un pin, dincolo de uşa glisantă a camerei, gâtuit, cu inima pulsându-i adrenalină. E o stare care durează cinci, poate zece secunde, după care Marco îşi dă seama ce s-a întâmplat şi în acelaşi timp înţelege

că s-a năpustit afară din camera în care rămăseseră soţia şi fiica lui, aşa că intră înapoi după ele şi o îmbrăţişează pe Marina, care se ridicase în capul oaselor, trezită şi ea brusc, încă ameţită şi speriată, şi o linişteşte, o ajută să se calmeze, îi explică ce a fost – în vreme ce copila, din fericire, doarme senină în continuare. Cinci secunde, hai, poate zece...

Aşa cum spuneam, Marco Carrera îngropase adânc amintirea cu pricina, dar în dimineaţa aceea a regăsit-o intactă şi mai vie ca niciodată, fruct al amintirii altcuiva, unicul fapt adevărat în orgia aceea de minciuni vomitate în capul lui, cu scopul de a-l înfăţişa drept cel mai vrednic de dispreţ dintre muritori. Conform acuzaţiei făcute de soţia sa, el „îşi abandonase cu laşitate nevasta şi fiica în cameră, fugind singur la prima senzaţie de pericol, reprezentată în cazul respectiv de zgomotul produs de un avion militar care rupea bariera sunetului, pe cer, deasupra lor, aşadar, o situaţie inofensivă, dar în locul căreia ar fi putut fi la fel de bine un eveniment mult mai grav şi mai ameninţător".

Ceea ce era adevărat.

Evident, acuzaţia formulată în petiţie nu preciza că fusese doar un simplu reflex, nici că greşeala sa durase doar cinci sau zece – hai, poftim, cincisprezece – secunde; dimpotrivă, lăsa să se înţeleagă că fuga sa fusese un act voluntar şi durase suficient de mult cât să se extragă pe sine din pericolul iminent, părăsindu-şi în voia sorţii soţia şi copilul. Ceea ce, desigur, era profund greşit. Dar în petiţia aceea nu se spunea nici ce gândise el, în acele câteva secunde de abandon, înainte să-şi vină

în fire și să reînceapă să se comporte ca soț și părinte. Nu se spunea unde îi fugise mintea în bula aceea fulgerătoare și nebunească de teroare – unica vină adevărată între toate acele vinovății inexistente, inventate de Marina, lucru pe care ea nu putea să-l cunoască și care ieșea acum la iveală împreună cu amintirea ce, tocmai din acea cauză, fusese reprimată.

Atunci a înțeles Marco Carrera că analogia aceea cu avioanele, făcută de tatăl său cu privire la anul nașterii sale, fusese de fapt o profeție: nu înțelesese asta până atunci, nici când scăpase dintr-o tragedie aviatică, nici când se căsătorise cu o stewardesă pe care o crezuse scăpată din aceeași tragedie; își dădea seama acum însă, descoperindu-se vinovat de un singur cap de acuzare dintre cele o sută pe care le contesta – nu atât fuga sa, atunci când un avion de vânătoare al apropiatei baze militare de la Grosseto produsese bumul sonic deasupra capului său, cât ceea ce gândise vreme de câteva secunde, cât își ieșise din minți de spaimă, în timp ce respira sacadat sprijinindu-se de un pin, cu ochii ațintiți cu îngrijorare către gardul viu, de dafin australian, care îl separa de grădina vecină. Hai să zicem zece secunde: Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa...

O ANUMITĂ FRAZĂ MAGICĂ (1983)

Marco Carrera
Piazza Savonarola 12
50132 Florența
Italia

Paris, 15 martie 1983

Bună, Marco,

Îmi închipui că te întrebi oare cine ți-o fi scriind de la Paris, bătând la mașină inclusiv adresa de pe plic. Poate că te-ai dus direct la sfârșitul scrisorii ca să vezi semnătura, poate că te-ai uitat cine e expeditorul, dar acolo mi-am trecut doar inițialele, sau poate că (așa prefer să-mi închipui) ai intuit imediat că e vorba despre mine. Oricum ar fi, eu sunt. Eu, care îți trimit de la Paris, Marco, o scrisoare bătută la mașina de scris a tatei. Da, eu, care n-am mai dat nici un semn de viață de când ne-am mutat aici.

Ce fac? Cum îmi este? Studiez. Îmi place școala la care merg acum zi de zi. Și așa mai departe. Dar nu îți scriu ca să-ți povestesc despre lucrurile astea.

Mă gândesc adesea la tine. Eşti singura persoană din Italia la care se întâmplă să mă gândesc, tu şi un alt băiat pe care nu reuşesc să mi-l scot cu totul din minte. Mă gândesc la el în momentele urâte, şi la tine, în cele frumoase. Nu doar atunci când îmi pun pe mine puloverul tău roşu, cum am făcut astăzi. Mă gândesc la tine în taxi, mai ales, la orele mici ale dimineţii, când ţie îţi plăcea să mergi să iei plăcinte calde, dar ţi-era teamă să nu te-ntâlneşti cu mama ta şi cu prietenii ei. Mă gândesc la tine când mă întorc acasă noaptea târziu, pe jumătate afumată după vreo petrecere, şi mă simt aşa cum ai zis tu cândva că mă vezi, „voios-irosită".

Înainte, nu umblasem cu taxiul. Cred că la Florenţa n-am luat niciodată un taxi de una singură. Habar n-aveam ce minunat e să te plimbi cu taxiul noaptea. Să-l iei din zbor, fluturând din mână, de pe marginea trotuarului, ca în filme. Nu ştiam chiar nimic despre taxiuri. De exemplu, am învăţat că, dacă afişajul „Taxi Parisien" e luminat în portocaliu, atunci taxiul e ocupat, iar dacă e luminat în alb, e liber. Iar dacă e alb, îţi jur, e de ajuns să ridici mâna şi se opreşte. E extraordinar. Dar poate că tu ştii deja asta, mă rog, sunt sigură că ştii deja. Eu nu ştiam. Iar după ce mă urc în maşină şi de îndată ce îi dau şoferului adresa şi maşina de-abia a pornit, alunecând pe străzile şi prin pieţele iluminate şi pustii, încep să simt că toate lucrurile pe care le-am făcut în seara aceea lungă, care tocmai s-a încheiat, se topesc: se topesc chipurile băieţilor cu care am dansat, am băut, am fumat, se topesc banalităţile, totul se topeşte, iar eu mă simt bine. În clipele acelea, mi se întâmplă să mă gândesc la tine.

Simt cum las în urmă tot ce e inutil şi îmi dau seama că, dacă elimin din viaţa mea toate lucrurile inutile, singurul lucru care rămâne eşti tu.

Şi totuşi, nu e uşor să mă gândesc la tine. Mai ales după ce s-a întâmplat. Am puţine lucruri de care să mă agăţ, puţine imagini de care să-mi amintesc. Mă refugiez aproape mereu în aceea cu tine aşezat pe canapeaua din casa mea de la Bolgheri, cu căştile şi cu walkmanul care te izolează de lume, în timp ce eu şi prietenii mei mâncăm ravioli. O fi din cauza orei târzii ori a taxiului, cert e că mi se pare o amintire frumoasă.

Iar câteodată te şi visez.

De exemplu, în noaptea asta, te-am visat: iată de ce îţi scriu, rupând astfel în sens invers promisiunea pe care ţi-o smulsesem atunci – nici nu mai ţin minte de ce –, ca tu să nu-mi mai scrii niciodată.

A fost un vis foarte frumos, Marco. Limpede. Senin. Păcat că m-am trezit la jumătate. Mi-l amintesc bine, pentru că după aceea n-am mai reuşit să adorm la loc şi am rămas ore în şir cu gândul la el. Eram întinsă în hamac pe un fel de patio mexican, cu un ventilator imens care se învârtea încet şi sufla, iar tu stăteai de o parte a hamacului, îmbrăcat în alb, şi mă legănai. Ne jucam un joc ciudat şi râdeam într-un fel pe care mi-e greu să ţi-l explic. Tu mă provocai să pronunţ o anumită frază magică, iar eu nu eram în stare. Fraza era foarte stranie, mi-am notat-o imediat ce m-am trezit: „La optsprezece ani, benedictinii m-au învăţat să vorbesc, am reuşit să reţin câte ceva". Asta era fraza, îţi jur. Iar eu nu eram în stare să o repet, greşeam întruna, şi cu cât greşeam mai mult, cu

atât râdeam mai tare, şi cu cât râdeam mai tare, cu atât greşeam mai mult. Până la urmă, ca să-ţi dai seama cât de tare râdeam amândoi, nici măcar tu nu mai erai în stare s-o spui corect. Şi atunci, pe patioul mexican, apărea tatăl tău, concis ca de obicei, iar noi îi ceream şi lui să pronunţe fraza, el încerca şi dădea greş. Nu-ţi mai spun cât râdeam noi doi, pe urmă şi el alături de noi, în timp ce încerca să pronunţe corect şi tot nu reuşea. Nu-i dădea deloc de cap: ba zicea „La optsprezece ani, franciscanii...", ba „... m-au educat să vorbesc..." Era cu adevărat o frază magică, iar noi ne stricam de râs. Pe urmă m-am trezit. Când îl povestesc aşa, pare un vis tâmpit, dar îţi jur că n-a fost. Iar între noi doi nu era nici umbră de jenă. Şi nici faţă de tatăl tău. Totul mergea ca pe roate. Era un vis, ce vrei.

Fiind încă sub influenţa visului, m-am ridicat din pat, am plecat, m-am dus la gimnastică (fac gimnastică) şi am asistat la un fenomen incredibil: ningea cu soare. Îţi jur. Sub Arcul de Triumf, cădeau fulgi enormi, grei, mustind de apă, însă, din acel moment, cerul s-a făcut transparent şi luminos, iar Notre-Dame, pe fundal, strălucea în soare. Şi nu mai era vis, era aievea. Iar asta e o scrisoare foarte dezlânată, îmi dau seama, dar asta e. Sper doar să nu te pună în încurcătură, să nu-ţi creeze probleme „aiurea-n tramvai". (Îmi amintesc în clipa asta că ultima oară când te-am văzut a fost în sala aia de sport, acum un secol. Erai stânjenit.) De aceea e important să mă gândesc în continuare la tine, în taxi, şi să te mai visez, ca azi-noapte. De altfel, dacă te-aş visa, ar însemna că dorm. Ştii,

m-am săturat de insomnie şi de celălalt băiat care mi se furişează, pe nesimţite, în minte. Te îmbrăţişez, dacă nu te deranjează.

Luisa

ULTIMA NOAPTE DE INOCENȚĂ (1979)

Pe la vreo douăzeci de ani, Marco Carrera și Duccio Chilleri au început să bată cazinourile din străinătate – mai ales în Austria și în Iugoslavia –, dar Marco s-a săturat destul de repede de călătoriile acelea lungi cu mașina, pe care Duccio le planifica meticulos, cu tot cu bordeluri și restaurante. Dincolo de faptul că cele zece-douăsprezece ore cât stătea închis împreună cu Duccio în habitaclul Fiatului X1/9 al prietenului îi deveniseră de-a dreptul insuportabile, Marco Carrera simțea nevoia unor călătorii mai profesionale, fără atâta veselie, fără curve, axate în întregime pe rezultatele la joc. De fapt, așa cum am mai spus, prietenia încă vie a Nenumitului, cheful de haiducii cu el, încântarea de a petrece timpul împreună se stinseseră pentru Marco: îi mai rămăsese vie doar dorința de a merge la cazinou împreună cu acel partener formidabil, expert în sisteme de ruletă, vădind o inspirație extrasenzorială la zaruri și un instinct animalic la Blackjack. Și uite așa, într-o zi, a luat taurul de coarne și a hotărât ca măcar o dată să facă drumul cu avionul, în ciuda faptului că Duccio Chilleri avea rău de zbor. I-au trebuit patru seri lungi

de discuții ca să-i demonteze ura pentru *păsările de fier*, folosind – culmea! – aceleași argumente raționale împotriva superstițiilor pe care le aducea tuturor celorlalți prieteni, pentru a combate frica lor de Nenumitul. Până la urmă, ieșise în câștig de cauză, așa că, într-o după-amiază înmiresmată de mai, cei doi prieteni se prezentaseră la Aeroportul din Pisa, cu perspectiva unui weekend prelungit la Ljubljana, unde mai fuseseră și în urmă cu un an, cu mașina, și avuseseră un câștig semnificativ. În realitate, călătoria se anunța oricum lungă, pentru că Marco descoperise un zbor charter foarte ieftin, al unei companii iugoslave pe nume Koper Aviopromet, care, nu se știe de ce, întrerupea traseul Pisa–Ljubljana cu o enigmatică escală la Larnaca, în Cipru. Și, cu ocazia asta, drumul devenea de patru ori mai lung, dar, în mod misterios, scădea în proporție inversă costul biletelor.

La îmbarcare, Duccio Chilleri era foarte agitat. Marco îi băgase pe gât vreo două calmante sustrase din farmacia privată a surorii sale, mare consumatoare de medicamente psihotrope – cu toate astea, anxietatea prietenului său nu scăzuse. Odată așezați la locurile lor, Duccio începuse să dea semne de neliniște, observând cât de uzate sunt scaunele și compartimentele pentru bagajele de mână – semn clar, după părerea lui, al unei proaste întreținieri a avionului –, dar, mai presus de orice, îl teroriza lumea care continua să urce la bord. Urâtă lume, tot repeta, oameni care poartă semn. Uită-te la ei, repeta, par gata morți: uită-te la ăla, uită-te la celălalt, parcă ai vedea fotografii publicate în ziar.

Marco îi repeta întruna să se calmeze, dar agitaţia Nenumitului sporea.

Deodată, s-a ridicat în picioare, în timp ce lumea continua să urce la bord, şi s-a apucat să întrebe, strigând în gura mare, dacă e vreo persoană faimoasă în avion, vreun fotbalist, vreun actor, vreun VIP – vreunul căruia viaţa să-i fi surâs deja. Pasagerii care avansau cu greu pe culoarul dintre şirurile de scaune, ca să ajungă la locurile lor, îl priveau uimiţi, şi câţiva l-au întrebat care e problema lui. Voi sunteţi, i-a răspuns Duccio Chilleri, pentru că sunteţi deja morţi şi vreţi să mă omorâţi şi pe mine. Marco Carrera l-a prins de umeri, l-a împins înapoi jos, pe scaun, s-a străduit să-l calmeze cu blândeţe, îmbrăţişându-l, rezistând la duhoarea de tavernă pe care o emana sacoul lui, încercând în acelaşi timp să-i calmeze şi pe cei din jur, care începuseră să se enerveze. Nu-i nimic, repeta el, iar Duccio comenta, vezi să nu, aici o să crăpăm cu toţii, dar nu-i nimic. Şi uite aşa, mormăind cu faţa între palme, gata să izbucnească în plâns, dar ţinut în frâu de prietenul său, a încetat să-i mai agreseze pe ceilalţi călători şi a părut să se resemneze. Dar în clipa în care în avion şi-a făcut apariţia o trupă de cercetaşi, situaţia a scăpat brusc de sub control. Duccio Chilleri a izbucnit: Ei, nu! Cercetaşii, nu! S-a înfipt în faţa primului din şir, un vlăjgan masiv şi hirsut, cu adevărat ridicol în uniforma de căpitan de patrulă: Hei, voi unde credeţi că mergeţi? Vlăjganul a rămas blocat, probabil că l-a luat drept un însoţitor de zbor, pentru că i-a arătat cartea de îmbarcare. Căraţi-vă de aici! Valea, uşi! Marco a ţâşnit

din nou în picioare ca să-l calmeze, dar, de data asta, Duccio Chilleri îşi ieşise din minţi: îi apuca de ceafă pe cercetaşii îngroziţi, îi scutura – asasinilor, striga, căraţi-vă de aici! –, iar când cei din jur au început să reacţioneze, cu înjurături şi îmbrânceli, Marco Carrera şi-a dat seama că weekendul la Ljubljana se dusese pe apa sâmbetei. Dându-se drept medic – de-abia era student în anul doi la medicină, ceea ce se vedea de la o poştă –, i-a pus prietenului său diagnosticul de atac epileptic de tip B (născocit spontan) şi a cerut insistent ca uşa cabinei să fie deschisă, pentru a putea să-l ducă la sol. Personalul de bord a zis mersi că scapă de maniac şi, uite aşa, recuperându-şi bagajul direct de pe pistă (la vremea respectivă, Aeroportul din Pisa era administrat destul de rudimentar), cei doi s-au întors înapoi în terminal, în vreme ce avionul începea să ruleze pe pistă. De îndată ce a pus piciorul pe pământ, Duccio Chilleri s-a calmat ca prin farmec – ba chiar a dat dovadă de o euforie absurdă, ca de om proaspăt întors din infern. Marco Carrera, în schimb, era furios, dar, ca să evite o altă scenă penibilă şi grotescă în faţa tuturor, s-a străduit să-şi controleze furia, închizându-se într-o tăcere sumbră. Sumbră, dar şi tot mai sinistră: în vreme ce conducea maşina înapoi spre Florenţa, ca să se debaraseze de Duccio cât mai repede cu putinţă, dincolo de furia care îl rodea şi dincolo de ruşinea – da – care îl făcuse să fugă precum un hoţ, de teamă că vestea acelei scene penibile se va răspândi şi în afara avionului în care avusese loc, în vreme ce conducea maşina pe autostradă, aşadar, evenimentele petrecute i se conturau acum

pentru prima dată în minte așa cum avea să le vadă oricine altcineva. Ce se petrecuse, de fapt, în avion? Se petrecuse că prietenul său Duccio Chilleri aruncase în aer, într-o criză de nervi, un weekend organizat în cele mai mici detalii. Asta se întâmplase, pentru Marco – *doar* asta: ce se petrecuse însă în ochii oricui altcuiva care-l cunoștea pe Duccio Chilleri? Ce lucru incredibil și cumplit făcuse Nenumitul în avion?

Lui Marco i-a fost suficient să se identifice cu oricare dintre prietenii lui ca să simtă imediat o gheară în stomac, de care n-a mai reușit să scape. După ce și-a lăsat prietenul în fața casei fără ca măcar să-l salute, după ce le-a motivat părinților schimbarea de program printr-o scuză inventată, s-a perpelit toată noaptea în pat, gândindu-se întruna la chipurile cu adevărat anonime ale tovarășilor de călătorie lăsați în voia sorții în avionul acela, la bieții cercetași naivi care cine știe unde credeau că se duc, la stewardesele balcanice, cu machiajul lor strident, care se simțiseră ușurate când l-au văzut pe Nenumitul debarcând după ce lansase prevestirea cu pricina – când, de fapt, dacă ar fi după teoria ochiului ciclonului, ar fi trebuit să facă scut uman ca să-i împiedice debarcarea...

În vreme ce Marco Carrera se chinuia în felul ăsta și nădușea în așternuturi, neizbutind să pună geană pe geană și cu atât mai puțin să se bucure de parfumul de iasomie siciliană care pătrundea prin fereastra întredeschisă, în largul coastei de nord a Ciprului, tragedia se consumase deja, dar el habar n-avea: avionul DC-9-30 al companiei Koper Aviopromet, în zadar așteptat pe

pista Aeroportului din Larnaca, fusese deja înghițit de apele Mării Ciliciei; oamenii la care Marco se gândea cu un amestec de milă și îngrijorare erau morți cu toții, până la ultimul; amintirea acelei veritabile *fatwa* pe care Nenumitul o lansase asupra lor era ștearsă deja de înseși consecințele sale, iar el era de acum singurul om rămas pe fața pământului care mai avea habar de asta, în afară de autor.

Până la urmă, fără să fi aflat nimic încă, Marco Carrera a adormit – târziu, cu grijă, dar a adormit –, iar, într-o viață care avea să fie plină de multe alte ultime nopți, aceea a fost pentru el ultima noapte de inocență.

URANIA (2008)

Către: Giacomo <jackcarr62@yahoo.com>
Trimis: 17 octombrie 2008 23:39
Subiect: Romanele Urania
De la: Marco Carrera

Dragă Giacomo,

Astăzi aș vrea să-ți vorbesc despre colecția (aproape) integrală a tatei de romane din seria Urania. Așa incompletă cum este, colecția asta are o valoare comercială deloc neglijabilă, dată fiind grija cu care tata a păstrat mereu aceste volume, îmbrăcându-le în hârtie velină ca să le protejeze, de unde și starea uimitor de bună în care se află ele după cincizeci sau șaizeci de ani. Dar nu despre asta vreau să-ți vorbesc. După cum văd eu lucrurile, cărțile astea ar trebui să-ți revină ție, din motive pe care am să ți le explic imediat, și, pentru că nu ocupă prea mult spațiu, pot să ți le păstrez eu temporar, dar nici prin cap nu-mi trece să le vând.

Așadar. Colecția. Merge de la numărul 1 la 899, adică din 1952 până în 1981, cu numai șase volume lipsă. Iată care sunt ele și motivul lipsei:

Nr. 20,* O piatră pe cer[1] *de Isaac Asimov, din 20 iulie 1953.

Ciudat – nu ţi se pare? – că după nouăsprezece numere cumpărate cu regularitate de tata, pe atunci un tânăr de douăzeci şi şapte de ani, proaspăt absolvent de facultate, să-l fi ratat tocmai pe acesta, care se pare că e unul dintre cele mai frumoase volume scrise de autorul său preferat. Şi de fapt chiar îl cumpărase, pentru că în biblioteca din biroul său, unde a fost dintotdeauna locul seriei Urania (în inventarul întocmit de Brachi luna trecută, pe care ţi l-am trimis, apare ca „bibliotecă modulară Sergesto", iar tu mai mult ca sigur îţi aminteşti cum arată, pentru că aveai una identică în camera ta, unde se află în continuare, burduşită cu colecţia Tex şi cu celelalte benzi desenate pe care le citeai pe vremea aceea), cum spuneam, în bibliotecă, între volumul anterior, nr. 19, Preludiul spaţiului[2] *de Arthur C. Clarke, şi cel succesiv, nr. 21,* Teroare asupra lumii[3] *de Jimmy Guieu, se află un cartonaş pe care scrie „împrumutat lui A.", cu data de „19 aprilie 1970". Vei fi, desigur, de acord cu mine că A. este prietenul său Aldo Mansutti, „Aldino" cum îi spunea el, care a murit în accidentul acela stupid de motocicletă despre care s-a vorbit atâta în casă şi din pricina căruia ai noştri au fost întotdeauna atât de reticenţi să ne lase să ne cumpărăm scuter. Îmi amintesc bine când ne-am dus la*

[1] *Pebble in the Sky* (1950), traducere de Horia Nicola Ursu, Ed. Paladin, 2012

[2] *Prelude to Space* (1951)

[3] *Hantise sur le monde* (1953)

înmormântarea lui Aldino, eu eram sigur la gimnaziu, pare-mi-se că într-a şasea sau la început de a şaptea – deci trebuie să fi fost în 1970. Aşadar, iată ce trebuie să se fi întâmplat: tata i-a împrumutat cartea lui Aldino, a pus cartonaşul în locul ei de pe raft, ca să nu uite, pentru că ţinea la colecţia lui, dar, la puţin timp după aceea, Aldino a murit şi e clar că nu s-a mai gândit să i-o ceară înapoi soţiei – Titti, poate că ţi-o aminteşti, Titti Mansutti, pe care am regăsit-o foarte îmbătrânită, mai zilele trecute, când am revăzut-o pentru o altă chestiune de care o să-ţi povestesc. Cu atât mai mult cu cât, la vremea aceea, adică în 1970, colecţia deja nu mai era completă, pentru că lipseau şi celelalte cinci numere, adică: 203, 204, 449, 450 şi 451. Urmăreşte-mă, Giacomo, citeşte mai departe. Hai să încercăm să-nţelegem împreună de ce lipsesc acele cinci volume.

Nr. 203,* Mareea revărsată[1] *de Charles Eric Maine, din 10 mai 1959, şi nr. 204,* Omenirea în fugă[2] *de Gordon R. Dickson, din 24 mai 1959.

În locul lor, pe raft, nu se afla nici un cartonaş, semn că nu le împrumutase, ci, de data asta, pur şi simplu nu le cumpărase. Gândindu-mă puţin la date, cred că am înţeles şi motivul: faimoasa căzătură a lui Irene din scaunul de bebeluş. Îţi aminteşti? Cred că ne-au povestit-o de o sută de ori: Irene care cade din scăunel, în casa din Piazza Dalmazia, şi se loveşte la cap şi rămâne două zile

[1] *The Tide Went Out* (1958)
[2] *Mankind on the Run* (1956)

în comă, la spitalul Meyer, mama care jură că o să se lase de fumat dacă scapă, Irene care scapă, mama care nu se lasă de fumat, Irene care își revine complet și totuși, ulterior, depistează în căzătura aceea cauza tuturor problemelor ei de mai târziu... Noi doi încă nu ne născuserăm, dar trebuie să recunoaștem că evenimentul cel mai dramatic din familia noastră, cel puțin până la moartea lui Irene, a fost această căzătură a ei din scaunul de bebeluș. Atât de dramatică – și iată motivul – încât să îl împiedice pe tata să cumpere nu o dată, ci de două ori la rând, adică vreme de douăzeci și opt de zile, romanele lui din seria Urania. Acum nu mai e nimeni care să ne spună în ce perioadă a anului s-a întâmplat asta, dar, dacă îți amintești, povestea a fost cu atât mai dramatică cu cât mama era însărcinată cu mine. (Dramatic, dacă vrem, e și faptul că mama n-a fost în stare să se lase de fumat nici măcar pentru că aștepta un alt copil.)

În mintea mea, mi-am închipuit-o întotdeauna cu burta la gură, chinuindu-se cu fetița care cade și leșină, pe urmă în ambulanță lângă ea, la căpătâiul ei la clinica Meyer, când de fapt e suficient să presupunem că era de-abia în luna a doua și toate se potrivesc. Eu m-am născut pe data de 2 decembrie, nu? Ceea ce înseamnă că am fost conceput la începutul lui martie. Cele două numere lipsă sunt din luna mai, ceea ce înseamnă cam prin luna a doua. Fără burtă la gură, deci, dar se explică de ce tata a ratat cele două publicații: Irene era la reanimare, Irene era internată, încă sub observație, Irene de-abia se întorsese de la spital. Pe urmă, după vreo lună, când pericolul a trecut, a reînceput să cumpere romanele în mod regulat (nr. 205, Lumina cea

mare[1] *de Robert Randall, 7 iunie 1959) şi a continuat vreme de mai bine de şapte ani fără să rateze vreunul, până când ajungem la trei numere lipsă, şi anume:*

Nr. 449, **Genocidele**[2] ***de Thomas M. Disch, din 20 noiembrie 1966, nr. 450,*** **Mereu va fi de purtat un război**[3] ***semnat de o suită de autori (Walter F. Moudy, Poul Anderson, Robert E. Margroff, Piers Anthony, Andrew J. Offutt), din 4 decembrie 1966, şi nr. 451,*** **Profet pe calea undelor**[4] ***de Mack Reynolds, din 18 decembrie 1966.***

Aici, motivul e evident: marea inundaţie de pe Arno, când tata aproape că nu se mai dă jos din bărcile pneumatice ale primăriei, cu care merge în câmpia inundată, să salveze animale, şi apoi la Biblioteca Naţională, să salveze cărţi, împreună cu „îngerii noroiului"[5]*. Iar tu o să te întrebi: dar dacă n-a reuşit să cumpere aceste trei numere, atunci cum e posibil să fi cumpărat numărul 448,* Crisalidele[6]

---

[1] *The Dawning Light* (1959)

[2] *The Genocides* (1965)

[3] Din antologia realizată special pentru colecţia italiană de SF Urania, făceau parte povestirile: *The Survivor (Supravieţuitorul)* de Walter F. Moudy (1965), *Kings Who Died (Regi care au murit)* de Poul Anderson (1962) şi *Mandroid* de R.E. Margroff, P. Anthony şi A.J. Offutt (1966).

[4] *Of Godlike Power* (1966)

[5] Aşa au fost numiţi de către presa vremii voluntarii, mai ales tineri studenţi, dar nu numai, veniţi din Toscana şi din întreaga Italie ca să salveze inestimabilul patrimoniu artistic al oraşului de pe Arno, grav avariat de inundaţiile din toamna lui 1966.

[6] *The Chrysalids* (1955), traducere de Sorin Voinea, Ed. Leda, 2006

de John Wyndham, de pe 6 noiembrie 1966, în plin potop, când Florența era literalmente sub ape? Ca să putem explica de ce, dragă Giacomo, ajungem la motivul pentru care eu cred că ție ar trebui să-ți revină colecția asta. E ceva ce am descoperit absolut întâmplător, și tocmai de aceea îți dă senzația că e ceva foarte prețios. Așadar, lucrurile au stat după cum urmează. Parcurgând titlurile din colecție, așezate frumos în ordine, în biblioteca Sergesto despre care am vorbit, am dat peste un titlu și un autor pe care îi cunoșteam: Infanteria stelară[1] *de Robert Anson Heinlein. Heinlein este unul dintre puținii scriitori de SF pe care i-am citit, iar titlul îmi suna cunoscut din pricina unui film pe care l-am văzut. Așa că am luat cartea și am deschis-o ca să verific și, într-adevăr, titlul original era* Starship Troopers, *după care s-a făcut un film cam prost, pe la sfârșitul anilor '90, cu titlul* Infanteria stelară. *Dar – și aici voiam să ajung – după ce am văzut asta, am mai văzut, pe pagina anterioară, adică pe prima pagină, cum se numește, cea care vine imediat după copertă, unde se trec din nou autorul, titlul și editura, cum se numește? Cea pe care scriitorii dau dedicații, cum îi zice? Frontispiciu? Stai să verific. Da, am găsit: da, se numește frontispiciu, „pagina de gardă a unei cărți", zice Wikipedia, „cea pe care cititorul o vede imediat după ce a deschis cartea". Asta este. Reluând, ziceam că am văzut ceva scris cu creionul pe frontispiciu, iar scrisul era al tatei. Câteva rânduri pe care ți le redau integral: „Bună ziua, doamnelor și domnilor, sunt*

[1] *Starship Troopers* (1959), traducere de Radu Hăulică, Ed. Paladin, 2017

pe punctul de a vi-l prezenta pe noul meu prieten... sau nu, prietenă... domnișoara Giovanna... sau poate că nu, domnul Giacomo... cine știe... Stați așa... fiți pregătiți... sosește asistenta... încă nu se vede prea bine... uite că se apleacă... Doamnelor și domnilor, a sosit Giacomo!"

Nu e uimitor? Mama de-abia îți dăduse naștere, iar el era acolo, tânăr, emoționat, rupt de ce se întâmpla înăuntru, fără să aibă măcar habar dacă ești băiat sau fată, pe coridoarele unui spital, fumând Muratti și mângâlind glumițe pe frontispiciul unui roman din seria Urania. Nu ca noi, care am asistat la nașterea copiilor noștri, înfășurați în halate verzi, știind cu luni întregi înainte ce sex are fiecare, strângând-o fiecare pe după umeri pe femeia iubită, aflată în chinurile facerii.

Iată de ce, după părerea mea, colecția asta trebuie să o păstrezi tu, în casa ta din Chapel Hill, pe care eu am văzut-o doar de sus, cu Google Earth.

Pe urmă, ajungem și la explicația pentru volumul din 6 noiembrie 1966: după ce am descifrat scrisul tatei de pe frontispiciu, am închis cartea și am stat așa un pic, nemișcat, emoționat, cumpănind toate cele (Mai ții minte verbul ăsta? Mai știi cine îl folosea mereu?); după care mi-am revenit, am închis cartea și privirea mi-a căzut pe pătratul roșu de pe copertă, în stânga jos, unde erau scrise prețul (150 lire), numărul din colecție (276) și data: 25 februarie 1962. Acum, întâmplarea face că tu te-ai născut pe 12 februarie: și atunci, cum de avea tata o carte care avea să fie publicată treisprezece zile mai târziu? După o clipă de nedumerire, am avut o străfulgerare. Mi-am amintit că, pe vremea când jucam tenis, eram abonat la revista bilunară

Match Ball, *iar numerele îmi soseau acasă prin poștă, cu câteva zile bune înainte de data scrisă pe copertă, și pentru o vreme am crezut că e un privilegiu al meu, pentru că eram abonat, un fel de avanpremieră, până când, într-o zi, am descoperit suficient de brutal că, și la chioșcul de ziare, numerele din* Match Ball *se vindeau cu multe zile înainte de data trecută pe copertă. Pentru că povestea asta mi-a atras atenția, am descoperit că regula era valabilă și pentru multe alte săptămânale care se citeau la noi în casă:* Panorama, L'Espresso, *chiar și* La Settimana Enigmistica. *Se vede că era o strategie psihologică, intenția de a transmite o impresie de noutate și de a evita ca cititorul, luând în mână o publicație datată cu patru, cinci, șase zile în urmă, să creadă că are de-a face cu un conținut deja depășit. Chiar dacă nu prea are sens, se vede treaba că aceeași strategie a fost adoptată și de către Editura Mondadori pentru romanele din colecția Urania, așa că e mai mult decât probabil ca data trecută pe copertă să fie cea a ultimei zile din cele paisprezece cât rămânea volumul la vânzare în chioșcuri. Ceea ce înseamnă că romanul pe care tata l-a luat cu el la spital, pe 12 februarie 1962, când a însoțit-o pe mama la naștere (am verificat pe computer, era într-o luni), de-abia ieșise, proaspăt, din tipar, antedatat cu treisprezece zile; sau poate că și l-a cumpărat chiar de la chioșcul spitalului, imediat ce mama a pus piciorul în maternitate.*

Iată de ce tata deținea volumul din 6 noiembrie 1966, deși în ziua respectivă el era deja de patruzeci și opt de ore în barca serviciului de pompieri, salvând animale în

derivă și transportându-le pe plute: pentru că fusese publicat cu treisprezece zile în urmă.

*După acele trei numere lipsă din 1966, tata n-a mai ratat nici un volum vreme de – impresionant – cincisprezece ani, pentru că, de la nr. 452 (*Cartea Serviciului Secret[1]*, o culegere de povestiri de Asimov, Tucker, Van Vogt, Martino și Philip K. Dick), colecția lui curge perfect până la nr. 899,* Comunele din 2000[2] *de Mack Reynolds. Patru sute patruzeci și șapte de numere consecutive pe care el le-a cumpărat și apoi le-a îmbrăcat în hârtie velină și apoi le-a citit și apoi le-a pus la locul lor în bibliotecă, în timp ce prețul lor creștea de la 200 la 1 500 lire, iar în lume, în Italia, la Florența și în familia noastră, se întâmplau tot felul de lucruri.*

Ultimul număr din colecția lui l-am lăsat la urmă pentru că e chiar simbolul încheierii. Îl am în față chiar în clipa asta: coperta albă cu grafica roșie, ilustrația circulară (un băiat și o fată în picioare, într-un parc, vorbind cu un tip mai în vârstă, așezat pe o bancă, toți trei goi, cu alte siluete nude printre copaci, în depărtare), titlul Comunele din 2000, *autorul Mack Reynolds și data: 23 august 1981.*

---

[1] O altă antologie special realizată pentru colecția Urania, care cuprindea povestirile: *The Key (Cheia)* de Isaac Asimov (1966), *Able to Zebra (De la Able la Zebra)* de Wilson Tucker (1953), *The Ultra Man (Omul ultra)* de A.E. Van Vogt (1966), *Delivery Tube (Condensorul)* de Joseph P. Martino (1966) și *Holy Quarrel (Disputa sacră)* de Philip K. Dick (1966).

[2] *Commune 2000 A.D.* (1974)

Dar 23 august 1981 e ziua când lumea s-a sfârșit. Cu toate acestea, numărul respectiv, după cum am văzut, ieșise cu treisprezece zile înainte, adică pe 10, când sfârșitul lumii era încă de neconceput, iar tata îl cumpărase, mai mult ca sigur, de la chioșcul de la Castagneto, de unde cumpăra și ziarele, îl citise cu siguranță în două zile, așa cum făcea de obicei, când pe plajă, când în pat, tolănit pe o parte, cu fața către noptieră, întors cu spatele la mama, dat fiind că la Bolgheri, din lipsă de spațiu, nu puteau să doarmă în camere separate. De luni, 24, avea să fie disponibil la chioșcuri următorul număr (poate că nu și la Castagneto, acolo avea să ajungă marți sau miercuri), dar informația asta, la fel ca toate celelalte, și-a pierdut, dintr-odată, orice relevanță pentru el. Iar, de data asta, pentru totdeauna. Așa că nr. 899, Comunele din 2000 *de Mack Reynolds, este ultimul volum din colecția Urania pe care tata l-a cumpărat și l-a citit – ultimul din colecția sa (aproape) integrală, de la numărul 1 la 899. Ultimul din viața lui.*

De acord, Giacomo, te-am învinuit și a fost cumplit că am făcut-o. Dar dă-o naibii de treabă, au trecut treizeci de ani de atunci. Îți cer scuze că te-am învinuit, îți cer scuze că am contribuit la netraiul din familia noastră, vreme de atâtea zile care, chiar dacă se acumulau unele peste altele, rămâneau totuși mult prea apropiate de ziua aceea blestemată. Eram puștani, acum suntem bărbați. Nu putem să devenim doi străini, nici dacă vrem. De obicei, la moartea părinților, frații se ceartă pe moștenire; ar fi frumos dacă pe noi, în schimb, moștenirea ne-ar

reîmpăca. Sau, mai degrabă, ar fi tipic pentru familia noastră, care funcţionează mereu pe invers.

Răspunde-mi.

Marco

GOSPODINEEEE! (1974)

Era duminică, era dimineaţă devreme, iar Piazza Savonarola dispăruse. Copacii dispăruseră; cerul dispăruse; maşinile dispăruseră. Nu mai era nimic. Precum în filmul pe care îl văzuse cu mama lui de Crăciun, cel în care se lasă ceaţa şi bunicul se pierde în faţa casei, şi acum se lăsase ceaţa, iar Marco Carrera se pierduse în faţa casei. La Florenţa, ceaţa era un fenomen foarte rar – mai ales tipul acela de ceaţă –, extrem de rar. Aproape că nu izbutea să-şi vadă picioarele.

Era duminică, era dimineaţă devreme, era o zi absurdă. Traficul era blocat – se numea Austerity – şi deja povestea asta părea o bătaie de joc: un an întreg îşi ajutase părinţii la treburi, nu se certase cu sora şi cu fratele lui, luase note bune la şcoală, dăduse dovadă de bun-simţ, demonstrase că i-a venit mintea la cap, că e împăciuitor, toate astea ca să-i convingă să-i cumpere un scuter Vespa, şi nici n-apucase să-şi savureze în tihnă triumful obţinut chiar de ziua lui, că şi intrase în vigoare ordonanţa de urgenţă care îi interzicea să-l folosească duminica. Dar nu era doar asta. Motivele urgenţei cu pricina erau absurde: petrolul devenise un bun care

trebuia raţionalizat – aşa, hodoronc-tronc? – şi, odată cu el, şi benzina. Tot ce se spunea la telejurnal n-avea nici o noimă pentru Marco Carrera. El era convins că, pentru ca un bun să ajungă să fie raţionalizat, mai întâi trebuia să se treacă printr-o perioadă de tranziţie, în care lumea să înceapă să conştientizeze asta. Or, aici, totul se petrecuse foarte brusc: un război-fulger, o hotărâre a ţărilor membre OPEC de a limita exporturile de petrol, şi zici că se tăiase curentul. În nici o lună: felinare stinse noaptea, programe mai scurte la televizor, interdicţia încălzirii în case şi a vehiculelor personale duminica, inclusiv a scuterelor Vespa. Dar cum e posibil: oare atât de uşor era de îngenuncheat civilizaţia lui? Taman când el, împlinind paisprezece ani, îşi făcea intrarea în viaţa de adult? Taman când renunţase la competiţiile de schi pentru că voia să se bucure de Vespa duminica, chiar şi iarna, fără să fie nevoit să se ducă în staţiunea Abetone în fiecare weekend, toată iarna şi toată primăvara, să facă antrenamente şi concursuri, antrenamente şi concursuri, doar ca să-i vadă pe schiorii locali cum le suflă victoriile cu timpi de două sau de trei ori mai buni?

Asta era. *Per pedes*. Şi, în plus, într-o zi cu ceaţă.

Era duminică, era dimineaţă devreme. Marco Carrera nu apucase să facă decât câţiva paşi şi deja ezita, la câţiva metri de casă, pentru că nu reuşea să se orienteze. Unde se afla? Pe trotuar sau în mijlocul străzii? Casa lui era la dreapta sau la stânga? În faţă sau în spate? Nici măcar zgomotele traficului nu-i veneau în ajutor.

Avea întâlnire la opt şi jumătate, la gară – unde el, Verdi, Pielleggero şi gemenele Sollima urmau să ia

trenul spre Lucca, împreună cu dirigintele şi cu alt profesor însoţitor, ducându-se să joace finala primului campionat toscan indoor pe echipe, categoria elevi. (Şi iată încă un motiv să se lase de schi: începând din acel an, graţie baloanelor presostatice, se ţineau turnee şi iarna, iar pentru Marco Carrera era mult mai bine să se concentreze pe tenis tot anul, decât să se împartă mai departe între tenis şi schi. Deşi tot nu lua în înălţime, devenea tot mai bun la tenis, mai precis şi mai agresiv – iar la asta se adăuga şi faptul că adversarii tindeau să îl subevalueze din pricină că era scund –, ceea ce îi adusese în ultimul an rezultate surprinzătoare. La schi, în schimb, nu exista factor psihologic, nu exista strategie, nu exista adversar direct: erau doar forţa de gravitaţie, înălţimea lui de un metru şi jumătate şi, mai ales, cele patruzeci şi opt de kile, handicapuri cărora n-avea cum să le ţină piept.)

Era duminică, aşadar, era dimineaţă devreme, iar felinarele din piaţă erau stinse pe motiv de Austerity. În jurul lui Marco, era numai şi numai ceaţa. Trebuia să ajungă până la staţia Giacomini să ia autobuzul (astea cel puţin circulau) care avea să-l ducă până la gară, la Santa Maria Novella: lucru care devenise brusc foarte complicat, aparent. Unde era staţia Giacomini? Era de cealaltă parte a pieţei faţă de casa lui, pe latura cu biserica San Francesco, dar, din nou: Unde era casa? Unde era piaţa? Unde era biserica?

Accidentul a fost brusc şi înspăimântător, ca toate accidentele. O clipă mai înainte, Marco Carrera era scufundat în norul acela, fără nimic de jur împrejur, fără

sunete, fără repere, iar o clipă mai târziu, se petrecuse deja totul: bubuitura, ciocnirea, claxonul rămas ca vrăjit, chiar şi primele strigăte: totul părea să se fi petrecut simultan, fără o cronologie. De altfel, unde nu e spaţiu, nu mai există nici timp, o spusese foarte clar bătrânul Albert.

Primele strigăte repetau un singur cuvânt, pe care nu-l mai auzise niciodată.

– *Gospodineeee!*

Un singur cuvânt, nemaiauzit până atunci, ca o rachetă de semnalizare. Ca pentru a-i spune (lui Marco Carrera, pentru că nu mai era nimeni altcineva acolo): „Ajutor! Suntem aici! Accidentul s-a petrecut aici!"

Aici, unde?

– *Gospodineeee!*

Se îndreptă, aşadar, către acel strigăt. Făcând primii paşi, i se păru că timpul reîncepe să curgă: claxonul rămas ca vrăjit încetă să mai urle. Scrâşnet de fiare. Alte cuvinte de neînţeles, pronunţate de o voce bărbătească – pe când cea care continua să strige *Gospodineeee!* era feminină.

Deodată, din zidul de ceaţă albă se desprinse o femeie, care apăru înspăimântător de aproape. O ţigancă. Avea chipul însângerat şi desfigurat de urletul pe care continua să-l scoată: *Gospodineeee!* Mormăitul vocii bărbăteşti era şi el foarte aproape acum, dar bărbatul rămânea încă nevăzut. Apăru şi o altă figură – un ţigan bătrân, cu sângele prelingându-i-se de la frunte până pe gât –, dar nu era el cel care mormăia. Uite şi un Ford Taunus, lângă el, cu portierele deschise şi cu un şnur

de fum ieşind de sub capotă. Marco înainta prin uriaşa ceaşcă cu lapte, fără să aibă habar ce e de făcut, ce ar trebui să caute. Poate cealaltă maşină? Oare avea un presimţământ? Oare o recunoscuse după claxon?

– *Gospodineeee!*

Dar iată şi cealaltă maşină. Izbită de un felinar, practic nu mai avea bot. Părea un Peugeot 504, ca al tatălui său. Părea gri metalizat, ca al tatălui său. Şi un alt ţigan, mai tânăr decât primul, aparent nevătămat, care deschisese portiera şi, mormăind ceva, trăgea pe cineva afară din habitaclu. Era o persoană căzută în nesimţire, sau poate chiar moartă.

Părea o fată.

Părea sora lui, Irene.

– *Gospodineeee!*

Tată, îmi împrumuţi şi mie maşina? Nu, Irene, nu începe iarăşi. Dar am de mers la Abetone, am de mers la Bolgheri, am de mers la o petrecere la Impruneta, cum mă descurc fără ea? Te duce cineva. Dar sunt singură, n-are cine să mă ducă. Irene, nu ţi-ai luat încă permisul de conducere. Dar am dovada că fac cursul. Dar cu dovada asta nu poţi să mergi neînsoţită. Bine, dar toate prietenele mele fac asta. Dar tu, nu. Hai, zău, o să fiu atentă, îţi promit. Nu. Ţi-e teamă că o să mă oprească poliţia? Da. Dar nu mă opreşte nimeni! Ţi-am spus că nu. Bine, o iau oricum. Să nu-ndrăzneşti...

De câte ori nu auzise Marco povestea asta, în ultimele săptămâni. Şi de câte ori, la fel ca în toate certurile dintre cei doi, nu-i luase apărarea surorii lui – Irene cea atât de inteligentă şi de neliniştită, steaua lui polară,

modelul lui de viață și de tinerețe, mereu pradă angoasei, furiei, înverșunării, mereu cu vena aceea albăstrie umflată la tâmplă, care o făcea să fie diferită, nobilă, rebelă, superioară. Acum era acolo, în fața lui, pe caldarâm, unde țiganul cel tânăr o așezase și încerca s-o readucă în simțiri, încălcând – dar asta nu știa nimeni din cei aflați acolo – cel mai elementar protocol de prim ajutor, dar, fără îndoială, foarte îndatoritor: palidă, fără răni vizibile, fără cunoștință. Irene. Murise?

– *Gospodineeee!*

Nu, nu murise, ba chiar nu pățise nimic – doar leșinase, cum avea să afle Marco peste nici un minut. Dar privirea cu care a cuprins-o în acel minut a fost exact aceea cu care avea să-i învăluie cadavrul, șapte ani mai târziu, la ora șapte dimineața, la morga spitalului din Cecina: încărcată de aceeași disperare, de aceeași milă, furie, neputință, oroare și duioșie. De bună seamă, privirea cu care, fără să știe de ce, se temuse întotdeauna că îi este destinat să o cuprindă, dacă era adevărat ceea ce i se povestise, și anume că pe când nu avea nici cinci ani, într-o noapte de San Lorenzo, noaptea stelelor căzătoare, la Bolgheri, pe aceeași plajă pe care ea avea să moară mai apoi, el, îndemnat fiind de toată lumea – de mama lui, de prietena mamei, de fiicele prietenei mamei, chiar și de Irene – să își pună o dorință după ce văzuse o formidabilă stea căzătoare, spusese, fără ca măcar să știe ce înseamnă asta: „Îmi doresc să nu se *sinucidească* Irene!"

Irene, mitul lui. Sora lui care nu-l voia niciodată pe lângă ea, după cum nu voia pe nimeni, cel puțin dintre

membrii familiei, motiv pentru care, la optsprezece ani, ajunsese să fie pentru toţi o adevărată cruce de dus, ca să nu mai pomenim despre sămânţa aceea de necaz pe care o răspândise mereu în jurul ei – căzături, accidente, fracturi, certuri, depresii, droguri, şedinţe de psihoterapie – şi care germina într-un fel de compasiune răbdătoare şi generalizată pentru ea, sentiment pe care Marco nu-l împărtăşea cu ceilalţi, continuând s-o înţeleagă şi s-o justifice şi să fie de partea ei şi s-o *iubească*, în ciuda nenumăratelor tâmpenii pe care le comitea. Iar dacă ar fi să facem o clasificare, în dimineaţa cu pricina, în ceaţa aceea incredibilă, tocmai o comisese pe cea dintâi.

Mulţi ani după întâmplarea aceea şi după toate celelalte nenorociri pe care Irene avea să le aducă asupra lui şi a celorlalte rude, incluzând aici şi propria ei moarte, mulţi ani după decesul părinţilor lui şi – de nerostit – mulţi ani după dispariţia – cu adevărat, imposibil de pronunţat – a fiicei lui – iată, am spus-o; mulţi ani după *toate*, am putea spune, Marco Carrera, de acum aproape bătrân, aproape singur, aproape condamnat să moară şi el, avea să sublinieze aceste cuvinte într-un roman pe care îl citea: „care purta înăuntrul său întuneric şi haos". Se gândea la ea, la Irene, care nu murise de data aceea, în ceaţă, nici în atâtea alte ocazii în care ar fi putut să moară, dar care, până la urmă, murise oricum – tânără, cu adevărat mult prea curând.

Era duminică, era dimineaţă devreme. *Gospodine*, în sârbo-croată, înseamnă „Oh, Doamne".

A DOUA SCRISOARE DESPRE COLIBRI (2005)

Marco Carrera
Strada delle Fornaci 117/b
Localitatea Villa Le Sabine
57022 Castagneto Carducci (LI)
Italia

Kastellorizo, 8 august 2005

Hai să presupunem că spun vară,
că scriu cuvântul „colibri",
că îl pun într-un plic
şi cobor să duc plicul
la cutia de scrisori. Când ai să deschizi
scrisoarea, o să-ţi revină în minte
zilele acelea şi cât de mult,
chiar cât de mult, te iubesc.

~~Raymond Carver~~
Luisa

UN FIR, UN MAGICIAN, TREI FISURI
(1992–1995)

Ar trebui să fie un lucru ştiut – dar de fapt nu este – că destinul relaţiilor dintre oameni e hotărât dintru început, o dată pentru totdeauna, şi că, pentru a şti dinainte cum se vor încheia lucrurile, e suficient să vezi cum au început. Într-adevăr, când se înfiripă o relaţie, există întotdeauna o clipă de iluminare în care poţi s-o vezi crescând, dezvoltându-se în timp, devenind ceea ce va deveni şi încheindu-se aşa cum se va încheia – toate laolaltă. Se vede limpede pentru că, de fapt, totul e cuprins în acel început, după cum forma fiecărui lucru e cuprinsă în prima ei manifestare. Durează doar o clipită, după care viziunea dispare sau este reprimată; doar din pricina asta, poveştile dintre oameni produc surprize, pagube, plăcere sau durere neprevăzute. O ştiam, pentru o scurtă clipă de luciditate am ştiut-o, la început, după care, tot restul vieţii, n-am mai ştiut-o. Ca atunci când te ridici din pat noaptea şi bâjbâi prin întunericul camerei ca să te duci la toaletă şi te simţi rătăcit şi aprinzi lumina pentru o fracţiune de secundă şi apoi o stingi repede, iar străfulgerarea aceea îţi arată drumul,

dar numai atât cât îţi trebuie ca să te duci să te uşurezi şi să te întorci în pat. Data viitoare, o să fii din nou la fel de rătăcit.

Când s-a manifestat prima oară tulburarea de percepţie a fiicei sale, Adele, cam pe la vârsta de trei ani, Marco Carrera a avut acea străfulgerare, a văzut limpede totul, dar viziunea aceea a fost atât de insuportabilă – avea de-a face cu sora lui, Irene – încât a înlăturat-o imediat şi şi-a văzut mai departe de viaţă, ca şi cum nici nu s-ar fi petrecut. Poate că ar fi putut s-o recupereze cu ajutorul psihanalizei, dar, trăind înconjurat de persoane care recurgeau la ea, Marco dezvoltase o adevărată aversiune faţă de psihanaliză. Cel puţin asta susţinea el. Un psihanalist ar fi spus însă că aversiunea aceea era chiar mecanismul pe care îl adoptase ca să-şi apere acea reprimare. Cert e că reprimarea a fost atât de imediată şi de profundă, încât viziunea aceea nu i s-a mai prezentat niciodată, nici chiar după ce lucrurile s-au petrecut aşa cum trebuiau să se petreacă – aşa cum, preţ de o clipă, la început, Marco Carrera ştiuse că aveau să se petreacă, după care, tot restul vieţii, încetase să mai ştie.

Ţinând cont de vârsta fetiţei, se poate spune că debutul acelei patologii a coincis cu începutul relaţiei acesteia cu tatăl său, o relaţie până atunci destul de nedefinită, iar cea care a determinat această coincidenţă a fost copila însăşi, cu prima – probabil – hotărâre independentă din viaţa ei. Era o duminică luminoasă de august, el şi ea luau micul dejun în bucătăria casei de la Bolgheri, mama mai rămăsese puţin în pat, şi atunci a fost prima dată când Adele Carrera i-a spus tatălui ei

că are un fir prins de spinare. În ciuda vârstei, a ştiut să explice foarte limpede: un fir care pornea de la spatele ei şi ajungea mereu până la cel mai apropiat perete. Dintr-un motiv neştiut, nimeni altcineva nu-l vedea, aşa că ea era nevoită să stea mereu lipită de perete, ca nu cumva lumea să se împiedice sau să se încurce în el. Bine, şi când nu poţi sta lipită de perete, a întrebat-o Marco, cum faci? Adele i-a răspuns că atunci trebuia să fie foarte atentă, iar dacă cineva îi trecea prin spate şi rămânea încurcat în fir, ea trebuia să îi dea roată ca să-l elibereze; şi i-a şi arătat cum. Marco a continuat să îi pună întrebări. Toată lumea avea un fir dintr-astea, sau doar ea? Doar ea. Şi nu i se părea ciudat? Ba da, i se părea ciudat. I se părea ciudat că ea are un fir legat de spate sau că ceilalţi nu au? I se părea ciudat că ceilalţi nu au. Şi în casă, a întrebat-o, cum faci? Cum faci cu mama, cu mine? Dar tu, i-a explicat fetiţa, tu nu-mi treci *niciodată* prin spate. În clipa aceea, în faţa acelei revelaţii – că el nu îi trecea niciodată prin spate –, Marco Carrera a simţit că îl trec fiorii şi a început practic relaţia cu fiica sa. Şi tot în clipa aceea a văzut, a ştiut, s-a înspăimântat – şi, de aceea, în clipa următoare a şi uitat că văzuse, că ştiuse, că se înspăimântase.

Firul acela a rămas secretul lor tot restul verii. În realitate, Marco îi povestise imediat Marinei, dar fără să scoată o vorbă faţă de fata lor, care îi ceruse să nu spună nimănui. În luna aceea, Marina s-a străduit să nu mai treacă prin spatele fiicei sale – pe plajă, acasă, în grădină –, dar cu slabe rezultate: de fiecare dată, îşi amintea prea târziu. Şi atunci o vedea cum îi trece prin faţă în sens

invers, fără greşeală, cu răbdare, ca să deznoade ghemul, şi se înduioşa.

Apoi îi observa pe bunici, care nu ştiau nimic despre povestea asta, cum îi trec *mereu* prin spate, de parcă o făceau special, iar ea repeta aceeaşi mişcare şi cu ei, tot fără greşeală, cu răbdare; şi se înduioşa. Şi apoi observa relaţia abia înfiripată între ea şi tatăl ei, admira talentul lui natural de a nu-i trece niciodată – cu adevărat, era ceva incredibil –, *niciodată* prin spate şi se înduioşa. Marco o vedea cum se înduioşează şi se înduioşa şi el, la rândul lui. Pentru amândoi a fost o vară înduioşătoare. Nici unuia nu i-a trecut prin cap să-şi facă griji.

În septembrie, fetiţa trebuia să înceapă grădiniţa, iar Marco s-a folosit de acest prilej ca s-o convingă să-i spună şi mamei de fir. Aşa că Adele i-a repetat şi ei, în bucătărie, toată tărăşenia pe care tatăl ei o ştia de ceva vreme. Marina s-a înduioşat. Apoi i-a pus şi ea, la rândul ei, câteva întrebări, care însă erau foarte diferite de cele pe care i le pusese el – mai practice, mai puţin romantice şi, de aceea, mult mai dificile pentru copilă: Când îşi dăduse seama că are acel fir? Din ce era el făcut? Putea să se rupă? Chiar dacă răspunsurile lui Adele nu erau tocmai clare, Marco şi Marina şi-au dat seama că ideea că ar avea un fir la spate îi venise urmărind la televizor, împreună cu ei, competiţia de scrimă din cadrul Olimpiadei de la Barcelona: pe Trillini[1], echipa feminină

[1] Giovanna Trillini (n. 1970), scrimeră italiană, campioană olimpică la Barcelona în 1992 şi multiplă campioană mondială şi europeană, individual şi alături de echipa de floretă a Italiei

de floretă, uniformele albe cu firul legat la spate, pentru a transmite pe display impulsurile tușelor – și apoi entuziasmul pentru medaliile de aur, măștile acelea ca de robot, de sub care explodau dintr-odată chipuri de fete, zâmbete, plete: și-au dat seama că toate astea o impresionaseră. Nu și-au făcut griji.

Au convenit să nu le spună nimic educatoarelor de la grădiniță, cel puțin până când nu avea să se petreacă vreun incident. Nu s-a petrecut. Era o grădiniță mică, înghesuită într-un apartament din piațeta Chiarini, lângă Piramida lui Caius Cestius, unde era ușor să stai pe lângă pereți fără să trezești suspiciuni. Problemele lui Adele au fost cele ale tuturor copiilor: ruptura de părinți, adaptarea la noul mediu, la noile obiceiuri. Nimeni nu și-a dat seama de fir. Și, oricum, Adele era în continuare foarte calmă și răbdătoare atunci când cineva îi trecea pe la spate: relua ușor mișcările lui, dar în sens invers, ca să-l elibereze, iar respectivul nici nu-și dădea seama, indiferent dacă era adult sau copil. Acasă, în schimb, Marco și Marina se jucau cu firul ei: Marco se prefăcea că sare peste el sau că se împiedică, Marina mima că agață pe el rufele la uscat. Vreme de un an de zile – un an fericit, de altfel – nu s-au îngrijorat. Anul următor a trecut tot fără probleme, cu excepția unui *incident* care s-a petrecut atunci când copiii au fost cu grădinița în vizită la o fermă din Maccarese, iar Adele a refuzat să se dea jos din autocar. De obicei, fetița nu avea probleme cu ieșirile în aer liber, reușea, într-o formă sau alta, să se descurce cu firul, dar în ziua aceea s-a încăpățânat, așa că una dintre educatoare a trebuit

să rămână tot timpul cu ea în autocar. În după-amiaza cu pricina, când s-a dus să o ia acasă și a fost informată despre ce se întâmplase, mama a înțeles imediat care era motivul pentru ceea ce educatoarele au numit un „capriciu", dar era pe fugă și nu i s-a părut că ar fi momentul potrivit să le povestească tărășenia cu firul. Dar în mașină a întrebat-o pe Adele dacă hotărârea ei de a nu coborî din autocar avusese de-a face cu firul, iar fata i-a răspuns că da: erau prea multe animale acolo, iar pentru ele firul devenea prea periculos. I-a vorbit calm, cu luciditate, ca și cum ar fi fost un gest prudent și responsabil, iar Marina s-a înduioșat. Seara, i-a povestit și lui Marco, iar întâmplarea l-a emoționat și pe el. S-au jucat toți trei cu firul. Nimeni nu și-a făcut griji.

S-au mutat și, la sfârșitul verii, au schimbat și grădinița fetiței. Nu că ar fi fost mai ușor de ajuns, dimpotrivă, era dincolo de Tor Marancia, pe Via di Tor Carbone, între Via Appia și Via Ardeatina, practic la țară, dar era mult mai bună și mai frumoasă, la aer curat, într-o ditamai vila care îi aparținuse actriței Anna Magnani – cel puțin, asta era versiunea Marinei; după Marco, era mai degrabă o complicație în plus în viața lor (ideea asta că trebuie să faci mereu o schimbare, să crești, să evoluezi, să vrei mereu mai mult), era la dracu-n praznic, aerul era oricum infect și, pe deasupra, grădinița era și considerabil mai scumpă. Până la urmă, avusese câștig de cauză versiunea Marinei, doar pentru că ea își luase angajamentul s-o ducă la grădiniță și s-o aducă *în fiecare zi* – or, asta a fost prima fisură adevărată între ei doi, prima rană care avea să rămână

vizibilă pe suprafaţa încă intactă a relaţiei lor de cuplu, pentru că Marina nu putea chiar în fiecare zi, aşa că din când în când îi venea şi lui Marco rândul să petreacă câte trei sferturi de oră în trafic, ca să-şi ducă fiica la grădiniţă sau ca s-o aducă, şi, drept consecinţă, fiecare dintre ei a ajuns să-i reproşeze celuilalt câte ceva: ea, că Marco face chiar minimum de efort şi că n-o ajută suficient, iar el, că Marina nu-şi respecta angajamentul luat. În plus, la grădiniţa cea nouă au apărut imediat problemele. Fetiţa nu voia să meargă, iar la ieşire o găseau tot timpul plângând într-un colţ. Marco a luat-o drept dovadă că avea dreptate, că fusese o greşeală s-o mute, că fata suferea pentru acea dezrădăcinare fără sens, că îi era dor de fostele educatoare şi de colegele de acolo, şi aşa mai departe, dar Marina a întrebat-o de faţă cu el dacă nu cumva nefericirea asta a ei are vreo legătură cu firul, la care Adele a răspuns că da – dar fără să mai adauge nimic altceva. Nici nu au apucat ei să solicite o întrevedere cu directoarea, că i-a chemat chiar ea. Şi până să le expună motivul convocării, ei i-au povestit despre fir. Directoarea nu a primit deloc bine vestea. A părut de-a dreptul scandalizată că au omis să-i aducă la cunoştinţă un fapt de o asemenea gravitate, iar când Marco şi Marina au căutat s-o liniştească, explicându-i că nu e o problemă chiar atât de gravă, dovedindu-i, de fapt, cât de tare subevaluaseră ei situaţia în doi ani de zile, i-a muştruluit cum nu se aşteptau. Le-a explicat că era vorba despre o evidentă tulburare perceptivă, probabil de natură obsesiv-halucinatorie, care trebuia tratată, şi nicidecum încurajată.

Ea era licenţiată în psihologie infantilă, le-a declarat, ştia ce spune, şi le-a furnizat celor doi părinţi nepricepuţi numele unui specialist la care să apeleze fără să mai stea pe gânduri. Şi uite aşa a apărut pentru prima oară un psihanalist şi în viaţa fetei lui Marco Carrera: doctorul Nocetti. Un soi de bărbat-copil de vârstă nedefinită, încovoiat de bătrâneţe, dar cu privirea vie a tinereţii, cu părul rar şi moale, de culoarea cenuşii, şi cu pielea fără nici un rid. Ţinea mereu atârnat de gât un şnur de care era prinsă o pereche de ochelari pe care nimeni nu-l văzuse vreodată purtându-i la ochi. Marco nu regăsea în modul lui de a gândi nimic dintr-al său, chiar dacă era limpede că avea în faţa lui un om inteligent: ca şi cum ar fi trăit într-altă lume, ar fi citit alte cărţi, ar fi văzut alte filme, ar fi ascultat altă muzică. În asemenea condiţii, era exclus să dezvolte cu el altfel de relaţii decât cele strict profesionale, ceea ce a simplificat lucrurile. Desigur, dată fiind aversiunea lui Marco faţă de tagma psihoterapeuţilor, a trebuit să facă un mare efort de încredere ca să accepte să i-o dea pe mână pe fiica lui – încredere câştigată de directoarea care îi trimisese acolo, de atestatele atârnate pe pereţii cabinetului de pe Via dei Colli della Farnesina (un alt drum cu maşina absurd de lung, ca să ajungă până acolo) şi mai ales de intuiţia Marinei, care declarase de la bun început că bărbatul acela ciudat îi dă o stare de linişte. Dar odată făcut acest efort de încredere, situaţia s-a simplificat: au început să i-o ducă pe Adele la cabinet de două ori pe săptămână (Marina aproape mereu, Marco mai niciodată), iar senzaţia care îi năpădise în faţa directoarei,

cum că ar fi niște părinți nepricepuți și iresponsabili, a început să dispară.

Cu toate acestea, în primele două luni, Adele nu și-a modificat atitudinea față de grădiniță, iar mersul în fiecare zi acolo a rămas o tragedie: dădea, totuși, semne că apreciază întâlnirile de două ori pe săptămână cu Magicianul Manfrotto (ce fel de nume mai era și ăsta? De unde-l scosese?); iar acasă, când o întrebau cu toată blândețea din lume ce fac ei doi închiși preț de cincizeci de minute în camera aceea, Adele răspundea simplu „ne jucăm". N-a scăpat niciodată vreo vorbă în plus despre asta, nu a precizat în ce constau jocurile lor. Până când, aproape de Crăciun, Marco și Marina au fost convocați la biroul de pe Via dei Colli della Farnesina – împreună, li s-a specificat, fără fetiță. Fără să ia în seamă teoria lor despre scrimă și olimpiadă și fără să le dezvăluie pe ce elemente își întemeia propria teorie, doctorul Nocetti i-a informat că, după părerea lui, firul o lega pe fată nu de ziduri, cum spunea ea, ci de tatăl ei: o legătură strânsă și exclusivă, pe care o formase cu el din pricină că, evident, se temea să nu-l piardă.

Oricât de neașteptată ar fi fost, interpretarea aceea dată firului lui Adele a părut să aibă destulă noimă încât să-i convingă pe amândoi, astfel că, fără a mai cere alte explicații, Marco și Marina i-au pus simultan aceeași întrebare: bine, bine, și atunci? Atunci, le-a răspuns Magicianul Manfrotto, ar fi bine ca Adele să petreacă mai mult timp cu tatăl ei. Mult mai mult timp, dacă se poate. Ideal ar fi să petreacă mai mult timp cu tatăl ei, decât cu mama. Și era posibil, sigur că da – Marco

era fericit când stătea cu fata lui –, dar asta însemna să schimbe rolurile în familia lor, care, într-adevăr, era structurată mai degrabă după vechile tipare, cu tatăl mult mai puțin prezent decât mama în viața fetei. Orice se putea spune, dar nu și că Marco ar fi preluat modelul acela de la familia în care crescuse; cu toate astea, ce-i drept, pentru el, modelul era unul mai degrabă convenabil: mult mai puține sarcini mărunte, mult mai multă vreme pentru diferitele lui pasiuni și, până la urmă – pentru că acolo se ajunge întotdeauna în astfel de cazuri –, toate deciziile îi reveneau Marinei. Dar, evident, ce nu facem pentru binele fetiței?

Așa au ajuns să-și revoluționeze întreg sistemul de viață. Marco s-a resemnat la ideea de a face zilnic trei sferturi de oră dus și trei sferturi de oră întors cu mașina până la Tor Carbone – de data asta, fără pic de ranchiună, pentru că era vorba despre binele lui Adele – și să se ocupe de ea pentru toate lucrurile obișnuite, care până atunci căzuseră în grija soției. A ajuns să petreacă mult mai mult timp acasă, să-și reducă drastic activitățile secundare (fotografie, tenis, poker) și chiar să o restrângă pe cea primară, de medic oftalmolog, renunțând la congrese și chiar la câteva concursuri, descoperind cu uimire, în același timp, că nu percepe acest lucru ca pe un sacrificiu, ba chiar că îi e mult mai bine ca înainte. În schimb, în viața Marinei s-a căscat deodată o prăpastie, în lipsa tuturor acelor îndatoriri, și trebuie spus că pe ea toată această schimbare radicală a luat-o mult mai pe nepregătite decât pe el: pentru prima dată în viață s-a trezit cu foarte mult timp liber la dispoziție,

iar timpul liber e un animal cumplit pentru persoanele labile. Iar asta a dus la producerea celei de-a doua fisuri în relaţia dintre ei doi, pentru că, forţând un pic vorba din popor, leneşul mai mult strică – sau, cel puţin, în povestea asta aşa au stat lucrurile. Dar efectele dezastruoase asupra relaţiei lor erau încă departe de a se manifesta. Ce contează aici este ce s-a întâmplat cu firul: s-a întâmplat că a dispărut.

S-a întâmplat că, trecând de la rolul părintelui care se întorcea acasă de la lucru la ora opt seara la al celui care avea grijă de fetiţă – adică lua în piept tot traficul ca să o ducă la şcoală, la Magicianul Manfrotto, la pediatru etc., mergea cu ea să-i cumpere hăinuţe, îi făcea baia de seară şi îi pregătea de mâncare –, Marco a ajuns să deţină şi puterea de decizie asupra activităţilor ei. El a fost, bunăoară, cel care a hotărât să o înscrie în anul următor la şcoala elementară publică de lângă casă, Vittorino da Feltre, de pe strada cu acelaşi nume, din cartierul Monti, iar Marina a fost nevoită să-i accepte hotărârea, chiar dacă nu era de acord (era o susţinătoare împătimită a ideii de şcoală privată), tot aşa cum Marco fusese nevoit înainte să accepte grădiniţa din zona Ardeatina, chiar dacă nu era de acord. Cine se ocupă de copil deţine automat puterea, iată ce a descoperit Marco, şi tocmai în exerciţiul acestei puteri, a avut o revelaţie decisivă, când s-a gândit să o înscrie pe fetiţă la scrimă. Zis şi făcut, într-o după-amiază de ianuarie, dintr-acelea scurte şi lăptoase, a şi dus-o la o lecţie de probă şi cu asta, basta, fără să mai treacă prin nici o discuţie cu soţia: a înscris-o la scrimă şi a început să o ducă la cursuri

de două ori pe săptămână, punând-o pe Marina în fața faptului împlinit. De altfel, ce era rău în asta? Chiar dacă ideea lui ar fi fost greșită, ce rău ar fi putut să-i facă fetei un pic de activitate sportivă? Dar ideea nu s-a dovedit deloc greșită, ba dimpotrivă: firul a dispărut aproape imediat. În realitate, pentru copii nu se foloseau uniformele conectate la afișajul electronic, deci nu a dispărut pentru că Adele a început să-l poarte de-adevăratelea, așa cum se aștepta Marco; în schimb, masca se folosea și, încă de la primele lecții, Adele s-a găsit față în față cu lumea aceea alcătuită din măști și săbii flexibile și descărcări de adrenalină din care provenea firul ei, așa cum fusese încă de la început. Scrima, adică sportul acela despre care Marco nu știa mai nimic, a fost cea care a izbutit să rezolve problema firului prins de spatele fiicei sale, și l-a rezolvat în felul acela drastic în care se rezolvă toate problemele copiilor, când se rezolvă, și anume: ca și când nici n-ar fi existat. Fără să comenteze nimic cu nimeni, de pe o zi pe alta, Adele a încetat să le mai dea roată oamenilor care îi treceau prin spate. Sfârșitul poveștii. Acasă, a încetat să mai vorbească despre fir. A încetat să se mai încăpățâneze că nu vrea să meargă la grădiniță, iar acolo a încetat să mai plângă mereu, singură, într-un colț. Sfârșitul poveștii.

Însă, spre uimirea totală a lui Marco, Magicianul Manfrotto nu și-a schimbat nici cu o virgulă propria teorie: după părerea lui, scrima nu avea nici o relevanță, firul dispăruse pentru că devenise inutil odată cu prezența constantă a tatălui în viața micuței. Inclusiv Marina, de unde inițial crezuse și ea, la fel ca Marco, în

teoria cu scrima, se declara acum de aceeași părere: era o pură coincidență că firul dispăruse de îndată ce fetița începuse să meargă regulat la sala de sport. Prin urmare, problema firului prins de spinarea fetei s-a rezolvat, într-adevăr; și chiar la momentul oportun, înainte ca ea să înceapă școala, unde situația ar fi putut să devină mult mai complicată; ceea ce a fost fără îndoială un succes, motiv de mare ușurare pentru toți, nimic de zis – dar chestiunea e că prețul moral a trebuit să-l plătească în întregime Marco, pentru că povestea a fost arhivată într-o unică versiune, care spunea așa: că firul apăruse pentru că el petrecea prea puțină vreme cu fiica sa (adică din vina lui) și nu dispăruse pentru că el o introdusese în lumea fantastică din care se inspirase (adică din meritul lui), ci datorită intuiției doctorului Nocetti. OK, s-a gândit atunci Marco Carrera, n-o fi adevărat, dar e o versiune care poate fi acceptată. Un sacrificiu care poate fi făcut. În fond, în toată tărășenia asta nu erau implicați decât câțiva oameni (soția lui, doctorul Nocetti, directoarea grădiniței și el) și n-ar fi avut nici un sens să se încăpățâneze. Așa că n-a mai contrazis pe nimeni și i-a mulțumit frumos Magicianului Manfrotto. Ca să fie pace. Pentru binele copilei. Fără ranchiună.

Ceea ce a produs a treia fisură.

VALABILE (2008)

Către: Giacomo <jackcarr62@yahoo.com>
Trimis: 12 decembrie 2008 23:31
Subiect: Valabile
De la: Marco Carrera

În e-mailul de astăzi, dragă Giacomo, vreau să-ți povestesc cum am rezolvat cu cele trei machete de trenulețe electrice ale tatei. Nu a fost ușor, dar până la urmă cred că am fost un geniu. A fost o joacă să plasez machetele de arhitectură: pe cea cu Ponte all'Indiano de la Florența, pe care i-o făcuseră cadou proiectanții după ce câștigase licitația, am donat-o Facultății de Inginerie, unde a fost imediat amplasată în Aula Magna. Pe cea a vilei Mansutti, de la Punta Ala, i-am trimis-o lui Titti, soția lui Aldino, care e încă în viață și perfect lucidă. N-o mai văzusem nici nu mai știu de când, să tot fie vreo treizeci, patruzeci de ani, și, chiar dacă vila au vândut-o de mult, a luat macheta, ba chiar a fost emoționată. Macheta Cupolei lui Brunelleschi, cea mare, nu aceea mică pe care tata o dăduse deja habar n-am cui, deci cea mare, de care sunt sigur că-ți aduci aminte pentru că odată ți-ai luat-o pe coajă

pentru că te jucai cu soldăţeii pe ea, am dus-o la Uniunea Inginerilor din Florenţa şi le-am făcut-o cadou, lăsându-i pe toţi mască. Le-am cerut, în schimb, să nu mai trimită pe numele tatei facturi şi solicitări pentru plata cotizaţiei de membru. Macheta cu extinderea abuzivă a staţiunii Bolgheri, chiar dacă nu e chiar aşa de frumoasă, am păstrat-o eu. Pe urmă, mă rog, mai e casa de păpuşi de pe cascadă, pe care o făcuse pentru Irene, reproducerea perfectă a celei proiectate de Wright, de care nu m-am atins: am lăsat-o în camera lui Irene şi o să mai discutăm când o fi să vindem acolo. Deci, una peste alta, cu astea a mers uşor.

Problema erau cele trei machete pentru trenuleţe. Pe una nici n-ai apucat să o vezi, pentru că tata a construit-o când tu plecaseşi deja: minimalistă, foarte ingenioasă, cu o lungime de trei metri şi jumătate şi o lăţime de numai şaizeci de centimetri, permite în mod miraculos să circule până la unsprezece trenuri simultan. De fapt, secretul e banal: e construită pe două niveluri, unul vizibil, deasupra, şi celălalt invizibil, dedesubt, ascuns în grosimea postamentului, astfel încât trenuleţele care ajung la capăt intră într-un tunel, îşi schimbă sensul de mers şi un macaz le face să coboare dedesubt, unde se întorc pe nevăzute la punctul de pornire şi urcă tot prin tunel, îşi schimbă din nou sensul şi îşi fac din nou apariţia, la fel ca Stan în gagul acela cu scara de lemn: apare cu ea în spinare, se vede scara care tot trece, nesfârşită parcă, după care apare acelaşi Stan care duce în spinare celălalt capăt al scării. Pe scurt: o bijuterie care nu putea fi aruncată la coş. Dar şi celelalte două erau prea frumoase ca să fie distruse; ar

trebui să îți amintești de ele: macheta imensă din anii șaizeci și cealaltă, în pantă, care reproduce turnanta de la Piteccio a tronsonului Porrettana, dintre Bologna și Pistoia. Doar că nimeni nu-ți cumpără o casă cu două catafalcuri care îți ocupă o cameră întreagă. Așa că m-am apucat să caut o variantă să le donez cuiva care să fie în stare să le prețuiască. Mi-am amintit că în ultima vreme, înainte să i se agraveze boala, tata vorbea despre o machetă impresionantă, realizată în subsolul Casei Muncitorilor Feroviari, știi, acolo unde era și clubul de tenis, în zona Fermelor? Ei, acolo. Așa că m-am dus acolo – sunt mai bine de patruzeci de ani de când nu mai pusesem piciorul în locul acela, Giacomo. S-a schimbat foarte mult și mi-a luat o grămadă de vreme până când am reușit să dau de cineva care să știe măcar despre ce vorbesc. Chestia e că membrii clubului de modelism care se întrunesc acolo sunt cam fantomatici, nu au zile și ore fixe, iar când nu sunt ei acolo, partea aceea de subsol e închisă și nimeni în afară de ei nu știe nimic. Am stat la pândă aproape o lună până când, într-o sâmbătă dimineață, am reușit să-l întâlnesc pe președintele clubului, un oarecare Beppe, care juca rummy cu ceilalți membri. Cum am pronunțat numele tatei, a și lăsat baltă jocul de rummy, s-a ridicat și m-a dus la subsol, chiar dacă era închis, și trebuie să recunosc că avea dreptate tata, macheta pe care au construit-o în sala aia e cu adevărat incredibilă. Beppe a pornit special pentru mine mecanismul și îți jur că e o nebunie: un tronson de cale ferată urbană, mare cât toată încăperea, cu clădirile reconstruite la scară, cu străzi, mașini, omuleți, tot ce trebuie. I-am povestit despre ce era vorba

şi a fost şi el de acord că machetele acelea nu trebuiau sub nici o formă să se piardă – aşa, din principiu, de vreme ce nu le văzuse niciodată. Trebuie să recunosc că vorbea cu mare respect despre tata, deşi el gestionase în felul lui tipic relaţia cu Beppe, adică extrem de rezervat, abia pomenind despre construcţiile sale şi vorbind mai ales despre chestiuni tehnice, aşa că Beppe n-avea nici cea mai vagă idee despre ce e vorba. Am stabilit să vină să le vadă cât de curând posibil: o lună mai târziu, nu mă-ntreba de ce. Când le-a văzut, a rămas cu gura căscată, mai ales la Porrettana, dar şi la celelalte două, şi mi-a spus că le iau ei pe toate trei. Prin „ei", se referea la clubul modeliştilor pe care îl prezidează. Despre una dintre machete, cea pe care tu nu ai văzut-o, a spus că e perfectă pentru şcoală, pentru că au chiar şi o şcoală unde predau cursuri de construit machete de trenuleţe, dacă îţi vine să crezi. Aşa că Beppe ăsta era entuziasmat, nu mai rămânea decât să găsească o furgonetă, ceva, suficient de mare ca să încapă toate trei; mi-a luat numărul de telefon, mi l-a lăsat pe al lui şi s-a făcut nevăzut vreme de încă două luni. Am încercat să-l sun de vreo două ori, dar telefonul nu era conectat. M-am dus şi la club să întreb de el, mă gândeam că i s-o fi întâmplat ceva rău, dar nimeni nu a ştiut să-mi spună nimic. Până când, acum două săptămâni, m-a sunat să îmi spună că în sfârşit a găsit duba potrivită. Ne-am pus de acord, aşa că săptămâna trecută a venit cu „băieţii", cum le spune el (toţi trecuţi bine de cincizeci de ani), să ia machetele. Tu nu-ţi poţi închipui, Giacomo, ce respect îi poartă „băieţii" ăştia tatei: erau şase, cu tot cu Beppe, toţi cu pălăria-n mână (purtau toţi

pălării de fetru, dintr-acelea tip Borsalino cum se purtau pe vremuri, nu mă-ntreba de ce), parcă erau vrăjiți, cu ochii strălucindu-le în fața muncii de cincizeci de ani a tatei. Unul dintre ei a îngăimat că e o mare onoare pentru el să se afle acolo și chiar să primească moștenire opera Inginerului, cum îl numeau toți: acesta era fostul proprietar, acum ieșit la pensie, al magazinului de la care tata își cumpăra trenulețele și unde se ducea să discute de chestii tehnice și mi-a mărturisit că una dintre cele mai mari dorințe ale sale era să vadă odată și odată machetele tatei, dar că se simțea intimidat în prezența lui și de aceea nu îndrăznise niciodată să îl roage. Cu ocazia asta, mi-am dat seama încă o dată că tata nu era apropiat de nimeni și că nimeni nu încercase să se apropie de el, motiv pentru care, deși nutriseră aceeași pasiune și aveau o considerație deosebită unul pentru altul, trăiseră în două universuri paralele, intersectându-se de prea puține ori. La Florența, nu la Tokyo, să fie clar. După care, odată încheiată partea de complezență, s-au apucat de treabă: au prins fiecare dintre machete cu niște – cum să le zic – menghine cu înălțătoare, ca să le protejeze (un fel de punți reglabile din placaj, la fel ca acelea din carton care se pun la patiserii peste tăvile cu fursecuri, ca să nu se preseze la împachetat), pe urmă le-au înfășurat în folie cu bule de aer și le-au ridicat pe umeri. Una dintre ele, cea mai mare, nu încăpea pe ușă, așa că a trebuit s-o coboare pe fereastră, legată cu sfori. Le-a luat cam o oră și jumătate. La final mi-au mulțumit, foarte emoționați, și au plecat cu duba lor, cu Beppe la volan, doi lângă el în cabină și ceilalți trei pe jos, în spate, susținând să nu cadă macheta

cea mare, care nu încăpea și ieșea cam de un metru din mașină. Dar, ca să înțelegi că sunt într-adevăr ca un fel de sectă secretă, ieri, duminică fiind, m-am dus ca de obicei la rotiseria de la care îmi iau eternul pui prăjit și unul dintre rotiseri, cel mai în vârstă, pe care îl cunosc de ani de zile, un individ uscățiv cu o moacă de zici că-i de cauciuc și cu dinții stricați, s-a apropiat de mine și mi-a șoptit la ureche: „Am aflat că au fost băieții la tine". N-am înțeles la ce se referă, așa că mi-a făcut cu ochiul și mi-a șoptit, și mai încet de data asta, ca și cum ar fi fost o mare taină pe care ceilalți clienți nu trebuiau în ruptul capului s-o afle: „Machetele lui taică-tău: cică sunt foarte valabile". Chiar așa a spus: „valabile".

Te-ai prins cum merge treaba?

Nu, poate că nu te-ai prins. E vina mea că nu sunt în stare să-ți explic. Vina mea.

Crăciun fericit

Marco

FATALITIES (1979)

Nici un supraviețuitor. Acesta a fost verdictul „tragediei de la Larnaca", cum au numit-o – mult mai brutal, ca exprimare lingvistică, decât acel „94 *fatalities*" apărut în raportul cu care autoritatea de control a aviației civile a clasat accidentul.

De vreme ce avionul decolase de pe Aeroportul din Pisa, majoritatea acestor *fatalities* erau de naționalitate italiană și evident că ziarele și telejurnalele s-au înghesuit cu dezvăluiri despre nenorocire: dar alte fatalități, înțelese în celălalt sens al cuvântului (întâmplări nefericite), s-au manifestat imediat, erodând spațiul pe care aceasta l-ar fi meritat. În primul rând, un alt accident aviatic, la doar câteva ore distanță, cel mai grav din istoria americană (un DC-10 al companiei American Airlines s-a prăbușit în faza de decolare de pe Aeroportul din Chicago, 271 *fatalities*), de care presa trebuia să se ocupe, împingând până la extrem – pentru că așa funcționează jurnalismul – tentația de a amesteca cele două dezastre, confundându-le și contopindu-le într-o unică bulă de oroare, chiar dacă, de fapt, nu aveau nimic în comun, în afară de marca avioanelor, de modele

diferite, de altfel. Dar mai ales, după numai trei zile de la accidente, atenția întregii țări a fost captată de arestarea lui Valerio Morucci și a Adrianei Faranda, cei mai căutați membri ai grupării teroriste Brigăzile Roșii. După alte cinci zile s-au desfășurat alegerile politice anticipate care au dat naștere celei de-a VIII-a legislaturi republicane, iar după încă o săptămână au avut loc primele alegeri europene. Adio. În felul acesta, s-a redus drastic timpul pe care ziarele l-au avut la dispoziție pentru a scormoni detalii și mărturii de pe crusta tragediei de la Larnaca, neîngăduindu-le să ajungă până la Marco Carrera și Nenumitul, coborâți din avion pe pistă. Pur și simplu, narațiunea s-a oprit acolo. S-a dat multă atenție „vieților frânte", mai ales celor foarte fragede ale cercetașilor care se duceau către marea adunare internațională de la castelul din Ljubljana, dar n-au apucat să intre prea adânc în chestiune; n-au apucat nici măcar să povestească cum se cuvine despre repatrierea trupurilor neînsuflețite și despre funeralii, nici să anunțe recuperarea cutiei negre de pe fundul mării, pentru că, la numai două zile de când avusese loc, tragedia de la Larnaca a început să alunece la coada știrilor, acolo unde spațiul se comprimă fără drept de apel.

Cum ar fi arătat viața lui Marco Carrera dacă presa ar fi avut vreme să descopere că supraviețuise acelui dezastru și l-ar fi transformat într-o persoană publică? Cum ar fi fost dacă cel puțin magistrații l-ar fi descoperit? Or, în realitate, nimic din ceea ce s-ar fi așteptat el încă din dimineața în care s-a aflat despre tragedie – jurnaliști în fața casei, convocări la procuratură – nu

s-a petrecut. Iar dacă motivele pentru care presa și-a îndreptat prea repede atenția către alte subiecte sunt limpezi, nu același lucru se poate spune și despre cele pentru care nici măcar anchetele dispuse de procuratură și de Direcția Generală a Aviației Civile din cadrul Ministerului Transporturilor nu au ajuns să-i vizeze pe el și pe Nenumit. În fond, în vremuri tulburi ca acelea, marcate de terorism, doi tineri care fugeau mâncând pământul dintr-un avion care două ceasuri mai târziu avea să fie înghițit de mare ar fi trebuit să fie o pistă deloc de neglijat în investigație, cel puțin până când examinarea cutiei negre a evidențiat că fusese vorba despre o defecțiune structurală a aparatului de zbor. Ei bine, nu. Nu s-a întâmplat nimic. Unul dintre numeroasele mistere italiene – mai puțin important în comparație cu altele, dar decisiv pentru viitorul ambilor tineri.

S-a întâmplat că, fiind excluși dintr-un eveniment în care dădeau ca sigur că urmau să fie implicați (pentru că în realitate chiar erau implicați), nici unul dintre ei nu a pomenit nimănui despre asta. Și s-a mai întâmplat că, după ce n-au scos o vorbă vreme de două, trei, patru, cinci zile, li s-a părut imposibil să se apuce deodată să povestească cum coborâseră ei doi din avion, în ultima clipă. S-ar fi putut foarte bine să nu-i creadă nimeni.

De fapt, alta era pricina care i-a făcut să rămână muți de uimire în zilele în care se așteptau să se afle în centrul atenției: ce s-ar fi ales de Nenumit, dacă s-ar fi aflat ce se petrecuse de fapt în avionul acela? Chiar și dacă ar fi trecut sub tăcere cumplitul blestem pe care îl aruncase asupra bieților oameni, chiar și dacă ar fi

declarat că ei coborâseră din avion din cauza unei banale indispoziții, cum ar mai fi putut Duccio Chilleri să se apropie de vreo altă ființă umană, în orașul lor, fără ca aceasta s-o rupă la fugă, urlând îngrozită? Ar fi fost confirmarea absolută a tuturor zvonurilor puse pe seama lui, iar simplul fapt că Marco Carrera mai există pe fața pământului ar fi reprezentat confirmarea științifică a teoriei ochiului ciclonului. De aceea, cei doi tineri nu au fost în stare să vorbească despre asta nici măcar între ei: au încercat s-o facă, de două sau trei ori, dar parcă ar fi fost învăluiți într-o pelerină grea, de rușine, care îi făcea incapabili măcar să deschidă subiectul. Implicitul depășea explicitul.

Ce-i drept, lui Marco i s-a ivit ocazia de a vorbi cu cineva, pentru că ceea ce el considera a fi o capacitate intuitivă supraomenească o făcuse pe sora sa, Irene, să înțeleagă tot. Spune-mi adevărul, avionul care a căzut era cel cu care trebuia să zburați tu și prietenul tău, nu-i așa? l-a întrebat pe nepusă masă, la câteva zile de la întâmplare, năvălind în camera lui fără să bată la ușă, în timp ce Marco era întins în pat și asculta o melodie a lui David Crosby, „Laughing". Cum reușise ea să înțeleagă a fost pentru el un alt mister, de vreme ce, evident, Marco nu spusese acasă că urma să se ducă la Ljubljana, via Larnaca, să joace jocuri de noroc, ci că merge la Barcelona, ca să facă turism. Nici nu i-a trecut prin cap că ea îl spionase, cum făcea mereu cu toți membrii familiei, că trăsese cu urechea la convorbirile lui telefonice sau chiar că le interceptase, ridicând receptorul din bucătărie, în timp ce el vorbea cu

prietenul său de la telefonul din camera lui, şi că, prin urmare, ştiuse de la început unde avea să se ducă şi de ce. Fiind încă şocat de cele întâmplate, a văzut în asta o confirmare a puterilor psihotronice ale surorii sale şi s-a speriat şi mai tare. S-a speriat şi, deci, a negat. Irene a insistat: De ce nu spui nimic? Te-ar face să te simţi mai bine. Marco a negat din nou, dar şi-a jurat că la întrebarea următoare avea să-şi verse sacul; doar că – fatalitate – n-a mai existat o altă întrebare: Irene a plecat brusc, aşa cum venise, lăsându-l acolo împăiat, incapabil să se ridice măcar din pat ca să întoarcă discul în pick-up, pentru că „Laughing" se terminase şi era ultima piesă de pe faţa A a LP-ului (*If I Could Only Remember My Name*), iar acul zgâria ameninţător şanţul de la capăt.

Cşşş. Cşşşş. Cşşş.

Cum ar fi arătat viaţa lui dacă ar fi răspuns la întrebările lui Irene sau dacă ea ar mai fi pus-o şi pe a treia? Şi, mai ales, cum ar fi arătat viaţa lui Duccio Chilleri?

Da, pentru că poate, *poate*, dacă ar fi vorbit cu Irene despre întâmplarea aceea nebunească, asta i-ar fi permis să nu mai pomenească nimănui vreodată despre ea; poate că, dacă i-ar fi mărturisit ei, care era extrem de perspicace, îndoielile care începuseră să-l chinuiască, îndoieli referitoare la un univers străbătut cu adevărat de forţe oculte pe care poate că prietenul lui din copilărie chiar le domina, poate că l-ar fi ajutat să şi le lămurească. Marco a aşteptat ca sora lui să revină asupra subiectului, în zilele următoare, dar în zadar: Irene n-a făcut-o. A aşteptat să fie descoperit, convocat, interpelat

de presă și de autorități, astfel ca toată tărășenia să devină, fără voința lui, de interes public, dar nu s-a arătat nimeni. A încercat să găsească cuvintele potrivite ca să vorbească măcar cu prietenul lui, dar cuvintele acelea nu existau, iar prietenul lui nici măcar nu mai era prietenul lui. Până la urmă, s-a străduit să țină pentru sine toată povara aceea, dar nici asta nu i-a reușit. Cu o zi înainte să plece în vacanță, a vorbit și a făcut-o greșit, ambiguu, cu doi vechi prieteni cu care aproape că nici nu se mai vedea și pe care s-a prefăcut că îi întâlnește din întâmplare – dar n-a fost vorba de nici o întâmplare. S-a dus cu intenție în seara aceea, după cină, la barul din Piazza del Carmine, unde știa că își fac veacul, și asta, sub imperiul unei exaltări oarbe, ca a unui fost toxicoman care s-a hotărât să se reapuce de droguri. Doi vechi prieteni cu care nu mai avea nimic de vorbit, decât despre vremurile trecute, despre vechile eroisme, vechile iubiri, vechile aventuri ale Nenumitului... Iar pentru că nu era în stare să facă lucrurile corecte, l-a făcut pe cel greșit – cel mai greșit dintre toate.

Ce a făcut?

Le-a povestit, uimindu-i, ba chiar șocându-i, ceea ce vreme de două luni nu povestise nimănui, și a făcut-o ca și cum ar fi fost dintotdeauna unul dintre ei, de acord cu ei – de parcă n-ar fi luptat mereu, din răsputeri, împotriva amestecului de cinism și superstiție cu care Duccio Chilleri fusese țintuit în pătrățica purtătorilor de ghinion. A reprodus cu exactitate cumplitele vorbe pronunțate de Nenumit la adresa amărâților ălora („Sunteți morți! Sunteți deja morți și vreți să mă omorâți și pe mine!");

a descris cu imensă compasiune sentimentul de eliberare, letal, cu care stewardesele, nebănuind nimic, îi lăsaseră să coboare din avion; și s-a descris pe sine ca pe un individ care trecuse printr-o transformare profundă, răvășitoare – tipică celui-care-primise-un-semn-divin. Nu îi stătea deloc în fire și, într-adevăr, nu asta intenționase să facă, sau cel puțin nu inițial, și totuși în seara aceea, vorbind cu cei doi vechi prieteni și vărsându-și tot năduful în fața lor și impresionându-i cum nu mai impresionase vreodată pe cineva, chiar asta a făcut. Și astfel și-a oferit prietenul, care îi salvase viața, pradă destinului fatal cu care luptase și pe care îl negase ani de zile – un destin căruia, începând din clipa aceea, Duccio Chilleri n-avea să i se mai poată sustrage pentru tot restul vieții.

A doua zi, mizerabil și ușurat cum nu mai fusese în viața lui, a plecat la mare, să se îndrăgostească de Luisa Lattes.

UN ÎNCEPUT PE PICIOR GREȘIT (2009)

miercuri 20 mai

Bună seara. Aș dori să știu dacă aceasta mai este numărul de telefon al doctorului Marco Carrera. Îmi cer scuze pentru deranj

20:44

Da, e în continuare numărul meu. Cine sunteți dumneavoastră?

20:44

Seara bună, domnule doctor. Sunt Carradori, fostul psihanalist al fostei (îmi închipui) dumneavoastră soții. M-am riscat să vă contactez după atâta vreme, sperând că nu vă deranjez prea tare, dar dacă se întâmplă să fie așa, vă rog să îmi spuneți fără menajamente ori să nu luați în seamă mesajul meu. Dacă însă mesajul meu nu vă deranjează, vă rog să îmi indicați o oră la care vă pot telefona, mâine sau când preferați, pentru că aș avea nevoie să vă vorbesc

20:45

Mă puteți suna mâine în jur de 9.30, dar cu o condiție
20:49

Ce condiție?

20:49

Să retrageți imediat acel „m-" din fața lui „am riscat"
20:50

Vă spun cu prietenie, OK? Sper că nu v-am jignit
20:50

Mă scuzați. Începusem să scriu „m-am gândit". Pe mâine, atunci. Mulțumesc

20:54

Pe mâine
20:54

CUM A MERS (2010)

–Alo?

–Bună ziua, domnule doctor. Sunt Carradori.

–Bună ziua.

–Putem să vorbim acum?

–Da, e în regulă.

–Nu vă deranjez, nu-i așa?

–Nu, nu. Ce mai faceți?

–Bine. Dumneavoastră?

–Și eu sunt bine, mulțumesc.

–Excelent. Mă bucur.

–Spuneți-mi, domnule doctor Carradori, sper că nu v-ați supărat ieri pentru povestea aia cu „mă risc", nu? Glumeam, dar cu mesajele astea nu se înțelege prea clar când glumești și când nu.

–Nu, nici o problemă. M-am rușinat, recunosc, pentru că de obicei nu fac greșeli dintr-astea, or, ieri, nu știu cum, mi-a scăpat.

–Ei, se mai întâmplă, e normal. M-am tot gândit și răspunsul meu mi s-a părut cam nesimțit pentru că, totuși, abia ne cunoaștem.

– Staţi liniştit, nici prin cap nu mi-a trecut să mă simt jignit. Doar mi-aţi şi scris că era o glumă.

– Bine, atunci. Cu ce vă pot fi de folos?

– Păi, ca să fiu scurt şi la obiect, aţi putea să-mi povestiţi cum a mers. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, desigur.

– Cum a mers ce?

– Viaţa dumneavoastră. În anii ăştia.

– Ah, nici mai mult, nici mai puţin!

– Da. Dar poate că mai întâi ar fi bine să vă spun mai întâi cum a mers viaţa mea. Ce spuneţi?

– Da, sigur.

– Pentru că, la câteva luni după ce... mă rog, după întâlnirea noastră, acum zece ani, am renunţat la profesie. Am închis mustăria. Am tăiat firele. În limbaj tehnic, se numeşte *burnout*. Să zicem, ca să simplificăm, că nu reuşeam să mai intru în sistemul de reguli din care ieşisem venind la dumneavoastră.

– E vina mea, aşadar?

– E *meritul* dumneavoastră. Ştiţi că nici nu concep că aş mai putea fi psihanalist? Nu eram liber. Psihanaliza e o capcană.

– Ah, mie-mi spuneţi? Şi acum cu ce vă ocupaţi?

– Fac psihologie de prim ajutor. Am intrat într-un program al OMS care se ocupă de furnizarea asistenţei psihologice pentru populaţiile afectate de dezastre şi catastrofe.

– Măi să fie! Interesant.

– Am stat foarte puţin prin Italia în toţi anii aceştia.

– Spre norocul dumneavoastră.

– De exemplu, acum de-abia m-am întors din Haiti. Şi peste două săptămâni mă duc din nou acolo.

– Da, ce nenorocire, cutremurul ăla...

– Cel mai grav cataclism din istoria modernă, credeţi-mă. Ceva ce noi nici nu ne putem imagina.

– Îmi imaginez. Adică, pardon, nu...

– E o muncă adevărată, domnule doctor, şi efectiv necesară. Oameni care au pierdut totul, copii, bătrâni rămaşi singuri pe lume: şi trebuie să trăiască, pentru că aşa le-a fost dat. Nu e doar o problemă materială. Credeţi-mă, faptul că îi ajut să îşi ia din nou viaţa în mâini e lucrul cel mai util pe care-l pot face.

– Cred.

– Dar vă mărturisesc că de multe ori, în anii aceştia, în ciuda cantităţii enorme de muncă, a dificultăţilor, a privaţiunilor, a frustrărilor – da, pentru că în multe locuri din lume figura psihologului e refuzată chiar de cei care au cea mai mare nevoie de el –, în sfârşit, în ciuda unei vieţi pline, ca să spunem aşa, de multe ori, vă jur, în anii aceştia mi s-a întâmplat să mă gândesc la dumneavoastră.

– Serios? Cum aşa?

– Păi, în primul rând, aşa cum vă spuneam, pentru că aveţi legătură cu motivul pentru care m-am îndepărtat de profesia mea. Sincer vă spun, dacă n-aş fi venit la dumneavoastră în ziua aceea, dacă n-aş fi luat hotărârea să încalc regulile pe care le respectasem mereu până atunci, viaţa mea nu s-ar fi schimbat. Şi Dumnezeu mi-e martor că aveam nevoie de schimbarea aceea. Dar m-am gândit mai ales că nu mai ştiu nimic

despre dumneavoastră, despre fiica dumneavoastră, despre soție... mă rog, despre fosta soție, corect? V-ați despărțit? Nici măcar asta nu știu sigur.

– Da, da, suntem cât se poate de despărțiți.

– Vedeți, domnule doctor: odată exonerat de regulile impuse de profesia pe care o desfășuram, un gol de felul acesta nu e acceptabil. Am nevoie să știu ce s-a ales de viețile voastre, dat fiind că am intervenit activ în ele, în loc să rămân să observ de pe margine, cum ar fi trebuit să fac. Ce s-a ales de voi?

– Nu m-a omorât, după cum vedeți.

– Asta deja e bine.

– Și nici eu pe ea.

– Bun. Și ce s-a întâmplat?

– Păi, ce să se întâmple: s-au întâmplat atâtea... S-a întâmplat că a ieșit la iveală tot ce dumneavoastră știați, dar eu nu, și ne-am despărțit. Mai bine mai târziu decât niciodată. S-a întâmplat că ea mi-a adus niște acuzații defăimătoare ca să-și acopere fuga și s-a mutat în Germania, cu tipul ăla despre care cu siguranță că știți mai multe decât mine.

– Și fetița?

– Fetița, care, apropo, acum are douăzeci și unu de ani, a luat-o cu ea. Dar nu a funcționat, ca să zicem așa, iar în anul următor ea s-a întors în Italia, să locuiască cu mine.

– Slavă Cerului! Eu i-am tot sugerat asta, să știți, pe când ea își elabora intențiile pe care am venit să vi le povestesc. Insistam să lase fetița cu dumneavoastră și să se ducă să-și trăiască viața cu bărbatul acela fără s-o

târască după ea. Şi celălalt copil? Cel pe care îl aştepta când a încetat să mai vină la mine, cu el ce s-a petrecut?

–S-a născut la München. E tot o fată. Greta. Chiar ea a fost cea care i-a încurcat planurile maică-sii. Mă rog, e drept că şi Adele a contribuit la asta...

–Adică?

–Adică, i-a apărut din nou firul. Vă amintiţi de firul ataşat de spatele ei, când era mică? V-a povestit Marina, nu?

–Da, desigur.

–Păi, scăpaserăm de el, cu ajutorul unuia dintre colegii dumneavoastră de breaslă, înainte ca ea să înceapă şcoala primară. Dar în Germania i-a reapărut şi nu mai voia să iasă din casă. Aşa că am adus-o înapoi în Italia, să stea cu mine.

–Şi firul a dispărut din nou.

–Evident. Ani întregi am crezut că are de-a face cu scrima, când de fapt avea dreptate colegul dumneavoastră, scrima nu avea nici o legătură. Eu eram cauza.

–Înţeleg. Şi acum cum este?

–Adele?

–Da.

–E bine. Destul de bine, da.

–Şi fosta dumneavoastră soţie?

–Ea nu e bine. A rămas la München, dar s-a despărţit şi de tatăl celeilalte fetiţe. Nu mai poate să lucreze, tot trece dintr-un sanatoriu într-altul. Urmează nişte tratamente destul de serioase.

–Cât de serioase?

– Sincer, nu știu. Serioase. Tot ce știu e că de la un moment dat încolo a început să se vadă cu Adele doar o dată pe an, vara, când petreceau împreună două săptămâni într-un fel de sanatoriu, în Austria. Dar de câțiva ani nu se mai văd.

– Ah, înseamnă că s-a întâmplat ce era mai rău cu putință.

– Cam așa ceva. E aproape o larvă. Și să știți că, cu tot răul pe care mi l-a făcut, eu nu reușesc să am resentimente față de ea, pentru că e cu adevărat distrusă.

– Și dumneavoastră cum v-ați descurcat, de unul singur, cu fetița? Ați rămas la Roma? V-ați mutat?

– Domnule doctor Carradori, cum să fac să vă povestesc zece ani de viață la telefon?

– Aveți dreptate. Spuneți-mi doar un singur lucru: a fost multă durere?

– Aș zice că da. Destulă.

– Și acum a trecut? Măcar partea aceea profundă? Cel puțin pentru voi doi, dat fiind că pentru fosta soție probabil că nu va trece niciodată?

– Domnule doctor...

– Spuneți-mi cel puțin dacă duceți o viață normală, măcar voi doi. Spuneți-mi măcar atât.

– Păi, da. Trăim o viață aproape normală.

– Ați reușit să treceți cu bine...

– Asta nu se știe niciodată, dar, da, dacă înțeleg eu bine ce vreți să spuneți: n-am fost măturați de tăvălug.

– Mulțumesc, domnule doctor Carrera.

– Pentru ce?

–Pentru că mi-aţi împărtăşit toate lucrurile astea. Sincer vă spun. Şi iertaţi-mă dacă v-am invadat intimitatea.

–Nici vorbă. Mi-a făcut plăcere să vă aud. Doar că, vedeţi dumneavoastră, e imposibil să-ţi povesteşti anii aşa, la telefon.

–Aveţi dreptate, n-o să vă mai întreb nimic niciodată, vă promit. Vă mărturisesc că eram îngrijorat mai cu seamă pentru dumneavoastră şi pentru fată, pentru că în ceea ce o priveşte pe fosta dumneavoastră soţie, ştiam deja că nu e cazul să-mi fac iluzii. Din păcate.

–Mda.

–Pot să vă mai pun o ultimă întrebare, domnule doctor? Care nu are nici o legătură, dar îmi tot zumzăie prin cap de când ne-am întâlnit, acum zece ani.

–Vă rog!

–E o prostie...

–Spuneţi-mi.

–Vă numiţi Marco, aşa e? Marco Carrera. Şi v-aţi născut în 1959, la fel ca mine. Corect?

–Da.

–La Florenţa.

–Da.

–Şi în copilărie aţi jucat tenis?

–Da.

–Mergeaţi şi la competiţii?

–Da.

–La Rovereto? Aţi fost vreodată la o competiţie la Rovereto? Vorbesc de 1973 sau '74.

–Sigur că da. Era o competiţie importantă.

–Atunci dumneavoastră sunteți. 1973 sau '74, nu-mi mai amintesc exact. Primul tur. Carrera Marco îl înfrânge pe Carradori Daniele cu 6-0 6-1.

–Ei, na...

–Și am fost mereu convins că game-ul acela mi l-ați cedat special, ca să nu mă bateți chiar cu 6-0 6-0. Nu vă mai amintiți, nu-i așa?

–Sincer, nu.

–Normal. Era o diferență semnificativă între noi. Și știți care-i culmea? Și de tenis, tot dumneavoastră m-ați făcut să mă las.

–Cum așa? Adevărat?

–Da, după înfrângerea aceea din primul tur, cu un game obținut doar pentru că adversarul m-a lăsat să-l câștig, mi-am dat seama că tenisul nu era de nasul meu. Cel puțin nu la nivelul acela. Și am încetat să mă mai enervez, să mă mai antrenez, să mai particip la competiții. Și aceea tot o eliberare a fost.

–Înțeleg.

–Se pare că sunteți cel care mă eliberează din capcane.

–Am să mă mândresc cu asta, atunci. Tenisul de competiție e cu adevărat o capcană mortală. Eu am ieșit din ea doi ani mai târziu, în același fel, cu 6-0 6-0 în primul tur al Turneului Viitorul. Nici măcar game-ul de curtoazie nu mi l-a acordat adversarul meu.

–Uau, ce chestie!

–Și știți cine era? Cine m-a eliberat pe mine?

–Cine?

–Ivan Lendl.

– Nu pot să cred!

– Care, pe deasupra mai era şi cu un an mai mic. Slăbănog ca un cui, avea un singur echipament de concurs, cel cu care a şi jucat împotriva mea, de altfel. Cred că i-au dat nişte costume de schimb cei de la Clubul Ambrosiano. A câştigat turneul.

– Ce poveste! Nu mă luaţi peste picior, nu-i aşa?

– Vă jur.

– Păi, asta aruncă o rază de glorie şi asupra carierei mele de tenismen. O singură treaptă care să mă separe de Lendl. Mulţumesc pentru ce mi-aţi împărtăşit.

– Vechea poveste. Problema e să aflăm lucrurile...

– Întocmai. Vă mulţumesc.

– Carevasăzică, vă întoarceţi în Haiti?

– Peste două săptămâni, da. Unele munci nu se pot întrerupe mai mult de cincisprezece zile.

– Atunci vă urez succes şi spor la muncă!

– Şi eu. Şi vă mulţumesc din nou.

– Pentru nimic. Daţi-mi un semn când vă întoarceţi.

– Aşa am să fac, dacă ziceţi.

– Tocmai am zis.

– Atunci am s-o fac.

– La revedere!

– La revedere!

NU ERAI (2005)

Luisa Lattes
21, Rue la Pérouse
75016 Paris
Franța

Florența, 13 aprilie 2005

Dragă Luisa,

Abia m-am trezit dintr-un vis care părea atât de real, în care tu erai personajul principal, iar singurul lucru pe care pot să-l fac e să ți-l povestesc.

Eram copii și se făcea că suntem într-un loc cam ca Bolgheri, dar nu era Bolgheri, nici nu semăna măcar, chiar dacă noi toți ne simțeam ca acasă. Și spun „noi toți" pentru că în vis apar câțiva oameni, dar eu sunt mereu singur, de la un capăt la altul. Era un loc la malul mării, dar, din nou, marea nu apărea: era mai degrabă un peisaj de toamnă americană, un drum lung, incredibil, care cobora pe sub copaci cu frunze portocalii, iar pe jos era un covor gros de petale de flori. Eu coboram pe drumul

ăsta, singur, alergând îmbrăcat ca un orășean, cu o geacă de piele întoarsă; în dreapta mea erau vile și grădini, în stânga erau copaci, iar în spatele lor, marea – dar nu se vedea și, de fapt, nici măcar nu o puteai percepe, deci, practic, nu era. La capătul străzii, acolo unde se încheia panta, era casa ta și aveai o grămadă de puștani invitați acasă la tine, să se distreze în piscina ta, chiar dacă piscina nu era. Toți tinerii aceia erau cei cu care ieșeai când ne-am cunoscut, din lumea bună florentină, petrecăreți abia trecuți de adolescență, dar nu erau ei. Desigur că eu nu eram invitat. Fratele meu Giacomo fusese însă invitat și intra pe poartă cu prosopul pe umăr, privindu-mă în treacăt, cu milă. Dar mai ales erai tu, Luisa, tu erai peste tot, tot locul acela erai tu și tu erai tot, încă de sus, de la începutul drumului, de la copacii portocalii și de la pătura aceea uimitoare de petale, pe care pășeam, iar vocea ta îmi dădea întâlnire pe seară, după petrecerea la care nu eram invitat, „la opt fără un sfert"; și totuși, Luisa, la fel ca Bolgheri, ca marea, ca piscina, tu nu erai. Iar eu eram împărțit, sfâșiat în două: pe de o parte, mă simțeam dezamăgit că nu fusesem invitat la petrecerea de la piscină, pe de alta, ușurat să știu că nu era nici o piscină și, probabil, nici o petrecere; pe de o parte, simțeam adorația pentru tine, care erai peste tot și făceai ca locul acela să fie minunat; pe de alta, dezamăgirea din pricina absenței tale, pentru că tu nu erai. Pe de o parte, simțeam speranța absurdă că o să te am puțin și pentru mine la întâlnirea de la opt fără un sfert, pe de alta, tristețea de a-l vedea pe Giacomo și pe ceilalți intrând în grădina ta, fără să mă pot alătura lor. Vocea ta, Luisa, ținea totul laolaltă,

inclusiv pe mine, inclusiv viața mea, un fel de voce din off, care picta, de-a dreptul, toată frumusețea aia, dar tu nu erai. Nu erai. Nu erai.

M-am trezit brusc, acum cinci minute, și m-am grăbit să îți aștern în scris toate astea pentru că nu există alt chip să îți spun cum mă simt. Și sunt încă sfâșiat, Luisa, chiar și treaz, sunt încă rupt în două: pe de o parte, sunt fericit că există un loc pe lumea asta unde această scrisoare te va găsi, pe de alta, sunt îndurerat că locul acela nu e aici, unde m-am trezit, de unde îți scriu, unde trăiesc și am să trăiesc în fiecare zi.

Te sărut

Marco

NUMAI CĂ (1988–1999)

Cum poți să povestești cum a izbucnit o iubire, când știi că s-a ales praful de ea? Și cum să faci să îl prezinți pe acela dintre protagoniști care e păcălitul – pentru că încă de la început a fost vorba despre o păcăleală –, fără ca el să pară un idiot? Și totuși, trebuie să povestim cum s-au cunoscut Marco și Marina, cum au început să iasă împreună, cum s-au îndrăgostit, cum s-au căsătorit – numai că ar fi bine să nu vă atașați prea mult de povestea asta, pentru că, de la un punct încolo, n-o să mai fie aceeași poveste. Uite așa a fost. Uite cum au crezut toți – mai puțin unul, de fapt *una* – că a fost.

Totul a început cu participarea unei foste stewardese de la compania iugoslavă Koper Aviopromet, care între timp dăduse faliment, la o emisiune de la Rai Uno, numită *Unomattina*, în primăvara lui 1988, emisiune la care tânăra pe nume Marina Molitor (de naționalitate slovenă, italiancă naturalizată, angajată acum la Lufthansa și detașată în cadrul serviciilor la sol, în Aeroportul Leonardo Da Vinci din Roma) a povestit o istorie emoționantă. De fapt, ea, și nu colega ei Tina Dolenc, trebuia să fie de serviciu pe cursa DC-9-30,

care se prăbușise în mare cu nouă ani în urmă, în tragedia de la Larnaca, dar fusese înlocuită în ultima clipă ca să i se permită să meargă să doneze măduvă surorii sale mai mari, Mateja, bolnavă de leucemie și internată la spitalul Forlanini din Roma. Acest gest de generozitate (să donezi măduvă nu e floare la ureche nici acum, darămite pe vremea aceea), gândit ca să salveze viața surorii, i-a salvat-o în schimb pe a ei și a costat nu una, ci două vieți: pe cea a colegei care a murit în locul Marinei în tragedia aviatică și pe cea a surorii cu pricina, care s-a stins oricum câteva luni mai târziu, când organismul ei a respins transplantul, devenit, astfel, inutil. Tânăra își spunea, printre lacrimi, povestea. Numai că...

Întâmplarea a făcut ca Marco Carrera, vrăjmaș declarat al televizorului, să aibă în dimineața aceea febră treizeci și opt cu cinci și, în loc să meargă, ca în fiecare zi, la spitalul de oftalmologie din Piazzale degli Eroi, unde câștigase un post prin concurs, cu un an în urmă, imediat după specializare, se trântise amețit de antibiotice pe canapeaua din apartamentul său cu două camere situat în Piazza Gian Lorenzo Bernini, din cartierul San Saba, ca să moțăie în fața televizorului. Tot întâmplarea a făcut ca televizorul lui, care era aproape mereu oprit, să fie fixat pe Rai Uno. Și tot întâmplarea a făcut ca Marco Carrera să se trezească din amorțeala în care căzuse, taman atunci când Marina Molitor își spunea povestea. Nu se poate ca un om să devină mai repede de atât indispensabil în viața altuia. Coincidențele acelea uimitoare (faptul că amândoi își pierduseră o soră mai mare și că scăpaseră din aceeași tragedie aviatică)

l-au făcut pe Marco Carrera să se îndrăgostească pe loc de tânăra aceea în lacrimi (desigur, frumusețea ei răvășitoare a fost și ea de ajutor).

A doua zi, îndopat cu paracetamol, i-a fost ușor să dea de ea în aeroport, la ghișeul de bilete al companiei Lufthansa, unde spusese că lucrează (de mințit, mințise, dar nu referitor la locul de muncă), ca să etaleze în fața ochilor ei uimiți mâna de poker pe care destinul i-o servise. Rezultatul: o răsturnare în viețile lor deja răsturnate și o cascadă de alte mirabile afinități descoperite pe parcursul unei singure după-amiezi și, desigur, o irezistibilă atracție fizică: din momentul acela, timpul i-a înghițit, iar hotărârea de a se muta împreună, conceperea fiicei lor, nașterea ei și căsătoria s-au contopit pe parcursul a numai douăsprezece luni. Numai că...

Cuibușorul iubirii lor din Piazza Bernini, apoi casa din Piazza Nicoloso da Recco, cu terasa deschisă peste acoperișurile Romei, complicitatea, împărtășirea, intimitatea tot mai profundă, duminicile de iarnă petrecute în pat, jucându-se cu fetița, și apoi, când ea adormea, făcând dragoste, duminicile de primăvară în excursie în împrejurimi, la Castelli Romani, la lacul Bracciano, la Fregene, la Bomarzo, ori la un simplu picnic la Villa Pamphili, la Villa Ada, la Villa Borghese, precum și scurtele călătorii prin Europa, profitând de biletele cu reducere la care avea drept Marina, la Praga, Viena, Berlin, viața lor simplă și obișnuită, cele două salarii care le îngăduiau mici excese cum ar fi o babysitter sau nevasta portarului care să le facă curățenie și să le gătească, Crăciunurile la Florența între ruinele familiei

lui, pe care Marco se amăgea că o însenineză un pic cu propria-i fericire, chiar dacă nu era așa, săptămânile la Capodistria la mama ei, văduvă de polițist, care îl trata pe soțul fiicei sale ca pe un salvator, un erou, un dar din cer, iar asta ar fi putut să-i trezească ceva îndoieli, dar nu a făcut-o, fata care creștea și începea să semene cu amândoi, cu Marina la culoarea și la forma ochilor, cu Marco la bucle și la forma nasului, apoi începea să vorbească, să meargă, după care, dintr-odată, să aibă un fir legat de spate – și cu asta și primele probleme, înfruntate cu seninătate, curaj, încredere în viitor și disponibilitate de sacrificiu, pentru ca relația lor să iasă întărită, pentru că împreună se rezolvă totul și nimic nu e mai bine pentru consolidarea unei familii decât să-și rezolve împreună problemele.

Numai că...

Numai că totul era greșit, încă de la început, totul fusese doar o prefăcătorie. Se întâmplă adesea, când se creează un cuplu, apoi o familie – numai că, în acest caz, prefăcătoria era cu adevărat prea mare și prea patologică, iar dezastrul, inevitabil. Trebuie spus din capul locului că nici unul dintre ei nu era nevinovat. Tocmai firul prins de spatele lui Adele și tot parcursul până la înlăturarea lui, străbătut sub tutela doctorului Nocetti, au spart bula care-i protejase până în clipa aceea. Inversiunea de roluri care a dus la vindecarea copilei – tatăl să se ocupe de ea și mama să se ocupe de sine – a cauzat fisurile de la care s-a prăbușit tot eșafodajul, dar, în absența acestei cauze, s-ar fi găsit în mod sigur o alta, pentru că legătura lor era lipsită de

temelie, iar acolo unde Marco se amăgise să-şi proiecteze viitorul, nu exista, de fapt, nici un viitor.

Nici unul dintre ei nu era nevinovat. Nu era nici Marco, cel care ani de zile, în dorinţa sa de fericire, subevaluase în mod sistematic orice semnal, orice gest. Dar n-a fost vorba doar despre incapacitatea lui de a sesiza măcar dezastrul către care se îndrepta în galop, nu: responsabilitatea lui a mers până la convingerea stupidă că anumite comportamente ale sale, cu mare potenţial distructiv, care începuseră într-o zi la Paris, cu un telefon pe care n-ar fi trebuit să-l dea unei anumite persoane pe care n-ar fi trebuit să o vadă, aveau să rămână fără consecinţe. Or, ele au produs consecinţe, şi încă cum. S-a întâmplat că, aflându-se la Paris pentru un congres, Marco Carrera s-a gândit la Luisa. Nu că în toţi aceşti ani nu s-ar fi gândit la ea, pentru că o făcuse în fiecare zi, dar erau gânduri vagi şi resemnate despre ce ar fi putut să fie şi n-a fost, gânduri vlăguite de distanţă, devenind apoi, în fiecare vară când, în luna august, Luisa îi reapărea în faţa ochilor, la Bolgheri, pe plajă, cu soţul şi copiii – mai întâi unul, pe urmă doi –, tot mai departe de fiinţa pe care Marco o adorase în cea mai tragică perioadă a vieţii sale. Or, în după-amiaza aceea, când cerul era nespus de înalt deasupra capetelor, Marco s-a gândit la ea ca la ceva apropiat, posibil, aşa că, într-un *coffee-break* la congres, a sunat-o de la hotelul Lutetia, unde se afla. A făcut unul dintre acele jurăminte romantice care nu funcţionau niciodată: dacă numărul nu mai e valabil, ori dacă nu-mi răspunde, ori dacă îmi răspunde, dar nu vrea să mă vadă, n-am s-o mai

sun niciodată. N-a funcţionat, pentru că numărul era valabil, Luisa a răspuns la al doilea apel, iar jumătate de oră mai târziu, intra în barul de la Lutetia, unde el îi propusese să se vadă: încântătoare şi neschimbată, ca şi cum ar fi descins direct din trecut. Marco n-o mai văzuse din august, anul precedent, dar nu mai vorbise cu adevărat cu ea de pe vremea când încetaseră să-şi mai scrie, înainte să-şi facă apariţia Marina, mai exact, de atunci când, într-o tentativă de a se duce după ea la Paris, un anumit incident al lui cu Republica Italiană (Marco a fost luat drept un terorist dat dispărut, membru al grupării Proletarilor Armaţi pentru Comunism, din pricină că purta acelaşi nume cu acesta; aşa că fusese coborât din rapidul Florenţa–Paris la ora unu noaptea, la frontiera italo-franceză, fusese ţinut o zi în arest, în cazarma gărzii financiare de la Bardonecchia, adus la Roma cu o dubă specială şi cu o escortă de patru jandarmi, închis la penitenciarul Regina Coeli, interogat fără avocat, de către doi procurori adjuncţi, care păreau cei doi şoricei din poveştile Zen – unul înalt şi altul scund, unul din Nord şi altul din Sud, unul bătrân şi altul tânăr, unul blond şi altul brunet –, şi eliberat în cele din urmă într-un mod brutal, cu şuturi în fund şi fără nici un cuvânt de scuze), acest incident, cum spuneam, i-a convins pe amândoi că destinul vrăjmaş avea să se împotrivească mereu încercărilor lor de a fi împreună, aşa că de atunci încolo renunţaseră complet. Dar e drept că, dacă o poveste de iubire nu se încheie sau, ca în cazul acesta, nici măcar nu începe, atunci ea îi va urmări pe protagonişti de-a lungul vieţii lor, cu

lucrurile sale nespuse, cu faptele sale neîmplinite, cu sărutările nedate şi neprimite; e valabil întotdeauna, dar a fost mai cu seamă în cazul lor, pentru că, după jumătatea aceea de zi, după plimbarea pe Rue d'Assas şi după conversaţia aceea nevinovată, Marco şi Luisa au reluat legătura, ceea ce în cazul lor a însemnat că au reînceput să-şi scrie des, pasional, ca la o mie opt sute, cum făcuseră cu zece ani în urmă şi apoi încetaseră. Şi nu era câtuşi de puţin ceva nevinovat, pentru că acum erau amândoi căsătoriţi, aveau copii, trebuiau să mintă. Nu are nici o relevanţă că procesul început în după-amiaza aceea a fost stopat chiar înainte de a conduce la satisfacţia care le-ar fi revoluţionat vieţile: acela nu a fost decât un act de masochism pur. Nu, dacă vreodată fusese vorba despre inocenţă în întâlnirile lor, acum nu mai era cazul. Au început să se vadă în timpul anului, pentru că Marco făcea în aşa fel încât să meargă numai la congrese care aveau loc pe o rază de patru sute de kilometri în jurul Parisului (Bruges, Saint-Étienne, Lyon, Louvain), unde Luisa putea să se ducă după el – cum făcea, ce îi spunea soţului, nu se ştie; au trecut de la a dormi în două hoteluri diferite la a-şi lua două camere diferite în acelaşi hotel, până când, inevitabil, au ajuns să-şi petreacă noaptea în aceeaşi cameră, la Lyon, pe 24 iunie 1998: şi în vreme ce pe stadionul din localitate, denumit Stade de Gerland, echipa naţională a Franţei bătea echipa Danemarcei la campionatul mondial de fotbal, ei doi, în camera numărul 554 de la Collége Hôtel, 5 Place Saint-Paul, mâncau un *club sandwich*, aşezaţi pe pat şi uitându-se pe canalul Arte la un film

franțuzesc vechi, semnat de Jean Renoir; iar la terminarea filmului, în vreme ce sub ferestrele lor francezii sărbătoreau victoria cu șiruri de mașini și claxoane, ei își puneau pecetea pe iubirea lor imposibilă prin actul de masochism suprem, *votul de castitate*, într-un acord de un entuziasm dement, în timp ce ascultau la walkmanul ei, fiecare cu câte o cască în ureche, piesa „Sacrifice" în versiunea sfâșietoare a lui Sinéad O'Connor – *and it's no sacrifice / just a simple word / it's two hearts living / in two separate worlds*[1] –, trăind cu iluzia că, sacrificându-se astfel, nu fac nimic rău, nu trădează pe nimeni, nu distrug nimic. Nu făcuseră niciodată dragoste și și-au jurat că n-au să facă niciodată. Se sărutaseră doar într-o noapte – în *acea* noapte, cu șaptesprezece ani în urmă, în timp ce Irene murea înecată la Vâltori – și și-au jurat să nu se mai sărute vreodată. Treizeci și nouă de ani el, treizeci și doi ea, au fost în stare să doarmă în același pat fără să se lase pradă dorinței pe care o împărtășeau de ani de zile, fără să se sărute, fără să se mângâie, fără ca măcar să se atingă, fără să facă nimic, nimic. Doi cretini. Dar în vreme ce Luisa era conștientă că, în ceea ce o privește, căsnicia ei era condamnată și că orice gest ar fi făcut ca s-o amenințe, chiar și numai să recupereze vechea pasiune pentru Marco Carrera și s-o alimenteze cu retorica aceea infantilă a abstinenței, ar fi îndreptat-o către o nouă viață, Marco, în schimb, credea cu tărie că poate păstra intacte ambele mari iubiri ale sale,

[1] „Și nu e nici un sacrificiu / doar un simplu cuvânt / două inimi ce trăiesc / în două lumi separate."

ba chiar credea că sunt compatibile. Credea cu tărie că e suficient *să nu-și consume* iubirea cu Luisa pentru a nu o afecta pe cea pe care i-o purta Marinei, și în asta a constat uriașa lui ingenuitate – atât de uriașă, încât a devenit o culpă. Iar a-și închipui apoi că o asemenea enormitate, care lăsa semne concrete – scrisori ascunse, care nu așteptau decât să fie găsite, extrase de cont de pe cardul de credit, care nu așteptau decât să fie controlate, iar mai apoi e-mailuri arhivate în fișierul „Asociația Medicilor" și schimburi de SMS-uri nu întotdeauna șterse, care ieșeau la suprafață precum cadavrele dintr-o baltă, la o simplă atingere de taste –, a-și închipui că o asemenea cantitate de documente ar putea trece neobservată de o femeie cum era Marina Molitor a fost efectiv o greșeală crasă. Pe care Marco Carrera a comis-o și a continuat așa până când s-a convins că singurul pericol care plana asupra familiei lui era pasiunea pentru Luisa Lattes, pe care însă o ținea sub control. Dacă e adevărat că nimeni nu ar fi meritat ceea ce i s-a întâmplat lui, tot atât de adevărat e și că el a ajuns foarte aproape de a-și merita soarta.

În ceea ce o privește pe Marina, cu ea povestea a fost mai simplă. E de ajuns să punem un „nu" în fața a tot ce declarase și arătase despre sine: *nu* fusese înlocuită de nici o colegă în cursa care se prăbușise – în ziua aceea avusese, pur și simplu, liber; *nu* îi donase măduvă surorii sale – nu era compatibilă; *nu* se îndrăgostise de Marco Carrera – fusese doar prinsă în vâltoarea propriilor invenții; *nu* fusese deloc încântată să rămână însărcinată – era doar mândră să îi poată oferi

o nepoțică iubitei sale mame; *nu* fusese deloc fericită cu Marco, niciodată în toți anii aceia, ci, dimpotrivă, acumulase împotriva lui o ranchiună surdă și mocnită; *nu* îi fusese fidelă, nici măcar înainte de relația fatală; și așa mai departe. Pur și simplu, *nu* era persoana care se străduia să pară, printr-o luptă chinuitoare, purtată zi de zi. În fiecare dimineață, se dădea jos din pat și-și începea lupta. În fiecare zi. Cu ea însăși. Cu propriile ei impulsuri. Zi de zi de zi. Ani de zile. Bula care îi oferea soțului său iluzia fericirii, ei îi garanta protecție față de monstrul care ar fi vrut neîncetat s-o devoreze. De-a lungul vremii, bula și monstrul au căpătat diferite nume, în funcție de școala de gândire căreia îi aparținea psihoterapeutul ei de la acel moment. Dac-ar fi să adoptăm, bunăoară, terminologia ultimului ei terapeut italian, doctorul Carradori, bula ar trebui denumită *discurs*, iar monstrul – *în afara discursului*. În copilărie, era deja dominată de discurs și de ceea ce era în afara discursului, atunci când o mai anunța din când în când pe învățătoare, pe mama vreunei prietene, pe profesoara de catehism, că mama și sora ei muriseră și că rămăsese singură pe lume. Depresia, autoflagelarea, agresivitatea și dependența (de substanțe, de sex) erau în afara discursului. De aceea, după o adolescență tumultuoasă, care totuși nu a împiedicat-o să cucerească, în 1977, titlul de Miss Capodistria și nici să devină, în anul următor, cea mai tânără stewardesă de la micuța companie aeriană din țara sa, singura perioadă de pace sufletească pe care Marina a cunoscut-o în toată viața ei a fost generată de moartea de-adevăratelea a surorii sale

mai mari – pentru că aceasta chiar se îmbolnăvise de leucemie şi chiar murise. Tragedia aceea a fost urmată de ani de doliu autentic şi, fiindcă pentru Marina doliul era discursul, aceia au fost singurii ani buni din viaţa ei. Anii de doliu, singurii ani buni din viaţa ei – ne dăm oare seama? Dar doliul se stinge la un moment dat, oricât ne-am străduit să-l păstrăm viu, aşa că, după o perioadă oarecare, monstrul a pus din nou stăpânire pe ea. Din nou droguri. Din nou sex. O suspendare de la muncă, pe motive disciplinare – la Lufthansa, unde fusese angajată între timp. Trebuia să facă ceva. Faptul că o cunoscuse întâmplător pe una dintre producătoarele de la *Unomattina* a creat prilejul: povestea pe care să o repete în faţa camerelor de luat vederi era emoţionantă, credibilă; doliul dublu de care se căina în apariţia televizată a devenit noul ei discurs. Nu căuta altceva, tot ce-şi dorea era un doliu în care să se refugieze, şi, când colo, povestea aceea a aruncat-o într-un nou discurs, mai solid, la care nu se gândise până atunci: căsnicia. De vreme ce am spus că nimeni nu era nevinovat, trebuie să clarificăm şi faptul că mama ei îi cunoştea foarte bine tulburarea, dar, ca o vajnică exponentă a micii burghezii slovene, care, asemenea tuturor micilor burghezii din lume, considera că măritişul propriei fiice cu un medic reprezintă vindecarea de toate relele, nu i-a spus o vorbă lui Marco Carrera. Nici măcar nu i-a trecut prin cap s-o facă. Şi văzând-o pe mama ei cum îl venera pe Marco, Marina dobândea curajul necesar pentru a se ridica din pat în fiecare zi, ca s-o facă pe ea fericită. Numai că...

Numai că mama Marinei s-a stins la un moment dat – prematur, la șaizeci și șase de ani, de cancer la ficat. Perfect, ar zice unii: un nou doliu pentru Marina, unul adevărat, autentic, care s-o însoțească pentru o bucată de vreme, poate chiar pentru totdeauna. Ei bine, nu: moartea aceea, pierderea singurei ființe pe care Marina Molitor o iubise vreodată, a sfâșiat-o. Nu a fost doliu, a fost furie. Cum era cu putință? Toate sacrificiile pe care le făcuse pentru mama ei îi păreau acum a fi batjocorite de fuga ei atât de lașă. Cum de-și permisese să moară? Și cum ar putea acum să îi supraviețuiască obediența Marinei, de vreme ce discursul în interiorul căruia se străduia zilnic să rămână – căsnicia aceea tristă pe care o purtase ca să-i facă pe ceilalți fericiți – fusese perceput de Marina nici mai mult, nici mai puțin decât ca un ordin dat de mama sa? Fiind încă o femeie foarte frumoasă, era curtată asiduu de tot felul de pretendenți – la muncă, mai ales, dar și în fața școlii lui Adele, câtă vreme o dusese ea la școală, ori la sala de sport la care se înscrisese de când Marco începuse să se ocupe de fata lor, din pricina firului. Ce sens mai avea acum să mai fie *virtuoasă*, de vreme ce mama ei era la doi metri sub pământ, mâncată de viermi? Așa că a reînceput să se culce cu unul și cu altul. Și, evident, în partidele acelea de sex – unele rapide, prin birouri notariale pustii, ori în camere de hotel, iar altele – ea, care în interiorul discursului era heterosexuală, dar în afara lui era bisex – în pauze lungi de prânz cu cosmeticiana ei pe nume Biagia, o tipă de cartier mărunțică, super tatuată și maestră a orgasmelor –, Marina își regăsea

bucuria a ceea ce însemna pentru ea viaţa adevărată, adică riscul, depravarea, în afara nenorocitelor de bule; dar faptul că era mamă o înfrâna acum, iar gândul că amestecă haosul acela splendid cu pupicurile materne pe fruntea fetiţei ei prinse de un fir ca o marionetă o înspăimânta. Aşa că s-a străduit să găsească un alt discurs, ca să fie protejată, ca să nu piardă controlul. O relaţie. O relaţie stabilă, da, cu pretendentul cel mai înalt în grad, aşa cum i-ar fi sugerat mama ei, un pilot, comandant de cursă, de la Lufthansa, cu părul grizonant şi tenul bronzat, cu 25 000 de ore de zbor la activ, o nevastă şi două fete adolescente la München, o casă la Roma şi una în Alpii austrieci, precum şi cu o pasiune molipsitoare pentru *bondage*. Se vedeau o dată, maximum de două ori pe săptămână, după-amiaza, în casa lui de pe Via del Boschetto, în funcţie de calendarul zborurilor lui de rază medie, concentrate pe Roma – şi se distrau, oh, şi ce bine se mai distrau. Marina îi povestea totul doctorului Carradori, cu o sinceritate scandaloasă, şi din pricina acestei sinceităţi, el a crezut cu adevărat că poate opri deriva care o ameninţa. Uneori îi făcea reproşuri, alteori o surprindea rămânând tăcut în faţa grozăviilor pe care ea i le povestea, dar e clar că o credea întotdeauna: era convins că reuşise să stabilească un preţios canal al adevărului cu această femeie care transformase prefăcătoria într-un limbaj propriu şi că acel canal era singurul discurs către care Marina putea fi călăuzită, cu speranţa să nu-l părăsească şi pe acesta. De altfel, această situaţie atât de precară părea că se susţine: un an, doi ani, doi ani şi jumătate... Numai că...

Numai că Marco nu-şi dădea seama de nimic, nu bănuia nimic, se lăsa păcălit cu prea mare uşurinţă, iar la întrebarea de ce era aşa, o femeie ca Marina nu trebuia să-şi dea prea tare silinţa ca să afle răspunsul. S-a pus pe căutat şi a găsit imediat scrisorile: tolomacul le ţinea sub capacul cutiei în care era păstrată cenuşa surorii lui (pe care Marco izbutise s-o obţină de la morga cimitirului Trespiano din Florenţa, unde toată lumea ştia că, pentru cincizeci de mii de lire, un angajat pe nume Adeleno era dispus să încalce legea, să deschidă urnele sigilate, provenind de la cuptorul crematoriului, şi să distribuie rudelor doritoare cenuşa celor dragi). Adică nici măcar nu dăduse greş, nimerise din prima, după care a luat la rând poşta electronică, extrasele de cont de pe cardul de credit, facturile de la hoteluri, totul. Iată de ce nu-şi dădea seama de nimic: nenorocitul ăla era pe felie cu zdreanţa aia, chiar sub nasul ei. De ani de zile, fir-ar să fie. Ani de zile. Foloseau o adresă de post-restant, ca în secolul trecut. Vara la Bolgheri se făceau că plouă, abia dacă-şi vorbeau, ca să nu dea de bănuit, dar în timpul anului se vedeau, şi încă cum. Se gândeau unul la altul, se visau, îşi citau cântece şi poezii, făceau glu-glu-glu şi miu-miu-miu – practic, se iubeau de optsprezece ani şi credeau că scapă basma curată doar pentru că nu făceau sex. Nenorocitul. Nenorocita. Nenorociţii. Şi ea, care se simţea vinovată...

Acum să fim serioşi, era penibil şi numai să compari ce-i ascundea Marina lui Marco cu ce îi ascundea el ei: nu e nici măcar ca-n bancul cu tipul cu puşca faţă în faţă cu tipul cu pistolul, aici e vorba despre o bombă

față-n față cu o prăștie. Cu toate astea, descoperirea trădării – nici măcar nu conta că mizerabilii ăia nu și-o trag, tot trădare era, în scrisori își spuneau niște chestii de-ți venea să verși – a încărcat-o pe Marina cu o răutate pe care n-o avusese niciodată, care a transformat-o într-o persoană cu adevărat periculoasă. Plonjând din nou în afara discursului, plasa de siguranță a doctorului Carradori n-a mai putut s-o rețină: autoflagelarea s-a combinat cu agresivitatea, inteligența cu mârșăvia, sensibilitatea cu răutatea, iar Marina a făcut ceea ce a făcut, iar ce a făcut n-a fost chiar atât de cumplit precum ceea ce aproape că reușise să facă. Era o ființă sălbatică, sălbatică și de nestăvilit: ieșirea definitivă din orice discurs a fost pentru ea ca o întoarcere acasă după o viață întreagă petrecută în exil, iar unda de șoc produsă de acea revenire n-a cruțat pe nimeni dintre cei care se aflau în raza suferinței ei. Pentru că un lucru e cert: Marina a suferit. A suferit cumplit pentru moartea mamei, a suferit când a descoperit trădarea lui Marco. A suferit mult făcând ceea ce a făcut mai apoi, a suferit și mai mult că n-a izbutit să facă ce-și propusese și, nu în ultimul rând, a suferit la final, enorm, nespus și fără scăpare, când s-a trezit singură în mijlocul craterului produs de însăși furia ei.

Numai că, din nou, Marco avea să înțeleagă toate astea abia mulți ani mai târziu, când totul avea să-i devină limpede, dar fără să mai folosească la nimic. Avea să-nțeleagă că vina îi aparținuse. Ea nu făcuse altceva decât să-și inventeze un doliu, dar el dăduse năvală în viața ei și o copleșise cu basmul acela cum că erau făcuți

unul pentru celălalt. Nu erau deloc făcuți unul pentru celălalt. Nici un om pe lumea asta nu e făcut pentru altul, ca să fim foarte clari, iar oamenii ca Marina Molitor nu sunt făcuți nici măcar pentru ei înșiși. Ea căuta doar un refugiu, un discurs care să-i permită să mai meargă un pic înainte; el căuta fericirea, nici mai mult, nici mai puțin. Ea îl mințise de la bun început, ce-i drept, iar asta e rău, foarte rău, pentru că minciuna e ca un cancer care se extinde, prinde rădăcini și se confundă cu însăși substanța pe care o corupe – dar el făcuse ceva mai rău de atât: el o crezuse.

OPREȘTE-TE ÎNAINTE (2001)

Luisa Lattes
21, Rue la Pérouse
75016 Paris
Franța

Florența, 7 septembrie 2001

Spune-mi, Luisa,

te-ai răzgândit pentru că ți s-a oferit contractul la Sorbona sau pentru că eu sunt prea rigid și absolutist? Care sunt cuvintele cu care ar trebui să mi te amintesc? „Te iubesc, dar nu izbutesc s-o și fac" sau „orice bărbat încearcă s-o facă pe iubita lui să coincidă cu simptomul lui"? Nu știu dacă ți-ai dat seama, dar tu m-ai părăsit pe mine, presupunând că eram împreună, iar când ai făcut-o, ai folosit două limbi diferite, două motive diferite, două arme diferite. M-ai părăsit de două ori, practic, și asta mi se pare prea mult.

De ce să nu fim sinceri și să spunem că, după anul ăsta sălbatic în care am fost împreună și am încălcat toate regulile pe care singuri ni le-am impus și am gonit în

galop drept spre inima poveștii ăsteia, iar inima poveștii eram noi doi, Luisa, tu și eu împreună, tu și eu împreună FERICIȚI, după anul ăsta sălbatic, când a sosit clipa să ne întoarcem în țarc, ca să spunem așa, ne-am pierdut? Ne-am pierdut când s-au ivit toate motivele acelea practice cu care, în douăzeci de ani, tu și eu n-am fost niciodată nevoiți să ne confruntăm. Am reușit foarte bine să nu fim împreună; dar când în sfârșit am putut să fim împreună, nu ne-a mai ieșit. De ce să n-o spunem pe șleau?

Eu, Luisa: anul trecut eram un disperat, un supraviețuitor; hoinăream prin Europa precum jidovul rătăcitor, doar ca să petrec un weekend cu fiica mea. Roma, Florența, München, Paris, mi-era totuna pentru că nu mai aveam nimic de pierdut. Nu era nimic altceva decât pura forță a disperării: o forță enormă și sălbatică, după cum ai putut să constați și tu, de vreme ce am orientat-o cu totul către tine.

Tu: erai în cușcă și nu reușeai să ieși. Nu izbuteai decât să minți, să te minți pe tine, pe soțul tău, pe copii, și minciuna te ținea captivă. Dar mi-ai salvat viața vreme de un an întreg: zilele acelea de luni pe care le petreceam împreună la Paris și luna august la Bolgheri mi-au salvat cu adevărat viața, și, în timp ce mă salvai pe mine, ai încetat să mai minți, ți-ai părăsit soțul, ai făcut tot ce nu avuseseși niciodată forța să faci. Ai ieșit din cușcă.

Eu n-am fost niciodată atât de fericit cum am fost cu tine, disperat fiind; dacă mi-ai fi spus atunci ce mi-ai zis aseară, îți jur, m-aș fi dus drept la Vâltori, precum Irene. Dar nici măcar nu-ți trecea prin cap să mi le spui, atunci îmi ziceai vorbele cele mai frumoase pe care le-am auzit

vreodată de la cineva și erai perfect conștientă că nimeni niciodată n-avea să te mai iubească așa cum te iubeam eu în perioada mea de disperare. Și s-a terminat. De ce să n-o spunem pe șleau?

Eu încă te mai iubesc, Luisa, te-am iubit mereu, iar ideea de a te pierde din nou îmi sfâșie inima; dar înțeleg ce s-a petrecut, ce se petrece, înțeleg și nu mă pot opune. Uite, pot să accept decizia ta: acum, că o am din nou pe fiica mea alături, pot accepta orice. Dar, te rog, hai să ne oprim aici. Nu-mi spune că motivul pentru care mă părăsești are de-a face cu mine, cum ai încercat să faci acum câteva seri, când eu am fugit; chiar și dac-ar fi așa, te rog, Luisa, nu fi atât de sinceră, oprește-te înainte. Nu distruge totul doar pentru că nu vrei să-ți împarți viața cu mine. În orele acelea fericite, pe când eram nefericiți, nu am făcut altceva decât să vorbim despre asta: nu mi-ai promis nimic, n-ai de ce să te simți vinovată. Acum ești liberă să deschizi orice ușă vrei, să pleci sau să rămâi, să te răzgândești de câte ori poftești, fără să distrugi nimic. Contractul care ți s-a propus e un motiv suficient; copiii tăi care ar suferi la Florența sunt un motiv suficient. Faptul că mie mi-e imposibil să mă mut la Paris e un motiv suficient. Nu e nevoie să mă distrugi.

Vorbele pe care mi le șopteai până acum câteva luni sunt lucrul cel mai frumos pe care mi-a fost dat să-l trăiesc. Lasă-mi-le.

Amintește-ți, Luisa, că ești bună. Oprește-te înainte să devii rea.

Al tău,

Marco

DESPRE CREȘTERE ȘI FORMĂ (1973–1974)

Într-o seară, în casa din Piazza Savonarola, Marco, Irene și Giacomo Carrera i-au auzit pe părinții lor certându-se. Niciodată nu se întâmpla să se certe așa, pe față; de obicei o făceau pe ascuns, în șoaptă, ca să nu-i audă copiii, cu rezultatul că îi auzea doar Irene, pentru că ea îi spiona. Pentru Marco și Giacomo, era prima oară. Motivul disputei îl constituia Marco, dar el și fratele său nu și-au dat seama; doar Irene știa, pentru că urmărise cearta de la-nceput, în vreme ce frații ei i se alăturaseră, ascunși după ușa de la camera mamei, de-abia când începuseră urletele. Problema era că Marco nu crescuse conform graficului: încă din primul an de viață, dezvoltarea sa rămăsese la cel mai scăzut nivel, iar de la trei ani în sus, nici măcar nu mai intrase în diagrame. Cu toate acestea, fusese întotdeauna foarte frumușel și bine proporționat, ceea ce, după părerea Letiziei, era o dovadă că natura avea un plan clar în ceea ce îl privea: să-l scoată din mulțime, să-l facă să iasă în evidență, ca să fie clar pentru toată lumea că îi atribuise haruri excepționale. Ea considera că armonia de care dăduse mereu dovadă copilul acela – mărunțel, de acord, dar

luminos, mlădios și, oricât ar fi de ciudat să spui asta despre un copil, *viril* – era strâns legată de un ritm de creștere complet diferit; într-adevăr, și dinții și-i schimbase foarte târziu. N-aveau motive de îngrijorare. De altfel, imediat cum acest deficit de creștere devenise clar, ea găsise pentru fiul său apelativul cel mai încrezător cu putință, *colibri*, scoțând astfel în evidență că, în afară de dimensiunile mici, Marco avea în comun cu grațioasa pasăre frumusețea și rapiditatea: cea fizică – cu adevărat remarcabilă –, care îi folosea la sporturile pe care le practica; și cea mentală – observată și afirmată de alții, la școală și în viața socială. De aceea repetase întruna aceeași mantra, an după an: n-aveau motive de îngrijorare, n-aveau motive de îngrijorare, n-aveau motive de îngrijorare.

Probo, în schimb, se îngrijorase încă de la-nceput. Câtă vreme Marco era încă mic, se străduise să dea crezare vorbelor liniștitoare ale soției, dar când ajunsese în pragul adolescenței fără ca trupul lui să dea vreun semn de dezvoltare conform normei, se simțise vinovat. Cum de putuseră să se lase pe mâna naturii? Era o boală, de unde atâta colibri? Unde le fusese capul, de crezuseră că nu erau motive de îngrijorare? Ce nu era în regulă cu Marco? Începuse prin a căuta răspunsuri în știință, fără să-l amestece direct pe băiat în povestea asta, dar apoi, când el a împlinit paisprezece ani, pentru Probo a devenit de nesuportat să-l vadă cocoțat pe scuter ca un beduin pe cămilă, așa că l-a implicat și pe el. Ceea ce a dus la o serie întreagă de consultații, examinări, teste de diagnosticare, la capătul cărora s-a stabilit că

Marco suferea de o formă de hipoevolutism de statură (mersi frumos, asta se vedea și cu ochiul liber), moderată și nu gravă (slavă Cerului, și asta se vedea), pricinuită de o producție insuficientă de hormoni de creștere. Problema era că, la vremea respectivă, nu exista un tratament pentru asta; existau protocoale experimentale, dar de obicei erau rezervate cazurilor de hipoevolutism grav, adică vizau nanismul. Doar un singur specialist, din multitudinea de specialiști consultați, adică un medic pediatru endocrinolog de la Milano, pe nume Vavassori, declarase că îi poate ajuta, grație unui program pe care îl aplica de câțiva ani, cu rezultate foarte încurajatoare, după spusele lui. Și de aici și cearta părinților. Probo i-a comunicat Letiziei că intenționează să-l înscrie pe Marco în programul respectiv, Letizia a replicat că e o nebunie, Probo a răspuns că nebunia fusese să lase lucrurile în voia sorții vreme de atâția ani, Letizia persista în povestea cu armonia și colibriul – și, până în punctul ăsta, discuția în contradictoriu se purtase pe un ton coborât, ca de obicei, așa că numai Irene îi auzise. Cearta a intrat însă într-o fază cu totul nouă atunci când Letizia, ca să-și întărească teza potrivit căreia nu trebuia să interferezi cu natura, a menționat o carte, și nu una oarecare, ci *cartea*, fetișul generației sale de arhitecți, sau cel puțin al celor din mediul ei, adică cei mai inteligenți și mai cosmopoliți, de vreme ce se citea în engleză, pentru că nici măcar nu fusese tradusă în italiană: *On Growth and Form* de D'Arcy Wentworth Thompson. Or, în clipa aceea, casa din Piazza Savonarola, de obicei liniștită,

a fost zguduită de un urlet animalic, ajungând limpede și strident până la urechile celor doi frați care se uitau la televizor: „SĂ ȚI-L BAGI ÎN CUR PE THOMPSON ĂSTA, AI ÎNȚELES?!"

Din momentul acela, cearta continuase sub formă de dezbatere academică, doar că pe un ton urlat și împănată cu insulte; frații nu înțelegeau nimic, Irene chicotea și nu explica. Letizia i-a spus lui Probo că e un biet idiot, Probo i-a răspuns că mizeria aia de carte, ea o cita, dar fără să o fi citit, după cum n-o citise nici unul dintre dobitocii de profesori care o menționau din două în două fraze; la care Letizia s-a simțit nevoită să facă un rezumat în cuvinte simple, ca să fie și pe-nțelesul unui încuiat la minte ca el, al capitolului intitulat „*Magnitude*", în care se demonstrează *matematic* faptul că, în natură, forma și dezvoltarea sunt legate printr-o intrinsecă și indisolubilă lege a armoniei, iar Probo a făcut-o escroacă, pentru că cita mereu același capitol, adică pe primul, pentru că era singurul pe care îl citise; și așa mai departe. Cearta a durat mult și bine, mergând mult mai departe de scânteia care o iscase – implicând, din partea ei, concepte pe care unui inginer ratat n-ar fi trebuit nici măcar să-i treacă prin cap că le-ar putea înțelege, cum ar fi mandala lui Jung și arta-terapie a lui Steiner, iar, din partea lui, mereu aceeași invitație de a-și introduce mandala și arta-terapie cu tot cu Jung și cu Steiner în același orificiu destinat puțin mai devreme volumului *On Growth and Form*. Ba, au mers și mai departe de atât: Letizia se săturase până peste cap, nu mai rezista. Zău, și de ce paștele mă-sii se săturase? De chinul

pe care trebuia să-l îndure ca să suporte un cretin ca el. Apăi, dac-ar şti ea, dacă-i pe-aşa, cât i se acrise lui de tâmpeniile ei. Du-te dracului. Du-te tu dracului. Băieţii începuseră să se îngrijoreze: s-ar fi zis că părinţii lor chiar au de gând să se despartă. Dar Irene, în loc să piardă vremea îngrijorându-se, a acţionat: „Ce dracu' v-a apucat?", a strigat, bătând la uşă. „Potoliţi-vă!" Fraţii ei au tulit-o imediat în living, dar Irene s-a ţinut tare pe poziţie şi a rămas acolo, în pragul uşii, ca să-i înfrunte. De-acum era majoră: după cum vedea ea lucrurile, nimeni n-ar fi trebuit să plece din casa aia înaintea ei – deci, nici vorbă de despărţire. Mama ei s-a repezit la uşă, şi-a cerut scuze, urmată de tatăl ei, care a spus şi el că-i pare rău. Irene i-a privit încruntată, spunându-le că, din fericire, Marco nu înţelesese care era motivul scandalului, şi asta a fost suficient ca să influenţeze (deşi asta se poate spune doar cu mintea de apoi, dar totuşi se poate spune) viitorul a cel puţin trei dintre membrii familiei, dacă nu chiar patru, sau poate chiar al tuturor: în mod cert, pe cel al părinţilor şi pe cel al lui Marco.

Într-adevăr, Probo şi Letizia, necăjiţi că fuseseră urecheaţi de fiica lor, s-au simţit atât de vinovaţi, atât de umiliţi şi de egoişti, încât s-au grăbit să cârpească ruptura pricinuită de cearta aceea în pânza ţesută vreme de ani de zile, cu străduinţe şi ipocrizie, în jurul cuibului. Era, într-adevăr, ceva chinuitor, de neschimbat, în relaţia lor, ceva ce nici măcar nu reuşeau să-şi explice: nici Letizia cu psihanalistul ei, în tumultuoasele şedinţele care se concentrau de ani întregi exact asupra incapacităţii ei de a se despărţi de Probo, nici Probo,

față de el însuși, în lungile zile petrecute în solitudine la masa de lucru, cu mâna fermă, privirea neabătută, nasul în vânt și mintea rătăcind în depărtare, ca să cuprindă toată nesfârșita lui nefericire. De ce rămâneau împreună? De ce, dacă la referendumul care avusese loc cu câteva luni în urmă, amândoi votaseră pentru divorț? De ce, dacă nu se mai puteau suporta? *De ce?* De teamă, ar fi răspunsul spontan, dar teamă de ce? În mod cert, era vorba de teamă, dar nu aceeași teamă pentru amândoi – și, deci, până și asta îi despărțea. Era vorba despre altceva, ceva necunoscut și nespus, care îi ținea împreună – un unic, misterios punct de legătură care păstra activă promisiunea pe care și-o făcuseră cu aproape douăzeci de ani în urmă, *pe când violetele dădeau în floare*, cum spunea un cântec al lui Fabrizio De André, proaspăt ieșit pe piață – proaspăt în raport cu cearta, nu cu promisiunea, care era cu mult anterioară: „Nu ne vom despărți nicicând, nicicând". De altfel, inclusiv melodia aceea care vorbea despre ei îi despărțea, ca orice altceva, iar despărțindu-i pe ei, părea că dezmembrează întreaga familie, dat fiind că: Letizia și Marco o ascultau, dar separat (pe discuri și pick-upuri diferite, fără să aibă habar unul de celălalt); Giacomo și Irene nu (el, pentru că era prea mic, ea, pentru că i se părea leșinată), iar Probo pur și simplu îi ignora existența. Și cu toate astea, cei doi rămâneau împreună, familia nu se destrăma, iar nodul tot mai slăbit nu se desfăcea. Piesa se intitula „Canzone dell'amore perduto", dar iubirea lor nu se

pierdea deloc; cântecul se încheia cu versul „pentru o nouă iubire", care pentru ei n-a mai existat.

Nu încape îndoială că intervenția lui Irene în cearta dintre părinți i-a dus la împăcare. În mod cert, după cum am spus, a determinat viitorul lor și pe al lui Marco. Pentru că, din acel moment, au prevalat definitiv prudența, mila, străduința de a-și nega binele propriu pentru așa-zisul, presupusul bine al copiilor. Nu că asta ar fi putut să și funcționeze, Letizia și Probo nu erau lipsiți de inteligență, ca să creadă așa ceva: nefericirea tot nefericire rămâne, chiar dacă devine o alegere, iar dacă, de la un moment dat, ea ajunge să fie unicul produs al unei căsnicii, atunci se transmite și copiilor. Dar tocmai inteligența i-a păzit de iluzia că nefericirea ar fi fost o întâmplare complet neprevăzută, de vreme ce, uitându-se fiecare dintre ei către propriul trecut, o minimă onestitate îi obliga să admită că nu fusese niciodată vorba despre fericire; nefericiți fuseseră dintotdeauna, încă dinainte să se cunoască, produseseră mereu nefericire, în mod autonom, așa cum unele organisme produc un nivel ridicat de colesterol, iar singurul scurt moment de fericire pe care îl cunoscuse fiecare în viața proprie îl trăiseră împreună, la începutul relației, când se îndrăgostiseră și se căsătoriseră și făcuseră copii. Așa că, din seara aceea, au încetat brusc scandalurile, iar ei au rămas împreună nesuportându-se, rănindu-se și certându-se în șoaptă pentru tot restul vieții.

Cât despre Marco, s-au străduit să se întâlnească la jumătatea drumului. Letizia a lucrat intens ca să renunțe la ceea ce psihanalistul ei numea *mitul colibriului*

(băiatul ei care rămânea mic, grația și frumusețea lui care rămâneau inaccesibile oricărei femei, în afară de ea etc.), să accepte punctul de vedere al lui Probo, potrivit căruia trebuiau să facă tot ce era efectiv posibil ca să-l ajute să crească – sacrificând pe acel altar strălucitoarele convingeri în materie de creștere și formă căpătate prin lectura (integrală, orice ar fi zis Probo despre asta) a cărții lui D'Arcy Wentworth Thompson. Probo s-a convins pe sine să accepte această concesie nu ca pe o declarație personală, care l-ar fi făcut să se simtă și mai singur, ci ca pe un nesperat prilej de a împărtăși din nou ceva însemnat cu soția sa, pe care continua să o iubească, în ciuda tuturor lucrurilor. De aceea a luat-o pe Letizia cu el la Milano, la doctorul Vavassori, i-a dat mandat să verifice singură seriozitatea parcursului terapeutic propus de acesta și s-a angajat să țină cont și de părerea ei în luarea unei hotărâri definitive. Letizia a reluat pe cont propriu toată cercetarea pe care Probo o făcuse în lunile anterioare – și el, tot pe cont propriu – și a înțeles că protocolul propus de specialistul de la Milano era, efectiv, singura posibilitate validă pe care comunitatea științifică putea, la vremea respectivă, s-o ofere ca să ajute la creșterea lui Marco. Nu s-a putut chema că fac lucrurile împreună, dar cel puțin o dată, după atâta vreme, se reîntâlneau pe același drum.

PRIMA SCRISOARE DESPRE COLIBRI (2005)

Marco Carrera
Via Folco Portinari 44
50122 Florența

Paris, 21 ianuarie 2005

Ce faci, Marco?

Să nu mă iei de nebună, te rog, și nici să nu crezi că sunt ipocrită sau chiar mai rău de atât, pentru că dau un semn de viață așa, din senin, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Adevărul e că mi-e dor de tine. Mi-e dor. Mi-a fost de ajuns o vară, una singură, în care nu am venit la Bolgheri, ca să simt că mă sufoc. Îmi dau seama că am nevoie să te văd, fie și numai pe fugă, cum s-a întâmplat de fiecare dată, în fiecare an în august, de douăzeci și cinci de ani încoace, fie și numai ca să schimbăm două vorbe pe plajă... Am nevoie să îți scriu. Am reușit să rezist trei ani, acum nu mai pot; tu hotărăști dacă îmi vei răspunde sau nu. Dar să știi că, dacă alegi să nu-mi răspunzi, am să înțeleg, dat fiind că eu sunt cea care s-a îndepărtat de

tine. N-am uitat, să ştii. Dar nu de asta îţi scriu, Marco. Ci pentru că săptămâna trecută a fost la mine o prietenă şi a rămas câteva zile, înainte să plece mai departe spre New York; adusese cu ea un exemplar din ziarul Il Manifesto *de acum câteva săptămâni, în care era un reportaj despre o expoziţie despre Imperiul Aztec, pe care voia să o vadă, la Muzeul Guggenheim. Un reportaj foarte frumos, în care se vorbeşte despre animale sacre şi sacrificii umane şi despre faptul că, pentru azteci, sfârşitul lumii se apropie şi e inevitabil, dar poate fi amânat dacă le închini zeilor o jertfă de sânge. Iar la final, pe neaşteptate, o surpriză care mi-a făcut inima să sară din loc: vorbeşte despre tine.*

„Spre deosebire de hinduism, de islam şi de creştinism, în care destinul după moarte (reîncarnare, rai, iad) depinde de felul în care ai trăit, la azteci, în afară de regi, care erau consideraţi divini, destinul de pe lumea cealaltă depindea de felul şi de momentul în care omul murea. Cel mai nefericit destin le revenea celor care mureau de bătrâneţe sau de boală: sufletul lor se prăbuşea în cel de-al nouălea şi cel mai de jos cerc al infernului, în întunecatul şi mizerul Mictlan, unde avea să rămână până la sfârşitul timpului. Cine murea înecat sau lovit de fulger se ducea în Tlalocan, regatul zeului ploii, Tlaloc, unde avea să trăiască înconjurat de bucate alese şi de bogăţii nemăsurate. Femeile care mureau în chinurile facerii, adică aducând pe lume viitorii războinici, se uneau cu soarele vreme de patru ani, dar apoi se transformau în duhuri cumplite, care urmau să rătăcească prin lume, pe timpul nopţii. În sfârşit, războinicii ucişi în luptă şi victimele jertfite zeilor

ajungeau să se numere printre slujitorii soarelui, în lupta sa zilnică cu tenebrele. După patru ani însă, se transformau în colibri sau în fluturi.

Iar astăzi, când toată civilizaţia aztecă s-a prăbuşit în Mictlan, nu ne rămâne decât să ne punem întrebarea ce fel de neam era acela pentru care cea mai înălţătoare satisfacţie era aceea ca, după o moarte eroică, să te transformi în colibri."

Iartă-mă, Marco. Am făcut un mare pocinog.
Iartă-mă.

Luisa

未来人 (2010)

Miraijin, care în japoneză înseamnă Omul Viitorului, s-a născut pe 20 octombrie 2010. Adică, pentru cine pune preț pe lucrurile astea – iar mama ei, Adele Carrera, punea –, pe 20.10.2010. Numele și data aceea erau pregătite încă de când Adele i-a comunicat tatălui său că e însărcinată. „Va fi omul nou, *tati*", i-a spus (crescuse la Roma, îi spunea *tati*), „va fi Omul Viitorului. Și se va naște într-o zi specială." „Am înțeles", i-a răspuns atunci Marco Carrera, „dar cine e tatăl?" Adele nu i-a spus. Cum e posibil, de ce, tu crezi că lucrurile astea se fac așa, cum îți trece ție prin minte? Nimic. Nu i-a spus. Adele era integră, onestă – ceea ce, ținând cont de situațiile prin care trecuse, era un adevărat miracol –, dar și încăpățânată, și, dacă lua o hotărâre, era de nezdruncinat. Iar, în cazul acesta, hotărârea o luase deja: tatăl nu exista, și cu asta, basta. Marco Carrera a înțeles că nu era cazul să insiste, să se opună, să se impună; pentru a nu știu câta oară în viață, se afla față în față cu neprevăzutul și învățase că neprevăzutul trebuie acceptat. Dar nu i-a fost ușor. Își crescuse fiica străduindu-se s-o facă să se simtă liberă, să dezvolte o perspectivă proprie

asupra lucrurilor, motiv pentru care își închipuise mereu că avea să-și ia zborul repede – se pregătise pentru asta. Și, când colo, a descoperit că nu avea nici cea mai mică intenție să-și ia zborul: voia să rămână cu el. I-a spus-o răspicat, cu o candoare aproape stânjenitoare: n-am nici o intenție să mă despart de tine, *tati*, ai fost un tată minunat și ai rămas așa, iar dacă ești pentru mine, poți foarte bine să fii și pentru Miraijin, Omul Viitorului. Stai, cum adică, de unde și până unde, ce tot spui acolo, acum e cu totul altceva. Nimic.

Marco nutrea pentru fiica lui sentimente foarte complexe: o iubea, evident, mai mult decât orice pe lume – și era adevărat că, de când o luase înapoi la el, i se dedicase, sacrificându-i, practic, totul; dar îi era și milă de ea, gândindu-se că mama ei ajunsese cum ajunsese, și se simțea vinovat pentru că nu fusese în stare să-i ofere viața aceea normală la care ar avea dreptul orice copil; și era, în același timp, îngrijorat pentru ea, pentru stabilitatea ei, deși firul care reapăruse la München în acel *annus horribilis* dispăruse apoi definitiv, de îndată ce se mutase la Florența, iar în cei nouă ani care urmaseră, Adele nu mai manifestase nici cel mai mic semn de detașare de realitate. Marco trăise acei nouă ani dintr-o suflare, iar dacă stăteai să te gândești, era incredibil optimismul, sentimentul de ușurare pe care i-l dăduse această perioadă, ținând cont că erau anii în care o pierduse pe Luisa, renunțase la cariera universitară, părinții lui se îmbolnăviseră și muriseră unul după altul, o regăsise pe Luisa, rupsese definitiv raporturile cu fratele lui, o pierduse din nou pe Luisa. Fusese un incredibil bloc

compact de timp, trăit constant cu capul la cutie, ca să spunem așa, trezindu-se în zori, muncind ca un cal de povară, făcând cumpărături, gătind, făcând un milion de mărunțișuri de zi cu zi, având grijă de fiica sa, de mama sa, de tatăl său și de toate lucrurile pe care le avea pe cap. Marco *ținuse laolaltă* o lume mică și fragilă, care s-ar fi topit dintr-o suflare dacă n-ar fi fost el, lucru care îi dăduse o forță și o mândrie necunoscute până atunci; iar, pe de altă parte, între timp se pregătise să vadă că lumea aceea se topește oricum, pentru că *todo termina*, iar el știa bine, și Veneția, într-un interval de un mileniu, avea să se scufunde complet, pentru că *todo cambia*, iar el știa foarte bine și asta, și că în circa treisprezece mii de ani, din pricina fenomenului numit „precizia echinocțiilor", în sfera celestă, Polul Nord avea să nu mai fie indicat de Steaua Polară, ci de steaua Vega; dar există feluri și feluri de a încheia socotelile și de a te transforma, iar lui îi fusese dată sarcina de a fi păstorul care însoțea oameni și lucruri către sfârșitul demn, către transformarea corectă. Și asta, vreme de nouă ani.

Vreme în care nu fusese irosită nici o singură zi, nici un singur euro, nici un singur sacrificiu. În ciuda programului atât de aglomerat, în blocul acela de timp izbutise să găsească vreme să insereze și clipe de tihnă pură, de distracție autentică, insuflându-i, de exemplu, fiicei sale pasiunea lui pentru mare – la Bolgheri, în ciuda amintirilor funeste, acolo unde totul rămăsese la fel ca în urmă cu patruzeci de ani – și pentru schi, iarna, dar nu așa cum făcuse el în copilărie, mergând la concursuri, mai ales ca să le piardă, ci bucurându-se de plăcerea de a se lăsa în voia gravitației, prin păduri,

ştiind cum să facă asta fără riscuri; şi pentru plimbări, vara, în aceleaşi păduri, aşa cum n-o mai făcuse niciodată, în căutare de animale sălbatice pe care să le fotografieze şi, eventual, să le surprindă chiar în clipa aceea unică în care catadicsesc să schimbe o privire cu omul, înainte să-l clasifice drept ceva neinteresant şi să-şi concentreze din nou curiozitatea asupra manifestărilor creaţiei care sunt cu adevărat importante: pietrele acoperite de muşchi, găurile din pământ, frunzele căzute de pe ramuri. Adele îl răsplătise crescând sănătoasă şi plină de viaţă, învăţând bine, în aceleaşi şcoli pe care le frecventase şi el, ţinându-se departe de belelele care le dau de obicei târcoale celor de vârsta ei şi practicând mult sport. Dar nu sporturi obişnuite. Odată ce renunţase la scrimă, se dedicase unui atletism pur, nu de competiţie, orientând pasiunile simple ale tatălui ei pentru mare şi munte către practici din care reieşea o adevărată filosofie de viaţă, şi anume surfing şi free climbing, sporturi pentru care descoperise că este foarte înzestrată. Aceasta îi permisese să se insereze încă de foarte tânără în acele comunităţi din care, odată intrat, nu mai ieşi, pentru că sunt comunităţi de gândire, care îi adună laolaltă, ca într-o adevărată haită, pe toţi atipicii din lume – iar Adele rămăsese o atipică, asta da – în căutare de plaje şi pereţi şi valuri şi salturi memorabile şi, mai ales, în căutarea depărtării de zbaterile burgheze care te fac să fii predispus la nefericire. Câtă vreme Adele fusese minoră, Marco o însoţise cu discreţie în locuri extreme şi splendide – Capo Mannu, La Gravière, Gorges du Verdon –, rămânând toată ziua

de capul lui să fotografieze animale sau să observe de departe gașca din care făcea parte și fata lui, luându-se la trântă cu valurile sau cu vreun perete de cățărare, și de cele mai multe ori lua singur cina în vreun loc indicat de Guide Bleu și aștepta să i se întoarcă fiica la pensiunea unde stăteau împreună – iar Adele se întorcea fără să fie chemată la ordine, întotdeauna sobră și conștientă că cei șaisprezece ani ai ei îi impuneau o limită de precauție în a se bucura de libertatea oferită. Mai apoi, când înaintase în vârstă, Adele a început să frecventeze singură tribul atipicilor, iar Marco a învățat să stea ca pe ace în absența ei, să se simtă singur și să se bucure de recunoștința ei, când se întorcea să se cufunde, luni întregi, în studiu și muncă. Pentru că Adele studia și muncea. Se înscrisese la Facultatea de Educație Fizică și Sport, care, printr-o potriveală fericită, avea sediul în pavilionul de vizavi de clinica de oftalmologie a Spitalului Careggi, unde lucra Marco, motiv pentru care se vedeau des și de multe ori luau prânzul împreună; și începuse să lucreze part-time la sala de sport unde se antrena, ținând un curs de gimnastică aerobică la care mergeau doamne de vârsta lui Marco, și mai apoi, când sala a fost dotată cu un perete amenajat pentru climbing, a început să țină și un curs de cățărare pentru copii și începători. Câștiga puțin, ce-i drept, dar oricum mai mult decât reușise să adune Marco la vârsta ei, din jocurile de noroc împreună cu Nenumitul, și, oricum, suficient ca să-și plătească singură hainele, benzina pentru Renault-ul ei Twingo și nelipsitul – dar în cazul ei probabil că și necesarul – psihanalist. Era

o fată minunată, mult mai mult decât îndrăznise el să-și dorească, și, pe deasupra, era și foarte frumoasă – de o frumusețe imediată și emoționantă ca aceea a mamei, dar îmblânzită de mici și delicate imperfecțiuni. Din toate aceste motive, se pregătise s-o vadă luându-și repede zborul. Ba ajunsese chiar să pregătească terenul pentru desprinderea ei: se pregătise să continue s-o întrețină încă mulți ani – pusese bani deoparte – ca să-i dea spațiu și timp să-și urmeze pasiunile și să se specializeze, fără stresul nevoilor financiare; se pregătise s-o vadă părăsind Florența într-o zi, sau chiar Italia, sau Europa, pentru a se stabili în vreunul dintre paradisurile de la capătul celălalt al pământului, și se delecta cu gândul că, la un moment dat, avea să se ducă și el după ea acolo; ba chiar se pregătise să se trezească cu ea însărcinată de foarte tânără, așa cum s-a și întâmplat, iar el să arboreze o expresie nu prea contrariată la aflarea veștii pe care ea i-ar fi dat-o, eventual la braț cu unul dintre băieții aceia cu trupul sculptat, care făceau parte din tribul ei. Cu toate astea, așa cum se întâmplă mereu când te pregătești dinainte pentru evenimentele viitoare și crezi că n-ai scăpat din vedere nici o posibilitate, mișcarea lui Adele a reușit să-l ia prin surprindere. „Va fi Omul Viitorului, *tati*!" „Am înțeles, dar cine e tatăl?" Nimic. Omul Viitorului urma să se nască fără tată, iar Adele avea să fie o mamă singură, mulțumită și plină de viață, fără nici cel mai mic regret, fără nici cea mai mică grijă. Cât despre *rolul patern*, urma să-l joace el, care se pricepea așa de bine la asta.

Pe de o parte, aceea a fost cea mai puternică declarație de dragoste pe care Marco Carrera a primit-o vreodată, ceea ce l-a făcut să-i tremure genunchii de încântare. Pe de altă parte, era limpede că proiectul acela avea în el ceva neliniștitor. Nici măcar nu era nevoie să se lege de firul de la spate, ca să înțeleagă asta: legătura dintre el și Adele se dovedea a fi răsucită, încărcată, iar aluatul psihanalitic în care Marco fusese amestecat încă din copilărie, chiar dacă el refuzase mereu asta, dădea acum pe dinafară. Nu cumva era o chestiune cam morbidă? Nu era *nesănătos*? Și dacă, cumva, în spatele refuzului lui Adele de a-i oferi copilului său un tată, se afla rana pricinuită de greșelile lui Marco și ale Marinei? Ori poate vreun dezastru personal nemărturisit, așa cum i se întâmplase lui Irene fără ca cineva să-și dea seama – un abandon brutal sau simplul refuz al tatălui natural de a-și asuma responsabilitatea –, mascat de proclamația aceea vajnică de autarhie? Și dacă Adele moștenise cumva de la mama ei tendința de a nega realitatea și de a se refugia într-o bulă de ficțiune? Și dacă el, Marco Carrera, avea să fie chemat să răspundă de rezistența acelei bule? Și dacă avea să greșească din nou? Și, oricum, ce avea să se aleagă de acest om nou, crescut de o mamă de douăzeci și unu de ani și de un bunic de cincizeci? Dacă chiar era vorba despre o bulă, cât avea să dureze ea?

Câțiva ani mai târziu, destinul urma să dea un răspuns drastic la toate acele întrebări, dar, la momentul acela, Marco era cel care trebuia să răspundă așteptărilor fiicei sale, și răspunsul nu putea să fie unul nesigur.

Urmându-şi inima, a acceptat totul, ajungând să creadă şi el în povestea cu omul viitorului. Până la urmă, şi-a zis, de ce nu? S-a gândit că, în fond, undeva tot avea să vină pe lume acest om al viitorului. Şi-a adus aminte de un vers din Giovanni della Croce, citat de Luisa într-o scrisoare de adio de mai demult (una dintre multele pe care le schimbaseră, de altfel): „Ca să mergi unde nu ştii / trebuie să treci pe unde nu ştii". Marco Carrera nu ştia unde urma să meargă şi nu avea nici cea mai mică idee pe unde avea să treacă, dar, din dragoste pentru fiica sa, a decis să treacă şi să meargă. Din clipa aceea, totul a fost uşor: termenele şi răspunderile au fost dictate de biologie, săptămână după săptămână, iar Marco Carrera a trebuit pur şi simplu să afle distanţa corectă între el şi ceea ce se petrecea în corpul fiicei sale. Nu avea decât experienţa sarcinii pe care o dusese Marina, aşa că a luat-o pe aceea drept întregul din care, prin scădere, să-şi afle rolul pe care îl avea de îndeplinit. S-o însoţească la controalele medicale: da. La cursul de pregătire pentru naştere: nu. Să pună mâna pe burtă ca să simtă cum loveşte bebeluşul: da. Să-i interzică să facă surfing şi căţărări: da. Să-i preia toate obligaţiile practice cotidiene: da. Să-i cânte în strună şi să-i facă poftele de gravidă: nu. Amniocenteză: nu (Adele era împotrivă). Aflarea sexului la ecografie: nu (idem). Fără tabel ca la tenis, ca să hotărască numele (numele de „Adele" fusese ales după ce îşi disputase finala cu „Lara", care, sincer, i-ar fi plăcut mai mult lui Marco, de vreme ce îşi alesese specializarea de oftalmologie cu gândul la Doctor Jivago, mărturisire

pe care nu o făcuse nimănui): pentru că numele fusese deja hotărât. Un „da" irevocabil pentru naşterea în apă, asistată de moaşă – o oarecare Norma – şi în evidenţa unei maternităţi – Spitalul Santa Maria Annunziata – şi acestea stabilite cu fermitate de Adele: aşadar, „nu" pentru Spitalul Careggi, unde ar fi putut foarte bine să nască tot în apă şi unde Marco ar fi putut să garanteze anumite avantaje pentru fiica sa, şi „da" pentru ca, în biografiile lui Miraijin Carrera, Omul Viitorului, să fie scris, în funcţie de gradul de precizie care se dorea să fie atins, fie „născut pe strada Ponte a Niccheri" , fie „născut în localitatea Ponte a Ema", fie, mai birocratic, „născut la Bagno a Ripoli", pe al cărui teritoriu comunal se afla spitalul ales.

„Da", în schimb, la a acorda mai multă răbdare şi atenţie numelui Miraijin şi originii sale, referitor la care Adele a izbutit să satisfacă orice curiozitate a tatălui ei. Era alcătuit din cele două kanji 未 来 (transpuse prin sistemul Hepburn în *„mirai"*, „viitor, viaţă viitoare" , la rândul său produs de combinaţia dintre 未, „nu încă", şi 来, „sosit") şi 人 (*„jin"*, „om, persoană"). Omul viitorului, adică. În dialectul mandarin, aceleaşi trei kanji deveneau *„wèlìái rén"*, în cel cantonez *„mei lai jan"*, în coreeană, *„mirae in"*, păstrându-şi însă semnificaţia. Adele găsise numele acela într-o saga de manga japoneze intitulată *Miraijin Chaos*, creată de marele Osamu Tezuka – adică cel despre care Marco Carrera a aflat că este „Dumnezeul benzilor desenate manga". Era idolul fiicei sale, de care taică-său nici măcar nu auzise – lacună care a fost umplută degrabă de Adele, care

i-a povestit cu pasiune toată biografia lui de artist ieșit din tipare. (*O redau aici, pentru cei interesați:* 手塚治虫, *adică Osamu Tezuka, născut la Toyonaka City, orășel din prefectura Osaka, în 1928, descendent direct al legendarului samurai Hattori Hanzō, 1541–1596, din perioada Sengoku, a fost pasionat încă din fragedă pruncie de desenele animate semnate de Walt Disney, pe care le-a văzut și revăzut de zeci de ori – preferatul lui a fost* Bambi, *văzut de optzeci de ori. Încă din clasa a doua începe să facă benzi desenate, semnându-le cu pseudonimul „Osamushi", care indică o specie de coleopter adefag cu care se identifica, prin prisma numelui său de botez; încă de atunci, personajele sale sunt caracterizate prin trăsătura care, datorită lui, avea să revoluționeze lumea manga, respectiv ochii mari. În copilărie, dezvoltă o boală rară și dureroasă, care produce inflamarea brațelor, maladie pe care i-o tratează un medic care îi inspiră atracția pentru această profesie. La șaisprezece ani, în 1944, se duce să lucreze într-o fabrică pentru a susține efortul economic al țării sale, în cel de-al Doilea Război Mondial. La șaptesprezece, pe când izotopii radioactivi îi supuneau la cazne cumplite pe supraviețuitorii de la Hiroshima și Nagasaki, își publică primele lucrări, dar începe și cursurile Facultății de Medicină la Osaka, unde îi fusese acceptată cererea de înscriere; la optsprezece, cunoaște primele succese editoriale, cu opera intitulată* Shin Takarajima, *adică* Noua Insulă a Comorii, *inspirată din romanul lui Robert Louis Stevenson, iar între timp își continuă studiile de medicină. La douăzeci și unu de ani, în 1949, își publică prima capodoperă recunoscută ca atare, o trilogie*

SF intitulată Zenseiki (Lost World), Metoroporisu (Metropolis) *și* Kitarubeki Sekai (Next World)*; la douăzeci și trei, își ia diploma în medicină la Universitatea din Osaka, în vreme ce, în lucrarea sa* Ambassador Atom, *apare pentru prima oară Astro Boy, copilul-robot destinat să devină cel mai faimos personaj al său. De aici încolo, poveștile sale devin seriale, primul pas fundamental către cinematografia de animație, iar între timp își face rezidențiatul și se înscrie la doctorat. La treizeci și unu de ani, în 1959, se căsătorește cu Etsuko Okada, o fată originară din prefectura sa, dar ajunge cu mare întârziere la sărbătorirea nunții, din pricină că era ocupat să termine planșele pentru o lucrare solicitată urgent de editor. La treizeci și doi, se mută împreună cu soția la periferia orașului Tokyo, unde își construiește o casă mare, cu spațiu pentru birou, casă care îi permite să-și reunească familia, inclusiv pe părinții săi, de acum în vârstă. La treizeci și trei, în 1961, după ce își susține teza de doctorat, având ca subiect spermogeneza, la Facultatea de Medicină de la Nara, vechea capitală situată pe insula Honsü, asistă la nașterea primului său copil, Makoto, și începe lucrările de transformare a casei, la care anexează nucleul inițial al studiourilor sale de animație, Mushi Productions. Între treizeci și cinci și patruzeci de ani, pe când i se nasc fiicele Rumiko și Chiiko, folosindu-se de mijloacele economice destul de modeste ale primei sale case de producție, creează prima saga de manga animate pentru televiziune* – Astro Boy, *în alb-negru, ilustrând o artă poetică ce avea să devină la fel de faimoasă ca și el: „O poveste bună poate salva o animație slabă, dar o poveste slabă nu poate fi salvată*

de o animație bună". Din acel moment, învățăturile sale încep să îi aducă faimă și în Occident, ceea ce îi atrage stima și prilejul de a cunoaște mai mulți maeștri: pe Walt Disney îl întâlnește la Expoziția Universală de la New York din 1964, iar acesta intenționează să-l angajeze pentru realizarea unui proiect SF la care va renunța mai apoi; pe Stanely Kubrick îl cunoaște în 1965, iar acesta îi propune funcția de art director *pentru* Odiseea spațială 2001, *pe care Osamu Tezuka se vede nevoit s-o refuze, neputând să părăsească Mushi Productions și să se mute în Anglia pentru un an întreg; mai târziu, îl cunoaște și pe Moebius, la un festival din Franța, iar acesta rămâne fascinat de lucrările sale și acceptă să meargă la Osaka, în Japonia, în anul următor; dar mai ales îl cunoaște pe caricaturistul brazilian Mauricio de Sousa, cu care se împrietenește la cataramă și care se va lăsa în mare măsură influențat de stilul său în anii următori, într-atât încât să includă în* prequel*-ul de la saga sa cea mai populară,* Turma da Mônica (Trupa Monicăi), *câteva dintre personajele maestrului japonez, cum ar fi Astro Boy, Principesa Safir și Kimba. Tezuka publică saga lui Miraijin în 1978, în trei volume, anticipând în mod clar povestea filmului* Față în față *pe care John Woo îl va turna aproape douăzeci de ani mai târziu. E povestea unui băiat care este ucis de un prieten ce îi ia locul într-un program spațial la care asasinul nu fusese admis, băiat care e readus la viață de către o fată misterioasă; între timp, asasinul, devenit o persoană foarte influentă, reușește să îl captureze înainte ca el să poată reveni la locul care îi revenea de drept și îl trimite în exil pe obscura planetă Chaos. La capătul unor*

teribile suferinţe şi al unor lupte în care dă dovadă de eroism, protagonistul izbuteşte să se întoarcă şi de acolo, pentru a-l înfrânge pe ticălos şi a deveni Omul Viitorului. Colecţionar de coleoptere, pasionat de entomologie, de Superman, de baseball şi de muzica clasică, Osamu Tezuka îşi dedică ultimele lucrări lui Beethoven, Mozart şi Ceaikovski. Moare la trei luni după ce împlinise şaptezeci de ani, în februarie 1989, de cancer la stomac, iar ultimele sale cuvinte, potrivit mărturiilor familiei, sunt adresate infirmierei care îi punea deoparte blocul de schiţe: „Vă rog, lăsaţi-mă să lucrez".)

Lui Marco Carrera i-a plăcut personajul, după cum i-a plăcut şi fotografia lui, pe care Adele o ţinea în agendă: un chip surâzător, cu ochelari negri, cu o montură grea, pe care Marco îi numea „ochelari dificili", şi cu o bombetă neagră pe cap. Îl liniştea ideea că o persoană de genul acesta e legată de alegerea lui Adele de a aduce pe lume un copil, asta, şi pentru că i se părea că se leagă direct de tatăl lui, bătrânul Probo, cu impresionanta lui colecţie de cărţi SF Urania; cu toate acestea, faptul că i se părea o persoană simpatică n-a fost suficient ca să-l convingă să citească benzile desenate ale maestrului manga, aşa cum îl sfătuise Adele – în primul rând, pentru că erau în engleză, iar în al doilea, pentru că nu-i plăcuseră niciodată desenele manga şi nu intenţiona să se răzgândească acum.

Japonia, în general, avea multe legături cu omul acesta nou care urma să vină pe lume. Marco a înţeles asta când prietenii lui Adele, tovarăşi de surfing şi de căţărări, au început s-o viziteze acasă, dat fiind că ea

nu putea să-i urmeze în incursiunile lor temerare; iar uneori rămâneau și la cină. Asta nu se mai întâmplase până acum și, de aceea, Marco nu-i mai văzuse așa, în civil, la interior – și noutatea asta l-a liniștit și mai mult, pentru că toți păreau a fi oameni destul de normali și cu capul pe umeri: știau să se descurce și în lumea plicticoasă a oftalmologilor și a pastelor la cuptor și nu vorbeau doar despre fapte de bravură și provocări lansate naturii. Erau educați, respectuoși. Țineau cu adevărat la Adele. Și toți erau îndrăgostiți de Japonia. Mai ales unul dintre ei, un oarecare Gigio Dithmar di Schmidveiller, zis Firimitură, ieșea în evidență prin șarm și competență: un băiat blond și frumușel, cu un comportament nobil, asemenea numelui, foarte bun cățărător (nu la fel de bun surfer, în schimb), dar atât de mărunt, de scund și de subțire, încât să-și merite porecla aproape batjocoritoare pe care Marco nu s-a putut abține să n-o lege de a sa, colibri, poreclă pe care unii dintre prietenii din copilărie o mai foloseau și acum, în ciuda tratamentului hormonal care îi adusese acea creștere bruscă.

Firimitură vorbea la fel de pasionat despre samurai, shoguni, cărțile lui Murakami, filmele lui Kurosawa, arte marțiale, manga, robotică, șintoism, sushi și ceremonia ceaiului, având aerul că știe mult mai multe decât spune; avea o voce frumoasă și un limbaj elevat, îl ascultai cu plăcere; și era student la inginerie, nu la studii nipone, semn că toată acea cunoaștere a Japoniei o căpătase singur, din pasiune – care, ca orice pasiune, era molipsitoare. Odată a spus ceva care lui Marco i s-a

părut relevant pentru a înțelege alegerea fiicei sale: ca să pui ață în ac, în Occident, împingi firul către exterior, în vreme ce, în Japonia, mișcarea este inversă, ața e adusă de la exterior către piept. Acolo era toată diferența: Occident = înăuntru–în afară, Japonia = în afară–înăuntru. Firimitură era, fără îndoială, sursa pasiunii pentru Japonia pe care o împărtășea toată gașca – și de aceea, în ochii lui Marco, însetați în continuare de indicii, chiar și după ce acceptase alegerea fiicei sale, părea un alt *naș*, ca să spunem așa, un alt mascul de referință, în afară de el însuși și de Osamu Tezuka, pentru acest nepot care se năștea fără tată. Sincer vorbind, inițial, avusese bănuiala că ar putea fi chiar produsul direct al virilității lui. Firimitură era logodit cu femela alfa a haitei, pe nume Miriam, mai mare decât Adele și foarte bună prietenă cu ea, ceea ce ar fi putut să justifice un secret păstrat cu atâta încrâncenare; dar s-a convins singur că nu era posibil, date fiind naturalețea și lejeritatea cu care Firimitură se raporta la sarcina lui Adele. S-a întrebat atunci dacă nu cumva tatăl o fi unul dintre ceilalți, Ivan cel cu cercel strălucitor, ori poate unul care venea mai rar pe la ei, pe nume Giovanni, frumos ca un soare, de meserie recuzitor pe platourile de filmare; dar și aceste presupuneri s-au stins repede, din pricina atitudinii pe care tinerii – toți, și băieți, și fete – o manifestau față de ea. Nu, tatăl copilului nu se afla printre ei. Și totuși nu se putea să nu știe nici unul nimic, de vreme ce *nelegiuirea*, cum ar fi numit-o Probo Carrera, se produsese în timpul unei călătorii de surfing în ianuarie anterior, între Faro și Sagres, în

regiunea Algarve din sudul Portugaliei, unde în fiecare iarnă se adunau triburi din toată Europa, atrase de condițiile ideale produse de combinația dintre valurile uriașe, produse de furtunile de pe Atlantic, și rolul de pavăză pe care îl are Cabo de São Vicente pentru plajele de acolo. Dar chiar dacă, probabil, îl cunoșteau, pentru ei, ca și pentru ea, identitatea acelui tată era cu adevărat lipsită de relevanță și nu-l pomeneau niciodată; pentru ei, ca și pentru ea, era firesc și natural ca o fată de douăzeci și unu de ani să aducă pe lume un copil în acel mod. Marco Carrera s-a străduit să adere la această filosofie, deși contrasta cu felul lui de a vedea lucrurile. Și-a repetat în minte de mai multe ori versurile lui Giovanni della Croce, ba chiar, într-o seară, le-a recitat, la cină, în fața tuturor acelor tineri, când se vorbea chiar de un viitor pe care nimeni nu știa prea bine cum să-l facă să fie mai bun: „Ca să mergi unde nu știi / trebuie să treci pe unde nu știi". Citatul i-a crescut acțiunile în ochii lor, pentru că se potrivea bine cu filosofia lor de viață, dar Marco Carrera continua să creadă că chestiunea e mai complicată de atât.

Lunile au zburat, iar la sfârșit a rămas ultima hotărâre care trebuia luată: dacă să se așeze el, cu picioarele la-nmuiat în cadă, s-o țină îmbrățișată pe Adele în timpul travaliului și al nașterii, în locul ce i-ar fi revenit nu tatălui gravidei, ci tatălui copilului – da sau nu? Pentru Adele, nu încăpea nici un dubiu: da. Evident, vorbise despre asta cu psihologul ei, a ținut să specifice, arătând astfel că analizase din punctul ei de vedere motivele pentru care Marco, din punctul lui de vedere, ar

fi putut să se simtă oarecum stânjenit de situație și, așa cum se petrecea mereu, în toate momentele hotărâtoare în raporturile lui cu femeile, Marco s-a simțit legat de mâini și de picioare prin acele – cine știe câte – ore în care se vorbise despre el în absența lui, ca să se ajungă la concluzii care îl priveau pe el; și a cedat din nou: da, a răspuns, străduindu-se să nici nu arate oceanul de incertitudine pe care răspunsul său fusese nevoit să-l străbată. Și uite așa, la ora unsprezece dimineața, în acel 20 octombrie, zi în care, până atunci, nu văzuseră lumina zilei prea multe figuri impozante ale Istoriei – numai Arthur Rimbaud și Andrea della Robbia, din câte putuse să descopere Marco pe Wikipedia –, dar care, în acel an 2010, căpăta valențe apotropaice, potrivit nestrămutatei convingeri a lui Adele, previziunea medicală nicicând pusă la îndoială s-a dovedit exactă, iar Marco Carrera s-a trezit pus la înmuiat în cadă împreună cu fiica sa și cu moașa pe nume Norma. Totul a fost mult mai rapid decât se aștepta el, care purta în amintire travaliul parcă nesfârșit al Marinei, petrecut cu douăzeci și unu de ani în urmă. A fost și mult mai puțin dureros, judecând după cât de puțin s-a plâns Adele și după mișcările fluide cu care își schimba poziția ca să facă față contracțiilor. Nu s-a simțit câtuși de puțin stânjenit să o îmbrățișeze și să o susțină de subsuori și nici n-a perceput – iar asta l-a surprins – acel sentiment de neputință care îi rămăsese în amintire, asociat cu sala de nașteri și cu momentul în care Adele venea pe lume, între urletele și vânturile pe care Marina nu și le reținuse. Dimpotrivă, Marco s-a simțit parte din

acel eveniment, s-a simțit util, s-a înfiorat la gândul că ar fi putut să nu fie de față. Conform dorinței și convingerii fiicei sale, totul a fost cu adevărat *natural*, în sensul propriu al termenului, etimologic, de „ceea ce ține de capacitatea de a genera"; iar după ce s-a produs expulzarea, iar moașa a ținut bebelușul nou-născut încă zece, douăzeci, treizeci de secunde în apă, Marco nu s-a impacientat deloc: nu neapărat pentru că știa că lichidul e habitatul din care provine copilul și că respirația e un reflex care se activează când este părăsit acest prim habitat, ci pentru că în acel lichid era cufundat el însuși și simțea pe propriul corp parte din aceeași ușurare pe care în clipele acelea o resimțea trupul ferm și musculos al fiicei sale și acela fraged și proaspăt creat al lui Miraijin. Apa era cea care îi ținea laolaltă și le vorbea, îi liniștea, știa. Jumătatea aceea de minut a fost perioada cea mai iluminată din toată viața lui. Iar supa aceea amorțită care îi conținea – unica lui experiență de familie fericită.

În vreme ce nou-născutul era extras din apă și așezat în brațele mamei, Marco Carrera s-a surprins măsurându-și întreaga viață după reperul formidabilei experiențe pe care o trăia în acele momente, uimit de starea de bine pe care tocmai o resimțise, acolo unde își amintea că fuseseră doar chinuri, urlete și încrâncenare; și s-a întrebat de ce nașterea în apă e atât de rar practicată și de ce nu o fac *toate* femeile. A rămas în tăcere, ca să și-o imprime în memorie pe Miraijin trăgând pentru prima dată aer în piept, calmă, apoi scoțând primul strigăt, deschizând prima dată ochii (migdalați), și nici

măcar nu și-a dat seama că e fată. A aflat imediat după aceea din vocea lui Adele, din primele cuvinte scoase de ea, când încă erau toți în cadă, iar ea ținea copila strâns la piept și pe chip i se întipărise o expresie de împlinire pe care toți tații de pe lumea asta ar trebui s-o vadă măcar o dată în viață, pe chipul copiilor lor: „Ai văzut, *tati*? Începem bine. Omul Viitorului e o femeie".

O VIAȚĂ ÎNTREAGĂ (1998)

Marco Carrera
Post-restant – Roma Ostiense
Via Marmorata 4 – 00153

Paris, 22 octombrie 1998

Dragă Marco,

Tocmai mi-am dat seama că nu voi scăpa niciodată din mâinile lui Giorgio Manganelli[1].

Mă pregăteam, în sfârșit, să mă debarasez de cărțile, notițele și toate materialele pe care le-am păstrat ani la rând pe birou după ce-mi terminasem teza. Nu știu de ce, dar m-am apucat să mă uit pe fotocopiile care umflau interiorul unui exemplar din Centuria, *carte pe care trebuie s-o fi folosit și citit de zeci de ori când lucram la doctorat. Erau trei foi, trei poezii fotocopiate, cu siguranță nefolosite la lucrare pentru că nu aveau nici o legătură, pur și simplu*

[1] Scriitor, critic și jurnalist italian, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai curentului *neoavanguardia* din Italia, membru activ al mișcării literare Gruppo 63

păstrate și uitate acolo, apoi regăsite ieri, când am hotărât să-l evacuez pe Manganelli de pe biroul meu. Regăsindu-le, mi-am amintit imediat ziua în care le-am citit într-o carte a profesorului meu, nevoia imediată și violentă pe care am simțit-o atunci de a le fotocopia: nu pe altele, ci pe acelea trei. Nici nu știu, cred că se întâmpla în 1991 sau 1992, noi doi ne pierduserăm și nu ne mai scriam de-o bucată de vreme. Abia mă întorsesem de la Bolgheri la Paris, era septembrie și, ca în fiecare septembrie, mă găseam sub influența ta, a acelor zile absurde, petrecute în locul ăla blestemat, atât de pline și de goale de tine. Am citit acele poezii și le-am vrut pentru că vorbeau despre noi. Le-am fotocopiat și le-am strecurat înăuntrul cărții de care credeam, la momentul acela, că n-o să mă despart niciodată. Dar a venit apoi ziua în care am uitat de ele, ba chiar și cea în care am încetat să mai pun mâna pe Centuria, *deși cartea continua să rămână acolo, ocupându-mi biroul fără vreun motiv anume. În fine, ieri a venit și ziua în care am hotărât să mă despart și de carte, s-o așez la loc în bibliotecă alături de celelalte, în încercarea de a mă elibera de obsesia mea pentru Manganelli, care aici, la Sorbona, mai degrabă îmi diminuează șansele de-a avansa în lumea academică. S-a întâmplat, deci, ca exact în momentul despărțirii, acele trei poezii să iasă din nou la suprafață și totul a luat-o iar de la capăt.*

Poeziile:

1.
Avem o viață întreagă
de NEtrăit împreună.

Pe rafturile lui Dumnezeu
se prăfuiesc gesturile posibile:
muștele heruvimice mânjesc
mângâierile noastre;
cuibărite precum bufnițele stau
sentimentele împăiate.
„Marfă nevândută" – va striga îngerul de alamă –,
zece lăzi de vieți, din cele posibile.
Și-om avea și-o moarte de murit:
o moarte întâmplătoare, inutilă,
oarecare, fără tine.

2.
Îmi doream să te revăd:
îmi doresc fantezia șuvițelor tale
ca să dea glas strigătului
de libertate în orele prea lente; revolta
încheieturilor tale pământene
ce flutură mijiri de steaguri,
și-nvinuiesc amânarea, disperarea
prudentă, timpul.
Am nevoie de urletul unei priviri
și dincolo de violența existenței tale
îți pretind să schițezi un zâmbet.

3.
De tine mă salvez
Căzând la-nvoială cu prezența ta:
Cu vorbe prietenești, meșteșugite,
Te împing spre inexistență.

Nu mă tem de chipul tău
Dacă îl ştiu plăsmuit din nimic,
Un cheag întâmplător din mine însumi,
Un nimic feminin:
Doar aşa mă salvez de sângele tău;
Căci mereu mă-nfricoşezi
De te alcătuieşti din nimic în ceva.

Ştiu, pare totul o născocire. Dar tu mă cunoşti şi ştii că poveşti nu inventez, pentru că nu am imaginaţie. E adevărat, Marco, aşa cum tot adevărat e că în josul ultimei foi, cu pix albastru – şi îmi amintesc exact când am făcut asta, şi de ce, şi ce băusem cu puţin timp înainte, şi cum era vremea, dar nu am de gând să-ţi dau şi ţie boala asta –, am transcris aceste cuvinte de GM, devenit temnicerul meu:

„Ştii, aşadar, că aceasta e descrierea iubirii noastre, ca eu să nu fiu niciodată unde eşti tu, iar tu să nu fii niciodată unde sunt eu?"

O îmbrăţişare (prin poştă e permisă)

Luisa

LA VÂLTORI (1974)

Irene Carrera s-a hotărât să meargă la Vâltori într-o seară de august, iar, din toată familia, singurul care și-a dat seama a fost Marco, care avea pe atunci aproape cincisprezece ani, dar părând de doisprezece, din cauza acelei carențe hormonale de care suferea.

De altfel, caruselul de stări emoționale prin care trecea Irene, scenele ei, revoltele, perioadele sumbre de tăcere, renașterile ei iluzorii, exaltările de iubire și optimism, apoi din nou tristețea, furia și prostiile făcute dinadins, ca să atragă atenția, ridicaseră încă de la cei șaisprezece, șaptesprezece, optsprezece ani ai săi pragul de alertă al celor din familie, care se obișnuiseră cu izbucnirile ei. La Florența, era sub observația unui terapeut foarte bun, un psihanalist pe nume Zeichen[1], dar care în august, ca toți psihanaliștii, pleca în vacanță. Adevărul e că lăsase un număr la care Irene l-ar fi putut suna, în caz de nevoie: era însă un număr străin, cu un prefix necunoscut, *lung*, descurajator. În prima parte, Irene înfruntase curajoasă luna august, încercând chiar să se

[1] În germană *Zeichen* înseamnă „semn" (substantiv) sau „a arăta", „a indica" (verb).

bucure de ea: o călătorie în Grecia, planificată împreună cu două prietene după examenul de bacalaureat, dar anulată pentru că una dintre ele îl picase; o alta în Irlanda, imaginată în locul celei dintâi, dar abandonată înainte să ajungă măcar în faza de proiect concret; intenţiile entuziaste de a petrece câteva zile la Versilia, unde mulţi dintre prietenii ei ziceau că se distrează, rămase în aer, aşa cum se întâmpla, de altfel, în fiecare an. Astfel că, înspre jumătatea lunii, Irene simţea că se sufocă în casa din Bolgheri, acolo unde îşi petrecuse toate verile şi de unde anul acela – majoră, cu permisul în buzunar şi bacul luat cu notă maximă – chiar îşi făcuse iluzii că ar putea să scape. În schimb, fusese de ajuns ca una dintre prietenele ei să declare forfait, pentru ca toate proiectele să pice, evidenţiind brusc sărăcia înfiorătoare a relaţiilor sale sociale – una dintre consecinţele şi, deopotrivă, cauzele depresiei de care suferea. Tata care gătea şi citea, mama care se bronza şi citea, fraţii mai mici şi hipersportivi, ieşirile pe mare cu vechiul Vaurien, velierul ros de atâta sărătură, cele câteva prietenii legate în rândul localnicilor care se îngrămădeau în discotecile nefrecventabile din zonă, doctorul Zeichen îngropat sub acel prefix necunoscut, la care, în anul acela, se adăuga şi îngrijorarea cu privire la tratamentul pe care Marco, frăţiorul ei neştiutor, avea să-l urmeze la sfârşitul verii – tratament despre care părinţii lor, deşi într-o perioadă de armistiţiu consfinţit tocmai de hotărârea ca Marco să-l urmeze, şi, deci, fără să se certe, continuau să discute în fiecare seară fără excepţie, în timp ce Irene îi asculta pe ascuns.

Aşadar, într-una dintre acele seri de august, când vremea deja se stricase, iar vântul de sud-vest mătura coasta, Irene s-a ridicat de la masă după o cină frugală, încropită din resturi, spunând că se duce pe plajă ca să tragă micul velier la adăpost, dat fiind că în noaptea aceea se anunţa furtună. De parcă ar fi fost ceva normal – doar că nu era deloc normal; tatăl lor era cel obsedat de bărcuţa aia, el avea mereu grijă s-o protejeze, el, şi niciodată Irene. Tatăl lor, care, fără să-şi dea seama de nimic, i-a spus „bravo" şi s-a retras în camera lui. Marco, în schimb, a înţeles într-o clipă că Irene se ducea să-şi găsească sfârşitul sub ape, în peticul acela de mare, ucigător, din faţa magaziei lor, loc numit La Vâltori, unde apa era mereu agitată, iar curenţii te trăgeau la fund chiar şi când nu erau valuri. Şi mai cu seamă unde, de când familia Carrera îşi petrecea vacanţele acolo, alte patru persoane muriseră înecate – şi, din câte mergea vorba, toate se sinuciseseră. În timp ce Irene ieşea din casă cu o veche funie de cânepă pe umăr, Marco s-a îngrozit, constatând că nici măcar mama, ocupată să spele vasele, nici fratele lui, Giacomo, care le ştergea, nu făceau nici cel mai mic gest ca s-o oprească. S-a îngrozit, dar în acelaşi timp a înţeles că pe umerii săi cădea salvarea surorii sale, că era ceva între ei doi, iar acest gând i-a dat imediat curaj. N-a spus nimic, s-a îndreptat spre uşa vitrată a bucătăriei şi a ieşit.

Cerul era acoperit de nori grei, de ploaie. Lumina ca de funingine a amurgului aproape se stingea, aerul era cald şi lipicios. Se auzea limpede vuietul mării furioase. Marco a ieşit în fugă din grădină, apucând cărarea care ducea spre dune şi în capătul căreia vedea fluturând

maioul alb al lui Irene. A grăbit pasul ca s-o prindă din urmă, dar Irene l-a simțit pe urmele ei și, fără ca măcar să se întoarcă spre el, i-a strigat să se ducă înapoi în casă. Dar Marco nu i-a dat ascultare, dimpotrivă, acum, că fusese descoperit, s-a apropiat și mai mult. Dacă nu ar fi avut de gând să se înece la Vâltori, Irene s-ar fi oprit în momentul acela, să-l aștepte, ba chiar ar fi fost bucuroasă că fratele ei o însoțește ca să tragă la adăpost velierul; dar bucuroasă nu era și i-a repetat să se întoarcă acasă, de data asta întorcându-se spre el și luându-și un ton amenințător. Dar Marco a mers mai departe, ba chiar a iuțit pasul. Atunci s-a oprit ea, s-a lăsat ajunsă din urmă, iar când Marco s-a oprit în dreptul ei, neștiind ce să facă, l-a înșfăcat cu amândouă mâinile, l-a răsucit ca pe un popic și i-a dat un șut în fund, care l-a luat prin surprindere, făcându-l să cadă la pământ. „Cară-te de-aici!", a țipat ea și a pornit-o din nou, de data asta în fugă. Marco s-a ridicat și a început să alerge pe urmele ei. Deși era mult mai mic decât ea – de altfel, mereu fusese mult mai mic decât toți ceilalți –, se simțea împins de o forță ciudată, îndeajuns de puternică pentru a o împiedica pe Irene să se arunce în apă. Firește, dacă ar fi fost careva în preajmă, ar fi cerut ajutor, pentru mai multă siguranță, dar nu se zărea nici țipenie de om, iar ei aproape că ajunseseră pe dună, așa că Marco se simțea pregătit să-i sară în spate surorii sale, s-o blocheze, s-o culce la pământ dacă era nevoie și s-o țintuiască pe nisip până s-ar fi dat bătută. Era agil, rapid, știa să se lupte; Irene îl luase prin surprindere cu șutul acela, dar n-avea să se întâmple și a doua oară.

În spatele dunei, acolo unde vuietul mării răsuna şi mai tare, Irene s-a oprit din nou şi s-a întors. Marco, aflat la câţiva paşi în spate, s-a oprit la rândul său. Erau amândoi cu răsuflarea tăiată. Fata îşi fixa fratele cu un rânjet batjocoritor, care-l speria, şi a început să plesnească prin aer cu funia de cânepă, de parcă ar fi fost un bici. Mergând cu spatele, pocnea din bici înspre fratele ei, care continua s-o urmeze, concentrându-şi toată atenţia asupra capătului funiei, care şfichiuia la numai o palmă de faţa lui. Îşi ţinea privirea aţintită spre capătul acela şuierând ca un şarpe, ca nu cumva ochii să-i alunece din nou pe chipul lui Irene şi să-i vadă iar expresia aceea diabolică.

Odată ajunşi pe plajă, Irene a încetat să mai fluture biciul prin aer şi s-a oprit lângă Vaurien. Velierul era într-adevăr descoperit şi mult prea aproape de mal; dacă marea s-ar fi învolburat, l-ar fi putut târî în larg. Vâltorile erau tot acolo, puţin mai în faţă, clocoteau şi spumegau în marea întunecată, răscolită de vântul de sud-vest şi continuând să crească. Irene a rămas nemişcată, fixându-le cu privirea, încordându-se din tot trupul, ca un câine de vânătoare, în timp ce Marco a tras adânc aer în piept, pregătit să recunoască clipa în care trebuia să-i sară în spate, ca s-o reţină pe această lume. Însă Irene a făcut un pas în lateral şi a îmbrăţişat efectiv prora micii ambarcaţiuni, mângâindu-i placajul nautic măcinat de sărătură, aşa cum mângâi grumazul unui cal. Cu toţi muşchii încă perfect încordaţi, Marco a rămas s-o privească din spate, în timp ce ea a legat funia, cu un nod marinăresc, de trunchiul unui copac, iar celălalt capăt

și l-a înfășurat în jurul taliei. A lăsat-o să-și facă treaba, în timp ce fata trăgea barca spre magazie, mergând cu spatele, fără furtun de cauciuc, fără cilindri de lemn, cu poticneli, prin simpla forță proprie; n-a intervenit, n-a ajutat-o. Când velierul a fost la adăpost, Irene și-a dezlegat funia din jurul taliei și a legat-o de magazie, cu un alt nod marinăresc, apoi s-a întors; de data aceasta, Marco a privit-o în față, prin întunericul care se lăsa, dar expresia aceea înfricoșătoare, de când biciuia aerul cu funia, dispăruse de pe chipul ei.

S-au întors acasă încercând să-și sincronizeze pașii, ca să poată merge îmbrățișați, invers însă față de cum se obișnuiește: el, bărbatul, înconjurându-i talia, iar ea, femeia, cu brațul petrecut pe după umerii lui. Din când în când, ea îl zgâria cu degetul mare, trecându-și-l ușor, ca o furnică, pe pielea lui, între cei doi nervi de la ceafă.

WELTSCHMERZ & CO. (2009)

Către: Giacomo <jackcarr62@yahoo.com>
Trimis: 12 decembrie 2009 19:14
Subiect: Durere universală
De la: Marco Carrera

Dragă Giacomo,

Pe neașteptate, a ieșit la iveală o chestiune și am nevoie să ți-o comunic, pentru că ești singura persoană rămasă pe lumea asta pe care ar putea s-o intereseze sau pe care, cel puțin, o privește direct.

Am trecut pe la casa din Piazza Savonarola, ca să verific dacă totul e în ordine. Nu mă întreba de ce continui s-o fac. Când și când, mă duc să verific. Încetul cu încetul, casa se deteriorează, ar trebui golită, pusă în ordine, măcar închiriată, din moment ce nu e cazul s-o vindem, atât timp cât durează criza asta; dar, deocamdată, tot ceea ce reușesc să fac e să trec pe acolo din când în când, să verific dacă nu sunt scurgeri de apă, stricăciuni, probleme. În fine, ca să nu cadă cu totul în paragină. De la gaz am debranșat-o, dar nu și de la apă, altfel n-am putea, nici dacă am vrea,

s-o curățăm. Eu nu mă duc să fac curat, nici prin cap nu-mi trece așa ceva (și-apoi, pentru cine?): trec doar ca să verific. Ca să nu cadă cu totul în paragină. Mă înțelegi oare tu, care nici măcar n-ai mai vrut să pui piciorul acolo? Poate că nu. Dar nu despre asta vreau să-ți vorbesc.

În fine, ieri am trecut pe acolo. Și la un moment dat, habar n-am de ce, am simțit imboldul de a intra în camera lui Irene. Știam că totul rămăsese neatins, doar mai fusesem de multe alte ori, când încă locuiam acolo, dar și de sărbători, când mă întorceam de la Roma. Știam că mama și tata o păstraseră intactă, în deplină ordine, cu patul făcut, pregătită, de parcă Irene ar fi trebuit să se întoarcă dintr-o clipă-n alta. Deschideam ușa, intram și priveam: patul, cuvertura albastră, biroul în ordine, biblioteca în dezordine, lampa frumoasă, lampa urâtă, chitara pe suportul ei, discurile, pick-upul, șifonierul cu posterul lui Jacques Mayol[1] *și al Lydiei Lunch*[2]*, casa de păpuși de pe cascadă, pe care tata o construise special pentru ea, bijuteria aceea absolută. Intram, priveam, apoi plecam de acolo. Ca să spun drept, o făceam mai des înainte decât acum: trecând pe la casă doar ca să verific să nu fie probleme, de obicei nu intru acolo, pentru că trăiesc cu siguranța că în camera aceea nu poate să mai apară de-acum nici o problemă, nici măcar una. E o cameră cufundată în pace, dacă înțelegi ce vreau să spun. Dar ieri-dimineață, nu știu de ce, am intrat. Și nu*

---

[1] Celebru scufundător francez, deținător a numeroase titluri și recorduri mondiale pentru scufundările sale în apnee

[2] Cântăreață *no wave* și *post punk*, poetă, actriță de filme underground și scriitoare americană, renumită și ca speaker motivațional

m-am mulțumit să privesc: m-am așezat pe pat, pângărind puritatea cuverturii albastre. Am aprins lampa frumoasă. M-am așezat la birou. Ei bine, dacă în toți acești ani – și sunt într-adevăr atâția – m-ai fi întrebat ce se găsea pe biroul lui Irene, eu ți-aș fi răspuns „nimic". Adică, aș fi zis lampa frumoasă, harta lumii de la National Geographic, sub placa de sticlă, și, înrămat, afișul în relief al musicalului The Rocky Horror Picture Show, *pe care Irene nu l-a atârnat niciodată pe perete – pe scurt, nimic. Și totuși, ceva era, a fost mereu, este. O carte. O carte dintre acelea vechi, bine păstrate, cu o copertă fără ilustrații, îmbrăcată în hârtie velină, ca s-o protejeze, întocmai ca romanele tatei din colecția Urania. Poate pentru că are o nuanță apropiată de cea a biroului, dar n-am observat-o niciodată până acum. O carte de poezie.* Multe anotimpuri, *așa se intitulează. De Giacomo Prampolini, un autor de care nu auzisem niciodată. Am luat-o în mână și am mângâiat-o, așa cum te invită în mod irezistibil s-o faci hârtia aceea velină. Apoi am deschis-o la întâmplare. În realitate, n-a fost la întâmplare: am deschis-o acolo unde cartea voia să fie deschisă, adică la pagina 25, unde se afla o foaie de caiet împăturită, care mi-a alunecat pe birou. Înainte s-o desfac, am citit poezia tipărită la acea pagină. Poezia asta:*

De tine părăsită,
fărâme am să mă fac, o știi;
contezi pe asta, ba știu și ce gândești:
de-acum mai întreg voi fi.

Toată numai o certitudine e iubirea noastră!

Dar... dar
al tău oricare nenoroc
la mine o să aibă un nume și un loc;
voi suferi același rău ca tine,
fără nădejde ca un surâs să vină.

În zori, apatice vârfuri de plopi
Se leagănă-n bătaia vântului.
Bărbat și femeie se duc, prime
Și eterne figuri ale timpului.

Nu știu, Giacomo, dar mie îmi pare cea mai tristă poezie din câte au fost scrise vreodată. Apoi am luat în mână foaia care căzuse pe jos, am despăturit-o. Era scrisul lui Irene, cu cerneală albastră. Am citit-o:

Iunie 1981

Weltschmerz & Co.

Weltschmerz (subliniat) – Durere Universală.
Oboseală a lumii. Jean Paul. Tolkien. Elfi.
Giacomo Prampolini, „Multe anotimpuri".

Anomie (subliniat) – Émile Durkheim, „Sinuciderea" (1897)

Dhukkha (subliniat) – sanscrită. Condiție de suferință. Traducere literală: greu de suportat (subliniat)

*

Marele bhagavā se afla la Sāvatthī și zise: „Bhikkhu, vă voi învăța și cum se ivește dhukkha, dar și despre dispariția sa. Ascultați-mi cu luare-aminte vorbele, eu voi grăi."

„Prea bine, venerabile", răspunseră bhikkhu.

Și bhagavā își oferi învățătura:

„Ce este, o bhikkhu, ivirea din dhukkha?"

„Depinzând de ochi și de obiectele vizibile, ia naștere conștiința oculară; când se întâlnesc acestea trei, ia naștere contactul. Depinzând de contact, ia naștere senzația; depinzând de senzație, ia naștere brahma. Acolo, o bhikkhu, își are originea dhukkha.

Depinzând de ureche și de sunet, ia naștere conștiința acustică; depinzând de nas și de miros, ia naștere conștiința olfactivă; depinzând de minte și de obiectele cogniției, ia naștere conștiința mentală; când se întâlnesc acestea trei, ia naștere contactul; depinzând de contact, ia naștere senzația; depinzând de senzație, ia naștere brahma. Acolo, o bhikkhu, își are originea dhukkha."

„Și cum anume, o bhikkhu, dispare dhukkha?"

„Depinzând de ochi și de obiectele vizibile, ia naștere conștiința oculară; când se întâlnesc acestea trei, ia naștere contactul; depinzând de contact, ia naștere senzația; depinzând de senzație, ia naștere brahma. Numai cu încetarea completă a acestei brahma, prin intermediul cărării lui arhat, încetează atașamentul; cu încetarea atașamentului, încetează bhava [devenirea, n.tr.]; după ce încetează bhava, încetează renașterea; cu încetarea renașterii, încetează

îmbătrânirea și moartea; și încetează, deci, chinul, jeluirea, durerea trupească, tulburarea minții și agonia. Astfel se produce sfârșitul acestei întregi mase de dhukkha. Și așa, o bhikkhu, încetează dhukkha."

Se simțea mult mai rău decât ne imaginam noi toți, Giacomo.

Am luat cartea cu mine acasă și am citit-o pe nerăsuflate. Poezia de la pagina 25 e de departe cea mai frumoasă, dar și cea mai tristă. Iar la final – am fost cât pe ce să nici n-o observ –, ascunsă de clapa supracopertei, pe spatele unei hârtii, ca să nu fie văzută, am găsit fraza aceasta scrisă mărunt, cu creionul, de parcă nimeni n-ar fi trebuit s-o citească:

„Trebuie să fim foarte atenți să ne spunem păsul, Lorenzo. Întotdeauna."

Lorenzo?

Și cine naiba e Lorenzo ăsta?

Nu știam nimic despre ea, Giacomo. Ea știa totul despre noi toți, însă noi nu știam nimic despre ea.

Îmbrățișez ecranul

Marco

GLOOMY SUNDAY (1981)

Duminică, 23 august 1981.

Locul e Bolgheri, sau mai bine spus acea bucată de coastă, situată la sud de Marina di Bibbona, orăşel căruia unii îi spun Renaione, alţii Palone, în schimb familia Carrera îl numeşte generic Bolgheri, înţelegând prin asta nu atât mica aşezare din apropiere, strânsă în jurul castelului familiei Gherardesca, ci direct pădurice de pini şi plaja de la poale – acestea continuând să fie, de altfel, aproape în întregime în proprietatea nobilei familii. La începutul anilor şaizeci, pe acest petic sălbatic de coastă, soţii Carrera au reuşit să cumpere o căsuţă de ţară părăginită, aflată imediat în spatele dunelor, înconjurată de o fâşie din pădurice de pini. Gândul lor era să facă din acel loc simbolul fericirii pe care, cu doi copii mici şi un al treilea pe drum, erau convinşi c-o vor putea răspândi în lume. Restructurarea construcţiei aflate în ruine a fost supravegheată de amândoi, în deplină armonie, Letizia îngrijindu-se de formă, iar Probo de lucrările de extindere, întrucât, de-a lungul anilor, locuinţa a fost constant mărită şi redecorată, cu sau fără autorizaţii, şi, ca urmare, transformată din căsuţa rustică ce fusese odinioară

într-o elegantă reşedinţă de vacanţă, în inima regiunii de coastă Maremma. Păcat doar că, între timp, armonia dintre Letizia şi Probo s-a dus pe apa sâmbetei, iar încăpăţânarea de a-şi petrece vacanţele împreună acolo, în fiecare an, părea mai degrabă un gest de autoflagelare.

Un alt loc care trebuie pomenit, în legătură cu aceeaşi seară, este restaurantul de pe plaja San Vincenzo, deschis cu nici un an în urmă şi menit să-şi câştige o reputaţie extraordinară.

Şi ar mai fi de menţionat şi golful Baratti, dar despre care sunt puţine de zis: e una dintre minunile acestei lumi.

În casa din Bolgheri, familia Carrera e în formulă completă. Pastele cu ragù, gătite de Probo cu patru zile în urmă, reîncălzite de atâtea ori în cuptor şi consumate, încât păreau că reînvie precum mistreţul lui Odin[1], s-au terminat în cele din urmă. Fiind duminică, nu a venit nici Ivana, femeia care bate drumul de la Bibbona ca să le gătească şi să le facă curăţenie, aşa că nu e nimic pregătit pentru cină. Cei doi membri ai familiei care se ocupă de obicei de rezolvarea acestei urgenţe sunt Probo şi Marco, dar, în seara asta, amândoi sunt reţinuţi de chestiuni mai stringente. Probo, pentru că are de gând să meargă împreună cu Letizia la San Vincenzo, la restaurantul acela

[1] Bucătarul lui Odin, Andhrimnir, îl sacrifică în fiecare dimineaţă pe mistreţul Saehrimnir şi-l găteşte, iar carnea, în ciuda dimensiunilor reduse ale animalului, este de ajuns pentru toţi războinicii din Valhalla. Apoi, seara, Saehrimnir este reînviat, spre a fi sacrificat din nou în zori.

numit Gambero Rosso[1], ca să sărbătorească cei cincizeci de ani pe care-i împlinește văduva prietenului său Aldino Mansutti; chiar el, Probo, a descoperit restaurantul acela fabulos pe malul mării și tot el a convins-o pe Titti să facă patruzeci și cinci de minute cu mașina până acolo, de la Punta Ala. El a rezervat totul, el va plăti, va fi seara lui, chiar dacă sărbătorita este ea. Golul pe care-l lasă acasă e ultimul său gând.

Pe Marco îl așteaptă un eveniment care îi va schimba de-a dreptul viața: a invitat-o la cină pe Luisa Lattes, fata care locuiește în casa vecină și de care e îndrăgostit de doi ani, iar ea a acceptat. Nu e însă o invitație ca oricare alta, iar asta, din trei motive: 1. pentru că Luisa are numai cincisprezece ani, în timp ce el are douăzeci și doi – ceea ce înseamnă că Marco s-a îndrăgostit de ea pe când avea numai treisprezece; 2. pentru că familia lui și familia Luisei se ceartă de ani întregi, fiecare nutrind convingerea că joacă rolul victimei în comedia, veche de când lumea, a vecinilor răi. La originea scandalului a stat acuzația dezonorantă pe care tatăl Luisei (un avocat de renume, arogant și reacționar, care, nu mai departe de anul următor, va merge până într-acolo încât se va muta la Paris cu întreaga familie, „de teama comuniștilor ălora") i-a adus-o cu ani în urmă mamei lui Marco, cum că aceasta i-ar fi strecurat o chiftea otrăvită pointerului său preferat, care-și petrecea nopți întregi lătrând, scoțându-i efectiv pe toți din sărite. Și, de fapt, cei

[1] Celebru restaurant italienesc, inclus ani la rând în topul celor mai bune 50 ale lumii

care-şi purtau o ranchiună incurabilă erau tocmai Letizia şi avocatul; doamna Lattes şi Probo Carrera, caractere asemănătoare, s-au ţinut mereu deoparte, limitându-se la a suporta izbucnirile partenerilor de viaţă, în timp ce copiii, la început, au fraternizat, aşa cum e şi logic în locuri izolate ca acela, unde nu e uşor să găseşti o alternativă la vecinul de peste drum – pentru ca mai apoi să se îndrăgostească unii de alţii în secret. Irene a fost prima care a încălcat embargoul, cu patru ani în urmă, când s-a cuplat cu fratele mai mare al Luisei, Carlo, un băiat fără profunzimi, ca s-o spunem aşa, tot numai sport, păr blond şi devotament filial, pe care, în mod normal, Irene l-ar fi disprețuit, dar care, în lumina acelei răfuieli între familii, devenea încarnarea fructului interzis – tocmai de aceea l-a şi giugiulit o vară întreagă pe plajă, sub privirile livide ale părţilor inamice, pentru ca în septembrie, la Florenţa, unde nu o mai vedea nimeni, să se debaraseze imediat de el ca de un sac cu bălegar. Mai recent (cu doi ani în urmă, după cum am zis), Marco a fost străfulgerat la vederea Luisei, care crescuse parcă dintr-odată de la o vară la alta, dacă nu ca vârstă, pentru că avea totuşi numai treisprezece ani, atunci – în chip tulburător – la trup, dar şi la minte, evident, dacă ţinem cont că, aruncându-i o privire fatală pentru el, Marco a surprins-o stând pe nisip, cu spatele sprijinit de cabină, absorbită tocmai de lectura romanului *Doctor Jivago*, cartea lui preferată. În cei doi ani care au urmat acelei priviri, Marco a aşteptat pur şi simplu ca Luisa să atingă o vârstă la care atenţiile lui faţă de ea să nu pară bolnăvicioase, iar vara aceasta i s-a părut evident că, dacă ar aştepta încă un an pentru

a face primul pas, asta ar însemna să-şi piardă prioritatea, de care e convins că se bucură, în privinţa ei – un soi de *ius repertoris*, ca să-i spunem aşa, ca al tatălui său asupra restaurantului Gambero Rosso sau al lui Irene asupra muzicii lui Nick Drake. Deşi ceea ce face ca acea invitaţie la cină să fie cu adevărat scandaloasă este motivul numărul 3, pe care Marco nu-l cunoaşte, însă Luisa, da: exact în aceeaşi dimineaţă, Giacomo, abia întors din călătoria de după bacalaureat, petrecută în Portugalia alături de iubita lui – da, Giacomo, fratele său mai mic, cel impetuos, atletic, aprig la mânie şi generos, atât de diferit faţă de el, atât de frumos, de elegant, de bronzat, dar totodată fragil şi sensibil, ba chiar complexat –, la capătul unui identic şi îndelungat proces de apropiere, la fel de tainic şi de plin de frământări, ba poate chiar mai tainic şi mai plin de frământări, ţinând cont că de doi ani era chiar logodit, i-a adresat Luisei aceeaşi invitaţie, iar ea, pentru că îşi făcuse alegerea încă din copilărie şi, tocmai de aceea, înaintea tuturor, l-a refuzat. Şi, chiar dacă Marco sigur nu a spus acasă cu cine va ieşi în seara aceasta, Giacomo, totuşi, măcinat încă de refuzul primit, s-a dus imediat cu gândul la ce e mai rău când i-a surprins pe fratele său şi pe Luisa şuşotind precipitat pe plajă. Aşa că, în mod vădit, nici lui nu-i stă mintea la mâncare.

În ceea ce o priveşte, Irene e la limită. Se vede. Se vede limpede. Se vede în ochii ei adânciţi în orbite, în privirea-i frântă, în vena albăstrie care i se zbate la tâmplă, în părul înăsprit de sare, pe care nici măcar nu şi-l mai prinde în coadă, în umbletul ei fantomatic prin casă, cu căştile de la walkman în urechi, dar mai ales în muzica pe

care o ascultă: „Gloomy Sunday", asta ascultă, adică melodia aceea maghiară a sinucigaşilor, responsabilă, conform legendei, de zeci de gesturi ireparabile petrecute la Budapesta în anii '30, din pricina irezistibilei sale tristeţi, ascultată aici în versiunea ei corozivă, murmurată, distonantă, disperată şi lipsită de strofa pe care o adăugaseră americanii cu scopul de a o îndulci (*„dreaming, I was only dreaming"*, adică totul nu era decât un vis, iar protagonistul nu-şi pune cu adevărat capăt zilelor), înregistrată recent de Lydia Lunch, eroina ei, versiune copiată de Irene, într-o ucigătoare buclă, pe ambele feţe ale casetei care, doar ea singură, se învârte de zile bune în walkmanul roşu primit de la fraţii săi de Crăciun. Da, melodia aia e o alarmă care sună de zile întregi, dar nimeni n-o aude. Da, Irene e la limită, dar nimeni n-o vede.

Nu o vede nici măcar Letizia, care n-are nici cel mai mic chef să-l însoţească pe Probo la cina aia şi care, dacă ar vedea-o, ar putea, aşadar, s-o folosească drept pretext ca să rămână acasă şi să-i gătească o farfurie de spaghete; după care, dar asta tot dacă ar vedea că Irene e la limită, dar n-o vede, să încerce s-o întrebe dacă nu ar vrea să stea puţin de vorbă, primind, poate, drept răspuns un vital „du-te naibii" care, dată fiind situaţia, s-ar putea dovedi salvator. Dar nu o vede: Letizia nu vede elefantul acela în goana lui nebună, gata să-i calce în picioare familia. E nemulţumită şi nepăsătoare ca de obicei. Are o uşoară durere de cap, ca de obicei. Nu are chef să facă ceea ce urmează să facă, dar o va face oricum, ca de obicei.

În seara asta, în locuinţa familiei Carrera, nimeni nu se gândeşte la mâncare, nimeni nu se gândeşte la Irene,

iar casa se goleşte. Mai întâi pleacă Marco, nevoit, din cauza războiului dintre cele două familii, să execute o manevră. Salută şi iese, acaparat cu totul de uneltirile puse la cale împreună cu Luisa. Peste puţin timp, va ieşi şi ea cu bicicleta, îndreptându-se spre casa prietenei sale Floriana, complicea lor în acest complot, precum doica Julietei. În loc să se oprească la casa prietenei sale însă, o va ţine drept înainte până va ajunge la localul Casa Rossa, unde-l va găsi pe Marco aşteptând-o. Acolo îşi va lăsa bicicleta şi se va urca în maşina lui, un Volkswagen broscuţă, iar el ştie deja unde o va duce: în locul cel mai frumos din lume. Pentru prima dată, la douăzeci şi doi de ani, Marco e pe cale să fie fericit, şi o ştie. Fără să fi vorbit efectiv cu Luisa, ştie că iubirea lui este împărtăşită. Ştie mai mult sau mai puţin ce se va întâmpla, iar în mintea sa nu e loc pentru nimic altceva.

Apoi pleacă Probo şi Letizia. Îmbrăcaţi elegant, Probo cu adevărat binedispus, în timp ce Letizia se preface, dar asta numai la început, căci, abia urcată în maşină, o să descopere, spre marea ei surpriză, că buna dispoziţie a soţului ei se dovedeşte a fi molipsitoare în seara asta. Ceea ce cu surprindere începe să simtă Letizia faţă de soţul său – mai mult decât propriu-zis o bună dispoziţie, care pentru ea rămâne un cuvânt mare – este o tămăduitoare şi fraternă duioşie, văzându-l aşa de entuziasmat, de concentrat asupra seratei, el, care nu e niciodată în centrul atenţiei, de mulţi ani nici măcar în cel al soţiei sale. Cum, de altfel, n-o să fie nici măcar în această seară, întrucât sărbătorita este văduva uscăţivă care-şi etalează mereu bijuteriile excesive, iar vedeta întregii conversaţii

va fi, ca de obicei, soţul ei, Aldino, prietenul din copilărie al lui Probo, mort de unsprezece ani de-acum, în accidentul acela absurd. Un accident impropriu spus de motocicletă, definit astfel doar pentru că se afla în şaua unei Moto Guzzi V7 Special, abia scoasă din ţiplă, pe Strada Statale 1 Via Aurelia, undeva între Pisa şi Livorno, în dreptul bisericii San Leonardo, după ce abia traversase podul peste fluviul Arno, când a fost strivit de o benă conţinând o sută şaptezeci de litri de apă, desprinsă din cârligul elicopterului Bell Model 206, numit Jet Ranger, aflat în dotarea bazei militare americane de la Camp Darby, din apropiere, şi implicat, alături de celelalte mijloace operaţionale ale pompierilor italieni, în operaţiunile de stingere a unui incendiu extins, care acaparase dealurile joase din regiunea Pisa şi ameninţa aşezarea Fauglia. Tocmai despre acel accident, de-acum îndepărtat în timp, dar încă viu şi sfâşietor în inima sa, şi tocmai în această seară când se aflau în drum spre Gambero Rosso, parcurgând întocmai Strada Statale 1 Via Aurelia, pe care se produsese accidentul (la doar circa cincizeci de kilometri distanţă spre sud), Probo a decis să-i expună Letiziei conceptul său inginerese de elaborare a doliului, care va sfârşi prin a o înduioşa cu atât mai mult pe soţia lui. Conducând în amurg, îi povesteşte ceva ce nu-i mai povestise niciodată, privitor la efortul pe care-l depusese pentru a demonstra matematic absurditatea acelei morţi atroce şi de neacceptat, şi pentru ca, procedând astfel, chiar dacă nu suna întru totul logic, s-o accepte. Îşi pusese în minte, îi zice, să calculeze valoarea probabilistică a acelui accident. Făcuse rost de toate

datele adunate în timpul anchetei care i-a urmat: ruta elicopterului, viteza, înălțimea la care se desfășura zborul, greutatea benei plus cea a apei transportate, viteza vântului și viteza motocicletei la momentul impactului. Din acest punct, cu niște calcule laborioase, începuse să extragă date care ziceau exact opusul a ceea ce intenționa el să demonstreze: în loc să certifice improbabilitatea extremă a evenimentului, acestea indicau rezultatul ineluctabil al unui câmp de forțe atât de rigid, încât nu lăsa portiță de scăpare. Atunci, continuă el, își schimbase abordarea și încercase să-și pună problema așa cum și-ar fi pus-o ea, adică în manieră simplă și creativă – iar la aceste cuvinte, Letizia se înduioșează și mai tare. Fusese suficient un calcul simplu, unul singur: câți metri parcurgea acel elicopter într-o secundă? Un calcul simplu, dacă dispui de toate datele de care el oricum dispunea deja: patruzeci și trei. În fiecare secundă elicopterul parcurgea patruzeci și trei de metri. Iar Aldino? Care era viteza lui Aldino, exprimată în metri pe secundă? Douăzeci și trei și jumătate. Ținând cont, explică el, că tot hățișul pe care-l calculase anterior rămânea absolut invariabil, indiferent de momentul la care s-ar fi rupt cârligul, asta însemna că, dacă s-ar fi rupt numai cu o secundă mai târziu, bena ar fi sfârșit cu patruzeci și trei de metri mai la est, adică direct în biserica San Leonardo (verificase asta), iar Aldino s-ar fi aflat oricum la douăzeci și trei de metri mai în față. Adică nu doar că nu ar fi murit, dar poate că nici nu și-ar fi dat seama de nimic și și-ar fi continuat liniștit drumul spre Punta Ala. Asta, numai dacă acel cârlig s-ar fi rupt cu o secundă mai târziu. Și dacă în schimb, continuă

Probo, s-ar fi rupt cu numai *o zecime de secundă* mai târziu? În viaţa reală, o zecime de secundă nu e nimic, e doar un soi de noţiune abstractă, o clipire; dar dacă în ziua aceea cârligul s-ar fi rupt cu o zecime de secundă mai târziu, bena ar fi căzut cu patru metri şi jumătate dincolo de punctul unde a căzut efectiv, iar Aldino ar fi fost cu aproape doi metri şi jumătate mai departe. Adică şi-ar fi dat seama de tot, ar fi tras o sperietură grozavă, dar, din nou, nu ar fi păţit nimic. Dar *jumătate de zecime* de secundă, adică cinci sutimi? Nimic: doi metri şi cincisprezece, un metru şi douăzeci şi cinci – noroc chior pentru care aprinzi o lumânare la icoana Fecioarei, dar, din nou, teafăr şi nevătămat. *Trei* sutimi: un metru şi treizeci, şaptezeci de centimetri, bum – lovit şi strivit. De aceea, spune, moartea lui Aldino se datorează producerii unui eveniment imposibil de prevăzut şi unui amănunt precum cele trei sutimi de secundă.

În punctul ăsta, Probo îşi întrerupe expunerea şi o întreabă pe Letizia dacă îl urmăreşte. Letizia îi răspunde că da, pentru că acesta e adevărul, îl urmăreşte, ba chiar cu o neobişnuită atenţie, o atenţie duioasă, am zis, căci, în ochii ei, ceea ce face Probo nu e nimic altceva decât un autoportret. Probo parchează în tăcere – între timp au ajuns la destinaţie – în piaţa unde se găseşte restaurantul. Stinge farurile. Opreşte motorul. Lasă jos geamul. Îşi aprinde o ţigară.

La acest rezultat, reia, a ajuns imaginându-şi cum ar fi trasat ea, Letizia, problema: un singur calcul pentru un rezultat simplu şi răvăşitor, nu zece calcule pentru un rezultat complicat şi insignifiant. O trasare a problemei

demnă de un arhitect, spune Letizia. Nu, răspunde Probo: o trasare a problemei demnă de Letizia Calabrò. Din punctul acela, adaugă, a țâșnit o viziune cu totul nouă asupra morții lui Aldino – o viziune pe care Probo spune că a purtat-o mereu după el de-atunci și pe care a decis s-o împărtășească azi cu ea. Fără să fi fost cea mai mică nevoie să o calculeze, era limpede că probabilitatea ca acel cârlig să se rupă chiar în acea zi și în acea clipă, în timp ce Aldino Mansutti trecea chiar prin locul în care urma să cadă bena, era infinitezimală. Una la un milion? Una la un miliard? Nu este nici o diferență. Cu siguranță, era mult mai mică decât aceea de a fi lovit de un fulger în timp ce fugi să-ți cauți adăpost, spune, așa cum i s-a întâmplat odată inginerului Cecchi în Franța: acolo, contextul a fost o furtună cu descărcări electrice, erau atâtea fulgere, fiecare dintre ele se descărca în pământ, iar inginerul Cecchi se afla în contact cu pământul. Nu, continuă Probo, fumând și fixând un punct necunoscut din fața sa, contextul care a dus la moartea prietenului său e cu mult mai rar și mai complex, iar accidentul care a cauzat-o aparține acelei serii de evenimente *aproape* imposibile, în care chiar nu e nimic de calculat. Astfel de evenimente, a căror probabilitate concretă de a se produce este infinit de aproape de zero, s-ar putea aduce în discuție cu milioanele, spune Probo, dar, fiind vorba de moartea lui Aldino, lui i-a venit imediat în gând numai unul, care avea să nu i se mai șteargă din minte: el ucigându-și prietenul.

Zâmbește. Trage cu poftă din țigară. Capătul roșiatic îi luminează fața în întunericul care de-acum s-a lăsat

complet. Rămâne în tăcere, fixând cu privirea atât cât poate distinge din chipul soției sale.

În ce sens? îl întreabă ea.

Pentru că prietenia lor, își reia el ideea, a fost una extraordinară, iar ea știe asta, profundă, plină de aventuri și de emoții, și, cu toate astea, între el și Aldino au existat cel puțin două certuri memorabile, despre care nici unul dintre ei nu a mai vorbit apoi, întrucât au fost depășite în grabă, fără consecințe. Una dintre neînțelegeri s-a întâmplat când aveau douăzeci de ani și erau colegi de facultate: Probo nici măcar nu-și mai amintește motivul, la mijloc era o invitație la o petrecere, poate și vreo fată, și poate că cel care greșise era el. Cea pe care însă Probo și-o amintește foarte bine, și la care a început să se gândească din nou după moartea lui Aldino, e cea de-a doua ceartă, petrecută la mult timp după cea dintâi, când amândoi terminaseră deja facultatea, se căsătoriseră și devenise fiecare cap de familie. Ceea ce o face atât de memorabilă, spune, e faptul că amândoi erau *înarmați*, fiindcă erau la vânătoare, doar ei doi, pe domeniul tatălui lui Titti, în Vallombrosa. Aldino trăsese într-o potârniche în care ar fi trebuit să tragă el, o făcuse pe neașteptate, în timp ce se afla în spatele lui, ținând cu țeava pe deasupra umărului său și speriindu-l de moarte, pentru că el era concentrat să ia pasărea în cătare și nu se aștepta, firește, la cele două bubuituri, la doar câțiva centimetri de ureche. Aldino greșise, făcuse un lucru neloial și periculos, dar reacția lui Probo a fost una isterică, disproporționată. Îi urlase în față toată furia, îl acoperise de jigniri, dintre care unele profund nemeritate, apoi plecase, tremurând încă de furie

și de frică, lăsându-l singur cu câinele, care îi aducea la picioare nenorocita de potârniche. Uite, își întreabă Probo soția, nu e posibil ca în timpul acelei izbucniri, timp de trei sutimi de secundă, el să fi avut impulsul de a-l ucide? Strângea în mâini pușca încărcată, în timp ce-l treceau valuri de furie și de indignare, de parcă Aldino ar fi fost cel mai ticălos dintre oameni; nu crede oare Letizia că, fie și numai pentru un interval de timp atât de imperceptibil încât e aproape cu neputință să-l conștientizezi și să ți-l amintești, acea izbucnire ar fi putut conține impulsul de a ridica arma și de a-l împușca în față?

Tăcere. Letizia nu știe ce să spună. Două faruri galbene străpung întunericul, apropiindu-se: sunt cele de la Citroënul DS al lui Titti Mansutti. Letizia continuă să tacă. Da, spune Probo, sigur că l-a conținut. Și, concluzionează, având în vedere că destinul lui Aldino era să moară din cauza materializării uneia dintre cele mai improbabile combinații din univers, într-un răstimp de trei sutimi de secundă, atunci într-adevăr e ca și cum l-ar fi ucis el cu mâna lui, în dimineața aceea. Este exact același lucru. Aruncă țigara, deschide portiera, iese. Letizia îl urmează. Citroënul se oprește, Titti și cele două fete ale sale coboară. Se îmbrățișează cu toții și intră în restaurant.

În acel moment, douăzeci de kilometri mai la nord, Irene iese din casă, îndreptându-se spre plajă. Giacomo o vede ieșind și se simte ușurat, pentru că a hotărât să facă o chestie, dar nu se hazarda s-o facă atât timp cât Irene bântuia prin casă, fiindcă ea simte mereu totul, descoperă mereu totul, iar ceea ce nu simte sau nu descoperă, nu

se ştie cum, ghiceşte. Acum, că a ieşit, poate s-o facă. E vorba de o verificare. Se duce la telefon. Formează numărul familiei Lattes – acolo, aproape, la numai patruzeci de metri, dincolo de gardul viu de dafin australian. Sună o dată. De două ori. Alo? (Mama). Bună seara (voce schimbată), aş vrea să vorbesc cu Luisa, vă rog. Îmi pare rău, dar Luisa a ieşit; cine o caută? Giacomo rămâne nemişcat pe canapea, cu telefonul în poală. Alo? (din receptor) Alo? Giacomo închide. Lui îi spusese că nu va ieşi. Între timp, Irene a traversat grădina, îndreptându-se cu pasul ei fantomatic pe cărarea ce duce la dună. Dincolo de dună, plaja. În faţa plajei, Vâltorile.

Marco şi Luisa, în schimb, mănâncă o plăcintă umplută, în faţa unei barăci, printre pinii din Baratti. Cu gesturile precipitate ale celor care în câteva clipe o să se arunce unul asupra altuia, mănâncă, beau o bere şi vorbesc puţin. A ta e bună? Foarte bună. Şi a mea. Ne mai luăm una? Amândoi aşteaptă de atâta amar de vreme ceea ce urmează să se întâmple şi amândoi ştiu că acum se va întâmpla în scurt timp, chiar acolo, în faţă, pe plajă: Marco aşteaptă de doi ani, Luisa de cinci, poate de zece – în realitate, dacă e să-i dai crezare, dintotdeauna. Marco Carrera: Luisa nu-şi aminteşte o singură clipă din viaţa ei în care inima să nu-i bată la auzul acelui nume. Când era foarte mică, iar cele două familii încă nu se certaseră, şi Marco alerga pe plajă ca s-o sperie, sau când el şi Irene le dădeau ei şi fratelui ei lecţii de navigat pe Vaurien; dar şi când numele Carrera ajunsese de nepronunţat, însă el continua să îi zâmbească de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat şi să fie drăguţ cu ea când se întâlneau pe

plajă, sau când Irene și fratele ei se cuplaseră și se sărutau în fața tuturor, iar ea n-avea decât zece ani și era fericită pentru că povestea lor dovedea că iubirea triumfă în fața oricărui obstacol, și atunci, într-o zi, inclusiv ei doi, ea și Marco, vor putea face același lucru... În fața acelei barăci, cu ochii pironiți asupra lui Marco, care își mestecă încet plăcinta, Luisei i se îngrămădesc brusc în amintire toate momentele în care și-a dorit acest moment – viața ei toată, cu alte cuvinte. Frumusețea neatinsă a golfului Baratti, coama deasă și înaltă a pinilor, marea întinsă reflectând luminile, dulceața infinită a acestei seri de august fără lună, toate par a fi cu dinadins rânduite pentru a sărbători împlinirea singurei dorințe adevărate pe care ea și Marco – da, și Marco – pot să spună c-au avut-o vreodată în viața lor.

Între timp, la Gambero Rosso, așezată în fața lui Probo, Letizia simte în continuare acea duioșie pentru el, o duioșie tot mai intensă, atât de intensă, încât pare să semene cu atracția. Cum așa? Letizia, atrasă *fizic* de soțul ei? Cât timp trecuse de când nu mai făceau sex? Ani de zile. Ceea ce i-a povestit Probo despre moartea prietenului său – el, atât de aristotelic, atât de constant, de *plictisitor* – l-a făcut atrăgător în ochii ei? Sau poate că e meritul restaurantului unde iau cina – descoperit și dorit de el pentru această cină aniversară, care de altfel se dovedește a fi plicticoasă și tristă –, așa plin cum e de arome și zgomote perfecte, de mâncăruri uimitoare, de oameni mulțumiți, poate că asta e ceea ce îl face atrăgător? Letizia nu e vreo gurmandă, dar toate preparatele din care gustă în seara asta i se par pur și

simplu extraordinare: supa cu fructe de mare și șofran, orezul dulce cu creveți și tarhon, somonul sălbatic gratinat și presărat cu firișoare de hașmă, orecchiettele în sos de șalotă, lupul-de-mare în crustă, peștele „viu" de San Vincenzo...

E o cină în afara timpului, deci înaintea vremii sale – așa cum îi place să spună despre orice lucru sau persoană care o fascinează cu adevărat („e înaintea vremii", „e cu mult în față", „e cu adevărat înainte"), iar acea înaintare spațio-temporală poate să fie la fel de bine prevestitoare sau nu, adică poate identifica ceva ce se va afirma într-adevăr în viitor (ca acel restaurant și felul acela de a găti) sau nu (ca arhitectura radicală), rămânând însă singura condiție pusă lumii de estetica ei personală: dacă nu e înaintea vremii, nu poate fi frumos.

Sufleul cu fructe de sezon, crema gratinată cu zmeură și lichior de ouă cu vin dulce, „invenția zilei"...

Și, până la urmă, da, drept rezultat, Letizia se simte din nou atrasă de Probo, îl vede fascinant și atrăgător, ca acum un sfert de secol, fapt care până în acea după-amiază i s-ar fi părut de neconceput. Acum, în schimb, îi pare firesc: sunt soț și soție, s-au ales acum douăzeci și cinci de ani, s-au dorit și se doresc în continuare. Odată cina încheiată, Titti – abstinentă, recunoscătoare – se urcă înapoi în Citroënul ei pentru a se întoarce la Punta Ala, dar Gambero Rosso rămâne acolo și, chiar dacă nu are camere pe care să le pună la dispoziția clienților săi, așa cum avea locanda Pinocchio, în fața lui se întinde totuși plaja liberă, tăcută și sălbatică, pe care se pot aventura, îmbrățișați

și legănându-se după vinul alb de Grattamacco, în căutarea celui mai ferit colț...

Astfel, cu excepția lui Giacomo, cufundat în canapea și aflat sub efectul unei combinații puternice de rom cu Nutella, de la un moment încolo, noaptea asta cu totul specială îi găsește pe patru din cei cinci membri ai familiei Carrera întinși pe nisip, în diferite puncte de-a lungul aceleiași coaste, mângâiați de clipocitul aceleiași mări și inundați de diverse stări de beatitudine. Letizia și Probo, la San Vincenzo – copleșiți de beatitudinea născută din nebunia abia împlinită, destinată – iar ei știu asta – să nu se mai repete vreodată și, tocmai de aceea, cu adevărat neasemuită; Marco, la Baratti împreună cu Luisa, pătruns de acea beatitudine și mai de neasemuit, dăruită de buzele umflate de sărutări, dar și de certitudinea – iluzorie, din păcate, nicicând mai iluzorie de atât – că acele sărutări se vor repeta din nou și din nou și din nou; și în cele din urmă Irene, la Bolgheri, cea mai liniștită dintre toți, cea mai ferice, cu mintea stinsă, netulburată de alte mâhniri, corpul gol, fără nici o postură, adusă la suprafața apei de Vâltori și purtată de valuri până la mal, acolo unde Marea Tireniană o descoperă vederii, odată cu retragerea mareei.

UITE-O, COBOARĂ (2012)

Către: Luisa
Trimis: 24 noiembrie 2012 00:39
Subiect: Ajutor
De la: Marco Carrera

Luisa,

Mă-ntreb: ce înseamnă să fi citit o carte? E de-ajuns să te oprești într-o piață și să privești în jur: o grămadă de oameni care vorbesc la telefon. Mă-ntreb: ce-or fi având să-și spună? Și cum făceau înainte, când nu existau telefoane mobile? Mă-ntreb: dar la pasta de dinți în dungi, cum de ies laolaltă dungile? Am încercat să-mi pun o melodie minunată în locul alarmei obișnuite, dar să te trezești rămâne la fel de îngrozitor. Mașina timpului există.

Adele...

Sunt persoane care se declară împotriva orei de iarnă, Japonia nici măcar nu o adoptă. Azi e vânt puternic, lucrurile sunt luate pe sus. În sălile de așteptare te plictisești.

E moartă.

Acum trei ani, când m-am întors ca să locuiesc aici, pe strada din spatele casei mele era un cocor. Poate că am înțeles, în cele din urmă, ce nu reușesc să accepte copiii în momentul separării de părinții lor.

Adele e moartă.

Am citit că în Piemont au hotărât să împuște patru sute de căprioare pentru că traversează șoseaua și provoacă accidente. Am citit că în Italia optzeci la sută din moștenirile sub formă de bunuri imobiliare se lasă pe linie paternă. Am citit că la Milano există un inginer care, la sfârșit de săptămână, își pune o tarabă într-un parc și se oferă să-i asculte gratuit pe oameni. Am citit că Bill Gates și soția sa i-au limitat fiicei lor timpul petrecut la computer, pe toată durata copilăriei.

În schimb, a mea e moartă, înțelegi? Adele a mea e moartă, iar eu nu mă pot duce pe urmele ei, pentru că mai e și cea mică.

Când aveam șaisprezece ani, m-am îndrăgostit fulgerător de Joni Mitchell.

Ajutor, Luisa. De data asta nu mai ies la liman.

Am încasat bomba.

Înaintez sub o rafală de bombe.

Uite-o, coboară.

Mă întreb: dar răul – știi ce zic? Răul are circuite preferențiale sau se înverșunează pe cineva așa, la întâmplare?

Uite-o, coboară.

Negura uitării.

SHAKUL & CO. (2012)

În cele din urmă, a venit. A venit telefonul de care tuturor părinților le e groază ca de iad, pentru că *este* iadul, este poarta iadului, și din fericire vine la puțini, îi terorizează pe toți, dar vine numai la câțiva părinți nenorociți, predestinați, însemnați din naștere, vine doar la puțini părinți – extrem de ghinioniști și uitați de Dumnezeu –, dar e temut de toți, iar cel mai temut e cel care vine în creierii nopții, însă nu a fost cazul acum, cel mai înspăimântător e cel care te face să te trezești brusc în toiul nopții, țârrrrr, și e atât de înspăimântător încât vine și atunci când nu vine, în sensul că l-am primit cu toții, chiar dacă nu l-am primit efectiv, pentru că tuturor ni s-a întâmplat cel puțin o dată să primim un telefon în creierii nopții, care să ne trezească deodată, țârrrrr, și să ne înghețe instantaneu sângele în vine, iar ceasul arăta trei și patruzeci, sau patru și șaptesprezece, și cu toții ne-am gândit imediat la acel lucru, și am așteptat puțin până să răspundem, în timp ce telefonul continua să sune, țârrrrr, rugându-ne, da, chiar și aceia dintre noi care nu erau credincioși, rugându-ne să nu fie ăla motivul, să fie mașina noastră care a luat foc jos, în stradă, sau

blocul de alături, fapt e însă că nu e niciodată mașina, și nici blocul de alături, o știm prea bine, așa că toți am ezitat să răspundem, rugându-ne ca măcar victima să fie altcineva, ai milă, Doamne milostive, Tată atotputernic, eu nu m-am rugat niciodată la Tine, căci sunt un nemernic, țârrrrr, și Te-am neglijat și am încălcat poruncile Tale și am păcătuit împotriva Ta și Te-am blestemat, cretin și înfumurat, că alta nu sunt, și nu mă găsesc demn să pronunț numele Tău și nimic nu merit și fără doar și poate voi sfârși în iad, țârrrrr, și cu toate astea, Te rog, Tată, acum, aici, pe pământul acesta, din adâncul inimii mele, în genunchi la pământ, plecat până la pământ, întins la pământ, Te implor să nu fie acel telefon, țârrrrr, numai acela nu, Te rog să mă iei pe mine, chiar acum, repede, dar e limpede că nu pe mine ai hotărât să mă iei, e limpede că eu va trebui să rămân în această vale a suferinței, și-atunci Te rog să o iei pe mama mea, ceea ce, iată, mi-ar rupe inima-n bucăți, dar ia-o pe ea, sau pe tatăl meu sau pe sora mea ori pe fratele meu, și Te rog să-mi iei și tot ceea ce am, chiar și sănătatea, să faci din mine un orfan, țârrrrr, un cerșetor, un bolnav, dar, Tată Atotputernic, Te rog și Te implor, nu face din mine... iar aici ne-am oprit noi toți, căci cuvântul pe care trebuia să-l pronunțăm nu există, noi toți, italieni, francezi, englezi, germani, spanioli, portughezi, ne-am oprit pentru că în nici una dintre aceste limbi nu există cuvântul acela, în timp ce există pentru noi, evreii, pentru noi, arabii, pentru noi, grecii – antici și moderni –, pentru foarte mulți dintre noi, africanii, și pentru noi, vorbitorii rămași ai limbii sanscrite, dar în fond asta schimbă prea puțin, schimbă doar faptul

că unii dintre noi au putut să-i dea un nume acelui iad, iar alții nu, în timp ce toți se rugau înspăimântați, în loc să răspundă la telefonul care continua să sune în creierii nopții, apoi, în cele din urmă, am răspuns și poate că nu era nimeni, iată, și asta e posibil, e chiar mai probabil să nu fie nimeni la capătul celălalt al firului decât să fie vorba de mașina care a luat foc, „alo?", „alo?", și nu e nimeni, da, asta se întâmplă adesea, o glumă, poate, o glumă îngrozitoare care să ne facă să credem că a venit clipa în care primim acel telefon, să ne înspăimânte în toiul nopții, într-atât încât să ne împingă să spunem rugăciunea cea mai sfâșietoare din câte se pot concepe și pe care până și fratele nostru Marco ar fi spus-o, dar n-a fost cazul, fiindcă telefonul, acel telefon el l-a primit, e adevărat, dar nu în miez de noapte, ci după-amiaza, într-o duminică de toamnă, în lumina palidă de la ora patru și treizeci și cinci, cu nepoata dormind pe canapea, cu capul culcat pe picioarele sale, iar el pregătindu-se să urmărească la televizor filmul *Un grădinar face carieră*, așadar, în pace, mulțumit, liniștit, departe chiar și de neliniștea care îl strânsese ani întregi ca-ntr-o menghină atunci când, la sfârșit de săptămână, Adele pleca împreună cu acei tineri care i se păruseră de încredere, i se păruseră responsabili și la locul lor, și tocmai de aceea o lăsa să meargă cu ei, mereu o lăsase să meargă, încă de când era adolescentă, fiindcă era foarte talentată, firește, la început mersese și el cu ea, o însoțise, dar de la un anumit moment încolo nu se mai dusese, pentru că era jenant, era singurul părinte însoțitor, era aproape chiar mai rău decât să n-o fi trimis, așa că de la un anumit

moment încolo rămăsese acasă aşteptând-o, cuprins de nelinişte, desigur, fără să mai conteze că era dimineaţa, după-amiaza sau seara, pradă remuşcărilor: oi fi făcând bine, oi fi făcând rău, Adele iubeşte cu toată fiinţa sporturile astea, dar sunt şi periculoase, în fine, nu-i ca şi cum ai juca o partidă de tenis, de altfel, lui Adele nu-i plăcuse niciodată tenisul, ci numai scrima, încă de mică, dar acolo era deja vorba despre o *armă*, un semn de sânge, de moarte, de pericol, ajungând în cele din urmă la acele înfruntări fulgerătoare cu gravitaţia însăşi, valurile, căţărările extatice, dar periculoase, ar fi putut să i le interzică, era dreptul său, intra în prerogativele sale de părinte, sau să nu i le interzică, iar el decisese să nu i le interzică, aşa că o lăsa să meargă, suportând în tăcere neliniştea care decurgea de aici, şi de fiecare dată când se ducea la culcare, se temea, tot în tăcere, să nu primească telefonul acela îngrozitor în creierii nopţii, cât Adele era plecată, se temea încontinuu în tăcere: şi înainte să adoarmă, şi când se trezea să meargă la baie, şi înainte să adoarmă la loc, şi când nu-i mai venea somnul, luând pastile ca să poată adormi iar: Rivotril, Xanax, Diazepam, şi totuşi trebuia să admită că niciodată nu se întâmplase nimic rău, niciodată în toţi acei ani, nici cel mai mic accident, nici ziua, nici noaptea, nici măcar o zgârietură sau vreo entorsă, nimic, nimic, asta, dacă nu punem la socoteală că dintr-o asemenea escapadă i s-a întors însărcinată, dar, desigur, aia era cu totul altă întâmplare, iar el o acceptase ca atare: însărcinată la douăzeci de ani şi fără veşti despre tatăl copilului, totul fusese acceptat în tăcere, fără a lăsa să se vadă tumultul său interior, oi fi făcând

bine, oi fi făcând rău, deoarece, pe de altă parte, Adele era isteaţă, talentată, conştiincioasă, demnă de încredere şi *izbândise*, iar la mijloc era vorba de un adevărat miracol în fapt, ţinând cont de tot ce pătimise de mică, zguduită din încheieturi, traumatizată, ba în Italia, ba în Germania, din nou în Italia, la Roma, la München, la Florenţa, cu o mamă nebună, s-o spunem pe şleau, şi un tată cretin, care nu ştiuse s-o protejeze, cu durerea care-i cădea-n cap din toate părţile, chestii care-n principiu ar fi trebuit să facă din ea un om disfuncţional, în schimb ieşise uimitor de bine, apelase la disfuncţionalitate numai când trebuia semnalat pericolul pe care părinţii ei încă nu-l percepeau, şi uite aşa apăruse firul lipit de spinare, dar se vindecase când părinţii săi dăduseră dovadă că încep să înţeleagă, iar firul dispăruse, în schimb apelase din nou la disfuncţionalitate atunci când totul explodase, şi iată că firul şi-a făcut iar apariţia, până la a transforma Münchenul într-o ţesătură de nepătruns, sufocantă, arătându-le astfel soluţia părinţilor săi inadecvaţi, mama nebună, tatăl care nu ştiuse s-o protejeze, în cele din urmă se poate spune că ea a fost cea care, folosindu-se de acel fir, şi-a condus familia atât de nenorocită spre, hai să nu-i spunem bine, întrucât nu poate fi vorba chiar despre bine, ci spre răul cel mai mic, da, şi uite că în cele din urmă fratele nostru Marco înţelesese asta, îşi dăduse seama că în fiica lui sălăşluia o înţelepciune puternică şi sălbatică, drept care s-a străduit doar să-i ofere stabilitate, pentru că în definitiv numai de asta avea nevoie Adele, de un strop de stabilitate, chiar dacă dureroasă, cu toate acele vizite periodice la mama ei aflată în sanatoriu, cu

iubirea de negrăit pentru surioara ei germană și decizia ei cumpătată de a trăi acea iubire pe deplin când amândouă vor fi mari, dureroasă și complexă, așadar, și totuși stabilitate, ceea ce Adele nu cunoscuse niciodată până atunci, stabilitate pe care în sfârșit se putuse bizui, înfășurând la loc și pentru totdeauna acel fir și devenind ceea ce se numește o „tânără model", iar de la un punct încolo, o „tânără mamă model", care studia și muncea și călărea valurile ori stâncile, iar când ea călărea valurile ori stâncile, el rămânea cu cea mică, Miraijin, nepoata lui, și așa era bine, Adele se ducea să-și reîncarce înțelepciunea în inima sălbatică a naturii, în timp ce el o aștepta acasă cu fetița și-i dăruia stabilitate, iar neliniștea și-o gestiona în tăcere, petrecuse ani la rând astfel, și părea să fi făcut bine că acceptase, că perseverase în decizia lui și o lăsase să meargă, părea chiar că meritase să riște, până când a primit într-un final acel telefon, și a descoperit astfel că este cu adevărat un damnat, uitat de Dumnezeu cu mult, mult mai mult decât credea, cu toate că se considera deja astfel, într-o foarte mare măsură, încă de pe vremea morții surorii sale Irene, și a venit deci telefonul de care toți părinții se tem, dar pe care numai puțini îl primesc, acei câțiva nefericiți, însemnați, predestinați, pentru care în foarte multe limbi nici măcar nu există un cuvânt să-i desemneze, dar există de exemplu în ebraică: *shakul*, de la verbul *shakal*, care înseamnă tocmai „a pierde un copil", și mai există și în arabă: *thaakil*, cu aceeași rădăcină, și în sanscrită: *vilomah*, însemnând literalmente „împotriva ordinii naturale", și există în foarte multe variante în limbile vorbite de

diaspora africană, iar, într-un sens ceva mai puțin univoc, există și în greaca modernă: *charokammenos*, care înseamnă „ars de moarte", referindu-se în general la cel lovit de doliu, dar folosit aproape exclusiv cu referire la părintele care-și pierde copilul, de altfel, despre această pierdere a copiilor vorbise deja, o dată pentru totdeauna, unul dintre oracolele din tinerețe ale fratelui nostru Marco: „știți că eu am pierdut doi copii / doamnă, sunteți o femeie destul de aiurită"[1], de altfel, dacă stai te gândești, nu prea are sens faptul ăsta de *a pierde* pe cineva când acel cineva moare, adică de a fi subiectul morții sale, mi-am pierdut fiica, am lăsat-o să dispară, am permis să moară, eu eu eu, pronumele ăsta n-are sens, e aproape obscen când moare altcineva, și totuși capătă un sens atunci când îți moare un copil, pentru că pe undeva e mereu responsabilitatea sau chiar vina părintelui că nu a împiedicat moartea aceea, așa cum îi era datoria, că nu a implorat, că nu a evitat, nu a protejat, nu a prevăzut, că a lăsat să se întâmple și, deci, a lăsat să moară, așa că și-a *pierdut* fiul sau fiica, și-n cele din urmă a venit, fratele nostru Marco a primit telefonul care i-a nimicit viața, l-a primit duminica, într-o după-amiază de toamnă, iar viața lui, deja nimicită și-n alte dăți, era acum din nou nimicită, doar că în viață nimicul nu există, dovadă că Miraijin dormea cu capul sprijinit pe genunchii săi, iar în timp ce el încerca să respire, fiindcă nici măcar asta nu-i mai reușea, era *shakul* de numai câteva secunde (nu-i spuseseră

[1] Versuri din melodia „Amico fragile" de Fabrizio De André, lansată în 1975

chiar asta, fuseseră delicați, dar el înțelesese prea bine), era *thaakil*, era *vilomah*, era *charokammenos* de numai câteva clipe, plămânii i se blocaseră, aerul era un fir încins, stomacul îi era un hău nesfârșit, capul, ca o tobă, iar o viață nu poate fi nicicând mai aproape de nimic, când Miraijin s-a trezit încetișor și i-a surâs, împlinise doi ani cu o lună în urmă, și făcând asta, pur și simplu trezindu-se și zâmbindu-i, i-a spus bunicule, nici măcar să nu te gândești, i-a spus noi nu glumim aici, i-a mai spus bunicule, sunt eu aici, trebuie să înduri.

CÂNTĂRIT DIN PRIVIRI (2009)

Către: Giacomo <jackcarr62@yahoo.com>
Trimis: 12 aprilie 2009 23:19
Subiect: Fotografiile Letiziei
De la: Marco Carrera

Dragă Giacomo,

Am reușit să plasez arhiva cu fotografii a mamei! A fost un noroc chior, dar am făcut-o și pe asta. Acum chiar putem să vindem casa aia.

Pentru mine a fost mult mai greu să mă ocup de lucrurile mamei decât de cele ale tatei, din nenumărate motive, și ar trebui să recunosc că de fapt nu m-am ocupat deloc: acele mii de fotografii, foarte frumoase, de altfel, mă jenau, iar uneori chiar mă răneau; atunci când erau portretele unor arhitecți sau artiști cu care mama colabora, nu mă puteam abține să nu mă întreb care dintre ei nu fuseseră și amanții ei și, în orice caz, mi se strângea inima văzându-i pe toți oamenii ăia, tot acel talent, toată acea lume roind în jurul ei fără ca niciodată, nici măcar într-un colțișor, să fi fost loc și pentru tata. E adevărat că și unele dintre

isprăvile lui, precum colecția Urania, trenulețele și machetele lui, o excludeau pe mama, dar acolo nu se mai găsea nimeni altcineva, era lumea singuratică a lui Probo cel singuratic. Pe când în proiectele mamei era o lume întreagă de bărbați, femei, artă, talent, arhitectură, obiecte, buze, țigări, zâmbete, bârfe, haine, pantofi, muzică, peisaje, iar ea, cea care face fotografia, se află în centrul tuturor acestor lucruri, și toate acestea se dezlănțuie în jurul ei, și e cu adevărat totul acolo, totul, mai puțin Probo. Asta mă bloca. Eram gelos, cred, sau ceva de genul ăsta. Dar vezi cum se așază lucrurile, căci, deși nu m-am ocupat efectiv de asta, am reușit să găsesc un aranjament și pentru arhivă. Fundația Dami Tamburini. Știu, nu-ți spune nimic, nici mie nu-mi spunea, până când, din pură întâmplare, am dat peste acest Luigi Dami Tamburini, de origine din Siena, moștenitorul unei însemnate averi de familie, constând în numeroase imobile, terenuri, un lac (!), un dig (!!) și mai ales o mică bancă de investiții, extrem de atentă cu minunata sa Fundație, care se ocupă de iconografia secolului XX. S-a întâmplat așa: un prieten m-a invitat să particip la un turneu de tenis de tip doppio giallo, *în scopuri caritabile, desfășurat la Cascine, organizat de târgul de modă Pitti Immagine în săptămâna dedicată modei masculine, „Pitti Uomo", un turneu, așadar, plin ochi de celebrități și de filfizoni care nici măcar nu trimit mingea dincolo de fileu, în timp ce eu am început din nou să joc regulat, sunt în formă și în putere, așa că era nevoie de mine la acel turneu de dublu pentru a-l califica din punct de vedere tehnic. Un turneu de tenis de tip* doppio giallo, *în caz că nu știi, e un turneu la dublu unde perechile se trag la sorți înaintea fiecărei runde.*

Până în semifinale am înaintat destul de uşor şi, uite aşa, mă trezesc în semifinală cu acest Luigi Dami Tamburini. Făcând pereche cu el, vreau să spun. Tipul nu joacă rău, la drept vorbind, deşi comite într-adevăr prea multe greşeli, aşa că, în ciuda celor două mii de duble greşeli făcute de el, am câştigat. În finală am căzut din nou în aceeaşi echipă şi acolo s-a dat adevărata bătălie: adversarii erau puternici, eu am jucat foarte bine, Dami Tamburini a făcut ceva mai puţine duble, iar în cele din urmă am câştigat şi finala. El, adică Dami Tamburini, era fericit ca un copil în Ajunul Crăciunului, îi mulţumea lui Dumnezeu că a picat de două ori la rând în echipă cu mine şi, ca să-mi arate profunda lui recunoştinţă, m-a invitat la cină în vila lui din Vico Alto, în apropiere de Siena; o dată, apoi şi a doua oară, iar în timpul acelor cine s-a interesat de viaţa mea şi mi-a povestit-o pe a lui. (Printre altele, spicuind informaţii de ici, de colo, am aflat că e pasionat de jocuri de noroc şi că, de câteva ori pe lună, exact aceeaşi vilă în care mă invitase la cină se transforma în tripou, dar eu nu i-am spus nimic despre escapadele mele.) Aşa mi-a povestit şi despre Fundaţie, care strânge tocmai arhive de fotografii private, colecţii de afişe, vederi, postere şi altele asemenea artefacte ale secolului douăzeci. Atunci i-am vorbit despre arhiva mamei, am zis să-mi încerc norocul. El mi-a spus că nu se ocupă personal de Fundaţie, dar a dat un telefon şi m-a pus în legătură cu preşedintele, care, plin de zel, mi-a fixat o întâlnire chiar a doua zi. Aşa că l-am dus în casa din Piazza Savonarola şi i-am arătat arhiva mamei. Arătându-i-o lui, aşa în dezordine cum o lăsase ea, am cercetat-o şi eu cu atenţie pentru prima dată, s-ar putea spune, pentru că,

repet, până atunci mă deranjase întotdeauna să pun mâna pe ea, și abia atunci mi-am dat seama cât e de prețioasă: conține sute de portrete foarte reușite, Giacomo, portrete de arhitecți, designeri și artiști, toate alb-negru, cu o secțiune dedicată arhitectelor, care s-ar putea să fie cea mai completă din Italia; sunt și secvențe minunate, pe care nu le văzusem niciodată, cu realizarea unor obiecte din plastic (lămpi, scaune, măsuțe), de la proiectarea în atelier până la prelucrarea lor în fabrică; practic, acolo se află documentarea tuturor expozițiilor grupurilor de arhitectură radicală ale anilor șaizeci și șaptezeci, dar și a unui mare număr de evenimente de poezie vizuală, și mai cuprinde și o secțiune fascinantă, dedicată îngerilor noroiului din 1966, despre care, la fel, nu știam nimic; iar într-una dintre acele fotografii, Giacomo, într-una singură, în ceața aceea de îngeri apare și tata, purtând cizme înalte de cauciuc și o pelerină, în fața Bibliotecii Naționale, sub un felinar care îi luminează chipul zâmbitor, cu țigara în colțul gurii. Singurul semn al prezenței sale în marea de printuri și negative pe care mama le-a strâns de-a lungul vieții sale. E un adevărat miracol că noi ne-am născut.

Președintele Fundației s-a arătat uimit de întreaga arhivă, dar, după mine, se prefăcea; după mine, Dami Tamburini îi dăduse ordin să achiziționeze tot și cu asta, basta, iar când a fost vorba să punem la punct operațiunea de transferare a tuturor materialelor, mi-a oferit douăzeci de mii de euro. Dar eu nu vreau nimic, i-am spus, iar el a rămas blocat. Cum adică nimic? Asta ar mai lipsi, i-am răspuns, este vorba despre o donație, dumneavoastră îmi faceți mie o favoare. Atunci, bărbatul acesta s-a uitat la mine,

s-a uitat cu atenție și m-a cântărit din priviri. Nu știu dacă ți s-a întâmplat vreodată să fii cântărit din priviri; mie nu mi se mai întâmplase, dar acolo, în salonul casei din Piazza Savonarola, sunt convins că omul acela mă cântărea din priviri în timp ce se uita la mine, adică se întreba dacă sunt sincer sau nu, dacă îmi putea sau nu propune să particip la mașinațiile lui. Evident, nu-ți pot oferi nici o dovadă concretă, dar în timp ce mă privea, am „știut" că omul acela e un hoț și că fură din banii Fundației – am avut o certitudine bizară, dar limpede în acest sens. În cele din urmă trebuie să fi socotit că nu merită să-și asume riscul de a-și păta reputația, așa că a „acceptat" donația mea, dar era vizibil dezamăgit și sunt sigur că, dacă ar fi știut de la bun început că aveam de gând să donez arhiva, nici măcar nu s-ar fi deranjat să vină până acasă la noi.

Și astfel, dragă Giacomo, în cele din urmă, nici semnele trecerii mamei noastre pe acest pământ nu se vor „pierde cu vremea, ca lacrimile sub picăturile de ploaie"[1]*. Așa că acum Fundația Dami Tamburini are în posesie donația Letizia Calabrò, iar casa din Piazza Savonarola e oficial scoasă la vânzare, deși agentul căruia i-am încredințat-o, Ampio Perugini, vechiul meu coleg din școala gimnazială (Ți-l amintești? Cel cu pata roșie din jurul ochiului: ți-era frică de el), îmi spune că, după lovitura dată împrumuturilor subprime, criza burselor și așa mai departe, piața imobiliară e la pământ. Să ne păstrăm speranța, ce pot să-ți spun?*

[1] Fragment din celebrul monolog final al personajului Roy Batty (interpretat de Rutger Hauer) din filmul cult *Vânătorul de recompense* (1982), regizat de Ridley Scott

Cu siguranță n-am de gând să vând casa aia în pierdere.
Dacă cineva plătește atât cât face, bine, altfel mai aștept.
Nu duc lipsă de răbdare, nu-i așa, frate?
Scuză-mă că te-am întrebat, aștept răspuns

și îmbrățișez ecranul

Marco

VIA CRUCIS (2003–2005)

Probo Carrera s-a îmbolnăvit de cancer la scurtă vreme după ce își făcuse cunoscută hotărârea de a merge să locuiască la Londra. În realitate, atunci când și-a manifestat-o, era deja bolnav, dar fără s-o știe încă – sau poate că știa chiar și fără s-o știe, adică presimțea ceva, iar asta ar explica măcar în parte ciudățenia acelei decizii. De fapt, era vorba despre o hotărâre destul de surprinzătoare pentru cineva ca el: să părăsească Florența, să părăsească și casa din Piazza Savonarola, și laboratorul, și machetele, și trenulețele, ca să se mute într-un fantomatic și minuscul apartament pe care avea să și-l cumpere tocmai în cartierul Marylebone, acolo unde părea să-i fi rămas sufletul încă din îndepărtata vacanță de studiu din anii cincizeci, pe care o petrecuse împreună cu prietenul său Aldino la o familie aristocratică, prieteni ai soților Mansutti, deținând un întreg bloc de locuințe în Cavendish Square. Dar știa careva de toate astea? Nimeni. De atunci, revenise la Londra numai de două ori: o dată, zece ani mai târziu și la numai câteva clădiri distanță, la hotelul Langham, dintr-o dragoste nebunească pentru Letizia, când încă se iubeau și erau fericiți,

iar a doua oară cu toată familia, alți zece ani mai târziu, în timpul vacanței de Paște din 1972, când erau deja nefericiți, într-o călătorie organizată de el însuși pentru Ordinul Inginerilor din Florența, al cărui consilier era pe vremea aceea. Prin intermediul unei agenții de voiaj căreia Probo îi pusese doar două condiții, și-anume bugetul și obligația de a face rezervarea în Marylebone, s-a văzut în situația de a se înghesui împreună cu Letizia și cei trei copii în două cămăruțe minuscule dintr-un hotel minuscul, situat în Chiltern Street, pe seama căruia însăși Letizia, dar și mulți alți tovarăși de grup au avut nenumărate motive de râs. El, în schimb, a fost entuziasmat, pentru că se găsea la Marylebone, iar simplul fapt de a se afla la Marylebone îi dădea o stare de bine. Dar știa careva de toate astea? Nimeni.

Dacă Probo ar fi fost ceva mai vorbăreț, și nu bărbatul taciturn care era, capabil de tăceri abisale, în toți acei ani i s-ar fi întâmplat să scape câteva vorbe despre acel cartier din Londra, locul cel mai frumos și mai liniștitor în care îi fusese dat să trăiască vreodată în viața lui, un loc în stare, chiar și în paralizia apărută după moartea lui Irene, să-i țină vie imaginația. Dar niciodată nu spusese nimic nimănui și, de aceea, hotărârea lui a explodat ca o bombă în mijlocul unei duminici domoale din toamna lui 2003, la finalul unui prânz delicios pregătit de el pentru Letizia, Marco și Adele. În timpul prânzului, Letizia se plânsese ca întotdeauna că, de-acum, Giacomo nu mai vine să îi viziteze nici măcar de Crăciun, în timp ce el rămăsese tăcut, ca de fiecare dată când soția lui se plângea de ceva; dar apoi, odată prânzul terminat, când toți

aşteptau doar momentul în care să rupă rândurile, lansase bomba: să se mute, un mic apartament, Marylebone. Toţi perplecşi, Letizia cel mai mult dintre toţi – perplexă, ba chiar uşor geloasă, fiindcă hotărârea, pe măsură ce Probo le-o descria, părea numai *a lui*: Anglia georgiană, ultimele Adam Houses din Londra, anticariatele, patiseriile, puburile pline cu jucători de crichet, casa unde a murit Turner, cea în care a trăit Dickens, cea în care a locuit Elizabeth Barrett înainte de a fugi cu Robert Browning tocmai acolo, la Florenţa, Wallace Collection, hotelul Langham – întocmai –, platanii legendari din Manchester Square, ultima casă în care locuise profetesa mistică Joanna Southcott... Despre ce tot vorbeşti, l-a întrerupt, derutată, Letizia, ce platani, ce profetesă? Şi Probo, cu un zâmbet pişicher şi trăgând din ţigara Capri, a povestit istoria acestei nebune din perioada georgiană, care se autoproclamase Femeia Apocalipsei, aşa cum e descrisă în Apocalipsa Sfântului Ioan Teleologul, moartă în 1814 la şaizeci şi patru de ani, la numai câteva săptămâni după eşecul profeţiei sale în care anunţase că va da naştere noului Mesia. Nu îl născuse pe noul Mesia, ci se îmbolnăvise grav şi murise în apropiere de Crăciun, deşi adoratorii săi au aşteptat să înceapă să i se descompună cadavrul înainte să-i anunţe decesul, în caz că avea să se hotărască să învie din morţi. Profeţia ei cea mai cunoscută zicea că sfârşitul lumii va veni în 2004 şi, fiindcă de-acum mai lipseau doar câteva luni până la acea dată, Probo a anunţat că tocmai acela era locul, la Marylebone, unde voia să-l întâmpine. N-a dat nici un semn că ar fi glumit, nici n-a dezvăluit dacă din fantezia asta a lui

făcea parte și Letizia sau dacă mutarea sa la Londra ar trebui văzută ca fiind, la șaptezeci de ani trecuți, despărțirea lor. A dovedit în schimb că se interesase de micile apartamente din cartier și de prețul acestora – foarte piperat, într-adevăr, dar, oricum, „abordabil".

Ceva mai târziu în acea după-amiază, Letizia l-a sunat pe Marco: Cumva tatăl lui o luase razna? Își pierduse mințile? Deși uluit la rândul său, Marco a liniștit-o, spunându-i că era cu siguranță doar o glumă; i-a mai spus că făcuse o verificare și toate lucrurile pe care le pomenise Probo în legătură cu Marylebone, casele, platanii, profetesa mistică, erau culese de pe pagina de Wikipedia în engleză a cartierului Marylebone. Dar Letizia, cândva atât de agilă în a prinde noutățile, nu știa ce este Wikipedia. Internetul nu o pasionase, în schimb îl pasionase pe Probo – și tocmai asta era vestea răsunătoare. Era dovada că, îmbătrânind, Letizia și Probo făceau schimb de roluri, așa că, acum, ea era cea care se clătina în fața mersului înainte al lumii, în timp ce Probo înota prin el firesc, producând chiar glume rafinate – sau, în cazul în care nu glumea, rafinate hotărâri de viață. Era o schimbare epocală pe care Marco a încercat să i-o explice fiicei sale: bunicul Probo care navighează pe internet și zice că vrea să se mute la Londra, bunica Letizia care nu mai înțelege și rămâne în urmă – o revoluție copernicană. Dar Adele nu-și cunoscuse bunicii *înainte*, nu putea înțelege enormitatea întâmplării, iar Giacomo, după cum se plângea Letizia, se stabilise deja definitiv în America și nu-l mai interesau chestiunile de familie.

Că fusese sau nu vorba despre o glumă, hotărârea lui Probo a fost făcută țăndări de diagnosticul care a venit trei săptămâni mai târziu, într-o vineri ploioasă de noiembrie, ca urmare a biopsiei țesuturilor prelevate în timpul colonoscopiei pe care o efectuase după descoperirea de sânge de origine necunoscută în fecale, la un control de rutină. Adenocarcinom. Adio Londra. Adio Marylebone. Era într-adevăr sfârșitul lumii, dar nu așa cum îl înțelesese Joanna Southcott. A început, în schimb, cunoscuta *Via Crucis*, merit al medicinei contemporane, care eliberează bolnavul de străvechiul mecanism verdict–executare și îl angajează pe un istovitor, uneori lung, alteori foarte lung drum către sfârșit – întocmai o *Via Crucis*, cu ritmul dictat de scurtele sale opriri, adesea cu mult peste patruzeci. Aflarea răului. Biopsia. Rezultatul biopsiei. Consultul specialiștilor. Indecizie între operație și tratament. Rezultat încurajator al operației sau al primelor cicluri de tratament. Descoperirea că, și dacă s-a ales operația, la un moment dat, este necesar și tratamentul. Efecte colaterale în urma tratamentului. Schimbarea schemei de tratament. Descoperirea că, și dacă s-a ales tratamentul, la un moment dat, este necesară și operația. Și așa mai departe și mai departe și mai departe... Toți au cunoscut acest drum, direct sau indirect, iar cine nu l-a cunoscut îl va cunoaște, iar cine nici nu l-a cunoscut și nici nu-l va cunoaște este ori unul dintre aleși, ori cel mai nefericit dintre toți.

Încă de la început, Marco a luat pe umerii săi toată greutatea asistenței – un lucru mic, s-a gândit, în comparație cu boala care-i atârna în spate tatălui său –, ba chiar

a făcut-o cu o anumită cutezanță. Faptul că o primise înapoi pe Adele fusese pentru el un miracol care-l umplea de forță și perseverență. Probo a fost operat la intestin, cu toate că, la scurtă vreme după aceea, alte câteva metastaze au apărut de nicăieri, atacându-i ficatul și unul dintre plămâni. Pentru a le combate pe acestea noi, a fost aleasă următoarea cale: pe timpul iernii, chimioterapie intensivă; pauză în primăvară; odihnă multă în vară; reluarea protocolului în toamnă; pe timpul iernii, chimioterapie intensivă și așa mai departe. Dacă fizicul și moralul lui Probo vor face față, a spus medicul oncolog, ar putea să mai trăiască ani buni, cu o calitate a vieții apreciabilă. Ceea ce pentru Marco însemna: însoțește-l la ședințele de chimioterapie, ține sub control efectele colaterale, verifică să-și ia celelalte medicamente, du-l să facă CT, adu infirmiera acasă pentru a-i lua sânge... Ținând cont că trebuia să și lucreze și să se și ocupe de Adele, pentru Marco nu a fost nici pe departe o perioadă ușoară, dar nu despre rezistența lui era vorba, ci despre cea a tatălui său.

Corpul lui Probo a reacționat destul de bine, și metastazele au început să se micșoreze încă de la primele ședințe de chimioterapie. În ceea ce privește moralul însă, era greu să-ți dai seama cum se simte, căci Probo vorbea atât de puțin. Oricum, nu părea abătut. Letizia, în schimb, era șocată, nu reușea să accepte situația și, drept urmare, nici să-și îngrijească soțul așa cum considera că ar fi de datoria ei s-o facă – ceea ce năștea în ea o periculoasă înclinație spre depresie. Deși aspectul ăsta nu fusese niciodată mâncarea lui de pește, Marco avea

dubii că psihoterapeuta dintotdeauna a mamei sale – și ea, de-acum, bătrână, dar încăpățânându-se să-și exercite în continuare profesia – capta vreun semnal în acest sens. Adele a fost, mai degrabă, cea care i-a dat bunicii un ajutor hotărâtor atunci când i-a adus un nou joc de logică, pe care prietenii săi de surfing și de cățărări îl descoperiseră în Anglia, numit sudoku. Letizia a făcut o adevărată pasiune pentru jocul acela, confirmând astfel răsunătoarea impresie că se „transformă în Probo", fiindcă aparent acel joc îi era mult mai puțin potrivit ei, arhitecta neliniștită, decât lui, inginerul sedentar. Care, de altfel, nici măcar n-a arătat vreun interes pentru acel hobby, n-a mai vorbit niciodată de Marylebone și, cu toate că era slăbit și afectat de terapie, s-a dedicat proiectării unei grandioase machete: primul tronson al căii ferate Circumvesuviana, cel dintre Napoli și Baiano, datând din 1884, reconstruit cu fidelitate datorită unei minuțioase cercetări; proiect pe care totuși l-a abandonat pe dată atunci când a întrerupt chimioterapia pentru pauza din vară. Pentru că simțea că-și recăpătase forțele (calendarul propus de oncolog funcționa), și-a cumpărat din Marina di Cecina o barcă pneumatică second-hand și a început să meargă la pescuit. Olé! Pe mare. În fiecare zi. Așa, de nicăieri. Nu mai mergea la pescuit din vremurile prieteniei cu Aldino Mansutti, adică de mai bine de treizeci de ani, dar a început să ducă astfel o viață de pescar. Și chiar pescuia, se pricepea. Prindea mai întâi peștișorii ăia numiți ac-de-mare, apoi îi folosea ca momeală vie pentru scrumbii; iar când prindea unul mare, odată ajuns la mal, se fotografia ținând prada în mâini, iar fotografia sfârșea

pe zidul barăcii lui Omero, armatorul care lucra pe canalul-port și care îi vânduse barca pneumatică. Privind acele fotografii, n-ai fi zis că era bolnav. Decizia aceasta, fără a mai fi vorba la mijloc de Londra, a dus oricum la separarea de Letizia, deoarece presupunea mutarea la Bolgheri încă de la jumătatea lunii mai și o ședere acolo până la finele lui septembrie, în timp ce Letiziei casa aceea îi provoca dureri de stomac, mai ales dacă trebuia să rămână singură în ea (să meargă împreună cu Probo la pescuit era în afara oricărei discuții). Așa că încă o dată, ca urmare a ciudatei involuții conformiste pe care o suferise viața ei, Letizia s-a simțit inadecvată și vinovată pentru că nu reușea să se îngrijească de soțul ei bolnav – sarcină îndeplinită fără cusur de fiica doamnei Ivana, Lucia, care între timp îi luase locul mamei în gestionarea casei din Bolgheri.

Marco făcea naveta. Florența–Bolgheri – și petrecea o zi cu tatăl său; Bolgheri–Florența – și își scotea mama la cină, la restaurantul indian de lângă stadion, sau la cinema, împreună cu Adele; Florența–Seravezza – și o însoțea pe Adele în cățărările sale pe stâncile Alpilor Apuani, împreună cu prietenii ei mai mari; uneori, în anumite weekenduri, făcea chiar și Florența–Seravezza–Bolgheri–Seravezza–Florența, găsind o cale să o însoțească pe Adele, s-o lase în mâinile prietenilor săi, să coboare până la Bolgheri, să meargă cu Probo la cină, la Gambero Rosso, apoi, a doua zi dimineață, să iasă cu el la pescuit, la prânz să meargă să o ia pe Adele, iar duminică seara să o scoată pe Letizia la restaurant. Era epuizant, dar era oricum mai bine decât ce trebuise să facă în timpul iernii.

Apoi a venit luna august și familia s-a reunit la Bolgheri, de parcă ar fi fost o lege cioplită-n piatră.

Somat de Letizia, a venit chiar și Giacomo din Carolina de Nord, împreună cu soția lui, Violet, și cele două fiice, Amanda și Emily, și, timp de două săptămâni, casa a fost din nou plină. Aceasta a fost oprirea cel mai greu de îndurat pe drumul acela al crucii: dacă ficțiunea familiei unite îi apărea ridicolă și înainte, când erau sănătoși cu toții, devenea sfâșietoare acum, când era limpede că ceea ce îi unea era boala – despre care, de altfel, nu se vorbea, fiindcă Probo, deși își schimbase obiceiurile, nu-și schimbase și atitudinea și continua să nu vorbească niciodată nimic despre el. Mâhnirea lui Marco a fost adâncită de faptul că Luisa nu s-a arătat toată vara; să nu vină nici măcar o zi se mai întâmplase doar o singură dată, iar asta fusese cu mulți ani în urmă, când trebuia să nască al doilea băiat și sarcina era cu risc, așa că rămăsese la Paris. Că nu se arătase tocmai în acea vară, în timp ce el își ducea crucea, i-a părut a fi dovada incontestabilă că o pierduse pentru totdeauna. Se înșela, dar, în acel moment, ideea îi părea de-o limpezime dezarmantă.

În octombrie, Probo a reînceput chimioterapia, dar, câteva săptămâni mai târziu, situația s-a precipitat cu totul. Încă din vară, Letizia începuse să acuze ușoare stări febrile și să slăbească. Medicul de familie nu se îngrijorase, pomenise ceva de o colită, dar în noiembrie, când Letizia a mers la ginecolog pentru un control de rutină, a ieșit la iveală că avea o tumoră la nivelul uterului, în stadiu foarte avansat. Ginecologul, un prieten de familie, l-a sunat pe Marco să-i spună vestea, chiar înainte să i-o

comunice ei, fiind el însuși profund tulburat. Marco a lăsat baltă ambulatoriul și a alergat într-un suflet la cabinetul colegului său, el fiind cel care și-a informat mama, chiar acolo, în fața medicului ginecolog și a asistentei sale, care tăceau consternați. Apoi a însoțit-o acasă. „Sunt moartă", a tot repetat Letizia cât a durat drumul și a continuat s-o facă și acasă: lui Marco, care îi mângâia părul, stând lângă ea pe canapea, și lui Probo, care o privea fără să înțeleagă. „Sunt moartă."

A început o a doua *Via Crucis* – mai bruscă, mai disperată și mult mai rapidă. Încă de la prima examinare, același oncolog care cu un an înainte îi dăduse șanse bune de supraviețuire lui Probo ei nu i-a dat nici o șansă. A fost de o sinceritate care lui Marco i s-a părut indecentă: acolo, în fața ei și a lui Probo, care își dorise să fie cât mai prezent cu putință, nu și-a îngăduit nici cea mai vagă speranță, nimic, doar necruțătorul și răvășitorul adevăr. Singura care nu s-a arătat tulburată a fost Letizia, deja tulburată de ceva vreme și al cărei comentariu – „sunt moartă" – concretizase încă de la început gravitatea situației.

Deși considerat inutil chiar și de către medicul oncolog, i s-a prescris totuși și ei un ciclu de chimioterapie, iar ea, cu totul contrar față de cum ar fi reacționat în tinerețe, când mândria sa radicală se hrănea din lupta împotriva a tot ce era de prisos, i s-a supus. Astfel, cu puțin înainte de Crăciun, Marco a trăit experiența radicală de a-și însoți ambii părinți zilnic la spital pentru chimioterapie – unul într-o cameră, celălalt în alta –, experiență care l-a făcut să se gândească la o carte de David Leavitt,

citită cu mulți ani în urmă, împreună cu Marina, pe când erau îndrăgostiți și urma să se nască Adele. Despre cartea aceea, Marco nu-și amintea practic nimic, nici măcar titlul (doar că erau niște povestiri), dar, chiar și-așa, i-a reapărut cu multă candoare în amintire tocmai pentru simplul și colosalul fapt că se găsea în situația de a-și însoți ambii părinți la ședințele de chimioterapie.

Giacomo a venit din America pentru a da o mână de ajutor și, fiindcă era vacanța de Crăciun, l-a însoțit întreaga sa familie. Ca întotdeauna în astfel de cazuri, pentru a nu pătrunde în camera de neatins a lui Irene, fetele lui au venit să doarmă acasă la Marco, în aceeași cameră cu Adele. Erau doar puțin mai mari decât ea, urâțele și americance până în măduva oaselor: părea că Giacomo evitase sub orice formă să le transmită măcar câte ceva din propriile rădăcini, inclusiv frumusețea care, la cei peste patruzeci de ani ai săi, continua să-i strălucească pe chip. Era de ajuns să le vezi luptându-se cu o porție de spaghete sau cu cele mai de bază expresii ale limbii italiene ca să-ți dai seama cât de mult își dorise Giacomo să se îndepărteze de viața lui de dinainte. De altfel, plecase în America de mai bine de douăzeci de ani, devenise american naturalizat de cincisprezece, preda la universitate de zece (mecanică rațională), iar de cinci ani, așa cum se plângea Letizia adesea, nu mai venea la Florența nici măcar pentru sărbătorile de Crăciun; mai era oare o surpriză că rădăcinile sale dispăruseră?

Dimpotrivă, surprinzătoare a fost decizia lui de a mai rămâne chiar și după ce Violet și fetele s-au întors acasă. Dată fiind gravitatea situației, n-a putut să-și lase fratele

singur, mai ales pentru că amândoi, și Probo, și Letizia, își exprimaseră dorința de a nu-și găsi sfârșitul pe un pat de spital, de a rămâne în casa lor până în ultima clipă, ceea ce complica foarte mult munca ce trebuia făcută. Așa că, pentru prima dată după toți acei ani, Giacomo s-a expus radiațiilor vechii sale familii fără protecția celei noi, pe care și-o construise în America. A încercat să-l imite pe Marco, pentru că el părea să se miște în largul său în mijlocul acelui infern: împreună cu el, își însoțea părinții la chimioterapie, se îngrijea de ei în timp ce Marco le căuta a doua infirmieră, cea pentru tura de zi, pe lângă cea din timpul nopții, având în vedere că, de data aceasta, efectele colaterale erau apăsătoare pentru amândoi. S-a străduit chiar să facă *mai mult* decât el, ținând cont că Marco avea și serviciul, o avea și pe Adele, și nu petrecea tot timpul cu Probo și Letizia. Giacomo, în schimb, își petrecea tot timpul cu Probo și Letizia sau, cel puțin, era la dispoziția lor. Nu ieșea din casa din Piazza Savonarola decât pentru a le îndeplini nevoile, ca să cumpere mâncare sau medicamente de la farmacie. Își petrecea serile pregătind ceaiuri din plante, uitându-se la televizor împreună cu Probo sau ajutând-o pe Letizia la sudoku. Trăise douăzeci de ani la Florența, dar nici măcar o clipă nu i-a trecut prin minte să ia legătura cu vreunul dintre prietenii din tinerețe sau cu vreo fostă iubită, să se distreze puțin. Un lucru pe care Marco l-a observat cu tristețe a fost că nici măcar nu a încercat să stabilească o legătură ceva mai profundă cu Adele, așa cum s-ar fi așteptat – așa cum ar fi făcut el, în locul lui, cu o nepoată pe care nu o vedea niciodată. De fapt, se

anula pe sine în grija pentru părinții muribunzi: cu casca trasă pe ochi, cu respirația tăiată, de parcă ar fi fost în război. Chiar și după apariția infirmierei de zi, a continuat să le administreze medicamente, să le facă injecții, să le măsoare tensiunea arterială, până într-acolo încât infirmiera a crezut că el este medicul dintre cei doi fii. În același timp însă, îi era teamă să nu facă greșeli fatale și îi cerea mereu sfatul fratelui său, care era cu adevărat medic; de unde vrei să știu, răspundea el, sunt oftalmolog. Bătrânul demon al competiției cu Marco îl așteptase în casa aceea în toți anii din urmă, iar acum începuse din nou să-l chinuiască.

Dormea în camera sa din adolescență, dar că dormea e prea mult spus, fiindcă nu era zgomot venind dinspre camerele părinților săi care să nu-l facă să dea buzna la căpătâiul lor dintr-un salt, la orice oră din noapte, chiar înaintea infirmierei. O dată, pe la trei noaptea, l-a sunat pe Marco, speriat de o criză de dizenterie care, se temea, ar fi putut s-o omoare pe Letizia. Marco l-a liniștit, l-a sfătuit să aibă încredere în infirmieră, dar apoi s-a hotărât să se îmbrace și să se ducă și el în Piazza Savonarola; și odată ajuns acolo, urgența fiind depășită datorită unei pastile de loperamid, în livingul încăpător, rămas același de pe vremea când erau copii, cei doi frați s-au aflat la numai un pas distanță de împăcare, de reconciliere; și totuși, pentru că nici unul nu a făcut nimic pentru a împlini acel pas, nimic nu s-a întâmplat și nimic nu s-a refăcut. Se mai întâmplase și în alte dăți în acele zile, la spital, când Probo și Letizia se odihneau după tratament și cei doi frați alunecau afară din camerele lor și

se regăseau amândoi în penumbra holului. Toate acestea fiind ocazii perfecte pentru a-și spune ceea ce era de spus, pentru a-și ierta ceea ce era de iertat și pentru a îngropa o dată pentru totdeauna securea războiului; dar trecuse atât de mult timp încât, chiar dacă stinghereala rămăsese vie între ei doi, aproape că nu-și mai aminteau motivul acesteia. Deoarece părinții erau bolnavi, totul se reducea la vechea lor neînțelegere, dar de împăcat nu era doar aceea: privindu-i în starea în care ajunseseră, în timp ce se sfârșeau în paturile lor, nu era simplu de pus în cuvinte, dar atât Probo, cât și Letizia aveau responsabilitatea lor pentru lațul care le sugrumase familia după moartea lui Irene.

Pe neașteptate, la final de ianuarie, când protocoalele de chimioterapie au permis un scurt răgaz, Giacomo a cedat și s-a întors în America. Nu spusese niciodată că avea să rămână până la capăt, avea cursuri de ținut la universitate și multe alte lucruri de făcut, dar plecarea lui tot a părut bruscă și nefirească: nu vorbise deloc despre asta și așa, de nicăieri, pe-aci ți-e drumul. Poate și de aceea, absența lui a lăsat un gol – așa se întâmplase și în trecut, de altfel, pentru că Giacomo era genul de om care avea tendința să părăsească locurile și să lase un gol în urma lui. Marco a resimțit lovitura, dar, în aceleași zile, s-a pogorât asupra lui o neașteptată binecuvântare, sub forma unei scrisori de la Luisa. După aproape patru ani și, brusc, îi trimitea o scrisoare ciudată, în care îi vorbea despre o credință aztecă, potrivit căreia recompensa cea mai de preț rezervată celor care mureau în bătălie era să se reîncarneze într-un colibri. La începutul scrisorii însă,

îi zicea că-i e dor de el, iar la final îi cerea scuze pentru că, spunea ea, „făcuse un mare pocinog". Marco și-a petrecut o noapte întreagă rumegând sensul pe care-l putea avea acea scrisoare, mai ales acea ultimă frază, dar a doua zi a hotărât că, în cazul Luisei, ce avea de făcut nu era să-și muncească mintea, să interpreteze, să rumege sensuri, cu Luisa trebuia să-și dea frâu liber – sau să-i pună capăt, așa cum credea că o făcuse deja, or, din moment ce se vede treaba că nu era încheiat capitolul, să-și dea frâu liber. De aceea i-a răspuns printr-o scrisoare lungă și pătimașă, chiar așa, fără a se proteja, fără a se gândi la suferința pe care ea i-o provocase în urmă cu patru ani, când se retrăsese pe neașteptate din fața planului pus la cale cu doar câteva săptămâni înainte – oh, da, și încă cum și-l construiseră, noaptea, pe plaja din Renaione, cu luminile bărcilor pescărești strălucind pe suprafața liniștită a apei și focurile de artificii care țâșneau dinspre Livorno –, de a locui împreună și de a-și întemeia o familie mare, și când îi aruncase niște acuzații ciudate privind rigiditatea și încălcarea unor limite, care acuzații miroseau de la o poștă a sfaturi de la psihanalist, și dispăruse la Paris fără să-l mai fi căutat ori să-i fi scris, și cum trei ani la rând în august, la Bolgheri, abia dacă îl salutase, iar în ultimul an, al patrulea, nici nu mai venise, nici măcar o săptămână, nici măcar o zi. Marco nu s-a gândit la asta, nu și-a rumegat gândurile, nu s-a pus la adăpost și, încă o dată (a treia? a patra?), și-a dat frâu liber baierelor sufletului și i-a povestit despre viața nebunească pe care o ducea, despre iubirea care dădea pe dinafară, despre tristețe, forță, oboseală, despre venirea lui Giacomo,

despre prezența lui deopotrivă ciudată și familiară, despre golul pe care-l lăsase plecarea sa, și acesta deopotrivă ciudat și familiar, i-a povestit despre întrecerea dintre părinții săi care să moară primul și despre schimbul de roluri din ultima vreme, care aproape îi inversase între ei, și despre tandrețea provocată de toate acestea. La sfârșit, i-a spus că încă o iubește, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Luisa i-a răspuns repede, cu o scrisoare la fel de pătimașă: și ea continua să-l iubească, crezuse că stricase totul, era fericită să afle că nu e așa, și ea îl iubea, era tristă pentru părinții lui și-l admira nespus pentru ceea ce făcea, trecuse și ea prin asta cu doi ani în urmă, când i se întâmplase tatălui ei, dar, firește, amândoi deodată era ceva înnebunitor, și așa mai departe. Din acel moment, au reînceput să-și scrie așa cum făcuseră aproape jumătate din viață, scrisori ca odinioară, scrise cu stiloul, în plicuri ce se umezesc pe margine și timbre care acum se lipeau singure, pline de cuvinte de dragoste, de visuri, de povești despre copiii lor și chiar planuri de viitor, deși experiența le sugera amândurora să fie prevăzători când pășeau pe acel teren. În fine, lumea fantastică a iubirii imposibile dintre Marco și Luisa, care strălucea atunci când erau la distanță.

Cea dintâi a murit Letizia, la început de mai, cu câteva zile înainte de cea de-a șaptezeci și cincea aniversare. Docilitatea care pusese stăpânire pe ea de când se îmbolnăvise i-a acordat lui Giacomo timpul necesar să zboare din America pentru a fi prezent în persoană, împreună cu Marco și bătrâna Ivana, care venise tocmai din Castagneto Carducci pentru a-i fi alături până la final

„doamnei" sale, în momentul solemn în care plămânii ei hârâitori și-au dat ultima răsuflare. Nu și Probo, care nu era de față, ci rătăcea prin casă, agățat de cadrul de mers ca un urangutan, spumegând de furie, urmat la câțiva pași de infirmieră. O furie pe care Probo nu o manifestase niciodată în viața sa, și cel mai probabil nici măcar n-o încercase, dar care în acel moment, la apogeul schimbului de roluri dintre el și Letizia, părea singura forță ce-l mai ținea în viață.

Înmormântarea Letiziei a avut loc chiar de ziua ei de naștere. Luisa, venită de la Paris cu această tristă ocazie, le-a explicat celor doi frați că, în tradiția misticismului popular ebraic, să mori, precum Iacob, în preajma propriei zile de naștere era rezervat tocmai celui *tzadik*, adică „bărbatului drept", sau femeii drepte, adică *tzadeket*. În scrisorile pe care le schimbase cu Marco, nu pomenise nimic despre asta, dar a devenit limpede că, în ultimii ani, se reapropiase de religia familiei sale, tocmai ca urmare a morții tatălui său și a șirului de ritualuri și slujbe la care trebuise să participe în mijlocul comunității ebraice din Paris. Și oricum, aflându-se acolo în carne și oase, lângă Marco, iată că Luisa îi apărea din nou incertă, departe de vocea pătimașă ce răzbătea din scrisorile ei. Deși nu existaseră piedici reale, abia dacă s-au atins; o singură dată s-au sărutat, strâns îmbrățișați în fața carului funerar ce ducea sicriul, dar a fost un sărut fugar, pe ascuns, în care limbile abia dacă li s-au atins. În acele condiții, evident că nu avea rost să vorbească despre asta, așa că Marco a lăsat-o baltă, dar a rămas afectat.

Giacomo a plecat a doua zi după înmormântare, ducând în valiză un săculeț în care se afla o mână din cenușa mamei sale. Ce era de făcut cu întreaga urnă și cu toate celelalte a rămas în grija lui Marco. Avea același avion spre Paris ca Luisa, iar de acolo urma zborul spre Charlotte, așa că Marco s-a văzut nevoit să-i însoțească la aeroport pe amândoi și să-i vadă plecând împreună, fratele său și femeia vieții sale, și numai după ce își luase la revedere de la ei, în timp ce se îndepărtau, iar el îi spunea ceva și ea dădea din cap într-o parte, ca atunci când râdea cu poftă, doar în acel moment și-a dat seama că aceeași lume radioasă care o învăluia pe Luisa când era cu el – construită din aceleași amintiri, cu aceeași lumină și aceeași intimitate – o învăluia și când era cu Giacomo. Însoțindu-i cu privirea, Marco a perceput pentru prima dată în viața lui, la cei patruzeci și cinci de ani ai săi și la numai trei zile după ce își pierduse mama, împunsătura geloziei pe care o nutrea în relația cu fratele său: nu acea gelozie pentru ceea ce era sau fusese, ci pentru ceea ce ar fi putut să fie – fiindcă pentru prima dată, un sfert de secol mai târziu față de momentul în care ar fi trebuit să înțeleagă asta, și-a dat seama că, pe oricare dintre cei doi frați Carrera l-ai fi așezat alături de Luisa, rezultatul rămânea același. Tot ceea ce strălucea în ea, și despre care credea că numai el singur poate să vadă, provenea din îndepărtatele veri ale tinereții sale, în care se îndrăgostise de ea văzând-o cum crește, cum stă întinsă la soare, cum aleargă și se aruncă în marea din acel petic sălbatic de coastă – dar, și-a dat seama, exact aceleași lucruri, în exact aceleași momente, le văzuse și Giacomo. Nu

însemna că înțelesese cum stătuseră de fapt lucrurile dintotdeauna, dar a fost oricum un adevărat șoc.

Tot numai pe umerii lui a rămas și îngrijirea lui Probo, și el, de-acum, aproape în întregime mistuit de boală, dar agățându-se încă furibund de viață. Ramolit din pricina tratamentului cu analgezice și chinuit de avansul pe care Letizia i-l impusese, nu mai reușea să-și găsească pacea nici ziua, nici noaptea. Pentru Marco a fost penultima oprire din *Via Crucis*, aceea în care, odată ajunși – și bolnavul și cei care-l îngrijesc, cu toții –, se rugau ca sfârșitul să nu mai întârzie. De altfel, Probo, în limbajul halucinant al morfinei, îi ordona în fiecare zi să-l ia de acolo – ia-mă de-aici, ai promis că mă iei de aici, vreau să plec de-aici, ai înțeles? Dar când Marco a încercat, în fine, să tatoneze posibilitatea de a grăbi puțin procesul, medicul pe care i-l repartizaseră lui Probo cei de la Direcția de Sănătate Publică pentru gestionarea durerii, colegul său doctorul Cappelli, s-a făcut că nu pricepe, repetând că nu se putea anticipa cât timp va mai dura. Astfel că, după al nu știu câtelea chin, mi-ai promis, ești un cretin, du-mă de aici – a se consemna că el nu-i promisese nimic în afară de faptul că nu-l va lăsa să moară pe un pat de spital –, Marco a decis să facă totul cu mâna lui. Aceasta a fost ultima oprire, aceea care (persista mereu același dubiu) îi privește fie pe cei câțiva aleși, fie pe cei câțiva nenorociți: să-l ia din lumea asta – din milă, din ascultare, din sfârșeală proprie, din disperare, dintr-un simț al dreptății – pe cel care îl adusese pe lume. De aceea, Marco a știut cu precizie când a vorbit ultima dată cu tatăl său: i-a spus să se calmeze, să stea liniștit pentru că

de data asta chiar urma să-l ia de acolo, i-a făcut o primă injecție cu sulfat de morfină în afara protocolului de tratament indicat de doctorul Cappelli, s-a întins pe pat alături de el și l-a întrebat dacă e pregătit să se mute la Marylebone. Probo, îmblânzit în cele din urmă, a mormăit că da, a adăugat un șir de nume din care Marco n-a înțeles nimic, iar ultimele sale cuvinte, pe care Marco le-a auzit însă limpede, au fost „casa Goldfinger". Apoi a picat cu totul în somn și acesta a fost momentul când Marco Carrera, absolvent de medicină și chirurgie în 1984, specializat în oftalmologie în 1988, a făcut ceea ce a făcut, având acces la venele tatălui său și la morfina doctorului Cappelli.

A doua zi se împlinea exact o lună de la moartea mamei sale. A doua zi era aniversarea lui Probo. A doua zi, Probo era mort, ceea ce însemna, conform religiei Luisei, doi părinți *tzadikim*. De data aceasta însă, Luisa nu a mai alergat de la Paris pentru înmormântare, nici doamna Ivana de la Castagneto Carducci și nici măcar Giacomo din Carolina de Nord; n-au putut. Celor câțiva care au adus un omagiu trupului întins pe catafalcul din capelă și care îl întrebaseră cum se simte, Marco le-a răspuns: „Obosit". Cenușa care i-a fost înmânată după incinerare, deși provenea din același cuptor, era mult mai închisă la culoare și mai rugoasă decât cea a mamei sale.

SĂ DAI ŞI SĂ PRIMEŞTI (2012)

vineri 29 noiembrie

Domnule doctor Carradori? Acesta e încă numărul dumneavoastră?

16:44

Salutare, domnule doctor Carrera.
Da, acesta e numărul meu. Cu ce vă pot fi de folos?

16:44

Bună ziua. Îmi spuneţi, vă rog, când v-aş putea suna?

16:45

Uitaţi, acum sunt în Palermo, urmează să iau avionul spre Lampedusa. Dacă nu e urgent, mă puteţi suna după cină, când o să fiu deja instalat. E bine aşa?

16:48

Sigur că da. Nu aș vrea să vă deranjez. Sunteți acolo pentru naufragiul de luna trecută?

16:48

Da. Și nu doar pentru asta.
Insula aceea e un loc incredibil ca să dai și să primești. Dvs. cum mai sunteți?

16:50

Eh, din păcate, nu prea bine. Naufragiu și în ceea ce mă privește. Am nevoie să vă cer sfatul

16:51

Îmi pare rău. Dacă mă sunați diseară, vă stau la dispoziție

16:51

Mulțumesc, domnule doctor. Pe mai târziu

16:52

La revedere. Pe mai târziu

16:54

MASCA (2012)

–Alo?

–Bună ziua. Domnul doctor Carradori?

–Da, domnule doctor Carrera. Bună ziua. Cum vă mai este?

–Eh, în fine.

–Ce se întâmplă?

–...

–...

–...

–Chiar nu știu cum să vă spun. Adică nu știu în ce mod să vă spun ca să nu sune brutal.

–Atunci spuneți-mi așa, brutal.

–...

–...

–Adele...

–...

–...

–Adele?

–A murit.

–O, Doamne, nu...

–Din păcate, da. Acum opt zile.

—...

—...

—...

—Un accident în Alpii Apuani. Un accident dintr-acelea care nu ar trebui să se întâmple niciodată, dacă e să le dai crezare cățărătorilor...

—...

—... și care în cazul lui Adele impresionează cu atât mai mult. Cu siguranță vă va impresiona pe dumneavoastră, domnule doctor Carradori.

—De ce?

—Pentru că s-a rupt coarda, iată de ce. În timp ce se cățăra. Din cauza frecării cu stânca. Pac. Ruptă. Dar coarda nu ar trebui să se rupă. Niciodată. E făcută din poliester, cu un miez din material foarte rezistent, fir-ar să fie, *nu poate* să se rupă! Și cu atât mai mult nu trebuia să se rupă la Adele, pentru că dumneavoastră știți prea bine ce reprezintă o coardă pentru Adele! Ce reprezenta!

—Firul...

—Întocmai! Și-a petrecut jumătate din copilărie protejând firul acela, ce mama mă-sii, având grijă să nu se încurce, să nu se rupă. Și apoi...

—E îngrozitor.

—...

—...

—Of, să ne înțelegem. Nu-i ca și cum, dacă mi-ar fi murit într-un accident de mașină, aș fi fost mai împăcat. Dar așa, sincer...

—...

—...

–Careva ar putea să acuze firma care produce coarda, ca să...

–Se ocupă deja prietenii ei, cei care erau cu ea. Vor să dea în judecată compania care produce coarda, s-o aducă în fața legii. Emit acuzații. Dar eu le-am spus că nu vreau să știu nimic de toate astea, le-am spus să mă lase în pace și să se ducă naibii.

–De fapt, am spus „careva ar putea", dar e limpede că voiam să spun...

–Și-apoi mai e și procuratura care investighează, pune sechestru, mă calcă pe nervi. Doamna procuror de caz din Lucca m-a convocat, dar eu i-am spus verde-n față că nu merg, nu vreau nici măcar să-i ascult vorbind despre asta, despre accident.

–Aveți dreptate, domnule doctor Carrera.

–Da, știu că am dreptate. Dar...

–Dar?

–Dar mai e și motivul pentru care v-am deranjat, domnule doctor Carradori.

–Care ar fi acela?

–Mama lui Adele. Fosta mea soție. Fosta dumneavoastră pacientă. Nu știu cum să mă comport cu ea.

–Într-adevăr. Dar cum se mai simte dumneaei?

–Păi, nu prea bine.

–Se află tot în Germania?

–Da. Este internată într-o instituție privată, un soi de clinică psihiatrică de lux. Pare că starea i s-a cronicizat. Deși în ultima vreme dădea semne că...

–...

–...

–Mă scuzați, însă cred că am pierdut o bucată din ce ziceați. În ultima vreme dădea semne că...?

–Nu, nu ați pierdut nimic. Eu sunt cel care a lăsat fraza la jumătate.

–Ah, în regulă.

–În fine, nu i-am spus încă nimic. Și nu știu cum să fac. Cum aș putea să îi spun toate astea fără...

–Dar nu trebuie să fiți dumneavoastră cel care-i spune, domnule doctor Carrera. Vestea trebuie să i-o dea colegul german, în grija căruia se află.

–Dar eu nu-l cunosc. Nu l-am văzut niciodată.

–Cine plătește cheltuielile cu clinica?

–Pilotul. Tatăl fetei lor. De fapt, în discuție intră și fetița, Greta, sora lui Adele. Va trebui să i se spună și ei, iar aici o să fie altă problemă, pentru că în ultima vreme ele două începuseră, cum să zic, să fraternizeze.

–Trebuie vorbit cu bărbatul acela, după mine. L-ați cunoscut vreodată?

–Pilotul?

–Da. Îl cunoașteți?

–Nu. Adică l-am cunoscut atunci când am luat-o din nou pe Adele la mine, acum treisprezece ani, pentru că m-am dus s-o iau de la el de acasă, dar de atunci nu l-am mai văzut niciodată. De altfel, Marina s-a despărțit și de el.

–Dar el este cel care se ocupă de plata clinicii.

–Da.

–Asta înseamnă că trebuie să fie o persoană de bună-credință. Ar trebui vorbit cu el.

–Dar eu n-am nici o tragere de inimă să fac asta, domnule doctor Carradori. Asta e problema. Iată de ce v-am deranjat. Eu nu vreau să vorbesc cu nimeni despre cele întâmplate. Nu vreau să informez pe nimeni. Şi-apoi cum? La telefon? Trebuie să bat drumul până la München, ca să-i spun bărbatului care mi-a furat soţia că fiica mea e moartă? Nu mă simt în stare.

–Înţeleg perfect.

–Nici măcar nu mi-au dat cadavrul, fiind încă reţinut de procuratură, iar atunci când mi-l vor da, simt că abia dacă o să am tăria necesară să fac faţă înmormântării. Cum să îi mai şi anunţ pe ceilalţi?

–Atunci nu faceţi asta. Nu faceţi nimic din ceea ce nu vă simţiţi în stare.

–Pe de altă parte...

–Pe de altă parte?

–...

–...

–Mă scuzaţi...

–...

–Adevărul e că mai e ceva pe lângă toate astea, dar...

–...

–...

–...

–Sunt puţin... Mă scuzaţi. Iau anxiolitice.

–Nu vă faceţi griji.

–Ziceam că mai e ceva pe lângă toate astea.

–...

–...

–Spuneţi-mi.

– Acum doi ani, Adele a adus pe lume o fetiță. Nu se știe cine e tatăl, Adele n-a spus nimănui niciodată. Fetița este o minune a minunilor, domnule doctor, credeți-mă, n-o spun ca bunic, e un om cu totul nou, diferit: e brunețică, adică, de fapt, mulatră, are trăsături japoneze, părul creț și ochii albaștri. De parcă toate rasele s-ar uni în făptura ei, mă înțelegeți?

– Da. Foarte bine.

– Nu e un discurs rasist, sper că mă fac înțeles, spun „rase" pentru că e mai ușor așa.

– Înțeleg.

– E laolaltă africană, asiatică și europeană. E micuță, dar e deja cu mult înaintea vârstei ei: vorbește, înțelege, desenează, e un adevărat spectacol la cei doi ani ai săi. A crescut cu mine și cu mama ei, pentru că locuiam împreună. Eu îi sunt bunic, dar și un soi de tată.

– Firește.

– Și, evident, pentru ea continui să lupt, domnule doctor Carradori. Dacă n-ar fi fost ea, m-aș fi aruncat deja în apele fluviului.

– Păi, noroc cu ea, atunci.

– Și să știți că Marina a cunoscut-o pe fetiță. În ultimii ani, Adele a luat-o mereu cu ea, vara, când mergea să-și viziteze mama. Mai înainte, când m-am întrerupt, știți când nu mi-am terminat fraza?

– Da.

– Voiam să zic că în ultima vreme, din motive care-mi scapă, Marina părea să beneficieze mult de pe urma întâlnirilor cu nepoțica. Starea i se îmbunătățea. Cel puțin asta îmi spunea fata mea. Într-atât încât hotărâse să i-o

ducă mai des, începând cu Crăciunul acesta, pe care trebuia să-l petrecem la ea, dat fiind că-mi ceruse să le însoțesc, pe ea și pe cea mică, în Germania, și eu acceptasem. De aceea, chiar dacă eu nu i-aș spune nimic, pentru că nu mă simt în stare, pentru că n-am forța necesară, ea ar da cu siguranță un semn de viață la un moment dat, și-atunci ar trebui să-i spun că Adele e moartă și că eu nici măcar nu i-am spus...

– Vă înțeleg, domnule doctor Carrera. Aveți dreptate.

– Mi-a făcut mult rău femeia aceea, dar a suferit și încă suferă mult, chiar mai mult decât mine, iar tragedia asta i-ar putea fi...

– ...

– ... în fine, nu pot să nu mă interesez de starea ei, deși în același timp nu am nici forța, nici dorința să mă ocup efectiv de ea. Înțelegeți?

– Da, înțeleg, și știți ceva? Ați făcut bine că mi-ați telefonat, pentru că pot să vă ajut. Voi vorbi eu cu colegul meu din Germania care o are în grijă pe fosta dumneavoastră soție, și voi vorbi și cu dumneaei, dacă va fi posibil. Voi vorbi și cu tatăl fetei, voi vorbi chiar și cu fata. Câți ani mi-ați spus că are?

– Cine, Greta?

– Sora fiicei dumneavoastră.

– Da, Greta. Doisprezece. Dar nu e nevoie...

– Eu nu vorbesc germana, dar ei or fi știind engleză, nu? Dacă ziceți că el e pilot de avioane, sigur știe. Așadar, dacă sunteți de acord, mă îngrijesc eu să vorbesc cu toți, iar dumneavoastră nu trebuie să vă mai bateți capul cu asta.

–Dar cum o să procedați? Sunteți la Lampedusa, trebuie să lucrați. Eu mă gândeam la un avocat, un împuternicit, voiam doar să vă rog să-mi indicați...

–Uitați, am ajuns aici încă din seara asta, dar în realitate trebuie să-mi reiau atribuțiile abia peste o săptămână. Ideea e că la Roma nu aveam nimic de făcut, pe când aici se găsește mereu câte ceva, cu situații de criză care izbucnesc la tot pasul și toți supraviețuitorii naufragiului încă aici. Dar dacă îmi dați datele de contact, mâine iau din nou avionul, mă duc la Palermo, apoi la München și o să stau de vorbă cu aceste persoane. Nici un împuternicit nu ar putea fi mai potrivit decât mine, credeți-mă.

–Dar e prea mult. N-aș ști cum...

–La urma urmei, e meseria mea să mă ocup de ceea ce e fragil în mijlocul unei urgențe.

–În fapt, toată situația e urgentă.

–Și, mai cu seamă, e și multă fragilitate.

–Mda, firește, și asta. Marina știți în ce stare e, Greta e încă o copilă...

–Nu la ei mă refeream.

–Dar la cine vă refereați?

–La dumneavoastră, domnule doctor Carrera. Acum trebuie să vă gândiți la propria persoană. Trebuie să vă gândiți strict la dumneavoastră, aveți motive cu duiumul să nu vreți să vă ocupați de ceilalți. Mă înțelegeți?

–Da...

–Vă vorbesc ca psihiatru, dar și ca prieten, dacă îmi îngăduiți. Acum nu trebuie să vă gândiți la nimeni altcineva decât la dumneavoastră.

–Și la cea mică.

–Nu! Nu confundați lucrurile, domnule doctor Carrera. Dumneavoastră sunteți acum în pericol, pentru că ceea ce vi s-a întâmplat e îngrozitor și v-ar putea doborî la pământ. Nu trebuie să vă gândiți la alții, pericolul vă privește strict pe dumneavoastră. Vă aduceți aminte, în avion, cum trebuie să vă comportați în caz de urgență? Vă aduceți aminte cum trebuie procedat cu masca de oxigen?

–Mai întâi să ți-o pui ție și apoi copiilor.

–Întocmai. Mai devreme mi-ați zis că dacă nu ar fi fost nepoțica, v-ați fi aruncat deja în apele fluviului. Iar eu v-am răspuns: noroc c-o aveți pe această fetiță. Deci, de aruncat în apele fluviului nu vă puteți arunca. Dar nu puteți nici să plutiți în derivă, să vă abandonați. Nu puteți pentru că trebuie să aveți grijă de cea mică. Cum o cheamă?

–Miraijin.

–Poftim?

–Mirai-jin. E în japoneză.

–Mirai-jin. Frumos.

–Înseamnă „om nou", „om al viitorului". „Om" fiindcă Adele nu a vrut să știe sexul copilului dinainte și era, de altfel, sigură că va fi băiat.

–Înțeleg. Dar i se potrivește și unei fetițe.

–Oh, da. Iar ea este așa de feminină. De Miraijin zic. E încă atât de mică, dar la naiba, e chiar femeie, știți?

–Vă cred.

–Are comportamente chiar de...

–...

–Mă scuzați, v-am întrerupt. Ce spuneați?

–Spuneam că acum trebuie să vă gândiți la dumneavoastră, la ce e de făcut ca să simțiți din nou acea dorință de a vă ridica dimineața din pat.

–Păi, pentru Miraijin.

–Nu! Pentru că, în felul ăsta, nu sunteți decât o frunză în vânt. Dorința aceea e nevoie s-o găsiți înăuntrul dumneavoastră. Numai așa vă veți putea ocupa cu adevărat de nepoată. Copiii sunt incredibili, să știți: percep mai degrabă ceea ce este trecut sub tăcere decât ceea ce se spune. Dacă v-ați ocupa de Miraijin cu tot golul ăsta în suflet, i-ați transmite acel gol. În schimb, dacă încercați să umpleți acel gol, și nici nu contează dacă vă iese sau nu, e de-ajuns să *încercați* să-l umpleți, atunci îi veți transmite acel efort, iar acel efort nu e nimic altceva decât *viața* însăși. Credeți-mă. Eu mă ocup zi de zi de persoane care au pierdut totul, adesea sunt singurii supraviețuitori rămași din întregul lor nucleu familial. Au probleme materiale de toate felurile, iar uneori suferă și de boli grave, dar știți pe ce anume ne concentrăm?

–Nu...

–Pe dorințe, pe plăceri. Fiindcă, până și în situația cea mai dezastruoasă, dorințele și plăcerile supraviețuiesc. Noi suntem cei care le cenzurăm. Când suferim pentru că am pierdut pe cineva drag, ne cenzurăm libidoul, deși tocmai asta ne-ar putea salva. Îți place să te joci cu mingea? Joacă-te. Îți place să te plimbi pe malul mării, să mănânci maioneză, să-ți dai unghiile cu ojă, să prinzi licurici, să cânți? Fă-o. Asta nu-ți va rezolva nici una dintre probleme, dar nici nu le va agrava, iar, între timp,

corpul ți se va fi sustras acelei dictaturi a durerii, care vrea să-l mortifice.

–Și eu ce ar trebui să fac?

–Nu știu, sunt lucruri complexe, nu se pot discuta la telefon. Dar, în principiu, trebuie să rețineți că în acest moment sunteți fragil, sunteți în pericol. Și mai trebuie să încercați să salvați de la naufragiu toate lucrurile care vă plac. Mai jucați tenis?

–Da.

–La fel de bine ca în tinerețe?

–În fine, mă descurc onorabil.

–Atunci, jucați tenis. De exemplu.

–Bun! Și Miraijin? Nu vreau să mă mai despart nici o clipă de ea, e limpede? Nici măcar ca să joc tenis. Eu nu vreau să-i mai încredințez nimănui altcuiva ființa pe care o iubesc, fie ei surferi, alpiniști sau bone...

–Sunt de acord, e întru totul de înțeles. Dar nimeni nu vă interzice s-o luați cu dumneavoastră când mergeți să jucați.

–Asta ar trebui să fac pentru a-mi regăsi pofta de viață? Să merg să joc tenis, cărând-o după mine pe Miraijin?

–Nu spun că o să vă revină pofta de viață. Probabil că nu se va întâmpla. Dar măcar veți trăi. Măcar veți face un lucru pe care doliul ar vrea să vi-l cenzureze, pentru că vă produce plăcere.

–Tatăl meu era un cititor împătimit de SF-uri. Avea seria aproape completă a romanelor din colecția Urania, de la primul număr la opt sute nouăzeci și nouă. Era chiar obsedat, într-atât încât îi lipseau numai patru

numere. Dar din clipa când a murit Irene, sora mea, în 1981, și până la moartea lui, acum opt ani, nici n-a mai cumpărat, nici n-a mai citit vreunul.

– Iată. Este exact ceea ce vă recomand să *nu* faceți. Știți ce anume vă aduce plăcere: faceți acel lucru, nu vă pedepsiți. Luați mereu fetița cu dumneavoastră și îngrijiți-vă de ea în timp ce faceți ceea ce vă place. Altă cale nu e. Firește, ar fi mai bine dacă v-ar urmări cineva în acest parcurs, dar, dacă nu-mi amintesc greșit, sunteți destul de rezervat în ceea ce ne privește pe noi, psihiatrii.

– Psihanaliștii. Am fost mereu înconjurat de psihanaliști, și cu toate astea toți cei din jurul meu au continuat să sufere ca niște animale, așa că în cele din urmă vina era a mea. Am un dinte împotriva psihanaliștilor; cu psihiatrii nu am nimic.

– N-aveți nimic nici măcar împotriva psihanaliștilor, ascultați-mă pe mine. Dar, oricum ar fi, nu vă sfătuiesc să vă schimbați firea tocmai acum. Dacă nu vreți să vă lăsați pe mâinile unuia dintre colegii mei de breaslă, luați măsurile acestea de unul singur. Dar vă rog din suflet, cel mai important e să vă gândiți la propria persoană. Să vă puneți masca de oxigen. Să respirați. Să vă țineți în viață.

– Mulțumesc pentru sfat. Voi încerca să-l urmez.

– Chiar vă rog. Și trimiteți-mi prin SMS numele și datele de contact ale persoanelor cu care trebuie să iau legătura în Germania, astfel ca mâine-dimineață să pot pleca.

– Gestul dumneavoastră mă unge pe suflet, domnule doctor Carradori. Sincer.

– Așa cum vă spuneam, e munca mea.

–Și chiar am de gând să vă plătesc pentru toată treaba asta.

–Nici să nu vă treacă prin cap, domnule doctor Carrera. Ziceam că e munca mea în sensul că e un lucru la care mă pricep.

–Fie, dar măcar cheltuielile de călătorie permiteți-mi să...

–Stați liniștit. Sunt ani întregi de când nu mai plătesc pentru vreun bilet de avion. Cu siguranță unul nu o să mă aducă la sapă de lemn.

–Domnule doctor, nici nu știu ce să mai zic. M-ați emoționat.

–Nu spuneți nimic. Mai curând, eu știu ce am de spus pilotului, fetiței, până și colegului meu de la clinică, dar privitor la ceea ce trebuie să-i zic fostei dumneavoastră soții, am nevoie să știu cum aveți de gând să vă comportați față de ea.

–În ce sens?

–Dacă ar vrea să vină în Italia pentru înmormântare, ați accepta să o revedeți, să o găzduiți?

–Nu cred că e în stare să călătorească, domnule doctor Carradori. Nu cred că este autonomă.

–Am înțeles, dar nu se știe niciodată. Din experiență, vă pot spune că anumite șocuri emoționale pot duce în anumite cazuri la suspendarea temporară a sindromului invalidant, și nu e vorba, firește, de vindecare, ci de îndepărtarea pe ici, pe colo a neputințelor fizice pe care acesta, adică sindromul, le produce.

–Eu n-aș avea nimic împotrivă să o găzduiesc.

– Iar în privința celei mici, a lui Mirai-jin. Credeți că i-o veți putea duce din când în când acolo unde se află ea, așa cum făcea fiica dumneavoastră? Îmi dau seama că e prematur acum, dar mai devreme sau mai târziu se va pune și problema aceasta.

– Cred că i-o voi putea duce, da.

– Firește, când vă veți simți ceva mai bine. Deocamdată, ascultați-mi sfatul, concentrați-vă pe respirație.

– Bine, domnule doctor. Vă mulțumesc din suflet.

– Așadar, trimiteți-mi tot ceea îmi trebuie prin SMS, vă rog. Adrese, nume, numere de telefon. Sau mai degrabă pe WhatsApp, pentru că aici linia de telefonie e mai slabă decât semnalul de internet. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

– Trimit totul imediat, domnule doctor Carradori.

– Bun. Iar eu plec mâine.

– Mulțumesc sincer.

– Ați făcut foarte bine că m-ați sunat, știți?

– Îmi dau seama acum.

– Și asta înseamnă că într-adevăr vreți să vă puneți masca aia.

– Mi-am mai pus-o o dată, domnule doctor. Când a murit sora mea.

– Corect. Iar acum o să v-o puneți din nou.

– Altă cale nu-i...

– Întocmai. Or, eu țin... la dumneavoastră, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

– Și eu țin la dumneavoastră, domnule doctor Carradori.

–Şi dacă mă încadrez în timp, la întoarcerea de la München, o să trec şi prin Florenţa. V-ar surâde ideea? Aşa v-aş putea da toate detaliile în persoană.

–Fireşte că-mi surâde. Dar vă rog să nu vă chinuiţi şi cu asta...

–Am zis „dacă mă încadrez în timp". Repet, reîncep serviciul peste o săptămână.

–De acord.

–Aş cunoaşte-o şi eu pe cea mică. Şi poate facem şi un schimb de mingi pe teren, ce ziceţi?

–Să jucăm tenis?

–Eu nu mai joc aproape deloc, dar, în fine, ar fi pentru amuzament. Oricum, şi când eram tânăr şi antrenat, tot m-aţi bătut cu 6-0 6-1.

–Eh, bine, acum patruzeci de ani.

–Luăm fetiţa cu noi şi facem o partidă. OK?

–OK.

–Atunci vă spun la revedere deocamdată. Aştept toate informaţiile.

–Vi le trimit imediat.

–La revedere, domnule doctor Carrera.

–La revedere, domnule doctor Carradori. Şi mulţumesc pentru tot.

–Fiţi tare. Şi pe curând.

–Pe curând.

BRABANTÌ (2015)

Bolgheri, 19 august 2015

Dragă Luisa,

De ani buni, când vorbesc cu tine, am impresia că nu vorbesc doar cu tine. Când mă refer la „tine", mă gândesc la fata pe care o iubesc de când aveam douăzeci de ani și care a devenit femeie, mamă, iar acum chiar bunică. De ceva vreme, când vorbesc cu tine, pe lângă acea fată, sau acea parte din ea care supraviețuiește în tine, mi se pare într-adevăr că vorbesc și cu o străină. Ba, mai mult, ca să fiu sincer până la capăt: mi se pare că vorbesc cu psihanalista ta, cum o cheamă? Madame Briccoli, Strippoli? Îmi dau seama de asta, Luisa. Îmi dau seama, pentru că recunosc deja din zbor vocea psihanaliștilor care-mi vorbesc prin persoanele pe care le iubesc. Am avut de-a face cu ei toată viața. Îmi dau seama.

E adevărat, ceea ce mi-ai zis ieri despre Giacomo, după toți acești ani, m-a zguduit. Dar mai greu, Luisa mea, mult mai greu mi-au picat cuvintele pe care mi le-ai adresat după aceea. Pentru că, în neputința ta de a-mi spune

despre Giacomo, dacă mă străduiesc, pot încă s-o recunosc pe fata pe care o iubesc, să-mi spun mie însumi că „așa s-a întâmplat" și s-o accept ca atare. Am cincizeci și șase de ani și a trebuit să accept lucruri mai rele de-atât. Dar faptul că în fața uimirii mele, când în cele din urmă ai decis să deșerți sacul (da, fie, și a furiei mele, destul de justificată, acordă-mi măcar atât), în loc să-mi ceri pur și simplu scuze, tu ai fost în stare să execuți a nu știu câta piruetă cu scopul de a te apăra de mine, fiindcă deodată eu deveneam pericolul pe care trebuia să-l ocolești, ba chiar violatorul de limite pe care să-l gonești înapoi, cel care-și proiectează toate vinovățiile asupra ta, astea nu sunt vorbele tale. Astea-s ale ei, cum o cheamă? Madame Propolì? Struffelli? Cum dracului o cheamă? Nu cumva tot din gura ei a ieșit și toată tirada aia pe care mi-ai ținut-o despre eroism? Despre viziunea mea eroică asupra vieții, care manipulează și strivește pe oricine îmi stă aproape?

Greșesc, Luisa?

În realitate, așa sunt eu, așa am fost mereu, încă din copilărie: adevărul e că m-am schimbat foarte puțin și nimeni n-o știe mai bine decât tine. Am o viziune eroică asupra vieții? Simt nevoia să mă văd mereu ca un erou? Se prea poate, dar așa a fost dintotdeauna, nu e nimic nou la mijloc. Nu e nimic nou în mine, dacă e ceva ce mi s-ar putea imputa, atunci abia asta e. Ești plictisitor, Marco. Asta puteai să-mi spui. Chiar dacă, ulterior, lucrurile s-au schimbat de la sine într-un mod atât de brutal, încât privilegiul de a duce o viață cu adevărat plictisitoare eu nu l-am avut niciodată. Acum, de exemplu, sunt nevoit să-mi regândesc o mare parte din viață, trebuie s-o construiesc din

nou de la capăt în lumina a ceea ce, în toți acești ani, până ieri, nu mi-ai spus niciodată.

Pentru că eu l-am acuzat pe Giacomo. L-am acuzat fățiș în legătură cu noaptea aceea blestemată. Era o perioadă în care Irene se simțea rău și asta se vedea. În toată vara aceea, eu am pierdut-o din vedere o singură seară, acea seară, ca să ies cu tine; însă rămânea el cu ea, așa că nu-mi făceam griji. Am ieșit liniștit din casă, înțelegi, pentru că rămânea el cu ea. De aceea l-am acuzat apoi. Am și acum în fața ochilor chipul său congestionat în timp ce-l acuzam. L-am făcut netrebnic. I-am zis că Irene era moartă din cauza lui. Am făcut asta și știu că e îngrozitor, mi-am regretat vorbele pentru tot restul vieții. Dar n-aș fi făcut niciodată așa ceva dacă aș fi știut că și el era îndrăgostit de tine.

Și înțeleg că tu nu mi-ai spus nimic atunci. Aveai doar cincisprezece ani, toată situația te depășea. Și până când nu ne-am regăsit, înțeleg că ai continuat să nu-mi spui: plecaseși să trăiești la Paris, nu ne mai vedeam, cum ai fi putut să-mi spui? Dar, Luisa, deja nu mai înțeleg de ce nu mi-ai spus când am început să ne întâlnim din nou. De ce în toți anii ăia nu mi-ai spus niciodată? Vrei să-ți fac o listă cu ocaziile în care ai fi putut să-mi spui? Sunt toate momente pe care le am încă sculptate în amintire, iar tu nu mai erai o puștoaică, erai o femeie în toată firea, aveai doi copii, urma să înfrunți tăvălugul unui divorț, puteai s-o faci; de ce n-ai făcut-o? De ce m-ai lăsat să cred în continuare că Giacomo fugea de mine, când de fapt el fugea de tine?

Apoi, când vremurile s-au înrăutățit, divorțuri, mutări, ba împreună, ba nu împreună, pot înțelege din nou de ce în toți anii aceia nu mi-ai spus. Dar, pentru numele

lui Dumnezeu, când am început iar să ne scriem, în timp ce părinții mei se stingeau și Giacomo intrase din nou în scenă, de ce nu mi-ai spus atunci, de ce nu mi-ai scris despre asta? Sau când au murit și ai venit la înmormântarea mamei, iar Giacomo era acolo, și eu chiar v-am însoțit pe amândoi la aeroport, de ce nu mi-ai spus atunci? Sau în vara aceea? De ce nu mi-ai spus în acele trei zile petrecute la Londra? Giacomo dispăruse, iar eu rămăsesem din nou rănit. De ce nu mi-ai spus, în camera aceea fabuloasă de la hotelul Langham, că nu venise la înmormântarea tatei pentru că se temea să te reîntâlnească? Și în august, la Bolgheri, când te-ai întors din Kastellorizo și ne-am petrecut împreună restul verii? De ce nu mi-ai spus când ne-am dus, doar tu și cu mine, să împrăștiem în mare, la Vâltori, cenușa amestecată a mamei și a tatei, iar absența lui Giacomo era înfiorătoare? De ce nu mi-ai spus acolo, pe mica ambarcațiune a domnului Silberman, în timp ce împrăștiam cenușa la apus, că și Giacomo fusese mereu îndrăgostit de tine? Că acela era adevăratul motiv al fugii sale? Și că în timp ce nu răspundea la e-mailurile pe care eu mă încăpățânam să i le trimit an după an, în speranța că mă va ierta, el îți scria ție? Și de ce nu mi-ai spus nici de atunci încolo, cu oricare altă ocazie, cum ar fi în august la Bolgheri, în toți acești din urmă ani? Era de-ajuns să mă iei deoparte într-o dimineață, așa cum ai făcut-o ieri, și să-mi spui toate lucrurile pe care nu mi le spuseseși până atunci.

Dar mai ales, având în vedere că mă învățasem să trăiesc cu acea vină, de ce ieri-dimineață, în schimb, m-ai luat deoparte și mi-ai spus? Pentru ce motiv nebunesc mă obligi acum să reconsider ruptura dintre mine și fratele

meu? După toate câte mi s-au întâmplat? Nu contează dacă m-am supărat sau nu, ieri eu nu te-am întrebat decât: de-ce-mi-o-spui-acum?

Dar nimic, tăcere, și uite că în punctul ăsta sare în apărarea ta Madame cum-s-o-fi-numind, Bracciolì, Croccantì. Am dreptate? Cum își permite ăsta să-ți reproșeze ceva, să protesteze? Toate nenorocirile, el le-a adus dintotdeauna, cu familia lui nenorocită, cu viața lui nenorocită; cum își permite să te învinuiască? Cu viziunea lui eroică asupra vieții, cu pretenția ca oamenii să fie infailibili, adică întocmai eroici?

Greșesc, Luisa?

Nu vă lăsați acuzată, doamnă, nu vă lăsați învinovățită, victima sunteți dumneavoastră, aveați doar cincisprezece ani, întreaga viață v-a fost marcată de ruina acelei familii; nu ți-a spus oare așa?

Brabantì. Așa o cheamă. Madame Brabantì.

Am făcut socoteala, Luisa, și mi-a rezultat că noi doi ne-am despărțit cu o singură dată mai mult decât dățile în care am reînnodat legătura. Jur. Deci, tehnic vorbind, nici măcar n-ar fi nevoie să ți-o mai spun, dar peste o oră te voi însoți la aeroport, și tu vei pleca, și ne vom lua la revedere, și-atunci eu îți voi spune ca de obicei, și-ar fi bine ca de data asta să nu ne mai întoarcem asupra chestiunii:

adio.

Marco

PE BUZELE TUTUROR (2013)

După moartea lui Irene, unii dintre membrii familiei Carrera au avut nevoie de ani întregi ca să-și recapete suflul, iar alții n-au mai reușit niciodată. Erau o familie, dar durerea i-a separat. Treizeci și unu de ani mai târziu, moartea lui Adele a găsit nucleul deja fărâmițat: cenușa lui Probo și a Letiziei – împrăștiată în apele Mării Tireniene Centrale, Marco și Giacomo – incapabili să-și mai vorbească, nimic, deci, care să poată fi stricat mai mult decât era deja; deși la fel de copleșitoare, moartea aceea a părut mai puțin gravă. A părut mai puțin gravă mai ales pentru că un singur om i-a îndurat consecințele, Marco, iar Marco, de unul singur, a făcut față pierderii fiicei sale așa cum familia lui toată n-a fost în stare să facă față morții lui Irene. Doctorul Carradori, fost psihanalist al soției lui, a intervenit în sprijinul său cu câteva gesturi salvatoare, iar asta a fost suficient pentru ca Marco să rămână în picioare și să ducă în continuare o viață pe care n-ar mai fi vrut, de fapt, s-o trăiască.

Ca prim gest, Carradori și-a asumat sarcina s-o informeze despre tragedie pe fosta sa pacientă, pe mama lui Adele, călătorind până la clinica unde era internată,

în partea de nord a Bavariei; cu toate că-i aducea vestea aceea îngrozitoare, a reușit să-i recâștige încrederea de care se bucurase cu cincisprezece ani în urmă, ba chiar s-o emoționeze (boala de care suferea se manifesta și prin reducerea ei la o stare de aparentă indiferență în legătură cu orice fel de stimul exterior), dar, mai ales, a reușit să aplice o regulă de aur în gestionarea stresului post-traumatic, care făcea ca mila reciprocă să domine toate celelalte stări sufletești în rândul supraviețuitorilor. Drept urmare, datorită intervenției sale, ea și Marco au reînnodat o legătură care încetase să mai existe după despărțirea lor. Era conștient că amestecul lui în viața unor ființe umane atât de aproape de ruptură fusese un hazard, dar faptul că, pentru a folosi o expresie prea puțin profesională, în cele din urmă *funcționase* n-a fost o surpriză pentru el: funcționa în rândul populațiilor lovite de nenorociri colective și funcționa inclusiv în micile tragedii individuale. A fost însă și o ușurare, fiindcă i-a oferit dovada că teoriile cărora le consacrase întreaga sa viață erau fondate.

Lucrurile s-au petrecut astfel: așa cum o tragedie duce adesea la ruperea pactului care ține laolaltă o familie unită, întocmai aceeași tragedie poate avea efectul contrar dacă familia e deja destrămată, apropiindu-i din nou pe membrii supraviețuitori, chiar dacă ani de zile s-au războit, și-au făcut rău unii altora, s-au îndepărtat și s-au ignorat cu toate forțele lor. Era vorba despre teoria pietrei aruncate în apă: dacă suprafața apei e liniștită, atunci o tulbură, dar dacă e deja agitată, dimpotrivă, o liniștește.

Așa că, de dragul nepoatei lor, Marco și Marina au început să se întâlnească din nou. Marco mergea uneori în Germania cu fetița, i-o ducea Marinei la clinică și rămânea în cameră – sau în grădină – împreună cu ele și cu Greta, cealaltă fiică a Marinei, iar uneori chiar le ducea afară, ca să se plimbe prin parcul din apropiere. Nu-l mai încerca nici un resentiment față de fosta lui soție – doar milă, de fapt, pentru viața la care fusese redusă și pentru condiția de *shakul* pe care o împărtășea acum cu el. Îndeplinea, în acele întâlniri, o sarcină pe care o considera necesară – sarcină pe care fiica lui o îndeplinise cu statornicie și duioșie cât fusese în viață și care acum, ca un soi de moștenire în răspăr, îi revenise lui.

Al doilea gest al lui Carradori a fost să-i dăruiască lui Marco Carrera un hamac. I l-a adus la Florența, când s-a întors din prima vizită la clinica Marinei: un hamac pliant, de fabricație japoneză, care putea fi transportat într-un sac micuț și montat oriunde în doar două minute. Un hamac mititel. Un hamac pentru copii. La telefon, după ce Marco îi spusese de moartea lui Adele, Carradori îl sfătuise să se străduiască din răsputeri să facă lucruri care-i plăceau, să se răzvrătească în fața ideii că doliul ar trebui să-l paralizeze, și-atunci Marco îl lăsase să întrevadă o luminiță, aducându-i nu atât o obiecție de ordin ideologic („nimic nu-mi va mai putea face plăcere"), cât practic: de aici înainte, el voia să fie mereu lângă cea mică, nu voia să i-o mai încredințeze nimănui altcuiva, așa că era imposibil să se dedice tenisului (în momentul acela, așa, pe loc, singura plăcere care-i venise în minte era tenisul) având în grijă o copilă de doi ani.

Atunci, Carradori îi sugerase s-o care după el, oricând și oriunde, iar sfatul era cel corect, desigur, dar una era să i-l dea așa, la telefon, și basta, și cu totul altceva, să se prezinte la el acasă cu problema practică deja rezolvată.

Dăduse peste acel hamac într-un magazin de articole sportive, în aeroportul din München, în timp ce se învârtea pe acolo așteptând îmbarcarea pentru zborul său, și un soi de instinct l-a împins să i-l dăruiască lui Marco. Era oferta săptămânii, în loc de 104 euro costa 62,99. Hanmokku se numea – transliterarea Hepburn a caracterelor ハンモック, care înseamnă întocmai „hamac" în limba japoneză. Era acolo, disponibil în diferite culori și mărimi, pentru adulți și copii: cadrul era dintr-un oțel ușor, era foarte simplu de pliat și ocupa foarte puțin spațiu – încăpea, mai mult sau mai puțin, într-un sac de tenis. Carradori cunoștea destul de bine comportamentul psihicului uman aflat sub dictatura doliului și știa că, pentru a i te împotrivi, era nevoie să treci mai întâi prin alte răzvrătiri periferice, chiar și smintite, chiar și periculoase, așadar, a simțit un impuls de a i-l dărui lui Marco Carrera pentru ca el să facă din acel hamac propriul instrument al răzvrătirii, dacă nu chiar împotriva doliului, atunci măcar a ritualului său de mortificare. Indiferent ce și-ar fi dorit să facă, chiar și seara sau noaptea, n-ar mai fi fost nevoit să renunțe la acel lucru pentru a rămâne acasă cu fetița, ci, dat fiind că nu mai avea de gând să i-o încredințeze unei bone, putea s-o care astfel cu el, iar ea putea să doarmă acolo unde era el, în hamacul acela. Dacă te gândeai fie și numai pentru un minut, părea o treabă nesocotită, fiindcă – în primul rând – pentru

a îndeplini acea funcție existau deja cărucioarele, dar mai ales – în al doilea rând – problema de rezolvat nu era aceea, ci disperarea care vuia în pieptul lui Marco, neputința lui fie și numai de a vorbi despre acele plăceri ale vieții – or, amândoi știau prea bine asta. Dar tocmai pentru că o știau amândoi și datorită acelei bine-venite eschive cum că la mijloc ar fi fost vorba, de fapt, de o problemă practică, remarcă ce-i scăpase lui Marco așa, din întâmplare, din ciudățenie, din distanță luată față de realitate, din rușine sau din cine știe ce alt motiv, hamacul acela a reușit să creeze bula înăuntrul căreia Marco a putut să-i urmeze sfatul lui Carradori; tocmai fiindcă era un hamac, iar hamacele au ceva însuflețitor în ele, și era dotat cu un cadru transportabil, iar Marco nu știuse vreodată până atunci că ar exista hamace cu suport transportabil, și în plus era chiar japonez, or, Miraijin este un nume japonez, iar în misterul concepției sale se afla, cu siguranță, ceva japonez. În sfârșit, hamacul era o plasă amăgitoare (ca întotdeauna: în grădini, în cabane, până și în dormitoare, hamacele sunt doar niște plase amăgitoare), or, exact de o plasă avea nevoie Marco pentru a-și concepe propria răzvrătire. Datorită insolenței acelui obiect, Marco Carrera a reușit să fie insolent în legătură cu propriul doliu.

Tenisul, de acord: turneele pentru cei de peste cincizeci de ani, organizate prin toată Toscana, apoi pentru cei de peste cincizeci și cinci de ani, pe urmă cele la dublu pentru cei cu vârste însumate de peste o sută, împotriva adversarilor săi din vremea adolescenței, acum fără păr, fără arbitru, în nocturnă. Monta hamacul direct

pe teren, în aer liber sau, dacă era iarnă, pe cel acoperit cu balon presostatic, o așeza acolo pe cea mică, deja adormită în mașină, o înfofolea într-o pătură dacă era rece, ea dormea, el juca (și aproape întotdeauna câștiga), apoi demonta totul și se întorcea acasă, arborând aceeași insolență ca atunci când venise, uneori ducând în mână cupa. Din cauza asta, *ajunsese pe buzele tuturor* – cum se spune la Florența când lumea vorbește mult despre tine. Da, era pe buzele tuturor și îi făcea plăcere s-o știe, dar nu aceea a fost plăcerea care l-a protejat.

A început să-și arate din nou disponibilitatea de a participa la conferințe. De ani buni încetase să se mai țină la zi cu propriul domeniu științific, de ani buni devenise un oftalmolog oarecare, fără pasiunea cercetării. Nu mai putea să recupereze terenul pierdut. Dar avea prieteni neurologi, psihiatri, pasionați de muzică sau de artă în general, care organizau colocvii pentru a-și reuni într-un singur loc pasiunile, iar, în cadrul acelor colocvii, Marco Carrera avea încă un cuvânt de spus, împletindu-și propriile interese: pentru ochi, pentru fotografie, pentru animale. Să se strângă cu ceilalți colegi, de două sau de trei ori pe an, sub misterul de a privi și de a fi privit, să elaboreze o lucrare aducând laolaltă, să zicem, strabismul, refracția totală și vaca de pe albumul *Atom Earth Mother*[1], să urce pe acele podiumuri și s-o susțină în fața publicului la Florența, la Prato, la Chianciano Terme, a reprezentat o adevărată răsplată. O lua mereu pe fetiță

[1] Titlul corect al albumului este *Atom Heart Mother*, lansat de Pink Floyd în 1970.

cu el, chiar și la sesiunile din timpul zilei, îi semnala prezența fără nici o rușine montând hamacul în rândul întâi, chiar dacă ea nu dormea, preferând să stea lângă el, asculta intervențiile celorlalți, și-o susținea pe a lui, apoi demonta totul și se întorcea acasă, sărind peste gustările de după sau dineurile oficiale. Și în cazul acesta, naturaleța cu care accepta ca, datorită acelui hamac, să ajungă pe buzele tuturor, numai să nu se despartă de Miraijin, reprezenta tot un act de nesupunere care conferea *eros* – ar fi zis Carradori – efortului de a se sustrage de sub tirania doliului. Dar nici măcar aceea nu a fost plăcerea care l-a salvat.

A început să joace din nou jocuri de noroc: aceasta a fost adevărata răzvrătire, cea care l-a salvat. În definitiv, era inevitabil, fiindcă, în toată viața sa, Marco Carrera nu simțise niciodată o altă plăcere comparabilă cu cea gustată în timpul jocului – o plăcere pe care o sacrificase de multă vreme pe altarul familiei. Și iată că acum încetase s-o mai sacrifice. În toți anii aceia, pasiunea pentru joc nu i se stinsese niciodată și avusese mereu nevoie de o străduință deloc neglijabilă pentru a o ține în afara propriei vieți. De fapt, nu reușise niciodată s-o țină cu adevărat în afară, iar lui Marco i se păruse mereu că ea rămăsese undeva acolo, *așteptându-l*, îngropată sub mormanul de lucruri mai decente pe care le preferase între timp, dar pregătită să răzbată la suprafață în orice clipă, ca să arate lumii adevărata lui natură, precum urletul lupilor la finalul acelui cântec sfâșietor al lui Joni Mitchell, care nu plăcea nimănui, în afară de el, tocmai din acest motiv, și încă de prima oară când îl ascultase

(apăruse la sfârșitul anilor șaptezeci, când în lumea asta erau cu toții doar niște copii)[1]. Și la Roma, în anii căsniciei cu Marina, dar mai ales după întoarcerea la Florența, unde, datorită tenisului, cunoscuse un vlăstar de viță nobilă din Siena, pe nume Luigi Dami Tamburini, care – o raritate – nu stătea cu mâinile în sân, ci administra un bogat patrimoniu de familie: producea vinurile Brunello di Montalcino, gestiona mai multe clădiri aflate între Florența și Siena, exploata un izvor de apă minerală din muntele Amiata, coordona o mică bancă comercială de familie, fără a mai pune la socoteală Fundația de sub tutela acesteia, dedicată iconografiei secolului XX. În treacăt fie spus, acelei Fundații, care, la fel ca și banca, își avea sediul la Florența, și nu la Siena, îi donase Marco Carrera întreaga arhivă fotografică a mamei sale, rezolvând dintr-o singură lovitură o uriașă problemă. Faptul că îl ajutase pe bărbatul acela să obțină victoria la dublu într-un oarecare turneu de binefacere îi adusese drept răsplată primele invitații la cină în vila din Vico Alto, care deveniseră mai frecvente și regulate odată cu consolidarea lor ca pereche de dublu în cadrul turneelor de tenis la categoria de vârstă o sută plus. Adele era încă în viață pe atunci și-și făcea unele griji cu privire la acele invitații, fiindcă și Dami Tamburini era pe buzele tuturor, pentru simplul motiv că, de câteva ori pe lună, obișnuia să-și transforme propria locuință într-un tripou clandestin; în privința asta însă, Marco o liniștea de fiecare dată,

[1] Titlul cântecului este „The Wolf that Lives in Lindsey", de pe albumul *Mingus* (1979).

pentru că invitațiile pe care le primea el – să le numim de categoria A – vizau doar dineurile elegante care, dacă era să miroasă a ceva, miroseau a masonerie, și nu a jocuri de noroc.

I-a fost însă de-ajuns să bată câteva apropouri despre trecutul său de cartofor și dorința de a-l reînvia pentru a se găsi deodată în partea întunecată a vieții lui Dami Tamburini. Și totuși, încă de la prima invitație, pe care o vom numi din categoria B, Marco Carrera a înțeles că era ceva ce nu cadra, fiindcă viața aceea n-avea nimic întunecat, era doar o versiune un pic mai spumoasă a invitațiilor monotone din categoria A. Diferența era că, printre canapele, apăreau ruleta și masa de baccarat, unde, într-adevăr, invitații jucau, dar fără implicare, sporovăind și glumind. Cu alte cuvinte, joc de amatori: lipsea demonul, lipsea seriozitatea; mulți dintre participanți erau aceiași din timpul cinelor de categorie A, nu erau dintre damnații jocului, iar faptul că Marco venea cu hamacul pe care-l amenaja într-un birou de alături, pentru fetița adormită, era privit cu duioșie. Lumea era relaxată, nu se simțea nici cel mai vag iz al ruinării, or, lui tocmai asta îi lipsea din vremurile în care lua la rând mesele de joc, parfumul ruinării; în absența lui, nu simțea nici o plăcere, dar mai ales, iar ideea asta nu-i dădea deloc pace, în absența lui, nu ajungi pe buzele tuturor. De aceea, cu ajutorul unui raționament asemănător celui care îi ajută pe oamenii de știință să demonstreze existența unor lucruri invizibile punând în evidență imposibilitatea ca acestea să nu existe, Marco Carrera s-a convins că, fără doar și poate, trebuie să existe invitații și din categoria C.

În definitiv, invitațiile la serile de joc mimat foloseau doar spre a le proteja pe cele la jocul autentic, implicând, de exemplu, participanți precum chestori, ofițeri de la garda financiară și magistrați pasionați de viața frumoasă pe care ar fi putut s-o ducă atât timp cât era în puterea lor să evite ca forțele de ordine aflate sub comandamentul lor să dea buzna într-un tripou frecventat de ei înșiși. Dar ceea ce frecventau ei nu era decât un simulacru al adevăratului tripou, conceput anume pentru a-i servi drept paravan. Iar un alt paravan îl reprezenta secretizarea absolută a invitațiilor din categoria C.

Datorită acestor paravane, adevăratul tripou putea fi tenebros și sălbatic, așa cum îi plăcea lui Marco Carrera. Pentru el, mondenitățile nu aveau nici un sens, singurul lucru care-i folosea era un răcnet din vintre, mai puternic decât cel care îi tortura mintea: să-și coboare propria imagine de sine până la nivelul zero al acelor damnați; răzvrătirea împotriva doliului, mizeria, indecența și consolarea *a posteriori* că merită, de fapt, toate acele pedepse primite de la viață.

Se juca pe bune. De altfel, ca să poată lua parte la joc, participanții trebuiau să folosească un pseudonim, indiferent dacă se știau sau nu. Dami Tamburini, fiind un împătimit al cartierului în care locuia, își luase numele de Dragonul[1]. Un anumit procuror adjunct din Arezzo,

[1] Referire la Palio di Siena, celebră cursă de cai desfășurată în centrul istoric al orașului, la care participă zece călăreți reprezentând zece din cele șaptesprezece cartiere (*contrada*) ale orașului. Personajul lui Veronesi aparține acelei *contrada* care are ca emblemă un dragon.

singurul supraviețuitor și purtător de drapel al invitaților instituționali prezenți la serile din categoria B, se numea Desperado; soția consulului german la Florența, senzuală și voluptuoasă, Lady Oscar; un restaurator simpatic din San Casciano Val di Pesa, cu o pată în formă de Africa pe ceafă – Rambo; un fost ministru din timpul primei republici, nonagenar de-acum – The Machine. Mai erau apoi și jucători pe care Marco nu îi cunoștea, așa că pentru el nu erau decât El Patron, George Eliot, Pulcinella, Girl Interrupted, Negus, Philip K. Dick, Mandrake – iar în aerul din jurul tuturor plutea ruina, și încă cum. Tot acolo erau și mătreața căzută pe umeri, broboanele de sudoare pe frunte, cravatele desfăcute, tusea provocată de stres, superstițiile nebunești și privirea rătăcită a celui care urmează să parieze mai mult decât își permite să piardă. Mai era apoi și notarul Maranghi, care nu juca, ci asigura intervenția rapidă a autorității juridice în trecerea proprietății de bunuri mobile și imobile de la un jucător la altul, ceea ce era necesar din când în când; și un medic, Zorro, care și juca însă, dar asigura și primul ajutor în caz de infarct, apoplexie sau leșin. Tripoul ăsta i se potrivea mănușă lui Marco Carrera. Și faptul că Dami Tamburini îl ținuse ascuns de el i se potrivea mănușă. Faptul că își câștigase dreptul de a lua parte la joc, datorită unui comportament care friza șantajul, iar i se potrivea mănușă. Reușise să-și găsească acel hotar al vieții dincolo de care nu mai rămânea decât urletul lupilor, exact ca în finalul melodiei lui Joni Mitchell, când până și chitara încetează să mai răsune. Tripoul ăla i se potrivea mănușă.

În micul birou unde o lăsa Marco Carrera, Miraijin făcea mereu ceea ce trebuia: dormea. El mergea s-o verifice din când în când și, dacă, din întâmplare, o găsea trează, rămânea puțin alături de ea, îi legăna ușor hamacul până când adormea la loc și apoi se întorcea în salon, la jocul său; și, jucând ca în tinerețe, câștiga. La ruletă, la baccarat, la Texas Hold'em, câștiga aproape mereu – dar, indiferent că pierdea sau câștiga, fetița din hamac era scuza perfectă pentru a se opri la momentul oportun – ceea ce jucătorii nu fac mai niciodată –, iar asta era adevărata sa forță. De altfel, el nu se afla în căutarea unei lovituri care să-i aranjeze viața. El se afla în căutarea unui motiv pentru a-și continua viața.

Pseudonimul lui era Hanmokku.

PRIVIRILE SUNT CORP (2013)

Către: enricogras.rigano@gmail.com
Trimis: 12 februarie 2013 22:11
Subiect: Lucrarea pentru Conferință
De la: Marco Carrera

Bună, Enrico,

În cele ce urmează, îți trimit textul intervenției pe care o voi susține la conferință. Să particip după atâția ani la un astfel de eveniment mă emoționează. Îți mulțumesc că mi-ai oferit ocazia asta și te rog să-mi spui părerea ta sinceră, dacă ți se va părea că textul nu se ridică la înălțime.

O îmbrățișare,
Marco

Conferință: PERCEPȚIA VIZUALĂ ÎNTRE OCHI ȘI CREIER
Prato, 14 martie 2013, Auditorium – Muzeul Pecci
Titlul intervenției: PRIVIRILE SUNT CORP
Durata: 8–9 minute
Vorbitor: dr. Marco Carrera, Spitalul Universitar Careggi, Florența

„Buni-buni-buni-buni..." Sunt întins pe pat lângă Miraijin, nepoțica mea în vârstă de doi ani și două luni. Intenția mea e s-o adorm. O țin strâns lângă mine și, cu o mână, îi mângâi părul creț. În cealaltă mână, am telefonul, pe care citesc un mesaj, iar asta nu-i prea place lui Miraijin. „Buni-buni-buni-buni...", protestează fără oprire. Întrerup cititul mesajului, o privesc; ea îmi zâmbește și încetează în aceeași clipă să mă mai strige. Reiau lectura mesajului, continuând s-o strâng în brațe și s-o mângâi, iar ea reîncepe imediat: „Buni-buni-buni-buni..." O privesc din nou. Încetează. Mă întorc la mesaj. Reîncepe. Nu-i sunt de ajuns corpul meu, îmbrățișarea mea, căldura mea, nu-i ajung mângâierile mele. Îmi vrea și privirea – altfel nu ești prezent, îmi spune, iar dacă nu ești prezent, nici gând să mă adormi.

Sunt la o benzinărie, tocmai ce am făcut plinul. Plătesc cu cardul. Odată tastată suma, aparatul acela electronic (am învățat de curând că se numește POS, acronim de la Point Of Sale) cere introducerea PIN-ului (despre care, în schimb, știu de ceva vreme că este acronimul pentru Personal Identification Number). Casierul rotește POS-ul spre mine și apoi se întoarce brusc în partea cealaltă, cu fața spre câmpia măturată de vânt. Face mișcarea într-un mod atât de ostentativ, încât gestul său pare disproporționat de amplu, într-un șir întreg de gesturi mici, normale, lipsite de vreo greutate anume. Nu există alt motiv pe lume pentru care ar schița un gest atât de amplu

decât acela de a-mi transmite că nu mă privește în timp ce îmi tastez PIN-ul – și că tocmai de aceea nu voi avea dreptul să mă iau de el în ziua în care îmi vor clona cardul.

În Cântul al XIII-lea *din* Purgatoriu, *Dante se găsește în cel de-al doilea cerc, în fața sufletelor celor invidioși. Acestea sunt strânse unul într-altul, purtând veșminte cenușii, asemenea stâncii de care se proptesc cu spatele, și invocând prin rugăciuni intervenția sfinților și a Fecioarei. Virgiliu îl invită pe Dante să le privească mai îndeaproape, iar Dante vede că toate aceste suflete au ochii cusuți cu sârmă, iar lacrimile le cad printre cusături. În punctul acesta, poetul face un gest minunat, plin de compasiune și modernitate: „Simțeam, văzându-i, că-i rănesc pe ei / ce nu puteau făptura mea s-o vadă / și spre Virgil cătai, ca de-obicei".*[1] *Adică își desprinde privirea și apoi și-o îndreaptă spre Virgiliu, nu pentru că vederea acelei cazne îl îngrozește, ci pentru a nu le jigni, privindu-le, pe acele suflete care nu-i pot întoarce privirea. E ca și cum ai spune că nu tragi într-o persoană dezarmată, că nu lovești oameni aflați în imposibilitatea de a se apăra.*

Conform celor declarate de unul dintre membrii staffului său revistei de modă Notorious, *Prince nu le permitea angajaților lui să-l privească. „L-am văzut efectiv concediindu-l pe un tip", declară*

[1] Dante Alighieri, *Divina comedie*, *Purgatoriul*, p. 106, traducere de Eta Boeriu, Editura Minerva, 1982

angajatul rămas anonim, „pentru simplul motiv că îl privise. De ce se uită ăsta la mine? Spuneți-i să plece de-aici." În America au inventat chiar un termen pentru această provocare: „eye contact". *Pe nefericitul acela l-a costat locul de muncă, dar îndrăzniți numai să vă ridicați privirea la cel care vă stă alături în vreun local rău famat din Bronx. „Ce-ai făcut de-ai ajuns în halul ăsta?"* „Eye contact."

Filosoafa franceză Baldine Saint Girons a scris o carte, publicată în Italia în 2010, care se intitulează Actul estetic. Cincizeci de chestiuni, *în care introduce un concept filosofic mai degrabă îndrăznet, și anume acela de „act" estetic. Folosirea acestui termen, „act", răstoarnă complet concepția conform căreia „a privi" e sinonim cu pasivitatea, în opoziție cu „a face". Actul estetic, spune Baldine Saint Girons, înseamnă „imixtiune"; să privești înseamnă să atingi de la distanță; privirile sunt corpuri. În nici un caz nu poate fi vorba despre pasivitate.*

În fiecare zi suntem loviți de sute de priviri. La rândul nostru, lovim cu privirea sute de persoane. De cele mai multe ori, nimeni nu bagă de seamă: noi nu ne dăm seama că sunt priviți, ceilalți nu-și dau seama că noi îi privim. De aceea nu se întâmplă nimic, iar aceste priviri nu produc urmări, dar nu există nici un motiv pentru a le considera ca având mai puțină greutate decât cele pe care le-am citat ceva mai înainte. Ba, mai mult: suntem chiar așa de siguri că privirile rămase fără răspuns nu produc nimic? Sunt oameni care se îndrăgostesc privind în

fiecare zi de la fereastră o anumită persoană care trece pe stradă. Sunt oameni care fac o fixație pentru moderatorul sau moderatoarea unei emisiuni de la televizor. Nu, nu există priviri mai importante decât altele; în clipa în care sunt aruncate, toate privirile devin imixtiune, și numai combinația de evenimente, adică pura întâmplare, e cea care decide urmările.

Este vorba despre urmări aproape exclusiv emoționale. Să luăm exemplul casierului de la benzinărie. Să zicem că nu-și întoarce fața în maniera aceea atât de evidentă, să zicem, dimpotrivă, că se apucă să-mi fixeze cu privirea degetele în timp ce eu tastez PIN-ul; sau doar să mă privească în față în loc să-și arunce privirea spre câmpurile din jur; asta m-ar deranja, fără doar și poate, iar reacția mea, reprimată sau nu, ar fi foarte asemănătoare cu cea a lui Prince față de angajatul său: de ce se uită ăsta la mine? Chiar dacă n-aș ajunge să cred că încearcă să-mi învețe pe de rost codul personal pentru a-l folosi apoi la un card clonat, mi-aș simți oricum intimitatea încălcată. Ceea ce demonstrează că privirile sunt arme extrem de puternice și că produc lovituri emoționale chiar și atunci când nu sunt aruncate cu scopul de a le produce. Cui nu i s-a întâmplat să se simtă deodată jignit când persoana cu care vorbește aruncă pe furiș un ochi la ceas? Ceea ce schimbă și face ca privirile oamenilor să fie mai mult sau mai puțin suportabile e calitatea atenției pe care o cuprind. Iată un individ oarecare, stând lângă mașina oprită pe marginea

autostrăzii; noi trecem pe lângă el, cu o sută treizeci la oră, și într-o clipă ne dăm seama că respectivul urinează. Probabil că este un individ serios, stimat, respectat și cât se poate de întreg la cap; totuși, surprins de o nevoie ce nu suferea amânare, s-a văzut constrâns să recurgă – ca să zicem așa – la un asemenea gest blamabil social. „La naiba", trebuie să-și fi spus, „dar mai bine așa, decât să fac pe mine" – însă pentru nimic în lume nu ar face ceea ce s-a văzut nevoit să facă privind spre noi, cei care, trecând pe lângă el, l-am vedea. Ne întoarce spatele, anulează orice atenție pe care ne-ar putea-o acorda și, procedând astfel, parează lovitura pe care privirile noastre ar aplica-o asupra sa. În realitate, că stă cu spatele sau cu fața nu e mare diferență, fiind destul de improbabil ca noi să-l cunoaștem, și totuși, pentru el e o diferență enormă. Asta înseamnă că actul cel mai important care se împlinește acolo în acel moment nu este urinatul lui în aer liber, ci faptul că noi îl vedem făcând asta. Dacă i s-ar interzice să se întoarcă cu spatele la noi, actul cel mai important ar fi acela de a vedea că noi îl vedem. Deci, în nici un caz pasivitate.

„Sunt ceea ce văd", a spus Alexandre Hollan; fiind pictor, pare firesc să-și orienteze această identitate în direcția acoperită de propria-i privire; dar, în același fel, Kate Moss ar putea să acceadă la propria-i identitate inversând sensul de mers și afirmând: „Sunt ceea ce văd ceilalți în mine". Instrumentul prin care ființa se afirmă rămâne același – privirea.

Dimpotrivă, privirea electronică a dispozitivelor automate – inocente prin definiție – a devenit receptaculul ideal al celor mai serioase responsabilități. Ales de aviația americană pentru acea misiune, Thomas Ferebbee le-a cerut ochilor lui să-i indice momentul cel mai potrivit pentru a lansa bomba atomică asupra Hiroshimei, din bombardierul Enola Gay*; și tot ochii săi au văzut, câteva clipe mai târziu, ciuperca îngrozitoare care s-a ridicat în urma impactului. Ceea ce presupune imixtiunea. În ziua de azi, americanii folosesc bombardiere fără echipaj, numite drone, care lansează bombele la comanda algoritmului care le conduce. În lipsa unei priviri directe, nu există imixtiune din partea nimănui, iar vina nu este a nimănui.*

În cele din urmă, se ajunge la contemplare, actul estetic cel mai creativ și mistificator. Iată, spre exemplu, Miraijin a adormit, iar eu, în loc să-mi citesc mesajul, stau s-o contemplu: e o copilă, o copilă obișnuită, care doarme – dar privirea mea o transformă în cel mai frumos lucru din lume.

LUPII NU UCID CERBII FĂRĂ NOROC (2016)

Prima lovitură se duce în gol: Dragonul i-l prezintă pe noul jucător (Blizzard, el e Hanmokku; Hanmokku, el e Blizzard; îmi pare bine, îmi pare bine), iar Marco Carrera strânge mâna aceea fără să-și dea seama de nimic. Zâmbește ușor și trece mai departe; e absent, întoarce pe toate fețele același gând despre – probabil – propria-i abjecție, fiindcă a venit să joace până și în seara asta, deși Miraijin are febră treizeci și opt. Dar e o zi specială, e 29 februarie, așa că Marco nu i-a rezistat. Nu e superstițios, nu crede în deochi, dar se lasă inspirat de numere și date recurente, iar o zi care apare o singură dată la patru ani e o zi bună pentru a juca. De aceea s-a dus. De altfel, s-a gândit, treizeci și opt nu e febră mare, iar fetița nu pare suferindă. I-a dat un paracetamol, gândindu-se că, în cel mai rău caz, dacă febra ar urca, ar putea oricând să se prezinte cu ea la spitalul din Siena. Dar, până în clipa asta, totul a mers ca uns: ca de obicei, cea mică a adormit în mașină și a continuat să doarmă tot drumul de la Florența la Vico Alto; și, tot ca de obicei, s-a trezit imediat cum au ajuns la vilă, cât să-i înlesnească operațiunile

de descindere – ajutat fiind, ca întotdeauna, de Manuel, uriașul filipinez al lui Dami Tamburini, care îl aștepta în capătul aleii; și, tot ca de obicei, a adormit la loc imediat cum a așezat-o în hamac, montat ca de obicei în „biroul durerii" – denumit astfel pentru că, în acel birou, unul dintre strămoșii lui Dami Tamburini, Francesco Saverio, viconte de Talamone, își scrisese jurnalul personal, intitulat întocmai *Durerea* și în care povestea suferința atroce ce-i era pricinuită de numeroasele trădări ale soției sale, Luigina. Totul s-a desfășurat ca de obicei, dar asta nu anulează faptul că fetița are febră, așa că Marco Carrera continuă să creadă că e un netrebnic. De aceea nici nu și-a dat seama de nimic când Dami Tamburini i l-a prezentat pe Nenumitul. Apoi, pe neașteptate, privirea îi cade din nou pe chipul acelui bărbat uscățiv, stând încă în picioare lângă stăpânul casei, în celălalt capăt al sălii, și fără să-l fi recunoscut de aproape, îl recunoaște de la distanță. Recunoaște și pseudonimul, acum, că totul îi este clar: Blizzard, și acela inițial ignorat. Nevenindu-i să-și creadă ochilor, Marco traversează din nou sala spre Nenumitul, care-l recunoscuse, în schimb, din prima clipă și acum îl privește, îl așteaptă, îi zâmbește.

– Dar tu..., bâlbâie el, însă Nenumitul îl întrerupe în aceeași clipă.

– Îmi arătați, vă rog, unde este baia? îl întreabă, luându-l de braț și îndepărtându-se de Dami Tamburini, care rămâne să-și întâmpine mai departe oaspeții.

Ies din sală. Marco Carrera se îndreaptă într-adevăr spre baie. Încă uluit – că se află din nou în fața lui chiar acolo, după atâția ani, că nici măcar nu l-a recunoscut –,

își privește fostul prieten și inima-i tresare: băiatul care i-a salvat viața cu aproape patruzeci de ani în urmă a devenit un soi de vechi cuier ambulant, purtând o haină roasă și descusută pe alocuri, cu părul alb ca al unui savant nebun, spatele cocoșat precum un semn de întrebare, fața buhăită de vicii, dinții galbeni și tot felul de tatuaje șerpuitoare, care i se ițesc în sus pe gât, asemenea unor tentacule – tatuaje pe care el însă și le poartă *prost*, dacă se poate spune așa, de parcă i-ar fi fost făcute cu forța.

Și totuși, continuă să zâmbească.

– Duccio..., spune Marco.

Băiatul pe care el l-a trădat cu aproape patruzeci de ani în urmă, pe care l-a împroșcat cu noroi și l-a scos din circulație, de altfel, nici nu l-a mai văzut vreodată de atunci, fapt care devenise pentru Marco un motiv sfâșietor de vinovăție, ce n-a durat însă mult, căci la numai doi ani distanță a fost spulberat – ca orice altceva, de altfel – de moartea lui Irene, și nici n-a mai fost ulterior adus la lumină, ci, dimpotrivă, astupat definitiv de celelalte nenorociri profunde care s-au abătut asupra vieții sale, astfel încât, decenii la rând, până mai acum câteva minute, în amintirea lui Marco n-a mai fost loc nici pentru acel sentiment de vinovăție, nici pentru Nenumitul însuși. Dar acum, că-l are din nou în fața ochilor, așa de bătrân și arătând atât de rău, se miră singur cum de nu s-a gândit la el în fiecare zi, cum de l-a dat, dimpotrivă, uitării. Cum e cu putință?

– Tu ești *Ammoccu*? îl întreabă Nenumitul.

– Da, răspunde Marco, dar tu cum de...

– Atunci întoarce-te acasă. Rapid.

Pare să vorbească greu, ca și cum ar fi suferit unele vătămări ale limbajului; de altfel, chipul său ca de ceară ar putea fi un simptom al multor boli.

–Ascultă-mă, repetă el. E mai bine să nu joci în seara asta.

Totuși, tocmai din cauza dificultății aparente pe care o are de depășit, pare să pronunțe cuvintele mai apăsat, cu un anume accent.

–Dar de ce? întreabă Marco Carrera.

Între timp, au și ajuns în baie, unde două oglinzi așezate față-n-față multiplică la infinit imaginea celor doi.

–Uită-te la mine, zice Nenumitul, și încearcă să pricepi ceea ce îți spun: nu juca în seara asta. Du-te acasă. Ți-o spun ca prieten.

Zâmbește din nou, larg, expunându-și întregul arsenal de dinți îngălbeniți și încălecați.

Preț de câteva clipe lungi, în mintea lui Marco Carrera se produce un vârtej, iar asta, pentru că o mulțime de reacții diferite încearcă să-și facă loc înăuntrul lui în același timp, ajungând să se blocheze una pe alta. Să-l ia în serios și să plece de acolo, chiar imediat, fără să-i mai ceară vreun motiv, adăugând pur și simplu acea somație venită din partea lui la semnalul pe care i-l dăduse deja în seara aceea febra lui Miraijin. Să-i ceară, pe de altă parte, socoteală despre această reapariție teatrală: pe ce anume se baza, în ce calitate, cu ce intenții. Să-i ceară scuze, cu o întârziere de treizeci și șapte de ani. Sau poate să i se opună, trimițându-l la mama naibii, așa cum, de furie, se simte tentat s-o facă – și dacă tot am ajuns în punctul ăsta, de unde așa, deodată, furia aceea? Poate fiindcă

somația aia n-are nimic prietenesc, ci pare mai degrabă un avertisment mafiot? Sau doar pentru că, atunci când faci rău cuiva, ajungi apoi să-l urăști – tu pe el –, devenindu-ți nesuferită orice manifestare a lui?

–Duccio, spune în cele din urmă, străduindu-se să-și mențină calmul, eu vin aici și joc în fiecare săptămână. Știu unde mă aflu, cunosc toți jucătorii, sunt la mine acasă. Și acum apari tu de nicăieri ca să-mi spui să plec? De ce? Și unde ai fost în tot timpul ăsta? Ce ai făcut? De ce ești aici? De ce ești îmbrăcat atât de prost?

În jocul de imagini reflectate de oglinzi, haina neagră a Nenumitului pare că stă să se descoasă pe la toate încheieturile. Nici măcar un gropar, se gândește Marco. Nici măcar un cioclu.

–Sunt aici la muncă, răspunde Nenumitul. Iar asta e uniforma mea. Natura m-a lăsat urât, ceea ce mă ajută, dar, ca să-mi fac treaba bine, prezența mea trebuie să se dovedească foarte neplăcută, iar hainele sunt fundamentale în sensul ăsta.

–Dar despre ce vorbești? Ce muncă?

Preț de o clipă, Nenumitul fixează, cu o privire pierdută, tavanul, iar în momentul acela Marco îl întrezărește din nou în el pe puștiul care câștiga cursele de slalom la Abetone și era supranumit Blizzard. Sau poate că nu, poate doar și-l imaginează.

Nenumitul oftează adânc.

–Așadar, zice, eu aduc ghinion, iar asta o știi. Le aduc ghinion tuturor, mai puțin celui care stă lângă mine, iar tu știi și asta, corect? Cum era? Teoria cu ochiul ciclonului... Bun, dat fiind că la un moment dat mi s-a dus

faima, ca să zicem așa, și nu mai era chip s-o țin ascunsă, m-am gândit să profit de ea.

–Vasăzică... Ce va să zică asta?

–Vasăzică, am ajuns să trăiesc din asta.

–Adică?

–Adică, sunt pe post de piază rea. Sunt plătit să aduc ghinion. Nu râde, fiindcă în seara asta am fost angajat aici de prietenul tău ca să-i port ghinion acestui Ammoccu, adică ție. *Mult* ghinion. *Maximum* posibil. De-asta îți spun s-o tai de-aici. Ascultă-mă. Nu e de glumă.

Încă o dată, felul acela al lui de a vorbi, mestecat și rar, pare să insufle cuvintelor mai mult sens, mai multă greutate.

–Dar ce tot zici acolo? se bâlbâie Marco Carrera, făcând un efort vizibil să-și ascundă uimirea.

–Marco, acum eu locuiesc la Napoli, înțelegi? E ca și cum aș fi toreador și aș locui la Sevilla. Oamenii îmi indică o țintă și mă plătesc ca să aduc blestemul pe capul omului ăluia, iar eu asta fac, de ani buni, și funcționează de fiecare dată. Nu e zi în care să nu lucrez: în oraș, dar și-n afara lui. Jocuri de noroc, afaceri, dragoste, sport, certuri în familie; sunt antena care-i arată ghinionului unde să se descarce și-ți spun că, în dimineața asta, am luat avionul ca să-l fac să se descarce dinadins asupra acestui Ammoccu. „Să-l faci să plângă", asta mi s-a cerut. Un sac de bani îmi plătește prietenul tău.

–Dar care prieten al meu?

–Prietenul tău. Stăpânul casei.

–Dar de ce? Mi-e prieten, tocmai. De ce mi-ar vrea răul cu atâta îndârjire?

–Ascultă, eu nu-mi întreb clienții de ce vor ceea ce vor. Habar nu am ce le filează prin minte, eu mâine-dimineață o să mă întorc la Napoli și nu o să-l mai văd niciodată. Dacă vrei părerea mea, cred că e nebun, dar nu dintr-ăia care-și numără degetele de la o mână și zic că sunt trei. Un alt fel de nebunie. Dar e o părere superficială, fiindcă nu-l cunosc deloc, așa că m-aș putea înșela. Ceea ce știu însă e că vrea să te vadă plângând, așa că-ți repet, întoarce-te la tine acasă... Eu mă mulțumesc cu avansul, fără să mai încasez restul, și nimeni nu are de suferit.

Din vârtejul de gânduri, se desprinde tot mai limpede reacția pe care Marco Carrera intenționează s-o aibă, pe care o va avea. Adrenalina, intrată în joc încă de dimineață, anticipând serata din vila lui Dami Tamburini, în loc să se domolească, crește tot mai mult. Dar nu dispune încă de limbajul în care s-o exprime, nu dispune încă de cuvintele potrivite. De aceea, Marco rămâne tăcut.

–Du-te de-aici, insistă Nenumitul. N-o mai lungi. Mama mi-a povestit ce ți s-a întâmplat. Du-te acasă.

Marco tresare.

–Mama ta mai trăiește?

–Da.

–Dar câți ani are?

–Nouăzeci și doi.

–Și cum e?

Nenumitul schițează o grimasă greu de interpretat: pe chipul său brăzdat de riduri trece o umbră de sălbăticie – de amărăciune și sălbăticie.

–E bine, răspunde, dar cu siguranță nu datorită mie. Eu o neglijez. Se ocupă verii mei de ea, băieți de toată isprava care stau cu ochii țintă pe moștenire. Se spetesc, se străduiesc din cale-afară și, ca să-i intre în grații, au mult mai multă grijă de ea decât au avut de propria lor mamă, care a murit singură într-un sanatoriu. Nu-și imaginează că moștenirea o au deja în buzunar, dat fiind că pe mine chiar nu mă interesează; dacă ar ști asta, ar omorî-o cu otravă de șobolani. E felul meu de a o proteja: îmi las verii să creadă că trebuie să-i intre pe sub piele pentru ca eu să fiu exclus din testament.

Apoi tace brusc. Grimasa dispare pe neașteptate, la fel cum apăruse.

–În toți anii ăștia, mi-a vorbit mereu despre tine, reia el, m-a ținut mereu la curent. I-a părut foarte rău pentru tot ce ți s-a întâmplat. Du-te acasă.

Și astfel, Marco Carrera descoperă că este un om compătimit. Nu se gândise niciodată la asta: s-a întors să trăiască pe meleagurile copilăriei, a început să-și frecventeze din nou vechii prieteni, din vechile cercuri sportive, dar n-a vorbit niciodată cu nimeni despre ceea ce i se întâmplase, despre ceea ce continua să i se întâmple. Irene. Marina. Adele. Nu a plâns pe umărul nimănui, s-a ținut tare, a mers tot înainte, ca acum să descopere că târăște după el o poveste care trezește până și compasiunea Nenumitului, cu viața lui pustiită. Deodată, asta îi oferă cuvintele prin care să se exprime.

–Ascultă, Duccio, începe el, îți mulțumesc că m-ai pus în gardă, dar acasă nu mă întorc, pentru că eu nu cred că tu aduci ghinion. N-am crezut asta niciodată, ba,

mai mult, m-am contrazis mereu cu cei care susţineau aşa ceva. Acum mulţi ani însă, am făcut o greşeală, una singură: o greşeală gravă, recunosc, pentru că eram şocat, şi tâmpit, şi singur, şi cu siguranţă tu ai avut de plătit toate urmările greşelii mele, şi pentru asta-ţi cer iertare, iar dacă m-aş putea întoarce în trecut, îţi jur că n-aş mai face-o. Dar nici măcar atunci, nu am crezut nimic din toate lucrurile alea. În plus, îţi datorez viaţa, deci nu se poate să-mi fie frică de tine. Şi-apoi, dacă îmi spui că Dami Tamburini, adică prietenul meu, ca să nu mai zic că-i şi partenerul meu de tenis la dublu, şi doar de asta, în ultimii ani, a avut bucuria să câştige nişte turnee, lucru la care pare să ţină mai mult decât la orice altceva în viaţă, în loc să sărute pământul pe care calc – ca să folosesc o expresie a mamei mele –, te-a angajat pentru a mă face să plâng, ei bine, atunci chiar că-mi vine cheful să joc; ştii cum e, când treaba devine serioasă…

Acum, Nenumitul este cel care nu-şi poate ascunde o anume stupoare. Cine ştie câţi ani sunt de când n-a mai avut în faţa ochilor pe cineva care *nu crede.*

– Peste toate astea, continuă Marco, acum, că mi-ai spus de ce eşti aici, am un avantaj enorm de care am de gând să profit. Şi oricum, noroc sau nenoroc, hai să-ţi arăt ceva. Vino cu mine.

Iese din baie însoţit de Nenumitul şi se îndreaptă spre biroul durerii. Îşi duce degetul la buze, indicându-i să nu facă vreun zgomot, şi deschide uşa cu grijă. Îl poftеşte înăuntru, se strecoară şi el, apoi închide uşa c-o grijă şi mai mare. Copila doarme, cu o mânuţă atârnându-i din

hamac. Marco i-o așază la loc în poală, își apropie buzele de fruntea ei ușor transpirată, dar răcoroasă.

–Ea e nepoata mea, spune în șoaptă, o cheamă Miraijin. Are cinci ani și jumătate. Acolo unde sunt eu e și ea. Întotdeauna. Pseudonimul meu este Hanmokku datorită acestui hamac, în care doarme ea. Vezi? Are cadrul pliabil. Îți pomenise de asta prietenul meu?

–Nu.

–Eh, vezi...

Marco mai mângâie o dată fruntea copilei, apoi se întoarce spre ușă și o deschide; ies din birou fără să facă cel mai mic zgomot.

–Așa cum ți-am mai zis, reia, după ce a închis la loc ușa, eu nu cred în anumite lucruri, dar te asigur că, dacă ar exista pe lumea asta vreo posibilitate de a aduce ghinion sau noroc, nimeni n-ar putea s-o învingă pe ea. Iar ea este aici, lângă mine, și mă protejează. Drept care, poate că ar fi mai bine să te duci tu acasă. N-aș vrea să te oblig să faci o figură proastă, înțelegi, să-ți stric reputația.

Zâmbește. El și Nenumitul sunt de-o seamă. Au fost prieteni la cataramă pe vremea când lui i se spunea colibri. Au participat împreună la competițiile de schi, au ascultat muzică extraordinară în sute de după-amiezi ale acelor ani când în fiecare săptămână ieșea câte o capodoperă. Au început să joace și să parieze împreună: la cursele de cai, la ruletă, la zaruri, la poker. Au bătut cluburile și cazinourile din jumătate de Europă. E ceva glorios în amintirile pe care le au împreună.

–Nu te juca cu focul, spune Nenumitul. Pleacă de aici.

Apoi însă au început să curgă pe neașteptate schimbările, iar acum se compătimesc unul pe altul. Dar Nenumitul e singur și bătrân, și, la urma urmei, părând să-i fie aproape fiu, Marco Carrera e în formă și privește încă spre viitor, pentru că o are pe Miraijin. Deodată, vede limpede în fața ochilor harta care l-a adus până acolo: intuiția lui Carradori atunci când i-a dăruit hamacul, propria îndrăzneală de a se folosi de el așa cum a făcut-o, adoptând figura bunicului iubitor, așa cum se străduiește să fie și cum cred cu toții că este – toate acestea duceau la acea dată de 29 februarie, zi care nu există. Inclusiv toată iubirea împrăștiată în lume, tot timpul irosit și toată durerea simțită: totul era forță, era putere, era destin și ducea acolo.

– Lupii nu ucid cerbii fără noroc, Duccio, spune el. Îi ucid pe cei slabi.

A TREIA SCRISOARE DESPRE COLIBRI (2018)

Marco Carrera
Piazza Savonarola 12
50132 Florența
Italia

Paris, 19 decembrie 2018

Marco,

Citesc o carte despre Fabrizio De André. Scrisă de Dori Ghezzi, împreună cu doi profesori, doi lingviști. E o carte surprinzătoare și tocmai am dat peste acest fragment în care cei doi lingviști explică înțelesul cuvântului „emmenalgia".

„Din greacă, de la verbul «emmeno»*, care înseamnă «a rămâne neclintit», «a persevera», «a continua cu tenacitate». Un sentiment de suferință melancolică din dorința și voința de a merge până la capăt. Un verb insidios însă. Pentru că* «emmeno» *înseamnă și «a se sustrage legilor, deciziilor celorlalți». Destinul tuturor ființelor omenești – și nu numai: de vreme ce până și Dumnezeu e constrâns*

să se supună normelor liberului-arbitru – când se iau la trântă cu limitele timpului care le determină. Un cuvânt care e deopotrivă leac și venin pentru rana din viitor, când acesta lipsește; și deci care, într-un anume sens, nu folosește la nimic. Pentru că în realitate, chiar dacă oblojește o rană, adevărata, îndârjita speranță a tuturor ființelor umane, când sunt sincere cu ele însele, e ca rana să nu se producă niciodată."

Dar, Marco, verbul acesta ești tu. Ca tine nu știe nimeni să rămână atât de neclintit pe drumul perseverenței, și tot ca tine nu știe nimeni mai bine cum să se sustragă schimbării, exact ca verbul insidios despre care vorbesc lingviștii: rămâi neclintit, mergi până la capăt, dar în chip fatal te și sustragi legilor și deciziilor celorlalți.

Și-am înțeles pe neașteptate (iată pentru ce tot pe neașteptate îți și scriu, chiar dacă știu că nu-mi vei răspunde) că tu ești într-adevăr un colibri. Dar firește. A fost un moment epifanic: tu ești într-adevăr un colibri. Dar nu din motivele pentru care ți-a fost dată această poreclă; tu ești un colibri pentru că asemenea unui colibri îți folosești toată energia pentru a rămâne nemișcat. Șaptezeci de bătăi de aripi pe secundă ca să rămâi acolo unde ești deja. În asta ești de neîntrecut. Reușești să te oprești din lume și din timp, reușești să oprești lumea și timpul în jurul tău, iar uneori reușești chiar să urci din nou pe firul timpului și să-l regăsești pe cel pierdut, așa cum un colibri e capabil să zboare cu spatele. Și iată de ce e atât de frumos să-ți fiu în preajmă.

Și totuși, ceea ce ție îți vine firesc, altora le vine foarte greu.

Și totuși, înclinația spre schimbare, chiar și-atunci când aceasta e posibil să nu aducă nimic bun, face parte din instinctul uman, în timp ce tu nici măcar n-o concepi.

Și totuși, uneori, dincolo de toate, să rămâi încontinuu pe loc, făcând tot acel efort, reprezintă nu leacul, ci însăși rana. Și iată de ce mi-e cu neputință să-ți fiu în preajmă.

Mi-am petrecut întreaga viață întrebându-mă de ce nu ai reușit să faci ceea ce vreme îndelungată păruse a fi dorința ta cea mai aprinsă: acel pas care ți-ar fi îngăduit să fii cu mine. M-am întrebat ce sălășluiește în tine de te absorbea înăuntru ori de câte ori ajungeam extrem de aproape unul de altul (iar asta s-a întâmplat de multe ori în toți acești ani), respingând pe neașteptate ceea ce atrăseseși cu o clipă mai devreme. Căci, pentru ca cineva să rămână lângă tine, trebuie să reușească să se oprească, or, eu n-am fost niciodată în stare s-o fac. Rezultatul rămâne același, noi doi ne-am lipsit unul altuia, în toate înțelesurile care i se pot atribui acestui participiu; dar această nouă perspectivă mă umple de o tristețe și ea nouă, și atroce, căci îmi dau seama că probabil a depins mereu de mine.

Și faptul că ajung să înțeleg asta atât de târziu e atroce, dar e totuși mai bine așa decât niciodată.

Marco. Dincolo de fereastra mea, sunt explozii, urlete, sirenele ambulanțelor. E sâmbătă. Și, în fiecare sâmbătă, aici e sfârșitul lumii, dar până și asta a devenit normal. Vestele Galbene care sfărâmă totul în cale au devenit un fapt normal. Să mă lipsesc de tine a devenit normal.

Crăciun fericit

Luisa

LUCRURILE AŞA CUM SUNT (2016)

–Alo?

–Domnule doctor Carradori, bună ziua. Sunt Carrera.

–Bună ziua! Ce mai faceţi?

–Bine. Şi dumneavoastră?

–Şi eu tot bine, mulţumesc.

–Vă deranjez? Pe unde mai sunteţi?

–Nu, nu mă deranjaţi deloc. Sunt la Roma. Urmez un curs de instruire înainte să mă întorc în Brazilia.

–În Brazilia? Cum aşa?

–Eh, ştiu. Aici în Italia nu se ştie mai nimic despre asta, dar acum patru luni, în Brazilia a avut loc unul dintre cele mai grave dezastre ecologice din istorie. Bento Rodrigues vă spune ceva?

–Nu.

–E un sat din statul Minas Gerais. Însă probabil că mai corect ar fi să spun că *era* un sat.

–Şi ce s-a întâmplat?

–A fost cu totul acoperit de aluviunile toxice deversate în urma extragerii oxizilor de fier. Un bazin de decantare a cedat şi totul s-a dus la vale. Sunt deja patru luni de-atunci.

–Mulţi morţi?

–Nu mulţi. Şaisprezece. Problema însă e că a fost contaminată o zonă mare cât jumătate din Italia, cuprinzând mai multe râuri şi o bucată bună din coasta atlantică, deşi se află la sute de kilometri depărtare. Zeci de mii de persoane au pierdut totul şi au fost evacuate.

–Chiar nu ştiam nimic de toate astea.

–Incidentul abia dacă a fost pomenit în Italia. Câteva articole şi-atât. De luni întregi nu mai vorbeşte nimeni despre cele întâmplate. Deşi e efectiv o catastrofă. Oamenii locului vor să rămână pe pământul lor, care pământ însă e compromis. Dacă îi laşi acolo, vor muri de cancer. Dacă îi muţi de acolo, nu mai au nici o dorinţă să trăiască. Şi-apoi, unde să îi duci? E cu adevărat un dezastru.

–Îmi pare rău...

–Ce să faci, asta e. Dar dumneavoastră ce mai faceţi, domnule doctor Carrera? Spuneţi-mi că sunteţi bine.

–Păi, chiar sunt de fapt. Îmi merge bine.

–Slavă Cerului. Fetiţa?

–O minune.

–Cât are acum?

–Cinci ani şi jumătate.

–Măi să fie! Dar, firește, aşa e; când ne-am văzut noi ultima dată?

–Eh, acum trei ani.

–Corect, or, atunci avea tocmai doi ani şi jumătate. Una peste alta, totul e în regulă în ce vă priveşte.

–Da, totul e bine. Doar că...

–Doar că?

–E ceva despre care aș vrea să vă vorbesc.

–Spuneți-mi.

–Dar, mă rog, mai înainte trebuie să vă fac o confesiune.

–Și anume?

–Hamacul. Cel pe care mi l-ați dăruit.

–Da?

–Îl folosesc.

–Mă bucur.

–Însă nu doar pentru tenis și conferințe, așa cum v-am zis.

–Ah, nu? Și pentru ce altceva îl folosiți?

–În tinerețe, am jucat jocuri de noroc, știați asta?

–Da. Îmi spusese soția dumneavoastră, pe vremea când venea la mine.

–Poker, baccarat, ruletă. La un moment dat, am încetat.

–Îmi spusese și asta.

–Am reluat.

–Bine. Și vă face încă plăcere să jucați?

–Cu cea mică dormind în hamac.

–Logic.

–În camera de alături.

–Firește, tocmai de aceea...

–Noaptea întreagă, uneori. Până în zori.

–Fie, dar ce-i rău în asta? Doar să nu fi pierdut prea mulți bani. Ați pierdut cumva prea mulți bani?

–Nu, nu. Dimpotrivă...

–...

–...

–Vă ascult, domnule doctor Carrera.

–Ieri-noapte. Adică azi-noapte. Mă rog, acum zece ore...

–Da?

–Am *câștigat* prea mulți bani.

–Vasăzică...?

–Vasăzică, tocmai am câștigat o sumă absurdă. Și am făcut un lucru absurd.

–Și anume?

–La începutul serii, fusesem avertizat de un vechi prieten pe care nu-l văzusem de mai bine de treizeci de ani. Un profesionist, ca să-i spunem așa. Ar fi multe de povestit și despre el, dar nu vreau să mă lungesc. După atâta vreme, îl revăd în locul acela unde merg să joc aproape în fiecare săptămână, de trei ani. El mă ia deoparte și-mi zice: „Pleacă de-aici, întoarce-te acasă". De ce, îl întreb. „Pentru că vor să te ruineze." Cine, îl întreb. La care el îmi zice: „Șeful de-aici; m-a angajat ca să te ruinez, vrea să te vadă plângând. Nu știam că era vorba de tine".

–Și cum de nu știa, din moment ce sunteți prieteni vechi?

–Pentru că, atunci când jucăm, folosim pseudonime. El știa că trebuie să-l aducă la sapă de lemn pe Hanmokku, iar când ni s-a făcut cunoștință, a descoperit că Hanmokku eram de fapt eu.

–Aha.

–Pseudonimul, apropo, l-am preluat de la numele hamacului pe care mi l-ați dăruit dumneavoastră.

–Corect.

–Şi, în fine, îmi zice toate chestiile astea. Iar „şeful" este chiar stăpânul casei, Luigi Dami Tamburini. Numele vă spune ceva?

–Nu. Ar trebui?

–E un nume destul de cunoscut în Toscana. O familie nobilă din Siena. Mă întrebam aşa, într-o doară, n-are nici o importanţă. Ceea ce contează e că acest Dami Tamburini este tovarăşul meu de tenis la dublu în turneele o sută plus, un tip despre care până mai ieri-seară aş fi zis că e prietenul meu.

–O sută plus?

–E vorba de suma vârstelor celor doi jucători. Sunt persoane influente.

–Ah...

–În fine, vechiul prieten mă informează că acest Dami Tamburini voia să mă ruineze. Iar Miraijin avea febră, iar eu eram deja destul de nehotărât dacă să rămân sau nu, vorbesc tot de ieri-seară. După părerea dumneavoastră, ce-ar face oricine, în momentul acela?

–Ce-ar face?

–Ar lua ce are de luat şi s-ar căra de-acolo, asta ar face. Mai apoi, a doua zi, cu calm, ar încerca să înţeleagă cum stau lucrurile. Corect?

–Corect.

–Ar încerca să înţeleagă dacă e adevărat sau nu că partenerul său de tenis la dublu a arvunit profesionişti care să-l ruineze. Şi, dacă într-adevăr aşa e, de ce. Dar gândind la rece, nu? Cu calm.

–Corect.

–În schimb, eu nu.

–Aţi rămas?

–Am rămas să joc, da.

–Şi aţi câştigat suma aceea absurdă.

–Da.

–Aţi câştigat-o împotriva partenerului de dublu sau a vechiului prieten?

–Împotriva partenerului meu de dublu, acela care voia să mă vadă plângând. Dar am ajuns la o asemenea sumă ridicându-mă din ruină. O asemenea sumă.

–Adică?

–Adică, am ajuns să joc o sumă de care nu dispuneam.

–Cât?

–Asta nu v-o spun, mi-e ruşine. O sumă pe care n-o aveam, n-o am, iar viaţa mea s-ar fi dus de râpă dacă aş fi pierdut-o.

–Dar n-aţi pierdut-o.

–Nu. Datorită unei valet de romb împotriva unui valet de treflă.

–Ce anume jucaţi?

–Texas Hold'em.

–Şi asta ce mai e?

–E poker în stil texan.

–E foarte diferit de pokerul obişnuit?

–Păi, e mai complicat. Se joacă cu două cărţi întoarse de fiecare jucător, plus cinci cu faţa în sus, adică cinci cărţi la comun.

–Un soi de Telesina[1].

---

[1] Denumirea italienească pentru o variantă timpurie de poker, *five-card stud* (ştift cu cinci cărţi)

–Da. Un fel de.

–Telesina sau Teresina? Nu mi-a fost niciodată clar.

–Cred că amândouă. Ambele sunt poceli italienești pentru Tennessee, numele său originar.

–Pe bune?

–Da. În America, pokerul e diferit de la stat la stat, depinde unde-l joci. Cel originar din Texas reprezintă versiunea cea mai practicată. A fost pusă la punct tocmai pentru a controla câștigurile și pierderile, pentru ca lumea să nu se ruineze, așa cum se întâmplă, în schimb, în cazul variantei din Tennessee. Dar azi-noapte n-a mai funcționat. Azi-noapte am ajuns la o asemenea sumă ridicându-mă de pe fundul prăpastiei.

–Da, dar într-un final ați câștigat.

–Da. Și l-am adus la sapă de lemn pe Dami Tamburini. A început să piardă și să ceară să jucăm mai departe ca să-și revină, apoi iar a pierdut și a vrut să continuăm, din nou, și din nou, și din nou, până când în cele din urmă am rămas doar eu și el, devenise o chestie doar între noi doi, o socoteală personală. Iar eu n-am încetat, nu m-am oprit. În douăzeci de minute, ba nici măcar, într-un sfert de oră, i-am luat o sumă exorbitantă.

–Cât?

–Și asta mi-e rușine să v-o spun.

–Dar de ce? Doar nu i-ați pierdut dumneavoastră.

–Nu i-am pierdut eu, dar sunt la fel de părtaș.

–Cât?

–Opt sute patruzeci de mii.

–Dumnezeule mare!

–Eh, cu posibilitatea de a dubla miza...

–Şi prietenul ăsta al dumneavoastră are toţi banii ăştia?

–De avut i-ar avea. Familia sa dispune de o bancă de investiţii, terenuri, vin, apă, clădiri... dar eu nu i-am vrut. Iată de ce v-am sunat.

–Cum adică nu i-aţi vrut? De ce?

–Pentru că sunt prea mulţi. Cum se poate aşa ceva? Era de faţă şi notarul, unul care e mereu acolo la dispoziţie când sunt pierderi substanţiale, nu ştia ce să mai inventeze de data asta.

–Adică aţi câştigat opt sute de mii de euro şi i-aţi lăsat acolo?

–Opt sute patruzeci. Da.

–Drace...

–Mă credeţi nebun?

–Nu. Atâta doar că e neobişnuit.

–Nu i-am vrut; în schimb am cerut ceva.

–Şi ce anume aţi cerut?

–Vedeţi, domnule doctor Carradori, se iveau zorile. Miraijin dormea în hamacul ei în camera de alături, burdușită cu paracetamol. Eu eram acolo, împreună cu alţi patru, încă şi mai răvăşiţi decât mine. În doar două ore trebuia să mă prezint la spital. Pe masă se afla ruinarea cuiva care cu numai şase ore în urmă îmi era prieten...

–Şi atunci? Ce anume aţi cerut?

–În plus, mi-era ruşine de tot. Că venisem să joc, deşi Miraijin avea febră. Că nu mă întorsesem acasă atunci când mi se spusese s-o fac. Că mă îndârjisem atunci când pierdeam, fără să mă opresc aşa cum fac de obicei. Şi că mă îndârjisem cu atât mai mult când am

început să câștig, să câștig, să câștig, până am ajuns la suma aceea absurdă.

– În fine, era șocul. Ce anume ați cerut?

– Mi-era rușine că sunt un cartofor, ba, mai mult, că sunt tocmai cel care sunt, de cum s-a desfășurat viața mea. Că am pierdut toți oamenii pe care i-am iubit, fiindcă, vrând-nevrând, s-au dus cu toții, domnule doctor Carradori, și nu mai e nici unul...

– Am stabilit că mai este fetița.

– Mi-era rușine și de ea, parcată într-un hamac, îmi era rușine *pentru* ea; mă rușinam și mă socoteam vinovat de o vină extrem de adâncă, teribilă. Așa că am făcut un lucru pe care un jucător nu-l face niciodată.

– Ce ați făcut?

– Le-am spus exact aceleași lucruri pe care vi le zic dumneavoastră acum celor patru nefericiți, care cu siguranță se rușinau la fel de mult ca și mine. Și le-am mai zis și altele, lucruri care de obicei nu se aud la mesele de joc, chiar dacă toți le simt.

– Anume?

– Le-am zis că, pe măsură ce câștigam toți acei bani, viața pe care o duceam zi de zi îmi apărea tot mai mizeră. Câștigam cincizeci de mii și mă gândeam că o să-mi iau o mașină nouă din banii ăia, pentru că cea pe care o aveam devenea deodată o rablă. Doar că până atunci nu mă gândisem niciodată că ar fi o rablă. Înțelegeți?

– Înțeleg.

– E o chestie tipică oricărui jucător: să-i fie scârbă de propria viață, să se gândească cum și-o va schimba câștigând, deși în realitate niciodată n-a avut cu adevărat

acea dorință. Depășisem două sute de mii și mă vedeam în Maldive, sau în Polinezia, în acele locuri de lux unde de fapt nu mi-am dorit vreodată să merg. Patru sute de mii, și uite cum se iveau de nicăieri asistenți, servitori, bucătărese, șoferi, bone, de parcă asta îmi lipsea mie, de parcă eu nu mi-aș fi dorit nimic altceva decât să încetez să mă ocup de mine și de Miraijin. Șase sute de mii, și uite cum mă lăsam de muncă și ieșeam la pensie, de parcă munca mea, pe care o practic de treizeci și cinci de ani, pentru care m-am sacrificat și căreia i-am dedicat atâta timp, m-ar fi scârbit dintr-odată. Or, nu era adevărat. Mie viața pe care o trăiesc nu-mi face scârbă, dimpotrivă, îmi place, pentru că, spre deosebire de multe alte vieți, a mea are un scop, iar scopul acesta este să-l ofer lumii pe omul viitorului, privilegiu deopotrivă uriaș și dureros, care mi-a fost încredințat spre creștere.

–Ați spus toate aceste lucruri?

–Da. Și-apoi, în cele din urmă, am zis ceea ce orice jucător știe prea bine, și anume că nu e cu putință să folosești în mod înțelept banii câștigați la jocuri de noroc. Și că pentru toate aceste motive mie nu-mi trebuie alea opt sute patruzeci de mii.

–Și prietenul dumneavoastră? Dar ceilalți? Ce au zis?

–Toți plângeau. Jur. Trebuiau să mă facă pe mine să plâng, dar i-am făcut eu pe ei să plângă. Dar nu de durere, i-am făcut să plângă de emoție. Un lucru jalnic, și totuși singurul de care nu-mi este rușine.

–Și ce ați cerut în schimbul câștigului?

–Am cerut înapoi întreaga arhivă fotografică a mamei mele. O donasem fundației acestui Dami Tamburini, și

asta e o poveste lungă, nu stau să v-o istorisesc acum. O donasem, acum niște ani, fundației de care se îngrijește banca sa, iar acum am cerut-o înapoi.

–Dar de ce?

–Pentru că, pe neașteptate, după ce mă încercase acel sentiment de vinovăție despre care v-am povestit, mi s-a părut că văd în sfârșit lucrurile așa cum sunt. Mi-am dat seama că singurul lucru prețios pe care bărbatul acela îl avea în posesie era tocmai arhiva pe care i-o dăruisem eu.

–Bravo.

–Fotografiile acelea, eu nu le donasem, ci mă debarasasem de ele. Cu scuza că le încredințam cuiva care urma să le pună în valoare mai bine decât mine, eu mă deziceam de ceea ce mama mea lăsase moștenire, urma trecerii sale pe pământul ăsta. Mâine mi-o iau înapoi. Aceasta este victoria mea de azi-noapte.

–Și nu ați regretat?

–Nici măcar o clipă. Ascultați, eu, unul, n-am probleme cu banii. Să muncesc mi-a plăcut dintotdeauna și nu mi-am dorit niciodată să trăiesc din vreo rentă. Pentru mine, banii aceia erau un blestem. Iar jocul, o neghiobie adolescentină de care nu mă eliberasem niciodată, care continua să mă amenințe. Am cărat în spate amenințarea asta o viață întreagă, dar azi-noapte am văzut-o drept ceea ce e cu adevărat. Azi-noapte, am văzut totul așa cum e cu adevărat. Lucrurile așa cum sunt ele. Aveam nevoie să împărtășesc asta cu cineva. M-am gândit să v-o spun dumneavoastră.

–Ați făcut bine.

–Acum vă spun la revedere. V-am răpit deja prea mult timp.

–Se poate să ziceți așa ceva? Ați făcut foarte bine că m-ați sunat.

–Vă mulțumesc, domnule doctor Carradori. Sper să vă revăd cât de curând.

–Voi veni să vă vizitez. Astfel, o să-mi arătați fotografiile realizate de mama dumneavoastră.

–Cu multă plăcere. Sunt foarte frumoase.

–Sunt convins.

–La revedere, domnule doctor Carradori.

–La revedere, domnule doctor Carrera.

ULTIMA (2018)

Luisa Lattes
23, Rue du Docteur-Blanche
75016 Paris
Franța

Florența, 27 decembrie 2018

Dragă Luisa,

Îți răspund. Poate bănuiai că de data asta am s-o fac: tot acel discurs despre colibri, despre emmenalgie, *despre motivul pentru care noi doi n-am fost împreună nu poate rămâne fără ecou. Dar asta nu înseamnă că am de gând să încep să-ți scriu din nou. Un lucru care-mi este mai mult decât limpede e că nu-mi pot permite să reiau o relație cu tine, indiferent care ar fi aceea.*

În primul rând, apropo de a te mișca și a sta pe loc, bag de seamă că ți-ai schimbat din nou adresa. De ce? Te-ai despărțit oare și de filosoful evreu? Și dacă da, de ce? Sau e un birou de lucru? Iar dacă este un birou, de ce te-ai dus să ți-l alegi așa departe de casă? Alte posibilități nu reușesc

să-mi imaginez, ținând cont că exclud varianta în care pur și simplu v-ați mutat, fiind încă împreună; nu-mi pot închipui un filosof evreu, care a trăit dintotdeauna în Marais, așa cum mi l-ai descris tu, mutându-se într-o bună zi în Arondismentul 16.

E lesne de înțeles că în spatele mișcării se află un motiv anume, în timp ce e mai greu de înțeles că ar fi unul și în spatele nemișcării. Dar asta se întâmplă pentru că vremurile noastre au ajuns încetul cu încetul să acorde tot mai multă valoare schimbării, inclusiv aceleia săvârșite asupra propriei persoane, așa că schimbarea e ceea ce își doresc toți. Așa că nu e nimic de făcut, căci, la urma urmei, cine se mișcă e un curajos, iar cine rămâne pe loc, un fricos, cine se schimbă e un iluminat, iar cine nu se schimbă e un obtuz. De aceea îmi face plăcere că tu ți-ai dat seama (dacă ți-am înțeles bine scrisoarea) că e nevoie de curaj și de energie inclusiv pentru a rămâne pe loc.

Mă gândesc la tine. De câte ori te-ai mutat? Câte locuri de muncă ai schimbat? Câte iubiri, câți soți, parteneri, copii, câte avorturi, case la țară, case la mare, obișnuințe, pasiuni, dureri, plăceri s-au perindat prin viața ta? Doar oprindu-mă la ceea ce cunosc eu, Luisa, iar asta, evident, e doar o parte, și ajungem la numere absurde. Câtă energie ai risipit pentru toate acestea? Extrem de multă. Ca să te găsești la cei cincizeci și doi de ani ai tăi scriindu-mi mie, cel care am rămas – așa este – mai mult sau mai puțin pe loc.

Spun „mai mult sau mai puțin", căci schimbări au fost destule și în viața mea, o știi prea bine: câte-un brânci sau altul care m-au dislocat din locul unde intenționam să rămân și m-au lăsat aproape fără nici un dram de putere.

Toate schimbările pe care le-am cunoscut eu, Luisa, au fost în rău. Știu bine că nu așa stau lucrurile pentru toți și că, dimpotrivă, imaginarul nostru e plin de povești luminoase, cu tâlc, despre schimbări urmărite cu tenacitate, ce au îmbunătățit viața indivizilor, ba chiar a maselor. Nici măcar nu voi menționa din ele. Dar cu mine lucrurile au stat altfel.

Nu joc rolul victimei, Luisa; vreau doar să-ți spun că nici măcar eu nu am rămas de fapt pe loc, chit că mi-aș fi dorit. Dacă ar fi depins doar de mine, da, dar n-a fost cu putință, și fiecare dintre schimbările pe care le-am îndurat a produs o izbitură îngrozitoare, care m-a deplasat de pe traiectorie, aruncându-mă efectiv într-o altă viață, apoi într-alta, și într-alta, vieți la care a trebuit să mă adaptez brusc, fără vreo mijlocire. Înțelegi că eu îmi trag alinarea din a păstra laolaltă cât mai multe lucruri cu putință?

Da, și eu cred că, dacă tu ai fi reușit să te oprești, noi doi am fi putut să fim împreună. Dar un destin e un destin, iar dacă eu sunt colibriul, tu ești leul sau gazela din zicala aceea pe care, sincer, n-am putut s-o sufăr niciodată, și anume că e bine să te trezești în fiecare dimineață și să te pui imediat pe alergat, indiferent care dintre ei ai fi.

Acum, eu am o misiune de îndeplinit, care dă sens tuturor lucrurilor pe care le-am avut și nu le-am avut, incluzându-te aici și pe tine: să cresc omul nou, iar omul nou este copila de opt ani care doarme sub acest acoperiș. Va deveni femeie. Va deveni omul nou. S-a născut pentru asta și nu voi lăsa ca schimbările s-o distrugă. Mai am putere numai pentru asta și pentru a-ți mai răspunde acum. Îmi pare rău, Luisa, dar aceasta e ultima scrisoare pe care ți-o

scriu. Eu te-am iubit atât de mult, te-am iubit cu adevărat, timp de patruzeci de ani ai fost primul și ultimul lucru la care m-am gândit în fiecare zi a vieții mele. Dar nu mai e așa, pentru că, acum, primul meu gând aleargă către ea, la fel cum și ultimul meu gând tot către ea se îndreaptă, iar la mijloc sunt alte gânduri legate de ea. Doar așa mi-e cu putință să trăiesc acum.

Te îmbrățișez

Marco

OMUL NOU (2016–2029)

Sunt oameni care întreaga lor viață se zbat cu scopul de a avansa, de a cunoaște, de a cuceri, de a descoperi, de a îmbunătăți, pentru ca mai apoi să-și dea seama că în tot acest timp s-au aflat numai și numai în căutarea forței care i-a aruncat în lume; pentru aceștia, punctul de plecare și punctul de sosire coincid. Și-apoi mai sunt alții care, în schimb, deși rămân pe loc, parcurg un drum lung și aventuros, fiindcă lumea este cea care le alunecă pe sub picioare, și ajung să sfârșească foarte departe de unde plecaseră; Marco Carrera era unul dintre aceștia. De-acum, era limpede: viața lui avea un scop. Nu toate viețile aveau unul, dar a lui avea. Vicisitudinile dureroase care îi însemnaseră viața aveau până și ele un scop, nimic nu se petrecuse din întâmplare.

Viața lui nu fusese cu siguranță una obișnuită: în el fusese mereu prezent stigmatul excepției, pornind de la micimea trupului, care timp de cincisprezece ani îl ținuse în afara turmei, pentru a continua cu tratamentul care îl restituise turmei și care produsese în el o creștere vizibil superioară și într-un timp cu mult mai scurt decât se așteptase însuși medicul care i-l administrase. Nimeni

nu se ostenise să cerceteze motivul unui asemenea rezultat, dar cert este că tratamentul la care fusese supus Marco în toamna lui 1974 avusese un efect neobișnuit: șaisprezece centimetri în opt luni, de la un metru cincizeci și șase în octombrie (media băieților de vârsta lui era de un metru șaptezeci) la un metru șaptezeci și doi (media, un metru șaptezeci) în iunie anul următor, când, pe neașteptate, creșterea se oprise. Ba, mai corect fie spus, când creșterea se stabilizase exact la media congenerilor săi: un metru șaptezeci și patru la șaisprezece ani, un metru șaptezeci și șase la șaptesprezece, un metru șaptezeci și opt la optsprezece și un ultim centimetru anul următor, îndeajuns încât să-l plaseze ca adult imediat deasupra mediei naționale.

Explicații nu existau. Doctorul Vavassori se aștepta, în cincisprezece luni și nu în opt, la abia două treimi din acel rezultat, adică la o înălțime care ar fi făcut din Marco Carrera, dintr-un subevoluat cum era, un tânăr scund obișnuit. Letizia, dovedind o credință neclintită în teoriile revelatoare ale lui D'Arcy Wentworth Thompson, se convinsese că tratamentul nu avea nici o legătură și că fiul ei ar fi făcut oricum acel salt datorită instrucțiunilor imprimate în codul său genetic: pur și simplu, în natura sa, totul fusese prevăzut încă de la bun început, mai întâi creșterea insuficientă, apoi dezvoltarea bruscă, iar după aceea (și abia acesta era lucrul cel mai ciudat, care, după părerea ei, se putea explica numai apelând la Thompson), alinierea la antropometria tradițională. Probo, în schimb, era sfâșiat în două: pe de o parte, se bucura de reușita demersului, pe care tocmai el și-l dorise cu o atâta îndârjire,

dar, pe de altă parte, se întreba dacă un rezultat atât de diferit față de așteptări, deși mai bun, nu trebuia considerat mai degrabă un eșec; cu alte cuvinte, dacă nu însemna de fapt pierderea completă a controlului acțiunii exercitate asupra corpului fiului său, riscând, așadar, tot felul de posibile urmări. Așa că se îngrijorase, iar de atunci încolo rămăsese mereu îngrijorat (deși, după moartea lui Irene, până și acea îngrijorare, ca, de altfel, toate celelalte, și-a pierdut din intensitate) la gândul că, odată cu trecerea timpului, va fi nevoit să descopere prețul de plătit pentru acel hazard. Infertilitate, boli degenerative, tumori, malformații; dacă într-o zi X, cândva în viitor, când nimeni nu s-ar mai fi gândit la tratamentul acela, ceea ce îl făcuse cu mult mai eficient decât fusese prevăzut i s-ar fi înfățișat fiului său sub forma unor efecte adverse usturătoare? Îi pusese această întrebare doctorului Vavassori, iar Vavassori îi răspunsese că, fiind vorba despre un tratament experimental, riscul unor efecte colaterale neașteptate, chiar și foarte diferite în timp, fusese luat în calcul, ba chiar specificat așa cum se cuvine în documentele pe care Probo le semnase; dar că o reușită superioară așteptărilor ar fi putut crește acest risc reprezenta o îngrijorare fără noimă, după părerea lui, și chiar ușor paranoică. În treacăt fie spus, „paranoic" nu-l mai făcuse nimeni vreodată pe Probo.

În ceea ce-l privește, Marco, luat pe sus de propria creștere, nu avusese timp să se gândească la nimic. Așa cum, în trecut, corpul său refuzase să crească, vădind acea neobișnuită îndărătnicie, acum creștea cu aceeași neobișnuită violență; el locuia acest fenomen, ca să spunem

așa, și încerca să țină pasul cu el. Din noiembrie până în iunie, crescuse cu doi centimetri pe lună – ceea ce însemna un kilogram și jumătate pe lună sau jumătate de număr la pantofi –, iar aceasta fusese singura lui ocupație. Nu se îngrijorase, nu se speriase, nu se rușinase, nu dăduse semne de nerăbdare, nu pusese condiții; mai degrabă se abandonase acestei revoluții, demonstrând o plasticitate și o trăinicie care, pe viitor, în momentele extrem de grele, aveau să-l ajute să supraviețuiască. Corpul său acoperise dintr-un singur salt adolescența, transformându-se brusc din cel al unui copil în cel al unui tânăr bine făcut, însă el nu rămăsese traumatizat din pricina asta, pentru că, din ceea ce știa, scopul tratamentului era întocmai acela. După numai câțiva ani, faptul că fusese un colibri a rămas doar o amintire, ca atâtea altele.

Începând cu acea experiență însă, viața a continuat să i se deruleze mereu în același fel: rămânând pe loc ani la rând, în timp ce viețile celorlalți mergeau înainte, pentru ca apoi, cu totul neașteptat, să erupă într-un eveniment excepțional și neprevăzut, care îl arunca într-un loc nou și necunoscut. Aproape întotdeauna, tranziția aceea îi pricinuia o suferință, așa că întrebarea care a început să-l frământe, cu toată încărcătura ei de furie și victimizare, era: de ce tocmai eu, de ce tocmai mie?

Adesea, printre servitorii cinstiți ai căutărilor noastre (cine, cum, când, unde, ce și de ce), tocmai *când* e cel care separă salvarea de damnare; Marco Carrera nu și-a pus niciodată întrebarea aceea până nu a avut și răspunsul, și numai de aceea el, care nu-și dorea decât să rămână pe loc, a reușit să parcurgă un drum atât de lung

și de chinuitor fără să se prăbușească. Doar în momentul potrivit, adică în mijlocul acelui întuneric, mintea lui s-a luminat: totul, totul s-a întâmplat cu un scop, iar răspunsul a venit – simplu, precis și dulce: Miraijin. Miraijin era și fusese dintotdeauna omul nou, încă de când o concepuse mama ei. Se născuse pentru a schimba lumea, iar lui, Marco Carrera, i se încredințase privilegiul de a o crește.

Atât timp cât trăise Adele, pe tema asta nu avusese loc nici cea mai mică discuție. Ea pomenea tot timpul lucrul ăsta, iar Marco nu ridica nici o obiecție, ba, mai mult, îl repeta el însuși, umanitatea reîncepea de la copila aceea, umanitatea reîncepea de la Miraijin – chiar dacă, în realitate, o făcea din îngăduință față de propria fiică, la fel ca atunci când, cu mulți ani înainte, se juca cu firul prins de spatele ei. Una peste alta, se gândea, fata aceasta a trecut prin atâtea, poate că asta e iluzia care-i îngăduie să se mențină la suprafață: destinul mă chinuie, iar eu, în schimb, aduc pe lume omul nou...

Însă Adele s-a stins mult prea devreme, iar Marco nu era sub nici o formă pregătit să înfrunte golul acesta; așa cum făcuse mereu în trecut – fără s-o decidă efectiv, iar de data asta fără ca măcar s-o conștientizeze –, a rămas pur și simplu în picioare, în mijlocul craterului încă fumegând, și a trăit până și acolo, doar că nu-i mai era de-ajuns. Pentru a nu se lăsa copleșit de disperare, avea nevoie de mai multă putere decât simțea că ar fi înăuntrul său, de mai multă hotărâre. La început, pentru o bucată de vreme, a trăit ca un sălbatic, urmând sfaturile doctorului Carradori. A trăit ca un sălbatic, da, preocupat doar să aibă

grijă de Miraijin și să ia câte-o înghițitură din viața care-i rămânea de trăit. Cu siguranță, traiul său nu oferea vreun model de puericultură, mai ales în nopțile petrecute jucând, cu cea mică dormind în hamac, dar i-a fost de folos în a face pasul decisiv, adică acela de a înțelege.

Revelația s-a petrecut atunci când a îndeplinit acel gest, foarte greu de explicat altfel, renunțând la câștigul fabulos rezultat la finalul acelui sângeros duel la poker cu prietenul său Dami Tamburini. Iată, așadar, momentul potrivit pentru a-ți pune întrebări, toate întrebările, chiar și pe cele mai sfâșietoare – momentul să te lași pe mâinile celui mai sârguincios dintre cei șase servitori cinstiți: *de ce?* Deodată, totul devenea limpede, toată durerea încercată de-a lungul anilor devenea placa turnantă pe care se construia lumea cea nouă, amintirile deveneau destin, trecutul, viitor. De ce tocmai eu să renunț la toți banii ăștia? De ce tocmai eu scap dintr-o catastrofă aeriană? De ce tocmai eu să-mi pierd sora în felul acela? De ce tocmai eu să trec printr-un divorț așa de îngrozitor? De ce tocmai eu, cu mâinile mele, să pun capăt vieții tatălui meu? De ce tocmai eu să-mi îngrop o fată de douăzeci și doi de ani?

Răspunsul era limpede acum și cuprindea deopotrivă acel nume care năvălise de nicăieri în viața lui – Miraijin – și tot ceea ce Adele repetase mereu despre ea, pe un ton serios și ferm, fără cea mai mică umbră de îndoială: va fi omul nou, tati, umanitatea va reîncepe de la ea. Acum, Marco Carrera credea cu adevărat asta. Da, pătimise foarte mult, dar pentru un scop atât de înalt: să-l încredințeze lumii pe omul nou – dar numai după ce

„va fi răbdat în cuget săgeți și praștii ale ursitei rele", cum zice Hamlet. Gândul acesta fanatic s-a potrivit perfect în existența lui sobră și îndurerată, ba, mai mult, într-un anumit sens, a completat-o – motiv pentru care a încetat imediat să mai fie fanatic.

De altfel, copila era cu adevărat specială. Ca înfățișare, înflorea zi după zi într-o frumusețe nemaiauzită, concepută până atunci numai pentru avatarurile din jocurile video: înaltă pentru vârsta ei, zveltă, cu părul creț și foarte mătăsos, cu pielea de un maroniu-închis, cu ochii migdalați, de un albastru ca acela de pe fundul unei piscine – pare într-adevăr îmbinarea unor piese alese dintr-un meniu. Și tocmai ochii sunt cei care îi spun lui Marco Carrera, în fiecare zi, că nepoata lui reprezintă cu adevărat un punct și de la capăt; oftalmolog și cercetător al aparatului vizual de patruzeci de ani, convins fiind că văzuse toate tipurile de ochi din natură, fie ei umani sau nu, în fața celor de pe chipul lui Miraijin se simte precum astronautul care vede pentru prima dată Pământul din spațiu. Ceva numai vag asemănător a mai văzut, și fotografiat, doar la o pisică din rasa Ragdoll cu fir lung, aparținând unei prietene americance de-ale sale, pe nume Jagger (pisica); în fapt, s-a și dus să caute fotografia aceea în propria arhivă și a găsit-o (data din 1986) și a imprimat un detaliu cu acei ochi, surprinși chiar în clipa în care priveau în obiectiv; dar nici măcar acea imagine nu surprinde întru totul ideea, pentru că pisica Jagger e albă, în timp ce Miraijin e neagră.

Și cu toate acestea, deși aparent atât de străină de el, Miraijin îi este și splendid de familiară. Irizațiile albastre

ale acelor ochi unici pe lume, de exemplu, sunt aceleași ca ale ochilor lui Irene – iar asta e deja o lovitură frumoasă. Constituția sportivă și zveltă, care i se dezvoltă armonios de la an la an, e aceeași pe care Marco a văzut-o dezvoltându-se la Adele. Gropița din obraji, atunci când râde, e a lui Giacomo – și, spre deosebire de a lui, nu pare destinată să dispară odată ce va crește. Dar amănuntul care îl emoționează cel mai mult la corpul extraterestru al lui Miraijin e alunița minusculă aflată pe șaua dintre degetul mijlociu și inelarul mâinii drepte, identică celei pe care o avea Adele și pe care o are și el; invizibil pentru ceilalți, punctișorul acela este însemnul de fabricație al celor din neamul Carrera – de câte ori nu-și împletise oare degetele cu ale lui Adele, pentru ca cele două aluniță să se suprapună perfect, nu doar când era mică, ci și mai târziu, ziceau că era „punctul lor de forță", ba au făcut-o inclusiv când se aflau în cada de la spital, uzi din cap până-n picioare, în timp ce Miraijin venea pe lume. Acum, Carrera poate să repete același gest cu Miraijin, fiindcă, oricât de incredibil ar părea, în furtuna genetică pe care a stârnit-o ca să se ivească pe lume așa *nouă*, alunița aceea mică a reușit să supraviețuiască.

Însă dincolo de aspectul fizic, care conferă efectiv un corp celei mai luminoase utopii de integrare între popoare, trăsătura cu adevărat impresionantă la această creatură e aceea că face mereu lucrul potrivit. Dintotdeauna, încă de când era în fașă și plângea numai când trebuia să plângă, dormea când trebuia să doarmă și învăța rapid ceea ce trebuia să învețe, făcând să fie atât de ușor să te ocupi de ea. Pe măsură ce creștea, era la fel, făcea lucrurile mereu

așa cum trebuie, la momentul potrivit, surprinzând uneori cu vreun gest sau un comportament în afara normei, da, doar pentru ca mama ei, sau el, sau pediatrul, sau învățătoarele, sau profesorii să-l considere de-a dreptul *o îmbunătățire* a normei. Tocmai studiind acest fenomen, Marco Carrera s-a convins că Miraijin este cu adevărat destinată să schimbe lumea: pentru că, în realitate, acele comportamente ale sale în afara normei nu reprezintă întotdeauna cu adevărat o îmbunătățire, în realitate, uneori, sunt doar un mod diferit de a face lucrurile, dar cert e că, ivite din mâinile ei, *par* o îmbunătățire. Cu alte cuvinte, s-ar putea spune că ea, cu chipul ei cizelat, cu ochii alogeni, cu glasul ei șlefuit și expresia feței și zâmbetul și gropița din obraji – cu tot corpul ei, de fapt, deși încă micuț și provizoriu, are asupra celorlalți ascendentul pe care-l aveau condotierii renascentiști. Corpul ei e unul dintre acelea a căror zestre naturală constă în a convinge. Unul dintre acelea pe care ceilalți tind să le imite.

Nu exista experiență în care Miraijin să nu-și fi găsit atitudinea potrivită încă de la prima încercare. La sport, toate cele pe care le-a încercat, de la tenis la judo, n-a fost instructor care să nu fie uimit de înclinația ei naturală. Prima dată când a întâlnit un cal, s-a așezat imediat în spatele lui ca să-l mângâie pe coadă; nu, scumpo, nu te așeza acolo, e periculos, ar putea să-ți ardă o copită, deoarece caii nu sup... În schimb, calul, adică iapa (pe nume Dolly, un murg din rasa quarter texan, de treisprezece ani, docil, dar nevricos și foarte sensibil la zăbală, care doar cu o zi înainte trântise la pământ un domn din Arezzo, care își propusese să îl mâne ca pe

o căruță trăgând de hățuri când ici, când colo, și pe care de atunci încolo Miraijin îl va încăleca constant în următorii șapte ani, până când va fi scos din activitate și lăsat la pășune, în așteptarea clipei când sufletul i se va înălța în Raiul Cailor) se arată, în mod excepțional, mulțumită de prezența ei, ba chiar îi permite să-i țesale coada – semn de mare încredere, după părerea instructoarei, în legătura abia instaurată cu ea. Lucru uimitor, luând în considerare că este prima dată când Miraijin intră în contact cu rasa cabalină. La școală le încântă pe învățătoare cu propria capacitate de a se concentra și de a ridica astfel nivelul de concentrare al întregii clase. Desenează foarte bine. Nici n-a învățat bine să scrie, că deja respectă cu scrupulozitate accentele grave și cele ascuțite, așa cum n-o mai fac nici măcar profesorii. Cuvintele care se aud de fiecare dată când își încearcă puterile cu ceva sunt: „Pare făcută pentru asta".

Marco o întreabă, într-o bună zi, chiar o întreabă: „Oare îți dai seama, Miraijin, că orice lucru ai încerca să faci îți iese bine imediat? Cum reușești?" Și răspunsul său e: „Mă uit cum face profesorul meu". Așadar, corpul acela predestinat, pe care toți vor vrea să-l imite, e atât de charismatic pentru că știe să imite ca nimeni altul celelalte corpuri. Ca parte integrantă a rolului său de mentor, Marco se pune pe făcut experimente: iată cum, în fiecare zi, îi arată la televizor meciuri de baschet din NBA, și iată că după numai o săptămână, punându-i în brațe o minge de baschet, copila e în stare să imite la perfecțiune mișcările jucătorilor – driblinguri, pivotări, sărituri în trei pași –, fără ca măcar să cunoască regulile

acestui sport. Iată cum, la prima lecție de snowboarding (preferat de ea în locul schiului), e deja în măsură să reia cu precizie mișcările instructoarei sale, adică să coboare și să ia virajele fără să cadă. Iat-o și la dans: nu-i ca și cum lui Marco i-ar plăcea să vadă copii dansând, dimpotrivă, îl încearcă un soi de aversiune, dar experimentul merita făcut, așa că, după două după-amiezi petrecute urmărind filmarea cu acea copilă iraniană care sfidează regimul dansând *shuffle* pe stradă, iată că și Miraijin a prins mișcările. Iată muzica, pianul, și iată cum, prima dată când atinge claviatura și profesoara îi cere să cânte la întâmplare, dar încercând să facă două lucruri diferite cu mâinile, ei îi reușește, și încă repede, iar cele două mâini interpretează două acompaniamente ritmice diferite – la nimereală, e adevărat, dar independente unul de altul; și dacă nu se dovedește un copil-minune, spune profesoara, oricum e deja un început grozav, și-n fapt, iată că, la nici măcar un an distanță, Marco intră în camera ei ca s-o întrebe ce muzică ascultă, iar melodia se numește „River Flows in You", de Yruma, atâta doar că Miraijin nu o ascultă, ci o interpretează. E criminală. Și iată-l deci pe Marco, la șaizeci de ani, preocupat întru totul să-și controleze propriile mișcări și propriul comportament, ba până și propriile expresii și chiar propriul limbaj, așa cum n-a făcut-o niciodată, depunând un efort continuu să le curețe de toate mizeriile care, dacă ar fi imitate de ea, ar putea să-i păteze puritatea. Pornind chiar de la el, așadar, pornind chiar de la Marco Carrera, iată că lumea începe să devină mai bună.

Ah, Miraijin! Nouă ani! Zece! Unsprezece! Doisprezece! Ce frumos ca de fiecare dată pe 20 octombrie să-ți organizez petrecerea aniversară, ce aventură să te însoțesc spre miezul lumii în timp ce lumea se rostogolește mai departe! Sporturile la care ești atât de talentată, mai bine lasă-le deoparte: ar fi o risipă să facem din tine o campioană. Pianul, dansul, desenul, echitația: cultivă ceea ce-ți place, dar nu te lăsa devorată de nici una dintre pasiuni, nu deveni un copil-minune, pentru că ești destinată unei misiuni cu mult mai importante. Bravo, nu te arăta niciodată competitivă. Bravo, să-ți fie teamă de încălzirea globală. Bravo, uită-te la prostioarele de pe YouTube împreună cu prietenele tale și fă dinadins unele greșeli în temele de-acasă, pentru a nu te distanța prea mult de ele. Amintește-ți că tu ești omul nou, ție totul îți vine la îndemână, dar nu trebuie să te distingi de ceilalți, nu trebuie să-i lași în urmă; dimpotrivă, tu trebuie să-i tragi pe ceilalți după tine, iar asta e partea cu adevărat dificilă. Treisprezece ani, Miraijin! Seară de film cu bunicul tău, în fiecare luni, acasă, filmele vechi văzute în vechea manieră, pe DVD, pe ecranul mare al televizorului, mâncând sushi pregătit de tine (pentru că, evident, vei găti excelent și, la fel de evident, vei găti la fel de bine preparate din bucătăria italiană, precum și din cea internațională), *Marele Lebowsky*, *Marele Gatsby*, *Zbor deasupra unui cuib de cuci*, *Donnie Darko*, *O lume de fantome*, *Făptași necunoscuți*, *Suspecți de serviciu* (care te va plictisi de moarte, fiindcă după numai cinci minute, datorită montajului și prim-planurilor, vei fi înțeles deja

că Keyser Söze este Kevin Spacey), sau văzute în noua manieră, în streaming, pe tabletă, împreună cu prietenele tale, *Vacanța de primăvară*, *Barul Coyote Ugly*, *Juno*, *Înainte să te cunosc*, *S-a născut o stea*, sau seriale precum *Stranger Things*, *Black Mirror*, *La casa de papel*, *Breaking Bad* – oricum, niciodată în sala de cinema, pentru că cinematograful în sală va dispărea și nici măcar tu n-ai să poți face nimic în sensul ăsta. Paisprezece ani! Ah, Miraijin, nu te lăsa împinsă de la spate de frumusețea care dă în pârg, a ta și a celorlalți tineri care te înconjoară, dă-i timpului timp, ai încredere: te vei îndrăgosti, vei fi nesigură și vei spune nu, vei fi sigură și vei spune da, vei fi fericită, vei fi nefericită, apoi din nou fericită, toate se vor petrece la timpul lor. Bravo, zăbovește. Bravo, plictisește-te, pune-te pe citit romane, *Doctor Jivago*, fata dragă a bunicului, *Martin Eden*, *La răscruce de vânturi*, saga Harry Potter, bravo; însă și alte cărți de care bunicul tău nu a auzit: *Febra*[1], *Puterea*[2], *LaRose*[3], *Cronicile lumii pământene*[4], apoi benzi desenate, mai ales cele manga, care-i plăceau și mamei tale, și atunci de ce nu chiar *Miraijin Chaos*, de la care ți se trage și numele, apoi, rând

[1] *Territoire de fièvre* (1983), roman SF al autorului francez Serge Brussolo, traducere de Sorin Ștefănescu, Ed. Savas Press, 1993

[2] *The Power* (2016), roman SF al autoarei britanice Naomi Alderman, traducere de Miruna Voiculescu, Ed. Storia Books, 2018

[3] Roman din 2016 al autoarei americane Louise Erdrich, care are ca temă predilectă viața amerindienilor

[4] *Cronache del Mondo Emerso* (2004–2005), trilogie fantastică a autoarei italiene Licia Troisi, traducere de Marina Loghin, Ed. RAO, 2009

pe rând, și cele mai cunoscute saga scrise de Osamu Tezuka, *Astro Boy*, *Next World*, *Dororo*, precum și altele de alți autori, tot dintre cele vechi, dar și ceva mai recente, precum *Sailor Moon*, și cât de mult o să-ți placă *Sailor Moon*, și cât de mult îi plăcea mamei tale, și dat fiind că te vor interesa SF-urile, o să-ți vâri nasul în cele 893 de volume din colecția Urania a străbunicului tău, bravo, ești omul nou, dar vei dori să știi mereu de unde vii, și-atunci bunicul tău îți va recomanda povestirile lui Heinlein[1], „Străzile trebuie să fugă"[2], „Omul care a vândut luna"[3], îți va spune că sunt cele mai frumoase povestiri științifico-fantastice pe care le-a citit vreodată, el, care practic le-a citit numai pe acelea, dar nu contează, fiindcă îți vor plăcea, îți vor arăta de câtă vreme e așteptat omul nou, cu câtă poezie și cu câtă naivitate a fost visat și închipuit de mii și mii de ori. Cincisprezece ani, Miraijin; și de ce să nu încerci să-ți faci propriul canal de YouTube? Hai, încearcă, ce te costă? Hai, curaj, fă-l! Și-atunci te vei convinge și tu, și-l vei convinge și pe bunicul tău, pe care tu l-ai considerat mereu sever, deși nu e (deoarece e inutil să fii sever cu tinerii, dat fiind că tinerii care au nevoie de așa ceva, ca tine, Miraijin, își inventează severitatea în spatele cui le pare, în timp ce se dovedește a fi de-a dreptul contraproductivă pentru aceia care nu au nevoie de așa ceva, care, dimpotrivă,

---

[1] Robert A. Heinlein (1907–1988), unul dintre cei mai populari autori americani de science-fiction

[2] „The Roads Must Roll" (1940)

[3] „The Man Who Sold the Moon" (1950)

o sfidează), iar el, surprinzător, va fi de acord, și te va încuraja și el, așa că îți vei face propriul canal de YouTube, ba nu, mai întâi vei începe pur și simplu prin a urca pe YouTube filmările făcute cu telefonul, filmări în care vei reproduce ceea ce te va fi făcut atât de populară printre cei de vârsta ta, adică vei vorbi despre tot felul de lucruri pe care vrei să le împărtășești cu ei, filme și seriale TV de văzut, cărți de citit și haine de purtat, rețete de gătit și dansuri de învățat, coafuri de încercat și jocuri de jucat și locuri de vizitat și comportamente de adoptat pentru a trata cu respect natura, dându-le astfel posibilitatea și necunoscuților să facă ceea ce toate persoanele care te-au întâlnit în viața reală au simțit dorința să facă, adică să te imite, și-n fine, vei deveni *lucrul ăla* care va purta o denumire englezească foarte precisă, pe care însă bunicul îți va interzice să o pronunți, uite unde era severitatea – și el, care de fapt va fi glumind –, dar tu chiar nu o vei pronunța, nu o vei pronunța niciodată. Șaisprezece ani! Șaptesprezece! Și destinul te va prinde din urmă, pentru că vei deveni celebră, chiar așa, foarte celebră, deodată, canalul tău de YouTube va avea milioane de vizualizări, un succes absurd, ținând cont că se va ocupa numai de lucruri simple, serioase, *normale*, și în timp ce țara ta o va apuca pe-o cale greșită, mulți adolescenți se vor agăța de tine, chiar și mulți copii, care își vor dori să facă ceea ce faci tu, să devină ca tine, să vadă lumea prin ochii tăi incredibili, și te vor urmări, tot mai numeroși, or, asta înseamnă și că vor începe să vină bani, Miraijin, atât de mulți bani, care nici nu te vor scandaliza, nici nu te vor abate de la drumul tău, o bună parte din ei îi vei da

oricum celor care au nevoie, evident, iar restul îi vei pune deoparte, căci să fii bogat când toți devin tot mai săraci reprezintă un avantaj enorm dacă trebuie să schimbi lumea, iar bunicul tău va fi de-acum la pensie și se va dedica în întregime afacerilor tale, pentru ca tu să nu fii cu nimic distrasă de la viața ta obișnuită: școala, excursiile educative, pianul, călătoriile la Londra pentru a studia engleza, petrecerile, concertele, vacanțele la Bolgheri, cu bunicul, și cele cu prietenele tale, care te vor invita peste tot, numai să nu se despartă de tine, se va ocupa el de toate treburile practice apărute odată cu celebritatea câștigată între timp și aflată mereu în creștere, pentru ca – se va gândi și va avea dreptate – să nu fie celebritatea cea care te cucerește pe tine, căci – se va gândi și va avea dreptate – dacă ai fi nevoită să te abați de la viața ta obișnuită, ai deveni în aceeași clipă o afacere, un brand, o marcă, și imediat ai fi asaltată de agenți, de intermediari, de promotori, de impresari, de afaceriști, de profitori, pe care el se va îngriji să-i țină la distanță, în așa fel încât lângă tine să rămână doar persoanele autentice, fetele și băieții, tinerii și tinerele care, imitându-te, se vor răzvrăti împotriva dezastrului produs de părinții lor, așa că în cele din urmă în viața lui Marco Carrera se va întâmpla din nou ceea ce i s-a întâmplat mereu, și anume: el va rămâne pe loc, cu picioarele bine înfipte în pământ, și va încerca din răsputeri să oprească până și timpul în jurul său, care, evident însă, în cazul tău, Miraijin, va alerga tot înainte, și iată, ai împlinit optsprezece ani, o să pară de necrezut, Miraijin majoră, o tânără femeie, extrem de frumoasă, cathartică și tot mai

germinală, în sensul că, deja nu va mai fi vreun secret, din tine se va naşte noua umanitate, capabilă să supravieţuiască dezastrului produs de cea veche, din tine şi din cei ca tine, pentru că adevărata schimbare, singura pe care bunicul tău o va încuraja vreodată, va fi că *cei ca tine*, Miraijin, persoanele alese, oamenii noi, femeile viitorului, vor fi căutaţi, găsiţi, adunaţi laolaltă şi rânduiţi împreună pentru ca mai întâi de toate să salveze lumea, înainte să o schimbe, pentru că de-acum lumea va fi în pericol, aşa cum mulţi se temuseră deja cu mulţi ani înainte, dar nu li se dăduse ascultare, pericol ce fusese imaginat de mii de ori secolul trecut, în cărţi, în artă, în muzică, şi cu toate acestea vor fi în continuare atâţia oameni care vor refuza până în ultima clipă să creadă, şi atâţia alţii care vor crede prea târziu şi vor fi uluiţi de toate astea, în fine, tu, Miraijin, şi cei ca tine veţi fi recrutaţi şi antrenaţi pentru a duce războiul pe care nimeni n-ar fi vrut să-l ducă înainte, chiar dacă acum va fi limpede că tocmai despre un război era vorba de atâta amar de vreme, un război feroce între libertate şi adevăr, tu, cei ca tine şi tot publicul vostru de copii şi adolescenţi (foarte mulţi), de tineri şi tinere (mulţi), de adulţi (puţini), de bătrâni (foarte puţini), adunaţi de partea adevărului, libertatea fiind de-acum transformată într-un concept ostil, scrâşnind din dinţi şi de un implacabil plural – libertăţile, *ele*, infinitele libertăţi în care libertatea, *ea*, va fi dezmembrată, aşa cum zebra e dezmembrată de haita de hiene care o devorează, libertatea de a alege mereu numai ceea ce preferi, libertatea de a respinge orice autoritate care încearcă să împiedice asta, libertatea

de a nu te supune legilor care nu-ți sunt pe plac, de a nu respecta valorile fundamentale, tradiția, instituțiile, contractul social, acordurile stabilite în trecut, libertatea de a nu te preda în fața evidenței, libertatea de a te ridica împotriva culturii, împotriva artei și a științei, libertatea de a te trata urmând protocoale nerecunoscute de comunitatea medicală sau, mergând mai departe, de a nu te trata deloc, de a nu te vaccina, de a nu folosi antibioticele, libertatea de a nu crede faptele documentate, libertatea, în schimb, de a crede știri false și inclusiv libertatea de a le produce, precum și libertatea de a produce emisii dăunătoare, deșeuri toxice, reziduuri radioactive, libertatea de a arunca în mare materiale nedegradabile, de a polua pânza freatică și fundul oceanelor, libertate pentru femei de a fi misogine, iar pentru bărbați de a fi sexiști, libertatea de a trage în cel care-ți intră în casă, libertatea de a-i respinge pe refugiați și de a-i trimite înapoi în lagăr, libertatea de a-i lăsa pe naufragiați să se înece, de a urî orice religie care nu e a ta, felul în care mănâncă și se îmbracă alții, dacă nu ți-este propriu, libertatea de a-i disprețui pe vegetarieni și vegani, libertatea de a vâna elefanții, balenele, rinocerii, girafele, lupii, porcii-spinoși, muflonii, libertatea de a fi nemiloși, incorecți, egoiști, ignoranți, homofobi, antisemiți, islamofobi, rasiști, negaționiști, fasciști, naziști, libertatea de a pronunța cuvinte ca „negrotei", „retardat", „țigan", „handicapat", „mongoloid", „poponar", ba chiar de a le striga în gura mare, libertatea de a urmări numai și numai propriile dorințe și propriul interes, de a greși conștient fiind de asta și de a te război până la moarte cu cel care va vrea să

elimine acea greșeală, căci însăși greșeala, și nu Constituția, va fi considerată garantul libertății. Tu, Miraijin, și cei ca tine, prin exemplul vostru și datorită charismei omului nou, în timp ce alții vor lupta în viața reală, iar lupta va fi una dură, va trebui să vă purtați bătăliile în Rețea, adică direct pe terenul adversarului, magma în care se vor înmulți metastazele libertății, și veți avea ca sarcină să apărați și să țineți în viață, chiar acolo, în interiorul Rețelei, pentru copii și cei mai tineri, cu jocurile și poveștile voastre de nativi digitali și listele voastre de lucruri care se fac și care nu se fac, altfel spus, cu *discernământ*, normalitatea aflată pe cale de dispariție, compasiunea aflată pe cale de dispariție, vechea bunătate europeană aflată pe cale de dispariție, aceea a emigranților și a exilaților morți departe de casă, a servitorilor, a țăranilor, a minerilor, a salahorilor, a marinarilor răpuși de atâta trudă pentru ca fiii lor să o ducă mai bine, a misionarilor devorați de canibali, a intelectualilor, a poeților, a artiștilor, a arhitecților, a inginerilor, a oamenilor de știință persecutați de tirani, iar din acest motiv, dată fiind celebritatea ta, pentru simplul fapt că vei acționa în numele și în apărarea adevărului, oricât ar fi el de banal și de cotidian, împotriva libertății de a-l călca în picioare, tu vei fi în pericol. Nouăsprezece ani, Miraijin, și totul se va schimba – întâia dată pentru tine, o dată în plus pentru bunicul tău –, căci va trebui să-ți părăsești casa, viața, orașul și să mergi să trăiești în locuri secrete, să te muți în permanență, amenințată, defăimată, dar și admirată și apărată ca o comoară, protejată, pentru ca tu să poți depune în continuare mărturie că lumea a fost

și un loc frumos, sănătos, primitor, plin de daruri care nu costă nimic, că încă ar mai putea fi astfel, iar programul din care vei face parte, *Amintește-ți viitorul* (fiindcă de-acum despre asta va fi vorba, despre un adevărat program, în sensul propriu al unei doctrine, al unui manifest conținând preceptele de urmat, schimbările comportamentale de adoptat și rezultatele de obținut, pus la punct de mințile cele mai strălucite care vor lupta alături de tine), vei continua să-l faci cunoscut din aceste locuri secrete, dar și de pe câmpurile acoperite de maci, de pe ghețari, din largul mării, iar numărul urmăritorilor tăi va continua să crească, iar umanitatea va fi început deja să se schimbe, copiii și puștii cărora le vei fi vorbit în primii ani vor fi deja mari de-acum și se vor desprinde de părinții lor, ba chiar îi vor înfrunta la nevoie, și vor gândi la plural și, datorită frumuseții tale centripete, vor fi atrași de ceea ce e diferit, iar, printre interesele lor, cultura se va afla pe primul loc, și se vor căuta, se vor găsi, se vor aduna laolaltă și vor rămâne uniți, și, fiind unul lângă altul, vor ști ce e de făcut, în timp ce vechea lume își va da sfârșitul, iar asta, și datorită ție, ba, *mai ales* datorită ție, după părerea bunicului tău, care va fi rămas singur, mândru și singur, îngrijorat și singur, urmărindu-te la fel ca ceilalți, de pe telefon, de pe computer, și va descoperi că, de când trăiești departe de el, îl pomenești adesea, iar asta îl va emoționa și-l va face să se gândească din nou la anii pe care ți i-a dedicat, șaptesprezece la număr, care-au trecut, așa i se va părea, ca dintr-o suflare, în timp ce cu greu și-i va mai aminti pe cei în care tu nu erai încă, ani îndepărtați, decolorați de vreme,

și te va aștepta în vechea casă din Piazza Savonarola sau în cea de la Bolgheri, amândouă încă în picioare datorită eforturilor sale, unde tu vei merge să-l vizitezi imediat ce vei putea, *cu escorta*, Miraijin, fiindcă tu vei călători cu escortă, vei merge să-l vizitezi și-l vei găsi bine, încă tânăr, încă activ, rămas pe loc, specialitatea lui, în timp ce totul în jurul său se va fi schimbat, având însă certitudinea că și pentru el va veni momentul mișcării și al schimbării, totul laolaltă și deodată, așa cum s-a întâmplat dintotdeauna, iar momentul acela chiar va veni în cele din urmă, dar nu va fi un moment frumos, pentru că va aduce cu sine o bucată de hârtie de la spital, un raport care va pomeni ceva de o tumoare, un carcinom la pancreas, fără vreo ambiguitate, fără cuvinte ocolitoare, unul de dimensiuni impunătoare și deja foarte extins – dar cum așa ceva? Cum, când bunicul tău își va fi făcut mereu controale regulate o dată la șase luni, or, cu șase luni în urmă nu era nimic? Cum s-o fi întâmplat, în numai șase luni, să apară, să crească, să se extindă așa? Cum s-o fi întâmplat? S-o fi întâmplat așa cum se întâmplase cu corpul lui la cincisprezece ani, Miraijin, pentru că acela a fost dintotdeauna modul de a crește al lui Marco Carrera, înscris încă de la început în cromozomii săi, așa cum credea mama lui, sau numai pentru că va fi venit ziua X, de care se temea tatăl său, aceea în care va trebui să plătească prețul creșterii sale rapide, și-n fine, cancer la șaptezeci de ani, fir-ar ea de treabă, și încă unul păcătos, și ți se vor înmuia genunchii, Miraijin, când îți va da vestea, căci va trebui să ți-o spună, iar lumea aceea pe care încerci s-o salvezi ți se va prăbuși la picioare, și el

îți va spune „voi lupta", dar tu ai să-nțelegi prea bine că va gândi „sunt mort", așa cum a gândit și mama lui când i se întâmplase ei, o va gândi pentru că e medic, deci va ști că e mort, el, care va putea totuși spune că viața lui a avut un scop, el, care ar fi trebuit să moară într-o seară de mai acum jumătate de secol, căci era pe listă, totul era prestabilit, dar fusese cruțat în ultima clipă, Miraijin, pentru că, dacă ar fi murit atunci, n-ar fi putut să te vadă născându-te în apă și să te crească și să te dăruiască acestui Pământ.

LA DISPOZIȚIE (2030)

Dragă bunicule,

Te rog să nu iei în seamă ceea ce ți-am zis ieri. Am continuat să plâng tot drumul de întoarcere, m-am lăsat pradă disperării, n-am dormit, dar în cele din urmă am înțeles. Am înțeles totul, am înțeles prea bine. Am înțeles și sunt pregătită. Tu nu mi-ai cerut niciodată nimic, tu doar mi-ai dat și mi-ai dat și mi-ai dat, iar dacă o dată îmi ceri un lucru, fie el și enorm cum e acesta, eu ți-l voi da. Iartă-mă pentru ieri. Uită. Azi e azi, iar eu îți stau la dispoziție.

Peste câteva zile, voi fi din nou lângă tine. Am luat o pauză de la program și mă voi dedica ție, și vreau să mai știi că sunt mândră de tine. Sunt mândră de curajul pe care l-ai arătat în toate aceste luni, și de puritatea deciziei pe care ai luat-o, dar mai ales sunt mândră că tu, idolul meu, mi-ai cerut mie să te ajut. Te voi ajuta, bunicul meu drag, nu trebuie să-ți faci griji pentru nimic. Știu ce am de făcut, m-am ocupat de astfel de lucruri în cadrul programului. Oscar cunoaște persoanele potrivite, tu nu va trebui să faci nimic, și nici măcar eu nu va trebui să fac nimic, fii liniștit.

Ceea ce îți dorești se va întâmpla, pur și simplu. Iar noi doi vom fi împreună.

A ta,

Miraijin

INVAZIILE BARBARE (2030)

–Ești treaz? întreabă Miraijin.

–Da.

–A ajuns Carradori.

–În sfârșit. Unde este?

–I-am spus că te odihnești. S-a dus să facă o plimbare pe plajă, împreună cu bunica.

–Oh.

Miraijin se cuibărește alături de el în pat.

–Trebuie să-ți mărturisesc un lucru, spune ea.

–Ce anume?

–Nu mai rezist să-l țin secret față de tine.

–Ce-ai făcut?

–Promiți să nu te superi?

–Promit.

–Am început să merg la psihanalist.

Îi vine să-i răspundă cu replica lui Francesco Ferrucci[1]: „Mârșavule, tu ucizi un om mort", dar se abține. Miraijin nu merită un asemenea cinism. Dacă i-a destăinuit lucrul

[1] Celebru condotier din perioada Renașterii, aflat în slujba Republicii Florentine. În 1530 a apărat Florența de armatele împăratului Carol Quintul, dar a pierdut bătălia și a fost ucis mișelește. Este

acesta nu e pentru ca el să glumească pe tema asta. E un gest de mare sinceritate. De câtă forță o fi având nevoie ca să-i fie acolo, alături, într-un astfel de moment, cu zâmbetul pe buze? Are dreptul la un răspuns autentic.

–Ferice de el, răspunde Marco Carrera. Îl invidiez.

–Dar de ce?

–Va avea acces la inconștientul tău. Cine știe cât de frumos e și acela...

Miraijin își pleacă privirea, ca de fiecare dată când primește un compliment. Atunci, Marco întinde brațul spre capul ei, și un junghi de durere îi traversează toată partea dreaptă. Merită însă efortul, căci acum poate să-i mângâie (pentru ultima dată? penultima?) părul acela incredibil. Îl atinge și se petrece ceva ce nu poate fi pus în cuvinte: e creț, îl simte, dar pare lichid; nu, nu lichid, fluid; ba nu, nici măcar; i se pare că mâna îi alunecă într-un castron cu frișcă. Dar o frișcă neagră ca pana corbului.

–Și cum te simți?

–Bine.

–E bărbat sau femeie?

–Bărbat.

–Și cum e?

–Slab, frumos. Îți seamănă. M-am atașat deja de el.

–L-am invitat și pe el?

Replica asta i-a scăpat, dar măcar nu e cinică precum cealaltă.

–Prostuțule...

---

citat și în imnul național al Italiei, ca exemplu de curaj și spirit de sacrificiu, în lupta împotriva asupritorilor străini.

Miraijin se ridică.

–Cheamă-l pe Rodrigo, când vrei să vii afară, îi spune. E de partea cealaltă a ușii, parcă e un gardian. I-am dat un scaun, dar preferă să stea în picioare.

Iese din cameră. E cea în care a dormit mereu Probo, cea mai frumoasă din toată casa, cu uși din sticlă care dau direct în grădină. După moartea tatălui lor, Marco nu a stat în ea, așa cum ar fi fost firesc, ci a preferat-o pe cea a mamei. De ce? Nu-și amintește. „Camera de oaspeți", a rebotezat-o imediat Lucia, fiica doamnei Ivana; dar oaspeți, în ultimul sfert de secol, n-au mai fost. Marco Carrera nu-și amintește să fi ocupat cineva camera aceasta de când a murit Probo. E posibil? Prietenele pe care până mai acum câțiva ani Miraijin le invita acolo dormeau mereu împreună cu ea. Poate Luisa? Ultima dată când a venit, iar casa ei de alături fusese deja vândută, a dormit de fapt la el; să fi ocupat acea cameră? Marco Carrera nu-și mai amintește. S-a întâmplat cu atâția ani în urmă. Totul, acolo, s-a întâmplat cu atâția ani în urmă.

Ar putea să deschidă însă ușile de sticlă și s-o întrebe: „Luisa, când ai fost aici ultima dată, ai dormit în camera asta?" Pentru că Luisa e acolo, afară, în grădină, Marco o vede prin perdea. Stă de vorbă cu Giacomo, fiindcă și Giacomo e acolo. De fapt, el e cel care vorbește, ea ascultă. Ce i-o fi spunând? Și iat-o trecând pe Miraijin, iat-o cum atinge ușor mâna străunchiului pe care, până cu o zi în urmă, nu-l văzuse niciodată, ieșind apoi din câmpul vizual al lui Marco. S-o fi ducând pe plajă după bunica și după Carradori?

Ideea lui Miraijin de a-i invita a fost monumentală. „Ca în filmul ăla pe care l-am văzut împreună într-una din serile noastre de film", i-a zis. „Cum se numea?" Marco Carrera nu-și amintea. Nu-și amintea nici filmul, ca să spunem adevărul. Metastazele i-au atacat creierul, memoria vine și pleacă.

Ideea de a-i invita a fost monumentală și tulburătoare. Marco nu se gândise nici pe departe la așa ceva. De-acum, viața lui fusese așa cum fusese, nu i-ar fi trecut niciodată prin minte să și-o *îmbunătățească* tocmai acum, la final. Cu Luisa nu se mai auzea de câți ani? Mulți: nu-și amintește precis câți anume. Cu Giacomo? De și mai mulți. Cu Luisa, el fusese cel care îi pusese capăt, asta și-o amintește bine, în ultimii ani, ea i-a trimis în continuare scrisori, dar el nu i-am mai răspuns la nici una. Cu Giacomo, lucrurile au stat exact pe dos: ani întregi, Marco a continuat să-i scrie, fără să primească vreodată răspuns, până când s-a resemnat. Și asta, Marco și-o amintește bine. Și atunci, cum să-i *inviți*? „Dar ți-ar surâde, bunicule?", l-a întrebat Miraijin. „Ți-ar face plăcere?" El s-a simțit cumplit de tulburat. „Nu știu", răspunsese, dar nu era sigur nici măcar de faptul că nu știe; în minte nu-i venise decât o frază care se potrivea mănușă situației: *Ubi nihil ales, ibi nihil velis*[1] – fără să-și amintească cine o rostise. Își amintea însă bine semnificația sa: acolo unde nu valorezi nimic, nu-ți poți dori nimic – pentru

[1] „Când nu poți nimic, nu trebuie să-ți dorești nimic." Este un citat din filosoful belgian Arnold Geulincx (1624–1669), care face referire la stoicismul lui Epictet; referirea apare la Samuel Beckett.

că descria exact felul cum se simțea. Fata își dăduse probabil seama de tulburarea lui, căci adăugase una dintre argumentațiile sale irezistibile, care făceau din ea ceea ce era. „În realitate, nu pentru tine cer toate astea", spusese, „ci pentru mine, pentru noi, cei care rămânem în urma ta." *Pentru noi, cei care rămânem*: în fine, se gândise la toți, ea, care nici măcar nu-i cunoștea pe acești „toți". Își cunoștea bunica, o cunoștea pe Greta și doar foarte vag îl știa pe Carradori; despre existența celorlalți doi știa doar pentru că îi vorbise el, nu-i văzuse vreodată, și totuși își făcuse griji pentru ei. Aceasta era Miraijin Carrera. Chestiunea pusă astfel devenea un dar pe care el, Marco, l-ar fi făcut *lor, celor care rămâneau*, iar sentimentul de neputință dispărea. În plus, în ideea aceea era ceva obscen, care-l atrăgea, ceva nerușinat; și-atunci răspunsese că da, sigur, i-ar face plăcere, dar, după părerea lui, era imposibil ca ei să vină. „Nu-ți bate capul cu asta, mă gândesc eu", îi spusese Miraijin. Scena se petrecea în salonul casei din Piazza Savonarola, transformat în rezervă de spital, cu douăsprezece zile în urmă. Cum o fi făcut, nu se știe, dar veniseră toți cinci, deși fuseseră anunțați așa din scurt. Fetei ăsteia îi iese totul.

Au venit Giacomo din America, Luisa de la Paris, Marina și Greta din Germania, iar Carradori din Lampedusa. Apoi mai sunt Oscar, iubitul lui Miraijin, venit de la Barcelona, plus Rodrigo, infirmierul care va îndeplini efectiv sarcina, și cei trei bărbați care asigură escorta, tot spanioli și ei. Casa din Bolgheri nu a fost niciodată așa de cosmopolită. Guido, infirmierul care îl îngrijea la Florența, nu a putut părăsi orașul ca să nu-și lase singură

mama infirmă – dar e mai bine așa, căci altfel ar fi trebuit să inventeze o scuză pentru a-l convinge să nu vină; e credincios practicant, nu e genul care să aprobe anumite lucruri. Momentul când și-au luat adio a fost foarte emoționant, fiindcă Guido înțelesese că Marco nu avea să se mai întoarcă. Firește, nu se gândea că totul se va petrece atât de rapid, dar decizia de a nu începe faza următoare a tratamentului și de a se muta în casa de la mare la sfârșitul lui mai erau grăitoare. Îi părea foarte rău că nu-l putea urma, izbucnise chiar în plâns, dar avea mama infirmă și nu avea cum să părăsească Florența.

De altfel, totul risca să fie foarte emoționant în povestea asta, așa că Marco a făcut o promisiune de onoare să nu-și trădeze propria emoție, evitând astfel ca totul să sfârșească într-o văicăreală generală. Nu, și-a spus, dacă treaba asta are într-adevăr vreun sens, atunci trebuie să fie un soi de petrecere, o experiență plină de viață și de veselie. Chiar veselie probabil că nu va putea fi, dar în planul său, Miraijin s-a gândit la oaspeții săi ca la persoane vii, care tot vii se vor întoarce în colțurile de lume de unde veniseră, și de aceea s-a îngrijit ca ospitalitatea să fie la cel mai înalt nivel. Camere pregătite cu grijă, pește proaspăt, paste făcute în casă, legume din grădină – chiar dacă Marco n-a putut să guste nimic din toată acestea, slăbit cum e. Nu mai poate mânca și sunt deja luni bune de când se hrănește numai prin gastrostomă percutanată endoscopică, adică prin sonda montată la jumătatea abdomenului. Cu toate că nu se poate bucura de mâncare, și-a ajutat nepoata să pregătească cina și prânzul de a doua zi de parcă ar fi fost

vorba întocmai de o petrecere. În plus, el cunoaște bine preferințele oaspeților: Giacomo, fructe de mare; Luisa, creveți; Marina, mozzarella de bivoliță. Informații care datează în totalitate de acum treizeci și mai bine de ani, firește; dar gusturile nu se schimbă, cel mult, puteau să fi apărut ceva interdicții din motive de sănătate – iar în acest caz, el ar fi fost cel care să-i consoleze, din capul mesei, cu sonda lui. Dar n-a fost nevoie. Nimănui nu-i fusese interzis felul de mâncare preferat, ceea ce poate fi considerat semnul unui anumit noroc.

Și iată un alt pericol care se putea ivi în ceea ce hotărâse Marco să facă. Primul e cinismul, după cum am zis – cinismul și sarcasmul: Marco Carrera, om al vechii lumi, s-a folosit în mod regulat de ambele, dar, în lumea nouă a lui Miraijin, cinismul și sarcasmul chiar nu-și au locul. Există ironie și-atât. Al doilea pericol este emoția, or, și despre asta am pomenit. Al treilea e victimizarea – dacă nu de-a dreptul invidia: de tipul uită-te la ei, eu trag să mor, iar ei se îndoapă cu creveți. De aceea, Marco și-a controlat strict comportamentul, atât în timpul meselor, cât și înainte, când îșI întâmpinase oaspeții la sosire. Fără emoție, fără replici pline de cinism, fără plâns de milă. E sau nu e un dar acesta pe care el li-l oferă lor? Atunci e necesar să-i facă să se simtă bine. Prezența lor acolo va trebui să devină o amintire luminoasă. El trebuie să fie ireproșabil.

Se ridică în capul oaselor, rămânând așezat pe pat. Din nou junghiuri, dureri. De fapt, ar cam fi ora să-și ia morfina, fapt care, dată fiind situația, n-ar avea prea mult sens. Odată îndepărtată durerea însă, Marco ar fi în

continuare autonom, căci se află încă departe de sfârșit. Inclusiv sub aspect fizic: uite, încă nu s-a transformat într-un zombi, așa cum se întâmplase cu tatăl și cu mama lui – și nici nu va ajunge vreodată așa. Acest aspect e fundamental pentru a conferi un sens gestului pe care urmează să-l facă: Marco Carrera vrea să plece, nu vrea să deranjeze.

În prima zi, imediat cum ajunseseră acolo, a vrut chiar să facă o plimbare cu bicicleta, împreună cu Miraijin, prin pădurea de pini. Și i-a reușit, chiar fără ajutor, deși era foarte slăbit și mergea foarte încet, făcând încontinuu zigzaguri, iar cei trei tipi din escortă îl însoțeau pe jos, gata să se arunce pentru a-l prinde din zbor, în caz că și-ar fi pierdut echilibrul. Iată, pe subiectul ăsta se putea râde, ceea ce au și făcut după aceea, el și Miraijin, odată întorși acasă; nu era cinism, nu era sarcasm.

Sigur, se gândește, dacă și-ar lua morfina (cea pe cale bucală, nu intravenoasă), ar putea chiar să se ducă în grădină pe picioarele lui. Dar apoi, odată ajuns acolo, ar trebui oricum să se așeze în scaunul cu rotile și, în plus, substanțele l-ar ameți. Pericolul numărul patru, să devină patetic. Hei, uitați-vă, mă descurc și singur!

Însă de la pat la scaunul cu rotile poate să ajungă și singur, asta da. Trebuie să traverseze toată camera, pentru că Rodrigo a lăsat scaunul departe de pat, tocmai pentru a descuraja o asemenea inițiativă. Marco Carrera se ridică în picioare și, cu pas tremurat, trăgând după el suportul mobil pentru perfuzii, ba chiar sprijinindu-se ușor de el, străbate distanța care îl separă de scaunul cu rotile. Ai mare grijă să nu cazi acum, se gândește. Ai grijă

să nu-ți rupi femurul tocmai acum. Ajunge la scaun, verifică să fie trasă frâna, nu e trasă, așa că o trage. Își fixează bine ținta și se așază încet, ca să nu aibă parte de contralovituri. Gata. A fost dureros, dar totodată simplu. Abia după ce s-a așezat pe scaun, cheamă infirmierul. „Rodrigo", spune încet. Prea încet? Nu. Rodrigo intră imediat și nu-i spune nimic cu privire la faptul că s-a ridicat și s-a dus la scaun de unul singur. „Să mergem în grădină, te rog. S-o facem acolo."

E o după-amiază călduță și luminoasă. Tufele de dafin australian au înflorit, la fel și cele de bougainvillea și de iasomie; iarba de pe pajiște a fost tunsă de dimineață, iar amestecul acelor miresme, răspândindu-se în aer, e de-a dreptul încântător. Luisa se desprinde de Giacomo și îi vine în întâmpinare. Marco o privește în lumina blândă a soarelui care începe să coboare: câți ani o fi având? Șaizeci și patru? Șaizeci și trei? Șaizeci și cinci? Nu și-a retușat estetic nici măcar un centimetru din corpul și chipul acelea pe care Marco le-a dorit cu atâta ardoare. E încă foarte frumoasă. Din spatele ei, îi iese în întâmpinare și Giacomo. Și Giacomo a iubit acel corp și acel chip. Și Giacomo a rămas frumos. Al cincilea pericol: nostalgia. Din fericire, exact în același moment, Miraijin își face apariția pe alee, urmată de Oscar, Marina, Greta și Carradori. Sunt toți, așadar, se gândește Marco, se poate începe.

E emoționat, inima îi bate cu putere în piept.

Carradori îl ajunge din urmă și-l salută cu afecțiune. Își cere iertare pentru întârziere și Marco îi răspunde că aflase de ambuteiajul acela groaznic de pe Via Aurelia

și-și cere scuze că a trebuit să suporte așa ceva. Ca de obicei, omul acela n-ar fi nimic fără puterea magnetică a ochilor săi. E de o seamă cu el, dar pare mai bătrân. Ba nu: el, Marco, este cel care pare mai tânăr. În ciuda faptului că a slăbit mult, în ciuda bolii și a tratamentului, cu siguranță nu-și arată cei șaptezeci de ani pe care-i are. În cazul lui, chimioterapia n-a dus la pierderea părului, îl are încă pe tot la locul lui, des, mătăsos, abia grizonant, fluturând în briza ușoară a după-amiezii. În definitiv, tot sensul acelei decizii stă în asta, în aspectul plăcut pe care încă îl are. În decizia lui de a pleca așa, înainte să se instaleze oroarea.

Nimeni nu scoate o vorbă. Nimeni nu știe ce să spună. Marco îi face semn lui Rodrigo, care intră înapoi în casă. S-a tot gândit și răzgândit în privința comportamentului său în aceste ultime clipe, s-a tot întrebat ce ar trebui să facă și să spună. De aceea, a înlăturat toate ideile jalnice care i-au venit în minte: fără muzică (într-un prim moment s-a gândit la melodia lui Neil Young „Don't cry no tears", dar ideea l-a scandalizat numaidecât); fără discurs de adio, pentru numele lui Dumnezeu; fără solemnități; fără emoție, fără sfârșeală, fără autocompătimire. Doar o îmbrățișare, asta da, cu cine își va dori să-l îmbrățișeze, întocmai ca atunci când se pleacă, și câteva cuvinte tehnice, ca să le explice clar tuturor că nu sunt complici și, cu atât mai puțin, responsabili de ceva.

Nu se aude nici o răsuflare până în momentul în care Rodrigo se întoarce cu substanțele și, în timp ce prinde punguțele de canule, apoi le agață de suportul pentru perfuzii, Marco începe să vorbească.

–Așadar, zice. Eu, unul, vă mulțumesc că sunteți aici, sunt foarte bucuros să vă am aproape. După cum știți, ideea de a vă invita a fost a lui Miraijin și, din moment ce ați venit cu toții, trag concluzia că ați considerat-o o idee bună. Însă acum voi...

Deodată, Giacomo izbucnește în două sughițuri, două la număr, zgomotoase, unul după altul, într-un răstimp de două secunde. Marco se află chiar în fața lui și, în acele două secunde, are suficient timp să-i vadă chipul uscat schimonosindu-i-se într-o grimasă disperată, pentru ca apoi să-și recompună imediat expresia sobră, imprimată pe chip încă de când a coborât din taxi, cu o zi în urmă. A rezistat bine la toate Giacomo, de la momentul extrem de delicat în care s-au revăzut după toți anii ăia până la cel în care, după cină, au vorbit puțin singuri, el despre fetele sale, iar Marco despre Miraijin. A rezistat bine la toate până la acele două secunde, când totul a părut să se prăbușească. Dar, din fericire, a reușit să-și recupereze stăpânirea de sine.

–Mă scuzați, șoptește el.

Și devine din nou atent, cu chipul mâhnit, cu mâinile pe genunchi, de parcă n-ar fi fost nimic. Până la urmă, a fost o scenă comică.

–Spuneam că voi nu sunteți obligați să asistați. Eu sunt foarte bucuros că v-am revăzut și că am vorbit cu fiecare dintre voi. Mai puțin cu dumneavoastră, domnule doctor Carradori: cu dumneavoastră nu am putut sta de vorbă, din cauza ambuteiajului care v-a făcut să ajungeți așa târziu. În fine, dacă vreunul dintre voi preferă acum să meargă înapoi în casă, sau pe plajă, sau unde

crede de cuviință, dorința mea e să meargă liniștit, să nu se simtă obligat să rămână aici.

Se întrerupe și își privește publicul. Giacomo se ține bine. Miraijin și Oscar sunt îmbrățișați, el îi strânge spatele drept, cu brațul său puternic și bronzat. Luisa are o expresie tristă, dar puternică. Marina îi susține privirea preț de o singură clipă, apoi își pleacă ochii și scutură din cap.

– Eu nu..., spune, poate ar fi mai bine ca eu... să merg înăuntru.

Își ridică din nou privirea, zâmbește și pleacă. La ea, în schimb, urmele trecerii timpului – ale trecerii timpului și ale medicamentelor – sunt foarte vizibile. Gazela rănită. Totuși, s-a mai întremat de-a lungul anilor, datorită atențiilor lui Miraijin, până la a fi din nou în stare să se miște și să trăiască pe cont propriu. Marco o urmărește cu privirea până când se face nevăzută pe ușa bucătăriei, apoi și-o mută spre Greta, sora lui Adele.

– Tu?

Greta e o tânără și frumoasă nemțoaică, mergând de-acum pe treizeci de ani, cu părul tuns foarte scurt și tatuaje pe brațe. Adele abia reușise să lege o relație cu ea, ca-ntre surori, înainte să moară, însă ulterior, între ea și Miraijin s-a stabilit o legătură intensă și profundă, de parcă ele două ar fi fost de fapt surori – iar asta, datorită eforturilor făcute de Marco, ani la rând, de a-și duce nepoata în Germania la bunica ei și la Greta, de a le da ocazia să fie împreună. Acum, ținând seama că Marina e așa cum e, dacă se poate spune că Miraijin nu va rămâne singură pe lume, atunci asta se întâmplă numai datorită

acelor călătorii în Germania și a intimității instaurate între ea și sora mamei sale.

–Nu, Marco, spune Greta. Eu rămân.

Trăsăturile feței îi sunt dure, ca și felul ei de a vorbi, de altfel, însă au totodată și un aer luminos, aproape triumfător. Par tăiate în metal. Marco trage adânc aer în piept, își alungă din minte imaginea Marinei singură, plângând înăuntru, în casă – cât e de greu, fir-ar să fie –, apoi continuă.

–Aș vrea să vă spun însă două, trei cuvinte ca medic, așa cum am fost timp de patruzeci de ani, ca să vă dați seama că ceea ce urmează să fac o fac eu și numai eu, perfect autonom și în deplinătatea facultăților mintale. Rodrigo, aici de față, îmi va face pur și simplu o favoare, dăruindu-mi douăzeci, treizeci de secunde de pace. Dar la fel de bine aș putea face totul de unul singur.

Arată spre cele două punguțe pe care Rodrigo le-a agățat de suportul pentru perfuzii și le-a legat la circuitul de furtunașe care se termină în branula instalată în vena din brațul drept.

–În primul săculeț este o combinație de midazolam, care e o benzodiazepină, și propofol, un puternic sedativ hipnotic. Ambele sunt folosite pe scară largă pentru anesteziile generale. Am prescris o doză generoasă, care să garanteze o sedare profundă. În al doilea săculeț este o infuzie rapidă de potasiu nediluat, care va face treaba murdară. Nu vă voi aduce la cunoștință modul în care am intrat în posesia acestor substanțe, dar vă asigur că nu i-a fost divulgat nimănui scopul în care le voi folosi. Pur și simplu, cei patruzeci de ani în care am practicat

medicina mi-au dat posibilitatea de a mi le procura fără să apelez la complicitatea cuiva.

Aceasta e minciuna prevăzută în scenariu, iar Marco reușește s-o joace bine, credibil. În realitate, concentratul de potasiu n-ar fi putut să și-l procure singur și tocmai pentru asta i-a cerut ajutorul lui Miraijin. Ea a făcut rost de el. De fapt, Miraijin l-a găsit pe Rodrigo, iar Rodrigo a făcut rost de cele necesare. Dar Marco nu vrea să se știe acest lucru.

– În scurtă vreme, după ce îmi voi lua rămas-bun de la voi, am să deschid robinetul roșu, cel al anestezicelor, care vor începe să-mi picure în venă. Când anestezicele își vor fi făcut efectul, Rodrigo mă va ajuta, activând celălalt robinet, cel albastru, care va lăsa să-mi pătrundă în vene concentratul de potasiu, și apoi, în numai câteva minute, totul se va sfârși. Practic, voi mă veți vedea adormind. Spun că Rodrigo îmi dăruiește douăzeci sau treizeci de secunde de pace pentru că, dacă aș vrea să acționez singur, ar trebui să rămân alert chiar și în timpul sedării, pentru a putea activa robinetul albastru înainte să adorm, și ar fi păcat. M-aș lipsi de ceea ce e mai bun din întreaga operațiune, adică de blândețea cu care anestezicele mă vor face să alunec din lumea asta.

Așa cum sperase, cuvintele acelea seci, termenii aceia tehnici calmaseră întreaga situație și toate pericolele pe care Marco voia să le evite par să fi fost efectiv îndepărtate. Inima și-a încetinit bătăile, emoția a trecut. Vorbește despre propria moarte ca și cum ar descrie o operație de cornee.

– Potasiul va produce aritmii, care vor cauza o fibrilație ventriculară, până când, în cele din urmă, se va ajunge la stop cardiac. N-ar trebui ca trupul meu să ofere un spectacol neplăcut, cel mult, în caz de tahicardie, s-ar putea sesiza o mișcare ușoară înainte de fibrilație, dar consider că e destul de puțin probabil.

Deodată, pe nesimțite, în minte îi apare imaginea lui Irene. Irene ar fi mândră de el într-un astfel de moment. Irene, care și-a luat viața când era doar un pic mai mare decât Miraijin.

Respiră, gonește și gândul acesta, își reia firul vorbelor:

– După aceea, odată lucrul săvârșit, Miraijin va suna la Urgențe. Va sosi o ambulanță de la Castagneto Carducci. Vor constata decesul. Miraijin le va explica în ce stare mă găseam, le va arăta hârtiile mele medicale și nimeni nu va vrea să știe mai multe. Așa cum văd eu lucrurile, nu există nici un motiv pentru ca, atunci când ajunge ambulanța, voi să vă găsiți încă aici, dar oricum vă rog să fiți liniștiți, chiar dacă veți decide să rămâneți, nu veți fi interogați, nu veți fi obligați să depuneți mărturie mincinoasă. Nimeni, vă asigur, nu-și va dori să cerceteze mai departe.

Iată, și-a încheiat discursul. Marco e foarte mândru de el, de faptul că și-a amintit totul, că a explicat totul cu profesionalism. Nimeni, în afară de Marina, nu a plecat de la fața locului, iar cele două sughițuri ale lui Giacomo au fost singurul semn de emoție care i-a pătat expunerea impecabilă. Miraijin se sustrage din îmbrățișarea lui Oscar și vine lângă el. Se apleacă, îl îmbrățișează.

– Bravo, bunicule, îi spune.

Marco are o revelație, fiindcă, așa cum am zis, memoria ba vine, ba pleacă.

– *Invaziile barbare*, îi spune la ureche. Acel vechi film al cărui titlu nu ni-l aminteam. Așa se numește.

– E adevărat, șoptește Miraijin, *Invaziile barbare*.

Și îi mângâie părul, ea lui. Apoi rămâne în picioare lângă scaunul cu rotile, de cealaltă parte față de Rodrigo. Tăcut asemenea unui sfinx, infirmierul își ține mâna pe bara suportului de perfuzii, de parcă ar fi o lance. E pregătit.

Greta face un pas în față. Se apleacă și ea, așa cum a făcut Miraijin, îl îmbrățișează cu aceeași căldură. Marco îi inspiră parfumul plin de arome aspre, ca de citrice. Apoi îl privește în ochi. Privirea îi este doar ceva mai umedă decât de obicei, zâmbește.

– Adio, Marco, îi spune.

– La revedere, răspunde el.

Greta se ridică și se întoarce la locul ei. Fiecare are un loc al său, nu e nimic de făcut: doar e un spectacol.

E rândul lui Carradori. Face un pas în față și îi întinde mâna lui Marco, să decidă el cum va proceda; Marco alege o strângere fermă, sportivă, precum cele care se practică la sfârșitul unei partide de tenis. Paff, zgomotul palmelor – și un junghi dureros.

– Țin mult la dumneavoastră, spune Carradori.

– Haide să ne tutuim de acum încolo, vine răspunsul lui Marco.

Izbucnesc amândoi în râs. Cu doctorul Carradori, merge un strop de cinism, sunt de aceeași vârstă.

Oscar. Marco l-a cunoscut cu doar câteva luni în urmă, în plină perioadă de chimioterapie, când a venit

să o viziteze pe Miraijin, care se mutase la Florența, ca să aibă grijă de el. Așa suferind cum era, îi apreciase puterea, ba chiar a tras foloase de pe urma ei, căci era contagioasă. E un soi de versiune la masculin a lui Miraijin, un lider, un conducător – și el, de asemenea, o mare speranță pentru lumea nouă.

– Fiți puternici, îi spune Marco, îmbrățișându-l.

– *Claro*, răspunde el.

Și adaugă ceva ce, una peste alta, nu era obligat să spună.

– *Su vida es mi vida.*

Îi strânge cu putere mâinile lui Miraijin, abia îi atinge buzele cu un sărut, apoi se așază deoparte.

Și acum?

Deși nimic nu prea mai are importanță, Marco se întreabă dacă va veni mai întâi Giacomo sau Luisa; care este ierarhia? Și poate că și ei se întreabă același lucru, dat fiind că preț de câteva secunde ezită amândoi, încurcați. Apoi Giacomo face un pas înainte. Cei doi frați se îmbrățișează și amândoi simt un gol surd în stomac. Cele două sughițuri de mai devreme au picurat teamă în sufletul amândurora, căci ar fi un dezastru să izbucnească în plâns tocmai acum, ar distruge totul. Așa că rămân în continuare îmbrățișați, se strâng cu putere.

– Iertare, zice Giacomo.

– Tu să mă ierți, spune Marco.

Se desprind din îmbrățișare. Își trag amândoi nasul. Nimic altceva. A trecut. E rândul Luisei.

Iat-o. Inima lui Marco începe să bată din nou cu putere. Ochii ei de culoarea salviei. Părul ei castaniu, încă

strălucitor, îmbăiat de soare. Gâtul ei fin, parfumul ei marin, același dintotdeauna. Marco nu și-a pregătit nimic să-i spună. A decis să-i zică primul lucru care-i vine în minte, și-n fapt, privind-o, exact în acest moment, îi trece prin gând ceva.

–Știi ce zi e azi? o întreabă.

–Nu.

–E 2 iunie. Ce zi e?

Luisa surâde, nesigură.

–Ziua Republicii?

–Da. Dar în afară de asta...

Luisa clatină ușor din cap, zâmbind.

–Este ziua din an cea mai îndepărtată cu putință de aniversarea mea, reia Marco. Exact șase luni. Cum era chestia aia cu omul drept care moare de ziua sa de naștere? Care e cuvântul acela ebraic?

–*Tzadik.*

–Așa, da. Eu nu sunt un *tzadik.* Sunt opusul unui *tzadik.*

Și să fie acestea ultimele cuvinte pe care Marco Carrera i le spune Luisei Lattes? Poate, se gândește, ar fi fost mai bine să fi pregătit ceva.

–Și totuși, ești, spune ea.

–Și cum rămâne cu misticismul ebraic?

–Misticismul ebraic se înșală.

Mâna ei îi mângâie capul, fruntea, obrajii.

–*Mon petit colibri*, îi șoptește.

Capul ei care se înclină într-o parte, părul care-i alunecă, mișcarea aceea atât de familiară, senzuală, ca atunci când, cu atâția ani în urmă, se pregătea să...

Un sărut! Pe gură! Cu limba! Luându-i chipul în mâini! Așa, doi bătrâni cum sunt, în fața lui Giacomo, în fața tuturor!

Bravo, Luisa; dacă e să fie obscen, atunci să fie până la capăt. Marco îi cuprinde capul cu mâna, ca s-o rețină cât mai mult, binecuvântată fie durerea care-l străbate. Și el își dorea să o sărute, e ceea ce și-a dorit mereu, dintotdeauna. A început să și-o dorească chiar în locul acesta, într-un alt secol, și n-a încetat niciodată timp de cincizeci de ani. Dar azi el n-ar fi îndrăznit nici o clipă s-o facă. În schimb, a făcut-o ea.

Iată, s-a terminat. Luisa se ridică în picioare, își vine în fire. Face un pas în spate și se întoarce la locul ei, cu capul plecat, precum cei care tocmai și-au primit sfânta împărtășanie.

Iată, e timpul. Nu mai rămâne decât să facă pasul următor. Parfumul după-amiezii este îmbătător, totul strălucește de lumină și de viață. Briza mării unduiește ușor tufele, mișcă părul cel mai mlădios, împrăștie o extraordinară stare de bine. În poziția în care stă acum Marco, nu simte nici o durere. Or, durere a simțit cu sacul o viață întreagă. O viață plină de durere, fără doar și poate. Dar toată durerea simțită nu l-a împiedicat să se bucure de momente ca acesta, în care totul pare perfect – și viața lui a fost plină și de astfel de clipe. E nevoie de atât de puțin, în cele din urmă: o zi așa cum trebuie, câteva îmbrățișări, un sărut pe gură. Ar putea să mai fie și altele, la urma urmei...

Al șaselea pericol, fir-ar să fie: să se răzgândească. Poate că asta și speră toți cei din jurul lui, să se răzgândească.

Să se prefacă deodată că ar crede în vindecare, să reînceapă terapia, să reia lupta, să suporte stări de greață interminabile, dizenterie, afte în gură, să nu se poată mișca din pat, să devină o larvă, să capete escare, iar Miraijin, în loc să salveze lumea, să trebuiască să alerge după închiriat o saltea pe apă, după uleiuri și unguente pentru masaj și infirmieră de noapte, și apoi respirația horcăitoare, morfina, pe cale bucală, apoi în venă, tot mai des, în doze tot mai mari, fiindcă intervine obișnuința, dar mai mult de atât nu se poate, o spun clar protocoalele, și el care o roagă pe Miraijin să-l „ia de acolo", ca Probo, și Miraijin care, în loc să salveze lumea, se vede obligată să...

Marco se întoarce spre Rodrigo, îi strânge mâna.

–Mulțumesc pentru tot, îi spune.

Rodrigo îl mângâie pe umăr.

Marco întinde brațul – durere –, ajunge cu mâna până la robinetul roșu, îl deschide. Apoi își așază mâna la loc în poală. Durere. Se uită la cele cinci persoane pe care le are în față, apoi își ridică privirea spre Miraijin, făcându-i semn cu mâna să se aplece. Ea se apleacă. Marco se uită pentru ultima dată la splendoarea aceea de fată. Ridică mâna – durere – și și-o trece prin misterul părului ei. Fata îi răspunde cu o privire curajoasă, încărcată de ecouri. Anestezicul începe să-și facă efectul, totul se îndepărtează. Dacă ar fi făcut asta singur, acum ar fi trebuit să se străduiască din răsputeri să dea drumul potasiului. Din clipa aceea încolo, intervine darul pe care i-l oferă Rodrigo. Dar ce face Miraijin? Cu o nesfârșită delicatețe, și-a ridicat mâna dreaptă și o înlocuiește, printre propriile șuvițele, cu stânga. Nici o durere. Totul e din ce

în ce mai îndepărtat. Dar ce face Miraijin? Ah, uite ce face. Corect. Cele două mâini drepte sunt împletite acum lângă șaua dintre degetul mijlociu și inelar, cele două alunițe gemene care se ating. Firește. „Punctul de forță"...

Totul, atât de îndepărtat. O pace unduitoare, subacvatică. Irene. Adele. Tata. Mama. Eu las lumii această făptură. Sunteți mândri de mine?

Irene.

Adele.

Tata.

Mama.

Câte persoane sunt îngropate înăuntrul nostru?

Iată. Marco a adormit. Capul i se lasă ușor într-o parte, în timp ce Miraijin îl susține cu mâna, îl protejează. Acum e rândul lui Rodrigo, care a venit tocmai de la Málaga pentru asta. Are o poveste uluitoare, un tată orb, o mamă de etnie romă, care a fost cântăreață, dansatoare, artistă de stradă și – se spune – chiar amanta lui Enrique Iglesias, înainte ca acesta să fie cu Anna Kournikova, două surori gemene pe care nu le vede mai niciodată pentru că străbat lumea cu diferite organizații umanitare, un iubit basc, campion la pelotă, un fiu adoptiv în Benin; dar aceasta nu e povestea lui, în povestea asta trebuie doar să deschidă robinetul albastru.

Să ne rugăm pentru el și pentru toate ambarcațiunile aflate pe mare.

ACEST BĂTRÂN CER (1997)

Luisa Lattes
Post-restant
59–78 Rue des Archives
75003 Paris
Franța

Roma, 17 noiembrie 1997

De-ar fi ca acest bătrân cer să pice peste noi,
Luisa, Luisa, Luisa mea,
fără să ne îngăduie timp ca să ne-o spunem,
noi suntem doi care se iubesc,
mie-mi pare.
S-o scriem chiar așa, cu multe greșeli
eu iubesc – pe tine și tu iubești – pe mine
S-o scriem așa,
Luisa, Luisa, Luisa mea,
pe orice bucată de lume creată de bunul dumnezeu.

COLIBRI
(Roma și multe alte locuri, 2015–2019)

Datorii de onoare

În primul rând, capitolul intitulat *La Vâltori* nu e pur și simplu inspirat de povestirea „Il gorgo"[1] de Beppe Fenoglio, ci reprezintă un adevărat *cover* după ea. Povestirea aceea, probabil cea mai frumoasă dintre câte s-au scris în limba italiană, dovedește o perfecțiune care ar fi dispărut dacă m-aș fi limitat la a-mi însuși numai ideea care a generat-o, fără să-i reproduc și structura. Tocmai compoziția e cea care o face perfectă, melanjul de candoare și disperare e cel care o face atât de firească. De aceea am decis că o voi rescrie, adaptând-o la întâmplarea narată în acest roman, încercând pe cât posibil să respect acea compoziție și acel melanj. Pentru mine, a fost o lecție formidabilă. La final, cu scopul de a-mi face evidente intenția și adorația, am decis să păstrez neschimbate primul și ultimele două rânduri – care, în mod fatal, căci nu se putea altfel, se dovedesc a fi cele mai bune din întreg capitolul.

[1] În traducere, „Vâltoarea"

În capitolul intitulat *Ochiul ciclonului*, o parte din descrierea fizică a Nenumitului este preluată de la unul dintre autorii mei preferați, și anume Mario Vargas Llosa: „Omul era înalt și atât de slab, încât părea mereu văzut din profil"[1] este primul rând din romanul *Războiul sfârșitului lumii*, publicat în original în 1981, iar în versiunea italiană, în traducerea lui Angelo Morino, în 1983 (Einaudi).

Tot în același capitol, accidentul de schi cu unul dintre fanioanele de lemn înfipt în coapsă i s-a întâmplat cu adevărat – nu în timpul competiției, ci la antrenament – pe muntele Gomito, în Abetone, unui băiat destul de puternic din Florența, al cărui nume de familie mi-l amintesc și acum: Graziuso. Sânge pe zăpadă. Băiatul care urla de durere. De fiecare dată când mă gândesc la întâmplarea aceea, mă simt rău.

În fine, întregul capitol a fost publicat în avanpremieră în revista *IL*, numărul din iulie 2017.

În capitolul *Urania*, însemnarea în creion pe frontispiciul romanului științifico-fantastic e un fapt real, care mă privește direct pe mine, adaptat pentru roman. În realitate, tatăl meu a fost cel care, în timp ce eu mă năștеam în nu-mi mai amintesc ce spital din Florența, a scris aceste cuvinte pe frontispiciul romanului din colecția Urania pe care-l citea atunci: „Bună ziua, doamnelor și domnilor, sunt pe punctul de a vi-l prezenta pe noul meu prieten... sau nu, prietenă... domnișoara

[1] Mario Vargas Llosa, *Războiul sfârșitului lumii*, Ed. Humanitas, 2015, traducere de Mihai Cantuniari, p. 15.

Giovanna... sau poate că nu, domnul Alessandro... cine știe... Stați așa... fiți pregătiți... sosește asistenta... încă nu se vede prea bine... uite că se apleacă... Doamnelor și domnilor, a sosit Alessandro!"

Romanul era *Eye in the Sky* de Philip K. Dick, purtând – din motivele expuse în capitol – data de 12 aprilie 1959, deși eu m-am născut pe întâi.

Firește, filmul citat la începutul capitolului intitulat *Gospodineeee!* este *Amarcord* de Federico Fellini, apărut în cinematografe pe 13 decembrie 1973.

Tot în același capitol, fraza citată între ghilimele provine din romanul *Casa Golden* de Salman Rushdie, din 2017 (Mondadori).

La începutul capitolului *Un fir, un Magician, trei fisuri*, am vrut să aduc un omagiu magistralei proze poetice de Sergio Claudio Perroni intitulată „Sapere la strada" și cuprinsă în volumul *Entro a volte nel tuo sonno*[1], din 2018 (Editura La nave di Teseo): „Te miști în întuneric și nu te afli, pășești încet printre pereții casei, dar acel ceva la care te așteptai nu-l atingi, iar ceea ce abia atingi cu degetele e neașteptat, vine prea devreme, prea târziu, are colțuri noi, suprafețe neștiute, și-atunci cauți pe pipăite întrerupătorul cel mai apropiat, aprinzi o clipă lumina ca să te orientezi, doar o clipă, cât să nu te trezești de tot, iar clipa aceea îți ajunge ca să te recunoști, ca să recunoști drumul preț de o secundă înainte să dispară la loc, ca să-ți întipărești în minte planimetria întunericului, apoi îți reiei mersul având siguranța fiecărui pas,

[1] În traducere, *Pătrund uneori în somnul tău*

a fiecărui gest, printre forme în care te încrezi, convins că știi drumul pe nevăzute, dar ceea ce te ajută să înaintezi e doar amintirea acelei clipe, cea care te ghidează e numai imaginea luminii, păstrată în memorie". Deoarece nu-mi părea cine știe ce omagiu, ajunsesem la decizia de a-l scoate din carte, dar pe 25 mai 2019, în timp ce eram încă ocupat cu scrierea acestui roman, Perroni și-a luat viața la Taormina, unde locuia. Cum îmi era prieten, am decis să reintroduc mediocrul meu omagiu în roman, cât să pot avea ocazia de a scrie aceste rânduri de recunoștință față de el.

Articolul citat la finalul capitolului intitulat *Prima scrisoare despre colibri* a fost scris de Marco D'Eramo, a apărut în cotidianul *il manifesto*, numărul din 4 ianuarie 2005, și este dedicat efectiv expoziției *The Aztec Empire*, prezentată în perioada 15 octombrie 2004–14 februarie 2005 la Muzeul Guggenheim din New York.

Discursul despre dhukkha prezent în capitolul *Weltschmerz & Co.* se găsește în Nidāna Samyutta – grupul de discursuri privitoare la factorii cauzali, (V), Gahapati Vagga, Burma Pitaka Association, Rangoon, Burma.

Câteva cuvinte despre piesa „Gloomy Sunday", citată în capitolul omonim. În Ungaria, acolo unde piesa a fost compusă în anii treizeci cu titlul original „Szomorú vasárnap", text semnat de László Jávor pe muzica pianistului autodidact Rezső Seress, cântecul a fost înregistrat pentru prima dată în 1935 de către cântărețul Pál Kalmár, obținând imediat un succes mondial. Datorită acestui succes, a devenit în scurtă vreme un standard pentru jazz, mai ales mulțumită versiunii americane din 1936, semnată de textierul Sam Lewis. Acesta este textul în engleză:

Sunday is gloomy
My hours are slumberless
Dearest the shadows
I live with are numberless
Little white flowers
Will never awaken you
Not where the black coach
Of sorrow has taken you
Angels have no thoughts
Of ever returning you
Would they be angry
If I thought of joining you
Gloomy Sunday
Gloomy is Sunday
With shadows I spend it all
My heart and I
Have decided to end it all
Soon there'll be candles
And prayers that are said I know
Let them not weep
Let them know that I'm glad to go
Death is no dream
For in death I'm caressin' you
With the last breath of my soul
I'll be blessin' you
Gloomy Sunday.

În paralel cu succesul său însă, s-a răspândit în lume legenda conform căreia această piesă, din cauza tristeții sale inconsolabile, ar fi responsabilă de sinuciderea multor persoane care o ascultaseră, fiind însoțită de un lung

șir de nume și de circumstanțe ale morții. Faima aceasta sinistră o făcuse cunoscută în toată lumea drept „cântecul maghiar al sinucigașilor", ducând la cenzurarea și interzicerea difuzării sale. În 1941, în încercarea de a se opune acelei faime, în versiunea lansată de Billie Holiday a fost adăugată o strofă inexistentă în versiunea originală, care încerca să explice versurile precedente drept rodul unui vis.

Dreaming, I was only dreaming
I wake and I find you asleep
In the deep of my heart here
Darling I hope
That my dream never haunted you
My heart is tellin' you
How much I wanted you
Gloomy Sunday.

Cu toate acestea, BBC a interzis difuzarea la radio a piesei, considerând-o prea tristă într-un moment deja foarte greu pentru Anglia, și anume când se găsea sub bombardamentele germane. Interdicția a rămas valabilă până în 2002. De-a lungul deceniilor, au apărut multe alte versiuni, sub semnătura unor mari cântăreți și muzicieni, cu sau fără strofa adăugată ulterior. Printre acestea, pe lângă cea punk a Lydiei Lunch, din 1981, citată în interiorul capitolului, îmi place să o menționez pe cea a lui Elvis Costello, din 1994, pe cea a lui Ricky Nelson, din 1959, pe cea a lui Marianne Faithfull, din 1987, pe cea a lui Sinéad O'Connor, din 1992, și pe cea a lui

Björk, din 2010. Dar *cover*-uri ale piesei originale sunt efectiv cu zecile.

Există, firește, și o versiune italiană, „Triste domenica", textul semnat de Nino Rastelli, cântată de-a lungul anilor de Norma Bruni, Carlastella, Myriam Ferretti, Giovanni Vallariano și mai ales, în 1952, de Nilla Pizzi. În cazul acesteia, nu e nici o tentativă de a îndulci tristețea piesei originale, nici de a învălui aluzia la sinucidere pricinuită de suferința din dragoste.

În fine, există o producție anglo-spaniolă din 2006 cu Timothy Hutton și Lucía Jiménez, intitulată *The Kovak Box*, în care oamenilor le sunt implantate microcipuri pentru a-i împinge să se sinucidă atunci când aud la telefon „Gloomy Sunday". În 1968, Rezső Seress s-a sinucis aruncându-se de la fereastra casei sale din Budapesta.

În capitolul intitulat *Shakul & Co.*, acea expunere despre cuvintele ce denumesc părinții care și-au pierdut un copil provine în parte din *Mi sa che fuori è primavera*[1] de Concita De Gregorio, Einaudi, 2015.

Tot în același capitol, cele două versuri citate provin din cântecul „Amico fragile" al lui Fabrizio De André.

Cartea lui David Leavitt, menționată în capitolul *Via Crucis*, reprezintă debutul său, *Ballo di famiglia*[2], Mondadori. E foarte frumoasă; citiți-o, sau recitiți-o.

Piesa lui Joni Mitchell la care se face referire în capitolul intitulat *Pe buzele tuturor* este „The Wolf that Lives in Lindsey", cuprinsă în albumul *Mingus* din 1979.

---

[1] În traducere, *Cred că afară e primăvară*

[2] În traducere, *Dans de familie*

La sfârșitul piesei se aude cu adevărat urletul lupilor și e sfâșietor.

Capitolul *Privirile sunt corp* reprezintă elaborarea unei lucrări scrise pentru publicația *La Lettura* în 2017.

Cuvintele „Lupii nu ucid cerbii fără noroc. Îi ucid pe cei slabi" apar într-un film intitulat *Wind River*, un thriller reușit, care se desfășoară într-o rezervație indiană din Wyoming a cărei istorie sângeroasă și dureroasă amintește de anumite romane ale lui Louise Erdrich. Problema e că filmul iese în 2017, în timp ce capitolul în care citez acea replică este plasat în 2016; cu alte cuvinte, este vorba de un anacronism. Fiindcă nu puteam plasa capitolul cu un an mai târziu, am preferat s-o las oricum, decât să nu o fi pus deloc. Ceea ce contează aici e să fie clar că acele cuvinte nu sunt scrise de mine, ci de Taylor Sheridan, care este nu doar regizorul, ci și scenaristul filmului.

În sfârșit, tot în legătură cu acest capitol, e nevoie să ne ducem la Pirandello pentru a înțelege evoluția evenimentelor care-l privesc pe Duccio Chilleri, zis și Nenumitul. De fapt, într-o scurtă nuvelă a sa din 1911, intitulată „La patente"[1], se găsește personajul piază rea, pe nume Rosario Chiàrchiaro, care, în loc să lupte împotriva faimei care-l înconjoară, decide să o accepte pentru a-și inventa profesia de piază rea plătită. Această nuvelă va fi ulterior transpusă pentru marele ecran de către Luigi Zampa într-un film format din patru episoade, intitulat *Questa è la vita*, din 1954, fiind inspirat și de alte nuvele

[1] În traducere, „Permisul"

ale lui Pirandello, unde personajul lui Chiàrchiaro este interpretat de Totò.

Cartea menționată în capitolul *A treia scrisoare despre colibri* se numește *Lui, io, noi*, Einaudi Stile Libero, 2018. Este o lungă povestire pe trei voci, având în centru amintirea și absența lui Fabrizio De André, semnată de Dori Ghezzi împreună cu Giordano Meacci și Francesca Serafini (cei doi „lingviști" citați în capitol). E o carte care nu trebuie să lipsească din biblioteca oricui îl iubește pe De André, dar și a celui care iubește limba italiană – iar invenția acestui nou cuvânt, *emmenalgie*, este o demonstrație în acest sens.

În capitolul intitulat *Omul nou* este menționată și succint descrisă o iapă pe nume Dolly, care a fost iapa fratelui meu, Giovanni.

Tot în acel capitol, ideea conflictului dintre adevăr și libertate vine ca urmare a lecturii unui formidabil eseu al lui Rocco Ronchi, intitulat „Metafisica del populismo", publicat în revista *Doppiozero*, numărul din 12 noiembrie 2018. Este o lectură cu adevărat revelatoare, pe care cu toții ar trebui să o parcurgem. În timp ce mă uitam pe site-ul publicației *Doppiozero*, pentru a da din nou de acest eseu, parcurgând lista tuturor celorlalte disponibile, titlul unuia dintre acestea, „Amintește-ți viitorul", mi-a sugerat, chiar înainte de a-l citi, cum să botez programul la care colaborează Miraijin. Ulterior am citit și acel eseu, semnat de Mauro Zanchi, care face trimitere la vizitarea secțiunii *Archivi del futuro* din cadrul expoziției *Fotografia Europea 2017 – Mappe del tempo. Memoria.*

Archivi. Futuro[1] (îngrijită de Diane Dufour, Elio Grazioli şi Walter Guadagnini), amenajată în diferite locuri din Reggio Emilia, în perioada mai–iulie 2017; şi acea lectură mi-a fost de folos.

Ubi nihil vales, ibi nihil velis[2], frază citată în penultimul capitol, este o maximă aparţinând filosofului ocazionalist olandez Arnold Geulincx (1624–1669), cuprinsă în monumentala sa operă postumă, intitulată *Etica*, a cărei lectură se pare că i-ar fi salvat viaţa tânărului Samuel Beckett, chinuit de propriile pulsiuni suicidare. Beckett povesteşte că ar fi dat peste această maximă într-o scrisoare din 16 ianuarie 1936 trimisă prietenului dintotdeauna Thomas McGreevy (de citit neapărat: *The Letters of Samuel Beckett*, ediţia italiană fiind publicată de Adelphi în 2018). Maxima apare ulterior în romanul său *Murphy*, scris în engleză şi publicat în 1938, în timpul terapiei cu celebrul psihanalist englez Wilfred Bion, în timp ce Geulincx se va ivi din nou ceva mai târziu, fiind direct menţionat în *Molloy*. Eliminarea voinţei ca metodă radicală pentru a rezolva toate conflictele generate de voinţă, practicată de toate personajele lui Beckett, de acolo vine. Şi nu este întâmplătoare afinitatea acestui precept cu *Discursul despre dhukkha* citat în capitolul *Weltschmerz & Co.*

---

[1] În română, titlul expoziţiei este: *Fotografia europeană 2017 – Hărţi ale timpului. Memorie. Arhive. Viitor*, iar al secţiunii: *Arhive ale viitorului.*

[2] În traducere: „Când nu poţi nimic, nu trebuie să-ţi doreşti nimic"

În sfârșit, lista persoanelor cărora doresc să le mulțumesc din suflet, fiecare dintre ele știind prea bine de ce: soția mea, Manuela, fratele meu, Giovanni, copiii mei, Umberto, Lucio, Gianni, Nina și Zeno, Valeria Solarino, Elisabetta Sgarbi, Eugenio Lio, Beppe Del Greco, Piero Brachi, Franco Purini, Marco D'Eramo, Edoardo Nesi, Mario Desiati, Pigi Battista, Daniela Viglione, Marinella Viglione, Fulvio Pierangelini, Paolo Virzì, Karen Hassan, Marco Delogu, Teresa Ciabatti, Stefano Bollani, Isabella Grande, Domenico Procacci, Antonio Troiano, Christian Rocca, Nicolas Saada, Leopoldo Fabiani, Giorgio Dell'Arti, Paolo Carbonati, Stefano Calamandrei, Filippo de Braud, Vincenzo Valentini, Michele Marzocco, Francesco Ricci, Enrico Grassi, Ginevra Bandini, Giulia Santaroni, Pierluigi Amata, Manuela Giannotti, Mario Franchini, Massimo Zampini.

CUPRINS

Am putea spune (1999) 9
Vedere la post-restant (1998) 12
Da sau nu (1999) 13
Din păcate (1981) 23
Ochiul ciclonului (1970–1979) 26
Chestia asta (1999) 35
Un copil fericit (1960–1970) 37
Un inventar (2008) 43
Avioane (2000) 49
O anumită frază magică (1983) 56
Ultima noapte de inocență (1979) 61
Urania (2008) 67
Gospodineeee! (1974) 78
A doua scrisoare despre colibri (2005) 85
Un fir, un Magician, trei fisuri (1992–1995) 86
Valabile (2008) 99
Fatalities (1979) 105
Un început pe picior greșit (2009) 112

Cum a mers (2010) 114
Nu erai (2005) 123
Numai că (1988–1999) 126
Oprește-te înainte (2001) 142
Despre creștere și formă (1973–1974) 145
Prima scrisoare despre colibri (2005) 153
未来人 (2010) 156
O viață întreagă (1998) 175
La Vâltori (1974) 179
Weltschmerz & Co. (2009) 185
Gloomy Sunday (1981) 191
Uite-o, coboară (2012) 208
Shakul & Co. (2012) 210
Cântărit din priviri (2009) 218
Via Crucis (2003–2005) 224
Să dai și să primești (2012) 245
Masca (2012) 246
Brabantì (2015) 261
Pe buzele tuturor (2013) 266
Privirile sunt corp (2013) 278
Lupii nu ucid cerbii fără noroc (2016) 285
A treia scrisoare despre colibri (2018) 296
Lucrurile așa cum sunt (2016) 299
Ultima (2018) 311
Omul nou (2016–2029) 315

La dispoziție (2030) 337
Invaziile barbare (2030) 339
Acest bătrân cer (1997) 360
Colibri (Roma și multe alte locuri, 2015–2019) 361

În colecţia Clasici Litera
au apărut:

Alice Munro, *Prea multă fericire*

Alice Munro, *Fugara*

Donna Tartt, *Sticletele*

Richard Flanagan, *O cale îngustă spre nordul îndepărtat*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. I)

Richard Flanagan, *Să baţi din palme cu o singură mână*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. II)

Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie*

Svetlana Aleksievici, *Ultimii martori*

Svetlana Aleksievici, *Soldaţii de zinc*

E.L. Doctorow, *Billy Bathgate*

Richard Yates, *Revolutionary Road*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. III)

J.P. Donleavy, *Roşcovanul*

Elizabeth Strout, *Fraţii Burgess*

E.L. Doctorow, *Ragtime*

Marlon James, *Scurtă istorie a şapte crime*

Richard Yates, *Parada de Paşte*

Hanya Yanagihara, *O viaţă măruntă*

William Saroyan, *Ce-am mai râs! O poveste serioasă*

Alice Munro, *Dragă viaţă*

Alice Munro, *Ură, prietenie, dragoste, căsătorie*

Elizabeth Strout, *Numele meu este Lucy Barton*

Paul Beatty, *Io contra Statele Unite ale Americii*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. IV)

F.M. Dostoievski, *Crimă și pedeapsă*

F.M. Dostoievski, *Idiotul*

Sebastian Faulks, *Acolo unde îmi bate inima*

Marilynne Robinson, *Acasă*

Richard Flanagan, *Moartea unei călăuze pe râu*

William Saroyan, *Tânărul neînfricat de la trapezul zburător și alte povestiri*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. V)

Alan Hollinghurst, *Linia frumuseții*

Marilynne Robinson, *Lila*

Graham Swift, *De Ziua Mamei. O poveste de iubire*

Sebastian Barry, *Zile fără sfârșit*

Jan Guillou, *Răul*

Yaa Gyasi, *Drumul spre casă*

Saul Bellow, *Omul suspendat*

Éric Vuillard, *Ordinea de zi*

Deborah Levy, *Lapte fierbinte*

Pier Paolo Pasolini, *Băieții străzii*

Domenico Starnone, *Noduri*

Ali Smith, *Toamna*

Richard Flanagan, *Persoana întâi*

Édouard Louis, *Sfârșitul lui Eddy Bellegueule*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. VI)

Wallace Stegner, *Spre țărmul ocrotit*

Zadie Smith, *Swing Time*

Sebastian Barry, *Un gentleman de ocazie*

Yasmina Reza, *Babilon*

Deborah Levy, *Înotând spre casă*

Monica Sabolo, *Sora mea, Summer*

Édouard Louis, *O istorie a violenței*

Svetlana Aleksievici, *Rugăciune pentru Cernobîl*

Maylis de Kerangal, *Să-i reparăm pe cei vii*

Renia Spiegel, *Jurnalul Reniei*

Rachel Cusk, *Schiță*

Rachel Cusk, *Tranziție*

Javier Marías, *Berta Isla*

Fernando Aramburu, *Patria*

Rachel Cusk, *Excelență*

Santiago H. Amigorena, *Ghetoul interior*

Jean-Paul Dubois, *Fiecare cu povestea lui*

Ottesa Moshfegh, *Un an de odihnă și relaxare*

David Nicholls, *Dulce tristețe*

Simone de Beauvoir, *Inseparabilele*

Colum McCann, *Apeirogon*

Deborah Levy, *Omul care a văzut totul*

Javier Marías, *Așa începe răul*

Maylis de Kerangal, *O lume la îndemână*

Wallace Stegner, *Unghiul de repaus*

Mieko Kawakami, *Povești de vară*

Rafel Nadal, *Blestemul familiei Palmisano*

Javier Marías, *Inimă atât de albă*

Jerzy Kosiński, *Pasărea vopsită*

Marco Carrera, oftalmolog de profesie, este „colibri", un om cu o capacitate aproape supranaturală de a rămâne mereu pe loc, în timp ce lumea din jurul lui se află în permanentă schimbare. Dar, la fel ca pasărea colibri, care are nevoie de șaptezeci de bătăi de aripi pe secundă ca să rămână acolo unde este deja, și Marco își folosește toată energia pentru a rămâne în același punct fix, iar efortul pe care-l presupune această mișcare-n nemișcare este mistuitor.

Pe măsură ce înfruntă provocările vieții – trebuie să facă față morții surorii lui și absenței fratelui; să aibă grijă de părinți când li se apropie sfârșitul; să-și crească nepoata după ce mama acesteia, fiica lui Marco, nu o mai poate face; să se împace în sufletul lui cu iubirea de-o viață pentru enigmatica Luisa –, Marco Carrera ajunge să reprezinte eroismul tacit care ne marchează profund existența cotidiană.

Un roman fascinant, despre nevoia de a privi cu speranță spre viitor și de a trăi cu înflăcărare până la final.

„Magistral: un cabinet de curiozități plin cu mici minunății."
Ian McEwan

„Înflăcărat, fascinant și ingenios până în miezul său."
Jhumpa Lahiri

„O realizare remarcabilă, un adevărat dar oferit lumii."
Michael Cunningham

„Veronesi reușește performanța extraordinară
de a te face să crezi că scrie doar pentru tine."
Howard Jacobson

„O experiență fascinantă: un roman inteligent,
amuzant și profund răvășitor."
Roddy Doyle

„*Colibri* este un roman plin de inspirație,
scris de unul dintre cei mai inspirați scriitori ai noștri."
Alessandro Piperno

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-606-33-7388-6
9 786063 373886
eBook disponibil